

RŪDOLFS ŠTEINERS
NO AKAŠA-HRONIKAS

Izdevusi Marija Šteinere

1986

RUDOLF STEINER VERLAG DORNACH/SCHWEIZ

Bibliographie-Nr. 11

Alle Rechte bei der Rudolf Steiner-Nachlaßverwaltung, Dornach/Schweiz © 1973 by
Rudolf Steiner-Nachlaßverwaltung, Dornach/Schweiz Printed in Switzerland by Zbinden
Druck und Verlag AG, Basel

ISBN 3-7274-0110-9

SATURS

MARIJAS ŠTEINERES PRIEKŠVārDS	3
MŪSDIENU KULTŪRA GARAZINĀTNES SPOGULĪ	4
NO AKAŠA-HRONIKAS	8
PRIEKŠVārDS	8
MŪSU ATLANTISKIE PRIEKŠTEČI	10
CETURTĀS PAMATRASES PĀREJA PIEKTAJĀ	17
LEMŪRIEŠU RASE	22
SADALĪŠANĀS DZIMUMOS	28
LAIKS ĪSI PIRMS DZIMUMU NOŠĶIRŠANĀS	33
HIPERBOREJISKAIS UN POLĀRAIS LAIKMETS	37
TAGADĒJĀS ZEMES PIRMSĀKUMS. SAULES IZIEŠANA	42
MĒNESS ATDALĪŠANĀS	45
DAŽAS NEPIECIEŠAMAS STARPPIEZĪMES	48
PAR ZEMES IZCELŠANOS	52
ZEME UN TĀS NĀKOTNE	56
SATURNA DZĪVE	60
SAULES DZĪVE	64
DZĪVE UZ MĒNESS	68
ZEMES DZĪVE	73
ČETRDAĻĪGAIS ZEMES CILVĒKS	79
ATBILDES UZ JAUTĀJUMIEM	86
IEDOMĀTĀS ZINĀTNES AIZSPRIEDUMI	88
PIEZĪMES	93

MARIJAS ŠTEINERES PRIEKŠVĀRDS

grāmatas pirmajam izdevumam 1939. gadā

Pēc daudziem pieprasījumiem šie pirmo reizi 1904. gadā publicētie Dr. Rūdolda Šteinera raksti tagad, pēc trīsdesmit pieciem gadiem, tiek izdoti grāmatas formā. Tie tika rakstīti vispirms ikmēneša, tad ar lielākiem starplaikiem iznākošajam žurnālam «Lucifer-Gnosis». Tas izskaidro biežo atgriešanos un norādes uz iepriekš teikto. Taču atkārtojumi garazinātnes studijās ir īpaši veicinoši. Dažiem varētu šķist mulsinoši, ka līdzās jaunajai rietumzemēs lietotajai terminoloģijai tiek pieminēta arī tā, kas nākusi no orientālās ezotērikas. Tā bija kļuvusi populāra Eiropā Teozofiskās biedrības literatūrā ap gadsimtu miju. Eksotiskie nosaukumi iespaidās atmiņā; bet smalkākās nianšes, ko austrumnieki ar tiem saistīja, eiropiešiem tomēr palika neuztvertas. Mūsu maņu uztverēm piemērotās valodas izveidošanu smalkākam garīgam jēdzieniskumam un konkrētam pārjutekliskā tēlainumam bija kas tāds, ar ko Dr. Šteiners strādāja ļoti neatlaidīgi. Tādēļ hierarhiju darbības attēlojumam viņš izmanto parasto kristīgo terminoloģiju.

Tam, kas te „*Akaša-hronikā*” tiek parādīts ļoti īsā pārskatā, turpinājums atrodams grāmatās „Teozofija” un „Slepenzinātnes skices”. Žurnālu «Lucifer-Gnosis» pārmērīgā lekciju pieprasījuma un citu darbu dēļ nebija iespējams turpināt izdot. Līdzās slepenpētījumu rezultātiem tajā bija daudzi sacerējumi, kuros Dr. Šteiners iztīrīja tagadnes dabaszinātnisko domāšanu. Tā kā vienmēr notiek tā, ka tādi raksti kā „*Akaša-hronika*” vairumam nesagatavotu lasītāju mūsdienās vēl varētu šķist neapvaldīta fantāzija, tad papildinām šo grāmatu sākumā un noslēgumā ar diviem tagadnes izziņas problēmām veltītiem rakstiem no šī žurnāla. Tie ar savu lietišķo loģiku varētu sniegt pierādījumu, ka pārjuteklisko pasaulu pētnieks var mierīgi un lietišķi pārskatīt arī tagadnes problēmas.

Žurnālā bija arī atbildes uz jautājumiem, kurus uzdeva lasītāji. No tiem mēs paņēmām dažas par atlantisko cilvēci un slepenzinātņi. Kurš gribētu tikt skaidrībā par veidu, kā notiek „*Akaša hronikas*” lasīšana, tam ir jāvelta sevi padziļinātām antropozofijas studijām.

Līdzās iepriekš minētajām grāmatām tiem, kuriem jau ir zināšanas garazinātnes studijās, norādīsim uz ezotēriskiem apskatiem par „Okultā lasīšana un okultā klausīšanās” un arī uz tikko iznākušo trešo rakstu sējumu „Vēsturiskā nepieciešamība un brīvība. Likteņa iedarbības no mirušo pasaules”.

MŪSDIENU KULTŪRA GARAZINĀTNES SPOGULĪ

Tiem, kuri seko zinātniskās attīstības gaitai pēdējos gadu desmitos, nevar pastāvēt nekādu šaubu, ka tajā gatavojas varens apvērsums. Pavisam citādāk nekā vēl pirms īsa laika šodien skan, kad kāds dabas pētnieks izsakās par tā saucamajām esamības mīklām. – Tas bija ap deviņpadsmitā gadsimta vidu, kad daži no pārgalvīgākajiem gariem zinātniskajā materiālismā saskatīja vienīgo iespējamo ticības apliecinājumu, kāds vispār var būt kādam, kurš ir pazīstams ar jaunākajiem pētījumu rezultātiem. Ir kļuvis slavens raupjais izteikums, kas tolaik izskanēja, ka „domas attiecas pret galvas smadzenēm apmēram tāpat kā žults pret aknām“. To izteica *Karls Fogts*, kurš savā „Akla ticība un zinātne“ un citos rakstos pasludināja par pārvarētu visu, kas kā garīga darbība, dvēseliskā dzīve nebija atvasināms no nervu sistēmas un galvas smadzeņu mehānisma tāpat, kā fiziķis izskaidro, kā no pulksteņa mehānisma izriet tā rādītāju virzīšanās uz priekšu. Tas bija laiks, kad *Ludwiga Büchnera* „Spēks un viela“ plašam izglītoto lokam bija kļuvis par sava veida evaņģēliju. Laikam drīkst sacīt, ka lieliskākās, neatkarīgi domājošās galvas nonāca pie šādas pārlicības dēļ tā varenā iespaida, kādu jaunākajos laikos deva dabaszinātņu panākumi. Mikroskops īsi pirms tam bija parādījis, ka dzīvās būtnes ir to mazāko daļiņu, šūnu salikums. Ģeoloģija, mācība par Zemes veidošanos, bija nonākusi pie tā, ka mūsu planētas tapšanu var izskaidrot pēc tiem pašiem likumiem, kuri darbojas vēl šodien. Darwinisms solīja cilvēku izcelšanos izskaidrot tīri dabiskā veidā un devās savā uzvaras gājienā cauri izglītotajai pasaulei tādas labvēlības pavadīts, ka daudziem šķita, ka līdz ar to visa “senā ticība” ir atmesta. Kopš nesena laika viss ir kļuvis citādi. Vēl gan vienmēr atrodas šo atpalikušo uzskatu sekotāji, kuri kā *Ladenburgs* dabas pētnieku konferencē 1903. gadā vēl sludināja materiālistisko evaņģēliju; bet viņiem pretī stāvēja citi, kuri ar nobriedušām pārdomām par zinātniskajiem jautājumiem bija sākuši runāt pavisam citu valodu. Tikko bija publicēts raksts, kura virsraksts ir “Dabaszinātne un pasaules uzskats”. Autors ir *Makss Ferworms*, fiziologs, kurš ir nācis no *Hekela* skolas. Šajā rakstā var lasīt: “Patiešām, ja mums būtu vispilnīgākās zināšanas par fizioloģiskajiem notikumiem lielo galvas smadzeņu garozas šūnās un šķiedrās, ar ko ir saistītas psihiskās norises, pat ja mēs varētu ieskatīties smadzeņu uzņēmuma mehānikā kā kāda pulksteņa zobratu darbībā, mēs tur nekad neatrastu neko citu, kā tikai kustošos atomus. Neviens cilvēks tur nevarētu ieraudzīt vai kaut kā jutekliski uztvert, kā tur rodas sajūtas un priekšstati. Rezultāti, kādus iegūst materiālistiskā uztvere savā mēģinājumā garīgus procesus atvasināt no atomu kustībām, te ļoti uzskatāmi ilustrē savu produktivitāti: kamēr pastāv materiālistiskais uzskats, tas nav izskaidrojis pat ne vienkāršāko sajūtu ar atomu kustībām. Tās tas bija un tā būs nākotnē. Kā tas būtu iedomājams, ka reiz lietas, kas nav jutekliski uztveramas kā psihiskas norises, kļūtu izskaidrojamas tikai ar lielāku ķermeņu sadalīšanu to sīkākajās sastāvdaļās! Arī atoms paliek tikai ķermenis un nekāda atomu kustība nekad nespēs pārņemt tiltu bezdibenim starp ķermenisko pasauli un psihi. Materiālistiskā uztvere, lai cik auglīga tā nebūtu bijusi kā dabaszinātniska darba hipotēze, lai cik auglīga tā šajā nozīmē bez šaubām nepaliks arī nākotnē – norādīšu tikai uz sasniegumiem strukturālajā ķīmijā – tikpat nelietošana tā ir kā pamats *pasaules uzskatam*. Tur tā izrādās par šauru. *Filozofiskais* materiālisms savu vēsturisko lomu ir nospēlējis. Šis dabaszinātniskā pasaules uzskata mēģinājums ir neizdevies uz visiem laikiem.” Tā runā dabas pētnieks divdesmitā gadsimta sākumā par uzskatu, kas ap deviņpadsmitā gadsimta vidu tika pasludināts kā jauns, zinātnes progresa izsaukts evaņģēlijs.

It īpaši tie ir deviņpadsmitā gadsimta piecdesmitie, sešdesmitie un septiņdesmitie gadi, kurus var apzīmēt kā materiālisma visaugstākos uzplūdus. Toreiz garīgo un dvēselisko parādību izskaidrošana ar tīri mehāniskiem procesiem radīja tiešām fascinējošu ietekmi. Un materiālisti toreiz drīkstēja teikt, ka ir izcīnījuši uzvaru pār garīgā pasaules uzskata piekritējiem. Arī tādi, kuri nebija studējuši dabaszinātnes, kļuva par viņu sekotājiem. Ja *Büchners, Fogts, Molešotts* un citi balstījās tīri dabaszinātniskos priekšnosacījumos, tad *Dāvids Frīdrihs Štrauss* 1872. gadā savā “Senās un jaunās ticības” mēģināja iegūt atbalsta punktus jaunajai ticībai no savām teoloģiskajām un filozofiskajām zināšanām. Viņš jau pirms gadu desmitiem bija sensacionālā veidā iejaucies garīgajā dzīvē ar savu “Jēzus dzīve”. Viņš šķita bruņots ar pilnu sava laika teoloģisko un filozofisko izglītību. Tagad viņš drosmīgi paziņoja, ka materiālistiskā nozīmē ieturētam pasaules parādību skaidrojumam, ieskaitot cilvēku, ir jāveido pamatu jaunam evaņģēlijam, jaunai esamības morālai aptveršanai un veidošanai. Cilvēka izcelšanās no tīri dzīvnieciskiem priekštečiem gribēja kļūt par jaunu dogmu, un jebkura turēšanās pie tīri garīgi-dvēseliskas mūsu dzimuma izcelšanās dabu pētošo filozofu acīs skaitījās atpalikusi māņticība no cilvēces bērnības laika, ar ko tālāk nav vērts noņemties.

Un tiem, kuri visu veidoja uz jaunās dabaszinātnes pamatiem, palīgā nāca kultūrvēsturnieki. Tika studētas mežonīgo cilšu paražas un uzskati. Primitīvo kultūru atliekas, ko izrok no zemes, aizvēsturisko dzīvnieku kauli un izzudušas augu pasaules pārakmeņoti nospiedumi: tam visam bija jāapliecina fakts, ka cilvēks, pirmo reizi parādoties uz zemeslodes, tikai par kādu grādu atšķīrās no augstākajiem dzīvniekiem, bet garīgi-dvēseliski pilnībā ir attīstījies no tīra dzīvnieciskuma līdz savam tagadējam augstumam. Bija iestājies moments, kad viss šajā materiālistiskajā būvē šķīta saskanam. Un zem zināma spiediena, kas nāca no tā laika priekšstatiem, cilvēki domāja tā, kā raksta kāds ticīgs materiālists: “Centīgas zinātnes studijas noveda mani līdz tam, ka visu jāuzņem mierīgi, neizbēgamo jānes pacietīgi un bez tam jāpalīdz rūpēties par to, lai cilvēces nelaiemes pakāpeniski tiktu mazinātas. Es varu jo vieglāk iztikt bez fantastiskajiem mierinājumiem, ko ticīga daba meklē brīnumainās formulās, jo mana fantāzija rod visskaistākās ierosmes literatūrā un mākslā. Kad es sekoju kādas lielas drāmas gaitai vai ar zinātnieku palīdzību ceļoju uz citām zvaigznēm, dodos pārgājienā pa aizvēsturiskām ainavām, kad es apbrīnoju dabas varenību kalnu virsotnēs vai godinu cilvēku mākslu skaņās un krāsās, vai tad man tur nav diženuma diezgan? Vai tad man ir vajadzīgs vēl kaut kas, kas ir pretrunā ar manu saprātu? – Bailes no nāves, kas moka tik daudzus dievbijīgos, man ir pilnīgi svešas. Es zinu, ka es, kad mans ķermenis sabruks, turpināšu dzīvot tikpat maz, cik es esmu dzīvojis pirms savas piedzimšanas. Šķīstītavas uguns mocības un elle man nepastāv. Es atgriezīšos bezgalīgajā dabas valstībā, kas mīļi apskauj visus savus bērnus. Mana dzīve nebija veltīga. Es spēku, kāds mans bija, esmu labi izlietojis. Es šķiros no Zemes ar ciešu ticību, ka viss veidosies labāk un skaistāk!” (No ticības uz zināšanu. Pamācošas attīstības ceļš patiesi attēlots no Kuno Freidanka dzīves.) Tā mūsdienās domā daudzi, pār kuriem vēl valda uzspiestie priekšstati, kas minētajā laikā darbojās uz materiālistiskā pasaules uzskata pārstāvjiem.

Bet tie, kuri mēģināja noturēties zinātniskās domāšanas augstumos, nonāca pie citādiem priekšstatiem. Ir kļuvusi slavena pirmā pretatbilde, kas nāca no kāda izcila dabas pētnieka Dabas pētnieku konferencē Leipcigā (1876) par dabaszinātnisko materiālismu. *Du Bois-Reymond* toreiz noturēja savu „Ignorabimus-runu”. Viņš mēģināja parādīt, ka šis dabaszinātniskais materiālisms faktiski nespēj neko citu, kā konstatēt vismazāko vielas daļiņu kustību, un pieprasīja, ka ar to arī jāapmierinās. Bet vienlaikus viņš uzsvēra, ka ar

to nav paveikts ne vismazākais nieks garīgo un dvēselisko procesu izskaidrošanai. Var attiekties pret šiem *Du Bois-Reymonds (Dibuā Reimonda)* izteikumiem kā vēlaties: tik daudz ir skaidrs, tie nozīmēja atteikšanos no materiālistiskā pasaules skaidrojuma. Tie parādīja, kā dabas pētnieks var tajā apjukt.

Līdz ar to materiālistiskais pasaules uzskats bija iegājis stadijā, kurā tam bija jāatzīst sava pieticība attiecībā pret dvēseles dzīvi. Tas konstatēja savu "nezināšanu" (agnosticismu). Tas gan paskaidroja, ka paliek "zinātnisks" un negrib meklēt patvērumu citos zināšanu avotos; bet arī negribēja ar saviem līdzekļiem pacelties līdz augstākam pasaules uzskatam. (Pavisam nesen dabas zinātnieks *Rauls France* ir parādījis atverošā veidā zinātnisko rezultātu nepietiekamību augstākam pasaules uzskatam. Tas ir pasākums, pie kura mēs vēl vēlētos atgriezties citā reizē.)

Un tad nemitīgi vairojās fakti, kuri parādīja tāda pārdroša soļa, kā veidot dvēseles mācību uz materiālu parādību pētījumu pamata, neiespējamību. Zinātne bija spiesta studēt zināmas "anormālas" dvēseliskās dzīves parādības, kā hipnozi, suģestiju, mēnessērdzību. Izrādījās, ka šīs parādības patiesi materiālistisku uzskatu domātājam ir pilnīgi neizskaidrojamas. Nebija nekādu jaunu faktu, ko varētu uzzināt. Tās drīzāk bija parādības, kuras senāk, līdz deviņpadsmitā gadsimta sākumam jau bija studētas, bet materiālisma uzplūdos kā neērtas vienkārši bija nobīdītas malā.

Tam pievienojās vēl kas cits. Arvien vairāk parādījās, uz cik vāja pamata paši dabas pētnieki balstās ar saviem skaidrojumiem par dzīvnieku formu un sekojoši arī par cilvēka izcelšanos. Kāds liels pievilksanas spēks bija priekšstatiem par "pielāgošanos" un "cīņu par eksistenci", skaidrojot sugu izcelšanos kādu laiku. Bija jāmacās atzīt, ka ar to bija sekots šķitumam. Izveidojās skola – *Weismana* vadībā, kas negribēja neko zināt par to, ka īpašības, ko dzīvās būtnes ir iemantojušas pielāgojoties apkārtējai videi, varētu iedzimt un ka tā varētu iestāties dzīvo būtnu *pārveidošanās*. Tādēļ viss tika pierakstīts "cīņai par eksistenci" un runāja par "dabas selekcijas visvarenību". Asā pretstatā tam, neapšaubāmu faktu balstīti, parādījās tādi fakti, ka daudzus gadījumos, kad tika runāts par "cīņu par eksistenci", tāda nemaz tur neeksistēja. Viņi gribēja parādīt, ka ar to neko nevar izskaidrot. Viņi runāja par "dabas selekcijas nevarību". Tālāk, pēdējos gados *de Vries* ar eksperimentiem varēja pierādīt, ka izmaiņas kādai dzīvības formai var notikt lēcienveidīgi (mutācijas). Ar to tika satricināts tas, ko no darvinisma puses uzskatīja par stingru ticības pazīmi, ka dzīvnieku un augu formas var pārveidoties tikai pakāpeniski. Arvien vairāk zem kājām zuda pamats tam, uz kā balstījās gadu desmitiem ilgi. Turklāt domājoši pētnieki ticēja, ka jau agrāk ir pametuši šo pamatu, kā pāragri mirušais *W. H. Rolph*, kurš savā grāmatā "Bioloģiskās problēmas, vienlaikus kā mēģinājums racionālas ētikas attīstīšanai" jau 1884. gadā skaidroja: "Tikai ievēdot nepiesātināmību kļūst pieņemams cīņas par dzīvību darviniskais princips. Jo tikai tad mums ir izskaidrojums faktam, ka radība, kur vien var, iemanto vairāk, nekā tai ir nepieciešams *status quo* saglabāšanai, ka viss aug pārmērīgi, kur vien tam rodas iespēja. ... Kamēr darvinistiem nav nekādas esamības cīņas tur, kur radījuma eksistence nav apdraudēta, man šī cīņa šķiet visur pastāvoša. Tā ir tieši primāra cīņa par dzīvi, cīņa par dzīvības vairošanu, bet nevis cīņa par esamību."

Ir tikai dabiski, ka pie šāda faktu stāvokļa saprotošie atzīst: materiālistiskā domu pasaule neder pasaules uzskata veidošanai. No tās vadoties, mēs nedrīkstam neko teikt par dvēseliskajām un garīgajām parādībām. Un mūsdienās jau ir daudzi dabas pētnieki, kuri mēģina veidot pasaules ēku pēc pavisam citiem priekšstatiem. Atcerieties kaut vai

botāniķa *Reinkes* darbu "Pasaule kā rīcība". Tajā gan parādās, ka šādi dabas pētnieki nepaliek nesodīti par to, ka ir uzaudzināti ar tīri materiālistiskiem priekšstatiem. Ko viņi rada no sava jaunā ideālistiskā skatupunkta, tas ir trūcīgi, tas var pagaidām apmierināt viņus, bet ne tos, kuri pasaules mīklās ieskatās dziļāk. Šādi dabas pētnieki nespēj izlemēt ķerties pie tām metodēm, kas izriet no patiesa gara un dvēseles apskata. Viņiem ir milzīgas bailes no "mistikas", "gnosis" vai "teozofijas". Tas skaidri saskatāms, piemēram, minētajā *Ferworna* rakstā. Viņš saka: „Dabaszinātnēs rūgst. Lietas, kas visiem šķita skaidras un saprotamas, mūsdienās ir aizmiglojušas. Ilgi pārbaudīti simboli un priekšstati, ar kuriem vēl pirms neilga laika katrs rīkojās un strādāja ik uz soļa, ir sākuši grīloties un tiek apskatīti ar neuzticību. Pamatjēdzieni, kā matērijas jēdziens, šķiet satricināti, un stingrais pamats zem dabas pētnieku soļiem šķiet sāk grīloties. Nesatricināmas kā klintis ir palikušas tikai zināmas problēmas, pret kurām līdz šim visi dabaszinātnes mēģinājumi, visas pūles ir sašķīdušas gabalos. Mazdūšīgais no šīm atziņām rezignēti metas rokās mistiķiem, kuri kopš seniem laikiem ir bijis patvērums tad, kad nomocītais saprāts vairs nerod nekādu izeju. Apdomīgais meklē jaunus simbolus un mēģina radīt jaunu pamatu, uz kura varētu būvēt tālāk.“ Redzams, ka mūsdienu dabu pētošais domātājs ar saviem priekšstatu ieradumiem nav spējīgs aptvert citu „mistikas“ jēdzienu kā tikai to, kas ietver saprāta apjukumu, neskaidrību. – Un pie kādiem priekšstatiem par dvēseles dzīvi nonāk šāds domātājs! Minētā raksta noslēgumā mēs lasām: „Aizvēsturiskajam cilvēkam ideja par miesas un dvēseles šķiršanos izveidojās vērojot nāvi. Dvēsele šķīrās no miesas un vadīja patstāvīgu esamību. Tā nerada mieru un atkal atgriezās kā gars, ja ar apbedīšanas ceremonijām netika aizraidīta. Bailes un māņticība iebiedēja cilvēkus. Šādu uzskatu atlikumi ir saglabājušies līdz pat mūsu dienām. Bailes no nāves, tas ir, no tā, kas būs pēc tam, vēl mūsdienās ir plaši izplatītas. – Cik atšķirīgi tas viss veidojas no psihomonisma skatupunkta! Tā kā indivīda psihiskie pārdzīvojumi rodas tikai tad, ja pastāv noteiktas, likumsakarīgas saiknes, tad tie pazūd tikko šīs saiknes kaut kā tiek iztraucētas, kas arī nepārtraukti notiek dienas laikā. Līdz ar ķermeniskajām pārvērtībām nomirstot, šīs saiknes pilnībā izzūd. Tātad tādēļ vairs nevar pastāvēt neviena indivīda sajūta un priekšstats, neviena doma un nekādas jūtas. Individuālā dvēsele ir mirusi. Tomēr sajūtas un domas, un jūtas turpina dzīvot. Tās dzīvo tālāk pāri iznīcīgajam indivīdam citos indivīdos, visur tur, kur eksistē tie paši nosacījumu kompleksi. Tās turpinās no indivīda uz indivīdu, jo paaudzes uz paaudzi, no tautas uz tautu. Tās darbojas un aužas mūžīgajās dvēseles stellēs. Tās strādā pie cilvēka gara vēstures. – Tā mēs visi pēc nāves turpinām dzīvot kā posmi lielā, saistītā garīgās attīstības ķēdē.” Bet vai tad tas ir kaut kas cits, kā ūdens viļņa dzīves turpināšanās citos viļņos, ko tas ir uzmetis, kamēr pats izzūd? Vai patiesi dzīve turpinās, ja turpina pastāvēt tikai savos darbos? Vai šāda dzīves turpināšanās nav kopēja visām fiziskās dabas parādībām? Redzams, ka materiālistiskajai pasaules uztverei būtu jāsagrauj pašai savi pamati. Jaunus tā vēl nespēj uzcelt. Tikai patiesa mistikas, teozofijas, gnosis izpratne padarīs to iespējamu. Ķīmiķis *Ostvalds* pirms vairākiem gadiem runāja par "materiālisma pārvarēšanu" un šim mērķim nodibināja jaunas dabas filozofijas žurnālu. Dabaszinātne ir nobriedusi uztvert augstāku pasaules uzskatu. Un nekāda pretošanās te nelīdzēs; tai būs jāņem vērā cilvēka dvēseles ilgu vajadzības.

NO AKAŠA-HRONIKAS

PRIEKŠVārds

No parastās vēstures cilvēks var uzzināt tikai nelielu daļu no tā, ko cilvēce ir piedzīvojusi senatnē. Vēsturiskās liecības izgaismo tikai nedaudzus gadu tūkstošus. Un arī tas, ko mums var mācīt arheoloģija, paleontoloģija, ģeoloģija, ir kaut kas ļoti ierobežots. Un šai ierobežotībai vēl pievienojas neuzticamība visam, kas balstās ārējās liecībās. Padomājiet vien, kā mainījies šāda vai tāda ne tik sena notikuma vai kādas tautas atainojums, kad tiek atrastas jaunas vēsturiskās liecības. Vai kādreiz salīdziniet aprakstus, ko par vienu un to pašu lietu ir snieguši dažādi vēstures rakstītāji; un ļoti drīz var pārliecināties, uz kāda nedroša pamata tad stāv. Viss, kas plašā izpratnē pieder ārējām maņām, ir pakļauts laikam. Un laiks arī iznīcina to, kas šajā laikā ir radies. Bet ārējā vēsture ir atkarīga tieši no tā, kas ir saglabājies laikā. Nevienam, ja apstājas pie ārējām liecībām, nevar pateikt, vai tas, kas ir saglabājies, ir arī būtiskākais. – Bet visam, kas rodas laikā, ir pirmsākums mūžībā. Tikai mūžīgais nav pieejams maņu uztverei. Bet cilvēkam ir pieejami ceļi mūžīgā uztverei. Viņš var attīstīt sevī snaudošos spēkus tā, ka spēj izziņāt šo mūžīgo. Rakstos par jautājumu “Kā sasniegt augstāko pasaulu atziņas?”, kuri ir publicēti* mūsu laikrakstā, ir norādes par šo izglītību. Šo eseju gaitā parādīsies, ka cilvēks zināmā savu izziņas spēju augstākā pakāpē var piekļūt laicīgi pārejošu lietu mūžīgajiem pirmsākumiem. Ja cilvēks šādā veidā paplašina savas izziņas spējas, tad attiecībā uz pagātnes izziņu viņš vairs nav atkarīgs tikai no ārējām liecībām. Tad viņš spēj *skatīt* to, kas notikumos nav jutekliski uztverams, bet ko nekāds laiks tajos nevar iznīcināt. No pārejošās vēstures viņš izlaužas uz priekšu līdz nepārejošajai. Šī vēsture gan ir rakstīta citiem burtiem nekā parastā. Gnosis, teozofija to sauc par “Akaša-hroniku”. Mūsu valodā par šo hroniku var sniegt tikai ļoti vāju priekšstatu. Jo mūsu valoda lielā mērā rēķinās ar maņām. Un tas, ko apzīmē ar mūsu valodu, tas vienlaikus satur šīs maņu, jutekliskās pasaules raksturu. Tādēļ neiesvētītajam, kurš vēl nav no savas pieredzes pārliecinājies par īpašas garīgās pasaules faktiskumu, tas viegli rada fantazēšanas, ja ne vēl ļaunāku, iespaidu. – Kurš ir izcīnījis spējas uztvert garīgajā pasaulē, tas tur saskata pagājušos notikumus to mūžīgajā raksturā. Tie nestāv viņa priekšā kā nedzīvi vēstures liecinieki, bet gan pilni *dzīvības*. Tas, kas kādreiz ir noticis, zināmā veidā norisinās viņa priekšā. – Tie, kuri ir iesvētīti šāda dzīva raksta lasīšanā, var atskatīties daudz tālākā pagātnē, nekā tikai tajā, ko parāda ārējā vēsture; un viņi arī var – ar nepastarpināti garīgu uztveri – lietas, par kurām ziņo vēsture, attēlot daudz uzticamākā veidā, nekā tas iespējams šai vēsturei. Lai novērstu iespējamus maldus, uzreiz jāpasaka, ka arī garīgajam skatījumam nepiemīt absolūts neklūdīgums. Arī šis skatījums var maldīties, saskatīt neprecīzi, nepareizi, aplami. Brīvs no maldiem šajā laukā nav neviens cilvēks; lai cik augstu viņš stāvētu. Tādēļ nevajadzētu atdurties pret to, ka ziņojumi, kas cēlušies no šādiem garīgiem avotiem, ne vienmēr pilnīgi saskan. Tikai novērojumu uzticamība šeit tomēr ir daudz lielāka nekā ārējo maņu pasaulē. Un ko dažādi iesvētītie var darīt zināmu par vēsturi un senvēsturi, tas *būtiskajā* saskanēs. Šāda vēsture un senvēsture faktiski pastāv visās slepenskolās. Un tur kopš gadu tūkstošiem valda tik pilnīga saskaņotība, kā tā saskaņotība, kas arī nu jau gadsimtu pastāv starp ārējiem

* Grāmatas formā Berlīnē 1909. gadā (Rudolf Steiner Gesamtausgabe, Bibl.Nr. 10), iesākumā žurnālā «Lucifer-Gnosis».

vēstures rakstītājiem, ar to vispār nav salīdzināma. Iesvētītie visos laikos un visās vietās *būtiskajā* attēlo vienu un to pašu.

Pēc šīm sākotnējām piezīmēm tālākajā tiks attēlotas vairākas nodaļas no Akaša-hronikas. Sākumu veidos to faktu attēlojums, kas norisinājās, kad starp Ameriku un Eiropu vēl pastāvēja tā saucamā *atlantiskā* cietzeme. Šī mūsu Zemes virsmas daļa reiz bija cietzeme. Šīs zemes virsma mūsdienās veido Atlantijas okeāna dibenu. Platons vēl stāsta par šīs zemes pēdējo atlikumu, Poseidona salu, kas atradās uz rietumiem no Eiropas un Āfrikas. Par to, ka Atlantijas okeāna dibens reiz bija cietzeme, kas apmēram miljons gadu bija arēna kādai kultūrai, kas gan bija ļoti atšķirīga no mūsu tagadējās: to, kā arī faktu, ka šīs cietzemes pēdējais atlikums nogrima desmitajā gadsimtā pirms Kristus, lasītājs var izlasīt grāmatiņā "Atlantīda, no okultiem avotiem, W. Scott-Elliot". Te par šo mūžseno kultūru tiks darīts zināms tas, kas papildinās šajā grāmatā pateikto. Kamēr tajā vairāk tiek attēlota ārējā puse, mūsu atlantisko priekšteču dzīves ārējās norises, te tiks iezīmētas dažas lietas par viņu dvēselisko raksturu un par to apstākļu, kādos viņi dzīvoja, iekšējo dabu. Tātad lasītājam ir domās jāpārceļas atpakaļ laikmetā, kas bija gandrīz desmit tūkstošus gadu pirms mūsu laika un kas ilga vairākus gadu tūkstošus. Kas šeit tiek attēlots, tas gan nenorisinājās tikai uz tagad Atlantijas okeāna appludinātās cietzemes, bet arī kaimiņu apgabalos, kur mūsdienās ir Āzija, Āfrika, Eiropa un Amerika. Un tas, kas šajos apgabalos norisinājās vēlāk, tas attīstījās no šīs agrākās kultūras. – Par šeit attēlotā avotiem man *pašlaik* vēl ir pienākums ievērot klusēšanu. Kurš vispār kaut ko zina par šādiem avotiem, tas sapratīs, kādēļ tam tā jābūt. Bet var arī iestāties notikumi, kas ļoti drīz var darīt iespējamu runāšanu arī šajā virzienā. Cik daudz no atziņām, kas vēl guļ slēptas teozofiskā strāvojuma klēpī, pakāpeniski drīkstēs tikt darītas zināmas, tas pilnībā ir atkarīgs no mūsu laikabiedru izturēšanās. – Un tagad lai seko pirmais raksts, kuru šeit drīkst attēlot.

MŪSU ATLANTISKIE PRIEKŠTEČI

Mūsu atlantiskie priekšteči bija daudz vairāk atšķirīgi no tagadējiem cilvēkiem, nekā iztēlojas tas, kurš ar savām atziņām pilnībā aprobežojas maņu pasaulē. Šī atšķirība izpaužas ne tikai attiecībā uz ārējo izskatu, bet arī attiecībā uz garīgajām spējām. Viņu zināšanas un arī viņu tehniskās mākslas, visa viņu kultūra bija citādāka, nekā ir tas, ko var novērot mūsdienās. Ja mēs atgriežamies atlantiskās cilvēces pirmsākuma laikos, tad atklājam no mūsējām pavisam atšķirīgas garīgās spējas. Loģiskais saprāts, matemātiskās kombinācijas, uz kā balstās viss, kas tiek radīts mūsdienās, atlantīdiem nepiemita vispār. Toties viņiem bija augsti attīstīta *atmiņa*. Atmiņa bija viena no viņu izcilākajām garīgajām spējām. Piemēram, viņi nerēķināja tā kā mēs, apgūstot zināmus noteikumus, kurus tad varētu pielietot. "Reizrēķins" atlantiskajos laikos bija kaut kas pilnīgi nezināms. Nevienš neiekala savā saprātā, ka trīs reiz četri ir divpadsmit. Ka viņš šādā gadījumā, kad ir jāizpilda šāds aprēķins, tika galā, tas balstījās tajā, ka viņš apdomāja tādus pašus vai līdzīgus gadījumus. Viņš *atcerējās*, kā tas bija agrākos gadījumos. Ir tikai jāsaprot, ka katru reizi, kad būtne attīsta kādu jaunu spēju, kāda vecā zaudē spēku un asumu. Mūsdienu cilvēkam attiecībā pret atlantietiem ir loģiskais saprāts, kombinēšanas spējas. Toties atmiņa ir pavājinājusies. Tagad cilvēki domā jēdzienos; atlantietis domāja tēlos, bildēs. Un, kad viņa dvēselē uznira kāds tēls, tad viņš atcerējās tik un tik daudzas līdzīgas ainas, kuras jau bija piedzīvojis. Pēc tā viņš virzīja savu spriedumu. Tādēļ toreiz arī visas mācības bija citādākas nekā vēlākos laikos. Tajās nerēķinājās ar to, ka bērns tiks apbruņots ar noteikumiem, tiks asināts viņa saprāts. Drīzāk viņam uzskatāmās ainās tika demonstrēta dzīve, lai vēlāk viņš varētu pēc iespējas vairāk atcerēties, kad nāksies rīkoties šādos vai tādos apstākļos. Kad bērns bija pieaudzis un izgāja dzīvē, viņš varēja visā, kas viņam bija jā dara, atcerēties, ka kaut kas līdzīgs viņam ir radīts mācību laikā. Viņš tika galā vislabāk, ja jaunais gadījums bija līdzīgs kādam jau redzētam. Pilnīgi jaunos apstākļos atlantietis bija atkarīgs no izmēģināšanas, kamēr mūsdienu cilvēkam šajā ziņā daudz kas ir aiztaupīts, jo viņš tiek apbruņots ar noteikumiem. Tos viņš var viegli pielietot arī tajos gadījumos, ar kādiem iepriekš vēl nav sastapies. Šāda audzināšanas sistēma piešķir visai dzīvei kaut ko vienveidīgu. Ļoti ilgu laiku posmus lietas tika atkal un atkal sarūpētas tādā pašā veidā. Uzticamā atmiņa neļāva parādīties nekam tādā, kas kaut vai attāli būtu līdzīgs mūsdienu progresā straujuma. Darīja to, ko agrāk vienmēr bija "redzējis". Neko *neizdomāja*; visu atcerējās. Autoritāte nebija tas, kurš bija daudz iemācījies, bet kurš bija daudz piedzīvojis un tādēļ daudz ko varēja atcerēties. Būtu bijis neiespējami, ka atlantiskajos laikos pirms zināma vecuma sasniegšanas kādam būtu bijis jāizlemj kaut kas svarīgs. Uzticējās tikai tam, kurš varēja atskatīties uz ilgu pieredzi.

Šeit pateiktais neattiecas uz iesvētītajiem un viņu skolām. Jo viņi apsteidz sava laikmeta attīstības pakāpi. Un uzņemšanai šādā skolā izšķirošs nav vecums, bet gan apstākļi, vai uzņemamais savās agrākajās iemiesošanās reizēs ir iemantojis spējas uzņemt augstāko gudrību. Uzticība, kas valdīja pret iesvētītajiem un viņu aģentiem atlantiskajā laikā, nebalstījās viņu personīgās pieredzes bagātībā, bet gan viņu gudrības vecumā. Iesvētītajā vairs nav nozīmes viņa personībai. Viņš ir pilnīgā mūžīgās gudrības kalpībā. Tādēļ uz viņu neattiecas kaut kāda laika posma raksturojums.

Kamēr loģiskā domāšanas spēka (proti, agrīnajiem) atlantiešiem vēl nebija, viņu augsti attīstītais atmiņas spēks piešķir visai viņu darbībai īpašu raksturu. Bet ar viena cilvēciska spēka būtību vienmēr ir saistīti arī citi. Atmiņa cilvēka dziļākajam dabas pamatam ir

tuvāka nekā saprāta spēks, un saistībā ar to bija attīstīti vēl citi spēki, kas arī vēl bija līdzīgāki tām zemākajām dabas būtņēm, nekā tagadējie cilvēciskie rosīšanās spēki. Tā atlantieši varēja pārvaldīt to, ko sauc par dzīvības spēku. Kā mūsdienās no akmeņoglēm iegūst siltuma spēku, ko pārveido mūsu satiksmes līdzekļus uz priekšu dzenošajā spēkā, tā atlantieši prata dzīvo būtņu sēklas spēkam likt kalpot tehniski. Ko tas nozīmēja, to var palīdzēt iztēloties sekojošs priekšstats. Iedomājieties labības graudu. Tajā snauž kāds spēks. Šis spēks izraisa to, ka no grauda izaug stiebrs. Daba var pamodināt šo graudā dusošo spēku. Tagadnes cilvēks patvaļīgi to nevar izdarīt. Viņam ir jāieliek graudu zemē un jāatstāj pamodināšanu dabas spēkiem. Atlantietis varēja vēl kaut ko citu. Viņš zināja, kā tas jādara, lai graudu kaudzes spēku pārveidotu tehniskā spēkā, kā mūsdienu cilvēks spēj šādā spēkā pārveidot akmeņogļu kaudzes siltuma spēku. Augi atlantiskajā laikā tika audzēti ne tikai, lai izmantotu tos kā uzturlīdzekļus, bet arī, lai izmantotu tajos snaudošos spēkus satiksmē un industrijā. Kā mums ir ierīces, lai akmeņoglēs snaudošo spēku mūsu lokomotīvēs pārveidotu kustības spēkā, tā atlantiešiem bija ierīces, kuras viņi – tā sacīt – apkurināja ar augu sēklām un kurās dzīvības spēks pārveidojās tehniski izmantojamā spēkā. Tā tika pārvietoti atlantiešu nelielā augstumā virs zemes slīdošie satiksmes līdzekļi. Šie satiksmes līdzekļi pārvietojās augstumā, kas bija mazāks nekā kalnu augstums atlantiskajā laikā, un tiem bija stūrēšanas ierīces, ar kurām tie varēja tikt pāri kalniem.

Ir jāiztēlojas, ka, laikam ejot, visi apstākļi uz mūsu Zemes ir ļoti izmainījušies. Minētie atlantiešu braucamrīki mūsu laikos būtu pilnīgi nelietojami. To izmantošana balstījās tajā, ka gaisa apvalks, kas ietver Zemi, bija daudz blīvāks nekā mūsdienās. Vai pēc mūsdienu zinātniskajiem jēdzieniem šāds lielāks gaisa blīvums ir iedomājams, tas nedrīkst mūs šeit nodarbināt. Zinātne un loģiskā domāšana, atbilstoši to būtībai, nevar izlemt, kas ir iespējams un kas nav iespējams. Tām ir jāizskaidro tikai tas, kas ir secināts no pieredzes un novērojumiem. Un pārrunātais gaisa blīvums okultajai pieredzei ir tik neapšaubāms, cik nu vispār kāds jutekliski dots mūsdienu fakts var būt neapšaubāms. – Tāpat neapšaubāms ir mūsdienu fizikai un ķīmijai vēl neizskaidrojama fakts, ka ūdens blīvums toreiz uz visas Zemes bija mazāks nekā šodien. Un šī mazākā blīvuma dēļ ūdens caur atlantiešu izmantoto sēklu spēku bija novadāms tehniskiem mērķiem, kas mūsdienās ir neiespējami. Ūdens sablīvēšanās dēļ ir kļuvis neiespējami to kustināt, vadīt tik mākslinieciskā veidā, kā tas bija iespējams senāk. Ar to laikam pietiks, lai būtu saprotams, ka atlantiskā laika civilizācija bija principiāli atšķirīga no mūsējās. Un tālāk no tā būs apjēdzams, ka arī atlantiešu fiziskā daba bija pilnīgi citādāka nekā tagadējam cilvēkam. Atlantietis baudīja ūdeni, ko viņa pašā ķermenī mītošais dzīvības spēks varēja pārstrādāt pavisam citādāk, nekā tas ir iespējams mūsdienu fiziskajā ķermenī. Un tādēļ arī bija tā, ka atlantietis patstāvīgi varēja izmantot savus fiziskos spēkus pavisam citādāk nekā mūsdienu cilvēks. Viņam, tā sacīt, bija līdzekļi, lai pašam sevī vairotu fiziskos spēkus, ja tas viņam bija vajadzīgs savām vajadzībām. Pareizu priekšstatu par atlantiešiem var izveidot tikai tad, ja zina, ka viņiem arī bija pavisam citi jēdzieni par nogurumu un spēku patēriņu nekā tagadnes cilvēkam.

Atlantiešu apmetnei – tas jau izriet no visa aprakstītā – bija raksturs, kas nekādi nelīdzinājās modernai pilsētai. Šādā apmetnē drīzāk viss vēl bija saistīts ar dabu. Tikai ļoti attāli līdzīgu ainu var iedomāties, ja saka: pirmajos atlantiskajos laikos – apmēram līdz trešās apakšrases vidum – apmetne līdzinājās dārzam, kurā mājas veidojas no kokiem, kuru zari ir savijušies viens ar otru mākslinieciskā veidā. Ko tolaik izstrādāja cilvēka roka, tas it kā izauga no dabas. Un cilvēks pats jutās pilnībā radniecīgs dabai. Tieši šī iemesla dēļ viņa sociālā izjūta arī ļoti atšķīrās no mūsdienu. Daba taču ir visiem cilvēkiem kopēja. Un

ko atlantietis izveidoja uz dabas pamata, to viņš tāpat uzskatīja par kopēju īpašumu, kā mūsdienu cilvēks tikai dabiski domā, kad izstrādā savu prāta asumu, saprātu, ka tas ir viņa privātais labums. Ikviens, kurš ir iepazinies ar domām, ka atlantiešiem bija tādi garīgie un fiziskie spēki, kādi te tika attēloti, tas arī mācīsies apjēgt, ka vēl agrākos laikos cilvēce bija tāda, ka tikai nedaudzos aspektos atgādināja to, ko ir pierasts redzēt mūsdienās. Un ne tikai cilvēki, bet arī apkārtējā daba laika gaitā ir vareni mainījusies. Ir pārmainījušās augu un dzīvnieku formas. Pārmaiņas ir piedzīvojusi visa šīs zemes daba. Agrāk apdzīvoti Zemes apgabali ir tikuši iznīcināti; citi ir radušies. – Atlantiešu priekšteči dzīvoja uz pazudušas Zemes daļas, kuras lielākā daļa atradās uz dienvidiem no mūsdienu Āzijas. Teozofiskajos rakstos viņus dēvē par lemūriešiem. Pēc tam, kad viņi bija piedzīvojuši dažādas attīstības pakāpes, lielākā daļa panīka. Viņi kļuva par panīkušiem cilvēkiem, kuru pēcteči, kā tā saucamās mežonīgās tautas, apdzīvo zināmas Zemes daļas. Tikai neliela lemūriešu cilvēces daļa bija spējīga turpināt attīstību. No viņiem radās atlantieši. – Arī vēlāk notika kaut kas līdzīgs. Lielākā daļa atlantiešu iedzīvotāju pagrima, un no nelielas daļas izcēlās tā saucamie ārieši, kam pieder mūsu tagadējās kultūras cilvēce. Lemūrieši, atlantieši un ārieši ir pēc spleņzinātnes nosaukuma cilvēces sakņu- jeb pamatrases. Ja iedomājas vēl divas tādas pamatrases pirms lemūriešiem un divas, kas sekos āriešiem nākotnē, tad kopā iznāk septiņas. Viena vienmēr izceļas no otras tajā veidā, kā tas tikko tika ieskicēts attiecībā uz lemūriešiem, atlantiešiem un āriešiem. Un katrai pamatrasei ir fiziskas un garīgas īpašības, kas ievērojami atšķiras no iepriekšējām. Piemēram, ja atlantieši bija īpaši attīstījuši atmiņu un visu, kas ar to saistīts, tad tagad āriešiem ir jāattīsta domāšanas spēks un viss, kas ir saistīts ar to.

Bet arī katrā pamatrasē ir jāiziet dažādas pakāpes. Un tās vienmēr atkal ir septiņas. Iesākumā tam laikposmam, kuram pieder pamatrase, tās galvenās īpašības atrodas it kā jaunības stāvoklī; pakāpeniski tās nobriest un tad pakāpeniski nonāk līdz pagrimumam. Tādēļ sakņu rases iedzīvotāji sadalās septiņās apakšrasēs. Tikai tas nav jāiztēlojas tā, it kā viena apakšrase uzreiz pazustu, kad sāk attīstīties jauna. Katra var vēl ilgi saglabāties, kad līdzās tai jau attīstās cita. Tā iedzīvotāji, kuri uzrāda dažādas attīstības pakāpes, uz Zemes vienmēr dzīvo līdzās viens otram.

Pirmā atlantiešu apakšrase attīstījās no ļoti progresīvas un attīstīties spējīgas lemūriešu daļas. Tai minētās atmiņas dotības gan tikai sāka attīstīties un arī tikai tās attīstības beigu posmā. Ir jāiztēlojas, ka lemūrietis gan varēja veidot priekšstatus par to, ko viņš piedzīvoja; bet viņš nevarēja šos priekšstatus saglabāt. Viņš tūdaļ atkal aizmirs, ko bija stādījis priekšā. Ka viņš tomēr dzīvoja zināmā kultūrā, ka viņam bija, piemēram, barbarīki, viņš cēla būves un tā tālāk, par to viņam bija jāpateicas nevis *savām* paša priekšstatīšanās spējām, bet gan garīgam spēkam sevī, kas bija, jālieto šis vārds, instinktīvs. Tikai to gan nedrīkst iztēloties kā mūsdienu dzīvnieku instinktus, tas bija cita veida.

Teozofiskos rakstos šo pirmo atlantiešu apakšrasi sauc *rmoahali*. Šīs rases atmiņa bija teicami vērsta uz dzīvīgiem maņu iespaidiem. Krāsas, ko ieraudzīja acis, toņi, ko bija dzirdējusi auss, vēl ilgi saglabājās dvēselē. Tas izpaudās tā, ka rmoahali attīstīja *sajūtas*, kādas viņu lemūriskie priekšteči vēl nezināja. Piemēram, pieķeršanās tam, kas ir ticis pārdzīvots pagātnē, pieder šādām sajūtām.

Ar atmiņas attīstīšanos nu bija saistīta arī *valodas* attīstība. Kamēr cilvēks pagājušo nesaglabāja, arī paziņošana par piedzīvoto nevarēja notikt. Tā kā lemūriskā laika noslēgumā parādījās pirmie atmiņas aizmetņi, tad tolaik arī varēja sākt parādīties spējas

redzēto un dzirdēto nosaukt. Tikai cilvēki, kam ir atcerēšanās spējas, var kaut ko iesākt ar vārdu, kas ir piesaistīts kādai lietai. Tādēļ atlantiskais laiks arī ir tas, kad sākās valodas attīstība. Un ar valodu bija radīta saite starp cilvēka dvēseli un lietām ārpus cilvēka. Tas radīja fonētisko vārdu iekšienē; un šis fonētiskais vārds piederējās vienam no ārpusaules objektiem. Un rodas arī jauna saite starp cilvēku un cilvēku, ja var apmainīties valodas ceļā. Tas viss rmoahaliem gan vēl bija jauneklīgā formā; tomēr tas dziļi atšķīra viņus no lemūriskajiem sentēviem.

Bet pirmo atlantiešu dvēseles spēkiem piemita vēl kaut kas no dabas spēka. Šie cilvēki zināmā mērā vēl bija daudz radniecīgāki apkārtējām dabas būtnēm nekā viņu pēcteči. Viņu dvēseles spēki bija vairāk dabas spēki, nekā tas ir tagadnes cilvēkiem. Tā arī fonētiskajam vārdam, ko viņi izrunāja, piemita kaut kas no dabas varenības. Viņi ne tikai *nosauca* lietas, bet viņu vārdiem arī piemita *vara* pār šīm lietām un arī pār līdzcivīkiem. Rmoahalu vārdam bija ne tikai *nozīme*, bet arī *spēks*. Kad runā par vārdu burvju spēku, tad piemin kaut ko, kas šiem cilvēkiem bija daudz reālāks, nekā tas ir tagad. Kad rmoahala cilvēks izrunāja kādu vārdu, tad šis vārds attīstīja līdzīgu varu kā pats priekšmets, kuru tas apzīmēja. Tajā balstījās tas, ka vārdiem tajā laikā piemita dziedinošs spēks, ka tie varēja veicināt augu augšanu, tie varēja apvaldīt dzīvnieku niknumu un vēl līdzīgas iedarbības. Tas vēlākajās atlantiešu apakšrasēs arvien vairāk un vairāk pamazām gāja zudumā. Varētu teikt, ka dabisko spēku pilnība pamazām tika zaudēta. Rmoahala cilvēki šo spēku bagātību izjuta kā varenās dabas dāvanu; tādēļ viņu attiecībām ar dabu bija reliģisks raksturs. It īpaši valodai pašai par sevi piemita kaut kas dziedinošs. Un zināmu skaņu, kurās mājāja nozīmīgs spēks, ļaunprātīga izmantošana bija kaut kas neiespējams. Katrs cilvēks juta, ka ļaunprātīga izmantošana viņam nesīs milzīgu kaitējumu. Tamlīdzīgu vārdu burvju spēks apvērstos to pretstatā; lietojot tos pareizā veidā, tie nestu svētību, bet noziedzīgi pielietoti, būtu to teicējam iznīcinoši. Ar zināmu sajūtu nevainību rmoahali to vairāk attiecināja nevis uz sevi, bet drīzāk uz viņos darbojošos *dabas dievišķo* varu.

Tas mainījās otrajai apakšrasei (tā saucamajām tlavatli-tautām). Šīs rases cilvēki sāka sajūst savu personīgo vērtību. Viņiem parādījās godkāre, kas rmoahaliem bija nezināma īpašība. *Atmiņa* savā ziņā pārnēsās uz kopdzīves uztveri. Kurš spēja atskatīties uz zināmiem darbiem, tas prasīja atzinību par to no saviem līdzcivīkiem. Viņš pieprasīja, lai tiktu saglabātas *atmiņas* par viņa darbiem. Un šajās atmiņās par darbiem arī pamatojās tas, ka saderīga cilvēku grupa vienu no viņiem izraudzīja par vadoni. Attīstījās sava veida karaliskā cieņa. Jā, šī atzinība tika saglabāta arī pat vēl pēc nāves. Izveidojās *atmiņas, piemiņa* par priekštečiem vai tiem, kuri bija izpelnījušies nopelnus dzīves laikā. Un no tā atsevišķās ciltīs izcēlās sava veida reliģiska mirušo godināšana, sava veida *senču kults*. Tas arī turpinājās daudz vēlākos laikos un pieņēma visdažādākās formas. Rmoahali cilvēku faktiski cienīja tikai tādā mērā, kādā viņš tajā acumirkli ar savu spēku pārpilnību varēja dot labumu. Ja kāds gribēja atzinību par to, ko bija izdarījis agrāk, tad viņam bija jāparāda – ar jauniem darbiem – ka viņam vēl ir senais spēks. Viņam zināmā mērā ar jauniem darbiem bija jāatsauc atmiņā senākie. Padarītais kā tāds vēl neskaitījās. Tikai otrā apakšrase rēķinājās tik tālu ar kāda cilvēka personisko raksturu, ka, novērtējot raksturu, ņēma vērā arī viņa pagājušo dzīvi.

Tālākas sekas atmiņas spēkam par cilvēku kopdzīvi bija fakts, ka veidojās cilvēku grupas, kuras saturēja kopā atmiņas par kopējiem veikumiem. Agrāk šādu grupu veidošanos pilnībā bija noteikušas dabas varas, kopēja izcelšanās. Cilvēks pats ar savu garu vēl neko nepievienoja tam, par ko viņu bija izveidojusi daba. Tagad kāda varena personība varēja

savervēt zināmu skaitu cilvēku kopējam pasākumam, un *atmiņas* par šo kopējo veikumu veidoja sabiedrisku grupu.

Šāda veida sabiedriskā kopdzīve gan īsti izveidojās tikai trešajai apakšrasei (toltekiem). Tādēļ tikai šīs rases cilvēki dibināja to, ko var saukt par kopību, sava veida valsts dibināšanu. Un šādu kopību vadīšana, valdīšana pārgāja no priekštečiem uz pēcnācējiem. Kas agrāk dzīvoja tikai līdzcilvēku atmiņās, to tagad tēvs nodeva dēlam. Visa dzimta nedrīkstēja *aizmirst* priekšteču diženos darbus. Pēctečos tika godāts tas, ko bija paveikuši senči. Tikai ir jāsaprot, ka tajos laikos cilvēkiem arī tiešām piemita tāds spēks, lai savas dotības nodotu, pārnestu uz pēcnācējiem. Audzināšana balstījās tajā, lai sagatavotu dzīvei uzskatāmos tēlos. Un šīs audzināšanas ietekme balstījās personiskajā varenībā, kas nāca no audzinātāja. Viņš neasināja saprāta spēku, bet gan dotības, kas bija vairāk instinktīvas dabas. Ar šādu audzināšanas sistēmu tēva spējas patiešām vairumā gadījumu pārgāja uz dēlu.

Šādos apstākļos trešajai apakšrasei *personīgā pieredze* kļuva arvien nozīmīgāka. Kad kāda cilvēku grupa nodalījās no citiem, tad kā savas jaunās kopības pamatojumu viņi nesa līdzī atmiņas par to, kas bija piedzīvots uz senās skatuves. Bet vienlaikus šajās atmiņās bija arī lietas, kas šķita neatbilstošas, ar kurām nevarēja justies labi. Attiecībā uz to viņi tad mēģināja kaut ko jaunu. Un tā ar katru jaunu dibināšanu apstākļi uzlabojās. Un tas bija tikai dabiski, ka labākais arī tika atdarināts. Tādi bija fakti, uz kuru pamata trešās apakšrases laikā radās tās ziedošās kopības, kas tika aprakstītas teozofiskajā literatūrā. Un personīgās pieredzes, kas tika gūtas, rada atbalstu no to puses, kuri bija *iesvētīti* garīgās attīstības mūžīgajos likumos. Varenie valdnieki paši saņēma iesvētību, lai personīgajam spējīgumam būtu pilnīgs atbalsts. Ar personīgu krietnumu cilvēks pakāpeniski kļūst spējīgs iesvētīšanai. Viņam vispirms ir jāattīsta savi spēki no apakšas, lai tad no augšas viņam varētu tikt piešķirta apgaismība. Tā radās atlantiešu iesvētītie ķēniņi un tautu vadoņi. Varena varas pārpilnība bija viņu rokās; un liela bija arī viņu godināšana, kas tika viņiem izrādīta.

Bet šis fakts ietvēra arī iemeslu lejupejai un sabrukumam. Atmiņas spēka attīstība noveda pie *personības* varas pilnības. Cilvēks gribēja ar savu varas pārpilnību kaut ko *pasākt*. Un jo lielāka kļuva vara, jo vairāk viņš gribēja to izmantot sev. Godkāre, kas bija attīstījusies, kļuva par izteiktu patmīlību, egoismu. Ar to bija dota iespēja spēku ļaunprātīgai izmantošanai. Ja ņem vērā, ko spēja atlantieši, spējot pārvadīt dzīvības spēku, tad var apjēgt, ka ļaunprātīgajai izmantošanai bija milzīgas sekas. Plaša vara pār dabu varēja tikt likta personīgas patmīlības kalpībā.

Tas pilnībā notika ceturtais apakšrases (sen-turāniešu) laikā. Šīs rases piederīgie, kuri bija apmācīti minēto spēku pārvaldīšanā, tos daudzkārt lietoja savu ietiepīgo vēlmju un iekāru apmierināšanai. Bet šādā veidā izmantoti šie spēki iznīcināja viens otru. Tas ir tā, it kā kāda cilvēka pēdas stūrgalvīgi kustētos uz priekšu, kamēr pārējais ķermenis gribētu doties atpakaļ.

Šāda graujoša iedarbība varēja tikt apturēta tikai tā, ka cilvēkos izveidojās kāds augstāks spēks. Un tas bija domāšanas spēks. Loģiskā domāšana iedarbojas atturoši uz patmīlīgām personīgām vēlmēm. Loģiskās domāšanas pirmsākumus mums ir jāmeklē pie piektās apakšrases (pirmsemītiem). Cilvēki sāka pārsniegt tikai atmiņas par pagājušo un sāka salīdzināt dažādos pārdzīvojumus. Attīstījās spriestspēja. Un šis spriešanas spēks sakārtoja vēlmes, iekāres. Sāka aprēķināt, kombinēt. Mācījās strādāt domās. Ja agrāk ļāvās katrai vēlmei, tad tagad vispirms pajautāja, vai doma atzīst šādu vēlmi par labu. Ja ceturtais

apakšrases cilvēki neapvaldīti metās savu iekāru apmierināšanā, tad piektā apakšrase sāka ieklausīties savā iekšējā balsī. Un šī iekšējā balss darbojas ierobežojoši uz iegribām, kaut iznīcināt patmīlīgās personības prasības tā nevarēja.

Tā piektā apakšrase pamudinājumus rīcībai pārcēla uz cilvēka iekšējo pasauli. Cilvēks grib iekšēji pats ar sevi noskaidrot, ko darīt vai nedarīt. Bet tas, kas tika iemantots kā iekšējs domāšanas spēks, tas gāja zudumā no ārējo dabas spēku pārvaldīšanas. Ar kombinējošo domāšanu var savaldīt tikai minerālās pasaules spēkus, bet ne dzīvības spēku. Tātad piektā apakšrase attīstīja domāšanu uz dzīvības spēka pārvaldīšanas rēķina. Bet tieši ar to tā radīja dīgli cilvēces tālākajai attīstībai. Tagad personība, patmīlība, savtība varēja būt lai cik lielas: tīrā domāšana, kas strādā pilnībā iekšienē un vairs nevar tieši dot pavēles dabai, spēja šādas postošas iedarbības atturēt atšķirībā no agrāko spēku ļaunprātīgās izmantošanas. No šīs piektās apakšrases tika izredzēta visapdāvinātākā daļa, un tie pārdzīvoja ceturtais sakņu- jeb pamatrases bojāeju un veidoja dīgli piektajai, āriešu rasei, kuras uzdevums ir pilnībā attīstīt domāšanas spēku ar visu, kas tam pieder.

Sestās apakšrases cilvēki (akadieši) turpināja attīstīt domāšanas spēku tālāk nekā piektā. Viņi atšķīrās no tā sauktajiem pirmsemītiem ar to, ka viņi pielietoja minētās spējas daudz aptverošākā veidā. – Ir teikts, ka domāšanas spēks gan neļāva patmīlīgai personībai nonākt līdz iznīcinošām iedarbībām, kā tas bija iespējams agrākām rasēm, tomēr ar to šīs prasības netika iznīdētas. Pirmsemīti vispirms sakārtoja savas personīgās attiecības tā, kā tas atbilda viņu domāšanas spēkam. Kailu iegribu un izpriecu vietā stājās gudrība. Parādījās citi dzīves apstākļi. Ja iepriekšējās rases atzina par vadoņiem tos, kuru darbi bija dziļi iespiedušies atmiņā vai kuri varēja dzīvē atskatīties uz bagātīgām atmiņām, tad tagad šāda loma tika atzīta gudrajiem. Un, ja iepriekš noteicošais bija tas, kas dzīvoja labās atmiņās, tad tagad par labāko uzskatīja to, kam bija jēgpilnākā domāšana. Kopš tā laika atmiņas ietekmē pie kādas lietas turējās tik ilgi, kamēr tā sāka šķist nepietiekama, un tad pēdējā gadījumā bija pašsaprotami, ka ar jauninājumu nāca klajā tas, kurš spēja novērst šo trūkumu. Bet domāšanas spēku ietekmē attīstījās slimīga atjaunināšanas tieksme un pārmaiņīšanas tieksme. Katrs gribēja panākt kaut ko, kas viņam no savas gudrības bija atausis. Tādēļ piektajai apakšrasei sākās nemierīgi stāvokļi un sestajā tie noveda pie tā, ka tika sajūta nepieciešamība, ka atsevišķa cilvēka stūrgalvīgo domāšanu vajadzētu pakļaut vispārējiem *likumiem*. Trešās apakšrases valstu spožums balstījās tajā, ka kopējas atmiņas izraisīja kārtību un harmoniju. Sestajā šo kārtību vajadzēja panākt ar *izdomātiem* likumiem. Tādēļ sestajā apakšrasē ir meklējami tiesību un likuma normu izcelsme. Trešajā apakšrasē kāda cilvēku grupa nodalījās tikai tad, kad zināmā mērā jutās *atstumti* no kopības tādēļ, ka atmiņu noteiktajos stāvokļos vairs nejutās labi. Sestajā tas bija būtiski citādāk. Aprēķinošais domāšanas spēks meklēja jauno kā tādu, tas mudināja pasākt kaut ko jaunu, dibināt kaut ko jaunu. Tādēļ akadieši bija uzņēmīga tauta, ar slieksmi uz kolonizāciju. It īpaši tirdzniecībai bija jādod barība jaundīgstošajiem domāšanas un spriešanas spēkiem.

Domāšanas spēks turpināja attīstīties arī septītajā apakšrasē (mongoļiem). Bet viņiem daudz lielākā mērā saglabājās agrāko apakšrasu, proti ceturtais, īpašības, nekā tas bija piektajai un sestajai. Viņi palika uzticīgi atmiņu izjūtai. Un tā viņi nonāca pie pārliecības, ka senākais arī esot gudrākais, tas, kas vislabāk var aizstāvēties pret domāšanas spēku. Dzīvības spēku pārvaldīšanas spējas gan bija zudušas arī viņiem; bet tam, kas attīstījās viņu domāšanas spēkā, pašam piemita kaut kas no šī dzīvības spēka dabas varenības. Viņi gan bija zaudējuši varu pār dzīvību, bet nekad nebija zaudējuši tiešu, naivu *ticību* tai.

Viņiem šis spēks bija kļuvis par viņu *dievu*, kura uzdevumā viņi darīja visu, ko uzskatīja par pareizu. Tā kaimiņu tautām viņi šķita kā šī noslēpumainā spēka *apsēsti* un viņi pakļāvās tiem aklā uzticībā. Viņu pēcteči Āzijā un dažos Eiropas apvidos rādīja un vēl parāda daudz no šīs īpatnības.

Cilvēkos iedēstītais domāšanas spēks savu pilno vērtību attīstībā varēja sasniegt tikai tad, kad saņēma jaunu stimulu piektajā apakšrasē. Ceturtā varēja šim spēkam tikai likt kalpot tam, kas viņiem bija ieaudzināts ar atmiņas dotībām. Tikai piektā nonāca līdz tādām dzīvības formām, kas bija īstais darba rīks domāšanas spējām.

CETURTĀS PAMATRASES PĀREJA PIEKTAJĀ

Sekojošie izklāsti attiecas uz ceturtās (atlantiskās) pamatrases pāreju piektajā (āriešu), kurai pieder tagadējā civilizētā cilvēce. To pareizi uztvers tikai tas, kurš spēj aptvert attīstības ideju visā tās apjomā un visā tās nozīmē. Viss, ko cilvēks uztver sev apkārt, ir attīstība. Un arī mūsu piektās pamatrases cilvēku īpašības, kas ietvertas šajā domā, ir tikai pakāpeniski attīstījušās. Jā, tieši šī pamatrase ir tā, kura pamazām un pakāpeniski nobriedina domāšanas spēku. Tagadnes cilvēks nolemj (domās) kaut ko darīt un tad to dara kā paša domas sekas. Atlantiešiem šīs spējas tikai sāka attīstīties. Nevis pašu domas, bet gan no augstākām būtnēm viņos ieplūstošais ietekmēja viņu gribu. Tā zināmā mērā tika vadīta no ārienes. – Kurš iepazīstas ar šo cilvēka attīstības ideju un mēģina atzīt, ka cilvēks senlaikos bija pavisam citādāks – nekā šīs zemes cilvēks – veidota būtne, tas arī varēs pacelties līdz priekšstatiem par pilnīgi citām būtnēm, par ko šajos izklāstos tiek runāts. Attīstība, par kuru te tiek ziņots, aizņēma ārkārtīgi ilgu laiku posmus.

*

Kas tika iepriekš pateikts par ceturto pamatrasī, par atlantīdiem, tas attiecas uz lielāko daļu cilvēces. Bet viņiem bija vadoņi, kas savās spējās pacēlās pāri citiem. Gudrība, kāda bija šiem vadoņiem, un spēki, kurus viņi pārvaldīja, nebija iegūstami ne ar kādu šīs zemes audzināšanu. Tās viņiem bija piešķirtas no augstākām, Zemei tieši nepiederošām būtnēm. Tādēļ bija tikai dabiski, ka lielākā daļa cilvēku uztvēra savus vadoņus kā augstāka veida būtnes, kā dievu "sūtņus". Jo ar cilvēka maņu orgāniem, ar cilvēcisko saprātu nebija sasniedzams tas, ko zināja un spēja paveikt šie vadoņi. Viņus *godināja* kā "dieva sūtņus" un saņēma viņu pavēles, prasības un arī viņu mācību. Šāda veida būtnes nesa cilvēcei zinātnes, mākslas, darbarīku izgatavošanas prasmes. Un šādi "dieva sūtņi" vai nu paši vadīja kopības, vai apmācīja valdīšanas mākslās cilvēkus, kuri bija pietiekami attīstīti. Par šiem vadoņiem teica, ka viņi "sazinās ar dieviem" un tie viņus iesvēta likumos, pēc kuriem ir jāattīstās cilvēcei. Un tas atbilda patiesībai. Vietās, par kurām pūlis nezināja, notika šīs iesvētīšana, sazināšanās ar dieviem. Šīs iesvētīšanas vietas sauca par mistēriju tempļiem. Tātad no tiem notika cilvēku dzimuma pārvadīšana.

Tas, kas notika mistēriju tempļos, tautai bija nesaprotams. Un tikpat maz tā saprata savu lielo vadoņu nodomus. Tauta ar savām maņām gribēja saprast tikai to, kas notika tieši uz Zemes, nevis kas tika atklāts no augstākajām pasaulēm viņu labklājībai. Tādēļ vadoņu mācībai bija jābūt ietvertai formā, kas nebija līdzīga ziņojumiem par šīs zemes notikumiem. Valoda, kurā dievi mistērijās runāja ar saviem sūtņiem, arī nebija šīs zemes, un veidoli, kuros dievi atklājās, tāpat nebija no šīs zemes. "Ugunīgos mākoņos" augstākie garī parādījās saviem sūtņiem, lai viņiem pavēstītu, kā vadīt cilvēkus. Cilvēkā tēlā var parādīties tikai cilvēks; būtnēm, kuru spējas tālu pārsniedz cilvēciskās, ir jāatklājas veidos, kādi nav atrodamā uz šīs zemes.

Ka "dievu sūtņi" spēja uztvert šīs atklāsmes, ir atkarīgs no tā, ka viņi paši bija vispilnīgākie no saviem cilvēku brāļiem. Viņi jau agrākās attīstības pakāpēs bija paveikuši to, kas vairumam cilvēku vēl bija priekšā. Tikai vienā ziņā viņi vēl piederēja saviem līdzcivīkiem. Viņi spēja pieņemt cilvēka veidolu. Bet viņu dvēseliski-garīgās īpašības jau bija pārcilvēciska veida. Viņi tātad bija dievišķi cilvēciskas dubultbūtnes. Tādēļ viņus varēja apzīmēt kā augstākus garus, kuri ir pieņēmuši cilvēka ķermeņus, lai palīdzētu cilvēcei tās šīs zemes ceļos. Viņu īstenā dzimtene nebija uz Zemes. – Šīs būtnes vadīja cilvēkus, nevarot

viņiem atklāt tos pamatlukumus, pēc kuriem viņi vadīja. Jo līdz atlantiešu piektajai apakšrasei, pirmsemītiem, cilvēkiem nebija nekādu tamlīdzīgu spēju, lai šos pamatlukumus apjēgtu. Tikai domāšanas spēks, kas attīstījās šajā apakšrasē, bija viena šāda spēja. Bet šī spēja attīstījās lēnām un pakāpeniski. Un arī atlantiešu pēdējās apakšrases vēl spēja ļoti maz apjēgt no savu dievišķo vadoņu pamatlukumiem. Viņi sāka, iesākumā pavisam nepilnīgi, *nojaust* par šādiem pamatlukumiem. Tādēļ viņu idejas, domas un arī likumi, par kuriem tika runāts viņu valstu iekārtojumā, vairāk bija nojausti, nekā skaidri izdomāti.

Piektās atlantiskās apakšrases galvenais vadonis tos sagatavoja pakāpeniski, lai vēlākos laikos, pēc atlantiskā dzīvesveida pagrimuma, varētu sākties jaunais laikmets – tāds, ko pilnībā nosaka domāšanas spēks.

Tagad ir jāsaprot, ka atlantiskā laika beigās bija darīšana ar trīs cilvēkveidīgu būtņu grupām. 1. Ar tā saucamajiem “dievu sūtņiem”, kas attīstībā tālu apsteidza lielās tautas masas, kuri mācīja dievišķo gudrību un veica dievišķus darbus. 2. Lielā tautas masa pati, kam domāšanas spēks vēl bija miglainā stāvoklī, tomēr viņiem piemita dabiska veida spējas, kādas mūsdienu cilvēcei ir zudušas. 3. Nelielāks pulks tādu, kuri attīstīja domāšanas spēku. Viņi gan tādēļ pakāpeniski zaudēja atlantiešu pirmatnējās spējas; toties viņi pamazām tuvojās “dievu sūtņu” pamatlukumu domājošai aptveršanai. – Otrā cilvēcisko būtņu grupa bija lemta pakāpeniskai izmiršanai. Bet trešo pirmā veida būtnes varēja vadīt uz to, lai viņi paši pārņemtu savu vadību.

No trešās grupas minētais galvenais vadonis, kuru okultajā literatūrā apzīmē kā *Manu*, atlasīja spējīgākos, lai no viņiem ļautu izcelties jaunai cilvēcei. Šie spējīgākie bija no piektās apakšrases. Sestās un septītās apakšrases domāšanas spēks jau zināmā veidā bija nonācis lejupslīdē un vairs nebija piemērots tālākai attīstībai. – Labāko labākajām īpašībām bija jātiec attīstītām tālāk. Tas notika, vadonim nošķirot izraudzītos kādā īpašā vietā uz Zemes – iekšējā Āzijā – un atbrīvojot viņus no jebkuras atpalikušo vai lejupslīdē iekritušo ietekmes. – Uzdevums, kāds bija vadonim, bija aizvest savu pulku tiktāl, lai tā piederīgie paši savā dvēselē ar savu domāšanas spēku spētu aptvert pamatlukumus, pēc kuriem viņi līdz tam tika vadīti viņu nojaustā, bet ne skaidri izprastā veidā. Cilvēkiem vajadzēja *iepažīt* dievišķos spēkus, kam viņi neapzināti bija sekojuši. Līdz tam cilvēkus bija vadījuši dievi caur saviem sūtņiem; tagad cilvēkiem vajadzēja *zināt* par šīm dievišķajām būtnēm. Viņiem vajadzēja mācīties pašiem sevi uzskatīt par dievišķos paredzējumus izpildošajiem orgāniem.

Tāpat nošķirtais pulks stāvēja svarīga lēmuma priekšā. Dievišķais vadonis bija viņu vidū cilvēka veidolā. No šādiem dievu sūtņiem cilvēce jau iepriekš bija saņēmusi norādījumus, pavēles, ko darīt vai ko nedarīt. Tai bija mācītas zinātnes, kas attiecās uz to, ko viņi varēja uztvert ar maņām. Cilvēki bija nojautuši pasaules dievišķo vadību, bija sajutuši to paši savā rīcībā; bet skaidri viņi par to neko nebija zinājuši. – Tagad vadonis runāja ar viņiem pavisam jaunā veidā. Viņš mācīja, ka neredzamas varas vada to, kas ir redzams apkārt; un ka viņi paši esot šo neredzamo varu kalpotāji, ka viņiem ar savām domām ir jāizpilda šo neredzamo varu likumi. Cilvēki dzirdēja par virszemes-dievišķo. Un ka neredzamais garīgais esot redzami ķermeniskā radītājs un uzturētājs. Līdz šim viņi bija uzlūkojuši savus redzamos dievu sūtņus, pārcilvēciskos iesvētītos, viens no kuriem tagad pats tā runāja ar viņiem, un viņi tika ziņojuši, ko darīt un ko nedarīt. Bet tagad viņi tika pagodināti, ka dievu sūtņi pats runāja ar viņiem par dieviem. Varena bija runa, ko viņš savam pulkam vienmēr atkal saasināja. “Līdz šim jūs *redzējāt* tos, kuri jūs vadīja; bet ir arī

augstāki vadoņi, kurus jūs neredzat. Un šiem vadoņiem jūs esiet pakļauti. Jums ir jāpilda dieva, kuru jūs neredzat, pavēles, un jums ir jāklausa tam, kura tēlu jūs nespējat iedomāties.” Tā no lielā vadoņa mutes skanēja jaunais augstākais bauslis, kas lika godināt dievu, kas nevarēja līdzināties nekādam jutekliski-redzamam tēlam, tādēļ tādus arī nedrīkstēja veidot. No šī lielā piektās apakšrases pirmbaušļa kā atskaņa ir palicis zināmais: “Netaisi sev elku tēlu vai kādu atveidu nedz pēc tā, kas ir augšā debesīs, nedz pēc tā, kas ir virs zemes, nedz pēc tā, kas ir ūdenī zem zemes.” *

Galvenajam vadonim (Manu) palīdzēja arī citi dievu sūtņi, kuri pildīja viņa nodomus atsevišķās dzīves nozarēs un strādāja pie jaunās rases attīstības. Jo tagad runa bija par to, kā iekārtot visu dzīvi dievišķās pasaules vadīšanas jaunās uztveres nozīmē. Cilvēku domas bija visur no redzamā jāpievērš neredzamajam. Dzīvi nosaka dabas varas. Šīs cilvēciskās dzīves gaitu nosaka diena un nakts, ziema un vasara, saulains laiks un lietus. Kā šie ietekmīgie redzami fakti ir saistīti ar neredzamajiem (dievišķajiem) spēkiem un kā cilvēkam būtu jāizturas, lai veidotu savu dzīvi atbilstoši šīm neredzamajām varām: tas viņiem tika parādīts. Visas zināšanas un visus darbus vajadzētu veikt šādā nozīmē. Zvaigžņu gaitā un laika apstākļu maiņā cilvēkam būtu jāsaprata dievišķie lēmumi, dievišķas gudrības izpausmes. Šādā nozīmē tika mācītas astronomija un laikapstākļu prognozēšanas māksla. Un savs darbs, sava tikumība cilvēkam būtu jāiekārto tā, lai tas atbilstu dievišķā viedajiem likumiem. Dzīve tika sakārtota pēc *dievišķajiem baušļiem* tā, kā *dievišķās domas* tika izpētītas zvaigžņu gaitā, laika apstākļu maiņā un tā tālāk. Ar *upurēšanas rituāliem* cilvēkam savi darbi bija jāsaprot ar dievu vadību. – Tāds bija Manu nodoms, visu cilvēkā dzīvē pievērst augstākajām pasaulēm. *Visām* cilvēku darbībām, visiem ierīkojumiem vajadzēja būt ar reliģisku raksturu. Ar to Manu gribēja ievadīt to, kas bija piektās pamatrades īstenais uzdevums. Tai bija jāmacās vadīt pašai sevi ar savām domām. Bet svētību šāda pašnoteikšanās var nest tikai tad, ja arī cilvēks pats nostājas augstāko spēku dienestā. Cilvēkam ir jāizmanto savs domāšanas spēks; bet šo domāšanas spēku saglabāt veselīgu var skats uz dievišķo.

Pilnībā apjēgt, kas tolaik notika, var tikai, ja arī zina, ka domāšanas spēka attīstību, ko iesāka piektā atlantiešu apakšrase, pavadīja vēl arī kas cits. Proti, cilvēki no zināmas puses bija ieguvuši zināšanas un mākslas, kas nebija tieši saistītas ar to, ko iepriekš minētais Manu varētu uzskatīt kā savu īsteno uzdevumu. Šīm zināšanām un mākslām pirmām kārtām trūka reliģiskā rakstura. Tās noveda cilvēku pie tā, ka viņš tad nespēja domāt neparko citu, kā tikai par savu labumu, savu personīgo vajadzību apmierināšanu[†]... Pie šādām zināšanām pieder, piemēram, uguns izmantošana cilvēku ierīkojumos. Atlantiskajā laikā cilvēkam uguns nebija vajadzīga, jo viņa rīcībā taču bija dzīvības spēks. Bet, jo mazāk laika gaitā cilvēks bija spējīgs šo spēku izmantot, jo vairāk viņam bija jāmacās izgatavot sev darbarīkus, iekārtas no tā saucamajām nedzīvajām lietām. Tam kalpoja uguns izmantošana. Un līdzīgi bija arī ar citiem dabas spēkiem. Tātad cilvēks bija iemācījies lietot šādus dabas spēkus, neapzinoties to dievišķo izcelsmi. Un tā tam arī vajadzēja būt. Cilvēku nekas nedrīkstētu *piespiest* šīs viņa domāšanas spēkam kalpojošās lietas attiecināt uz dievišķo pasaules kārtību. Drīzāk viņam tas būtu jādara *brīvprātīgi* savās domās. Tā Manu nolūks bija aizvest cilvēkus līdz tam, lai viņi patstāvīgi, no savas iekšējas nepieciešamības sasaistītu šādas lietas ar augstāko pasaules kārtību. Cilvēki savā ziņā varētu izvēlēties, vai

* 2. Mozus grāmata, 20. nodaļa

† Par šo zināšanu un mākslu izcelsmi publiski stāstīt pagaidām vēl nav atļauts. Tādēļ šeit daļa no Akaša-hronikas izpaliks.

sasniegtās zināšanas izmantot tīri personīgi savtīgi vai pielietot tās kalpošanai augstākai pasaulei. – Tātad, ja pirms tam cilvēks bija spiests uzskatīt sevi par daļu no dievišķās pasaules vadības, no kuras viņam pieplūda, piemēram, dzīvības spēka pārvaldīšanas iespēja, nepielietojot savu domāšanas spēku, tā viņš tagad arī varēja pielietot dabas spēkus, nepievēršot domas dievišķajam. – Līdz šādam lēmumam bija izauguši ne visi cilvēki, kurus Manu bija sapulcinājis, drīzāk tikai neliels skaits no viņiem. Un tikai no šiem nedaudzajiem Manu varēja veidot jaunās rases dīgļi. Ar tiem viņš tad nošķīrās atsevišķi, lai turpinātu viņus attīstīt, kamēr atlikušie sajaucās ar pārējo cilvēci. – No minētā nelielā cilvēku skaita, kas tad galu galā sapulcējās ap Manu, ceļas viss, kas līdz pat šodienai veido patiesos piektās pamatrases progresa dīgļus. Bet tādēļ arī ir izskaidrojams, kas cauri visai piektās pamatrases attīstībai vijas divas raksturīgas iezīmes. Viena iezīme piemīt cilvēkiem, kurus iedvesmo augstākas idejas, kuri kā bērni uzlūko dievišķo pasaules varu; otra piemīt tiem, kuri visu liek tikai personisko interešu, pašlabuma kalpībā.

Mazais pulks tik ilgi palika pie Manu, kamēr viņi bija pietiekami stiprināti, lai darbotos pēc jaunā gara, un līdz pulka locekļi varēja doties projām, lai nestu šo garu pārējai cilvēcei, kas bija palikusi pāri no iepriekšējām rasēm. Tas ir dabiski, ka šis jaunais gars dažādās tautās pieņēma atšķirīgu raksturu atkarībā no tā, kā tas pašas bija attīstījušās dažādos apvidos. Senākās pārpalikušās rakstura iezīmes sajaucās ar to, ko dažādās pasaules daļās atnesa Manu sūtņi. Tā radās daudzveidīgas jaunas kultūras un civilizācijas.

Spējīgākās personības no Manu pulka tika izredzētas tam, lai viņus pakāpeniski tieši iesvētītu viņa dievišķajā gudrībā, lai viņi varētu kļūt par skolotājiem pārējiem. Tā notika, ka senākajiem dievu sūtņiem tagad vēl pievienojās jauna veida iesvētītie. Tie bija tie, kuri savu domāšanas spēku bija izveidojuši tieši tāpat kā pārējie līdzcilvēki šīs zemes veidā. Iepriekšējiem dievu sūtņiem – arī Manu – tā nebija. Viņu attīstība pieder augstākajām pasaulēm. Viņi ienesa savu augstāko gudrību šīs zemes apstākļos. Tas, ko viņi dāvāja cilvēcei, bija “dāvana no augšas”. Cilvēki pirms atlantiskā laika vidus vēl nebija tikuši tiktāl, lai ar pašu spēkiem varētu apjēgt, kādi ir dievišķie lēmumi. Tagad – ieskicētajā laikā – viņiem bija līdz tam jānonāk. Šīs zemes domāšanai bija jāpaceļas līdz dievišķā jēdzieniem. Cilvēciskie iesvētītie pievienojās pārcilvēciskajiem. Tas nozīmē svarīgu pagriezienu cilvēku dzimuma attīstībā. Pirmajiem atlantiešiem vēl nebija izvēles uzskatīt savus vadoņus par dievu sūtņiem vai nē. Ko viņi paveica, tas tika uzspiests kā augstāko pasaulu veikums. Tam bija dievišķās izcelsmes zīmogs. Atlantiskā laika sūtņi bija savas varas svētītas būtnes, kuras aptvēra mirdzums, ko viņiem piešķīra šī vara. Sekojošā laika cilvēciskie iesvētītie, ārēji skatoties, bija cilvēki starp cilvēkiem. Tomēr viņi palika saistībā ar augstākajām pasaulēm un uztvēra atklāsmes un dievu sūtņu parādīšanos. Tikai izņēmuma gadījumā, ja radās augstāka nepieciešamība, viņi pielietoja zināmus spēkus, kas viņiem bija no turienes piešķirti. Tad viņi paveica darbus, kurus cilvēki pēc viņiem zināmajiem likumiem nevarēja saprast un tādēļ ar pilnām tiesībām uzskatīja par brīnumiem. – Bet visa tā augstākais nolūks bija nolikt cilvēci pašu uz savām kājām, pilnībā attīstīt domāšanas spēku. – Cilvēciskie iesvētītie mūsdienās ir starpnieki starp tautu un augstākajām varām; un tikai iesvētīšana dod viņiem spējas apieties ar dievu sūtņiem.

Tā cilvēciskie iesvētītie, svētie skolotāji piektās pamatrases sākumā kļuva par pārējās cilvēces vadoņiem. Senatnes lielie priesterķēniņi, par kuriem nestāsta vēsture, bet teiku pasaule gan liecina, pieder šo iesvētīto pulkam. Augstākie dievu sūtņi arvien vairāk atkāpās no Zemes un nodeva vadību šo cilvēcisko iesvētīto rokās, bet atbalstot viņu ar padomiem un darbiem. Ja tas tā nebūtu bijis, cilvēki nekad nēnonāktu līdz sava

domāšanas spēka brīvai lietošanai. Pasaule atrodas dievišķā vadībā; bet cilvēkam nevajadzētu būt spiestam to atzīt, bet viņam tas jāparedz un jāsaprot brīvi pašam. Kad viņš tiek tiktāl, tad iesvētītie viņam pakāpeniski atklāj savus noslēpumus. Bet tas nevar notikt pēkšņi. Visa piektās pamatrases attīstība ir lēns ceļš uz šo mērķi. Vispirms Manu pats vadīja savu pulku kā bērnus. Tad vadība pavisam pakāpeniski pārgāja pie cilvēciskajiem iesvētītajiem. Un mūsdienās progress vēl joprojām pastāv cilvēku apzinātas un neapzinātas rīcības un domāšanas sajaukumā. Tikai piektās pamatrases beigās, kad cauri sestajai un septītajai apakšrasei pietiekami liels skaits cilvēku kļuvis spējīgi šīm zināšanām, viņiem varēs publiski atklāties lielākais iesvētītais. Un tad šis cilvēciskais iesvētītais varēs uzņemties tālāk galveno vadību tāpat, kā to izdarīja Manu ceturtās pamatrases beigās. Tā piektās pamatrases audzināšana ir tajā, lai lielākā daļa cilvēces nonāktu līdz tam, lai spētu brīvi sekot cilvēciskam Manu, kā šis piektās dīgļrase reiz sekoja dievišķajam.

LEMŪRIEŠU RASE

Te tiek atklāts fragments no Akaša-hronikas, kas attiecas uz ļoti tālu senatni cilvēces attīstībā. Šis laiks ir vēl pirms tā, kas tika attēlots iepriekšējā nodaļā. Stāsts ir par trešo cilvēku pamatrasi, par kuru teozofiskajās grāmatās tiek teikts, ka tā apdzīvoja Lemūrijas kontinentu. Šis kontinents atradās – tā teikts šajās grāmatās – uz dienvidiem no Āzijas, bet pletās apmēram no Ceilonas līdz Madagaskarai. Tam piederēja arī mūsdienu Āzijas dienvidu daļa un daļa no Āfrikas. – Kaut arī “Akaša-hronika” ir atšifrēta ar vislielāko rūpību, tad tomēr ir jāuzsver, ka nekur šajos ziņojumos nebūtu jāievēro kaut kādā ziņā dogmatisks raksturs. Ja lietu un notikumu nolasīšana, kas ir tik tālu pagātnē no mūsu laikmeta, nav viegla, tad skatītā un atšifrētā pārtulkošana mūsdienu valodā ir gandrīz nepārvarams šķērslis. – Kurā laikā tas bija, tiks pateikts vēlāk. To varēs saprast labāk, kad būs apskatīts viss lemūriskais laiks un vēl arī mūsu (piektā) pamatrases attīstība līdz mūsu dienām. – Lietas, kas te tiek atklātas, arī okultistam, kurš par tām lasa pirmo reizi, ir pārsteidzošas – kaut arī šis vārds nav gluži trāpīgākais. Tādēļ viņš drīkst tās atklāt tikai pēc visrūpīgākās pārbaudes.

*

Pirms ceturtās (atlantiskās) pamatrases bija tā saucamā *lemūriskā*. Tās attīstības laikā ar Zemi un cilvēku norisinājās fakti ar vislielāko nozīmi. Taču vispirms ir jāpastāsta dažas lietas par šīs pamatrases raksturu pēc šiem faktiem un tikai tad varēs tos apskatīt tuvāk. Visumā *atmiņa* šai rasei vēl nebija izveidojusies. Cilvēki gan spēja veidot *priekšstatus* par lietām un notikumiem; bet šie priekšstati nesaglabājās atmiņā. Tādēļ viņiem arī vēl nebija valodas tās īstenajā nozīmē. Ko viņi spēja šajā ziņā izrunāt, tās vairāk bija dabas skaņas, kas izteica viņu sajūtas, patiku, prieku, sāpes un tā tālāk, bet tas neapzīmēja ārējas lietas. – Bet viņu priekšstatiem bija pavisam cits spēks nekā vēlākajiem cilvēkiem. Ar šo spēku viņi iedarbojās uz savu apkārtni. Citi cilvēki, dzīvnieki, augi un pat nedzīvi priekšmeti varēja sajūst tā iedarbību un varēja tikt ietekmēti tikai ar priekšstatiem. Tā lemūrietis varēja paziņot kaut ko saviem līdzcivīkiem, iztiekot bez valodas. Šāds ziņojums bija sava veida “domu lasīšana”. Savu priekšstatu spēku lemūrietis smēlās tieši no lietām, kas bija ap viņu. Tas pieplūda viņam no augu augšanas spēka, no dzīvnieku dzīvības spēka. Tā viņš *saprata* augus un dzīvniekus to norisēs un dzīvē. Jā, šādi viņš saprata arī nedzīvu lietu fiziskos un ķīmiskos spēkus. Kad viņš kaut ko būvēja, viņam nebija vispirms jāaprēķina kāda baļķa nestspēja, kāda būvakmens smagums, viņš redzēja no paša baļķa, cik tas spēj noturēt, no paša būvakmens, kur to sava svara dēļ piestiprināt, kur nē. Tā lemūrietis būvēja bez inženiermākslas, bet ar savu zināma veida instinktīvu drošību darbošos priekšstatu spēku. Turklāt viņam paša ķermenis lielā mērā bija viņa varā. Viņš varēja norūdīt savu roku, ja tas bija nepieciešams, tikai sasprindzinot savu gribu. Piemēram, viņš spēja pacelt neiedomājamas kravas tikai ar gribas attīstīšanu. Ja vēlāk atlantiešiem kalpoja spēja valdīt pār dzīvības spēku, tad lemūrietim kalpoja gribas pārvaldīšanas meistarība. Viņš bija – šo apzīmējumu nedrīkstētu pārprast – dzimis mags visās zemākajās cilvēcisko ierīkojumu jomās.

Lemūriešu paredzētais mērķis bija attīstīt gribu un iztēles spēku. Visa bērnu audzināšana bija vērsta uz to. Zēni tika norūdināti visstingrākajā veidā. Viņiem bija jāmacās izturēt briesmas, pārvarēt sāpes, paveikt pārgalvīgas lietas. Tie, kuri nepanesa mocības, nevarēja izturēt briesmas, netika uzskatīti par noderīgiem cilvēces locekļiem. Tiem ļāva grūtībās

iet bojā. Ko parāda Akaša-hronika attiecībā uz šo bērnu audzināšanu, tas pārsniedz visu, ko tagadnes cilvēks spēj iztēloties vismežonīgākajās fantāzijās. Karstuma panešana līdz dedzinošai kvēlei, ķermeņa caurduršana ar smailiem priekšmetiem bija pavisam parastas procedūras. – Citāda bija meiteņu audzināšana. Arī sievišķais bērns gan tika norūdīts; bet viss pārējais bija vērst uz to, lai attīstītu spēcīgu *fantāziju*. Piemēram, bērns tika pakļauts vētrai, lai varētu mierīgi izjust tās šausminošo skaistumu; bija jānoskatās vīru cīņas – bezbailīgi, cauraužoties tikai ar sajūtām par viņu stiprumu un spēku, kas bija redzams. Tādēļ meitenēm attīstījās nosliece uz sapņošanu, fantazēšanu; bet tas tika vērtēts īpaši augstu. Un, tā kā atmiņas vēl nebija, tad šīs noslieces arī nevarēja deģenerēties. Attiecīgie sapņu vai fantāzijas priekšstati saglabājās tikai tikmēr, kamēr pastāvēja atbilstošais ārējais stimulants. Tātad to pamats bija ārējās lietās. Tādēļ tiem nezuda pamats zem kājām. Tā bija, tā teikt, dabas pašas fantastika un sapņošana, kas tika iegremdētas sievišķajā dvēselē.

Dzīvokļu mūsu nozīmē lemūriešiem, izņemot viņu pēdējo laiku, nebija. Viņi uzturējās tur, kur daba deva tam iespēju. Piemēram, alas zemē, kuras viņi izmantoja, viņi pārveidoja tikai par tik, apgādāja tikai ar to, kas bija nepieciešams. Vēlāk viņi būvēja šādas alas arī no zemes; un tad viņi šajās būvēs attīstīja lielu izveicību. Bet nedrīkst iedomāties, ka viņi necēla arī mākslīgas ēkas. Tikai tās nekalpoja dzīvošanai. Pirmajā laikā tas cēlās no nepieciešamības dabas lietām piešķirt cilvēka noteiktu formu. Pakalni tika pārveidoti tā, ka cilvēkam bija par to prieks, varēja izjust labpatiku par formu. Arī akmeņi tika salikti kopā tā paša iemesla dēļ, vai arī tādēļ, lai kalpotu dažādiem ierīkojumiem. Šādā veidā ar mūriem tika aptvertas vietas, kur norūdīja bērnus. – Bet uz šī laikmeta beigām būves, kuras kalpoja “dievišķās gudrības un dievišķās mākslas” kopšanai, kļuva arvien varenākas un mākslinieciskākas. Šīs iestādes visādā ziņā bija atšķirīgas no tām, kas vēlāk cilvēcei bija tempļi, jo tās bija vienlaikus mācību iestādes un zinātnes vietas. Kurš tika atzīts par piemērotu, varēja teikt iesvētīts zinātnē par pasaules likumsakarībām un šo likumu pielietošanu. Ja lemūrietis bija dzimis burvis, mags, tad te šīs dotības tika izveidotas mākslai un izpratnei. Tikai tie, kuri visaugstākajā mērā ar minēto norūdīšanu bija ieguvuši spējas pārvarēt, varēja tikt pielaisti. Visiem pārējiem tas, kas šajās iestādēs notika, bija visdziļākais noslēpums. Tur mācījās tieši apskatā iepazīt un arī pārvaldīt dabas spēkus. Bet mācīšanās bija tāda, ka dabas spēki cilvēkā pārvērtās gribas spēkos. Tādēļ viņš spēja pats izpildīt to, ko paveic daba. Ko vēlākā cilvēce paveica ar pārdomām, ar kombinēšanu, tam tolaik bija instinktīvas darbības raksturs. Tomēr vārdu “instinkts” te nedrīkst lietot tādā pašā nozīmē, kā tas ir pierasts attiecinot to uz dzīvnieku pasauli. Jo lemūriešu cilvēces ierīkojumi bija nesalīdzināmi augstāki par visu, ko instinktīvi spēj paveikt dzīvnieki. Viņi pat tālu pārsniedza visu, ko kopš tā laika cilvēce ir apguvusi ar atmiņu, saprātu un fantāziju, un mākslu, un zinātnēm. Ja gribētu šīm iestādēm lietot kādu nosaukumu, kas atvieglotu sapratni, tad tās varētu saukt par “gribas spēku un gaišredzības augstskolām”.- No tām nāca cilvēki, kuri jebkurā nozīmē kļuva valdniekiem pārējiem. Īstu priekšstatu par visiem šiem apstākļiem tolaik mūsdienu vārdiem ir grūti sniegt. Jo viss uz Zemes kopš tā laika ir mainījies. Pati daba un visa cilvēka dzīve bija citādāka; tādēļ bija pavisam atšķirīgs no mūsdienās ierastā gan cilvēka darbs, gan attiecības starp cilvēkiem.

Vēl daudz blīvāks nekā vēlāk atlantiskajos laikos bija gaiss, vēl daudz mazāk blīvs bija ūdens. Un arī tas, kas mūsdienās veido cieta Zemes garozu, vēl nebija tik sacietējis, kā vēlāk. Augu un dzīvnieku pasaule bija attīstījusies tikai līdz abiniekiem, putniem un zemākajiem zīdītājiem, tālāk līdz augiem, kas līdzinājās mūsdienu palmām un tamlīdzīgiem kokiem. Taču visas formas atšķīrās no mūsdienu. Kas mūsdienās ir tikai

neliela izmēra veidojumi, tolaik bija attīstīties milzīgos izmēros. Mūsu mazās papardes tolaik bija koki un veidoja varenus mežus. Mūsdienu augstāko zīdītāju tolaik nebija. Turpretī liela daļa cilvēces bija tik zemā attīstības pakāpē, ka viņi tiešām bija jāapzīmē kā dzīvnieciski. Tas, kas te ir aprakstīts, vispār attiecas tikai uz nelielu daļu cilvēku. Pārējā daļa dzīvoja savu dzīvi kā dzīvnieki. Jā, šie dzīvniekcilvēki pēc ārējās uzbūves un dzīvesveida bija ļoti atšķirīgi no tās mazās daļas. Viņi pārāk īpaši neatšķīrās no zemākajiem zīdītājiem, kas zināmā mērā bija līdzīgi arī pēc veidojuma.

Vēl ir jāpasaka daži vārdi par pieminēto tempļu vietu nozīmi. Tā nebija īstena reliģija, kas tur tika kopta. Tā bija "dievišķā gudrība un māksla". Cilvēks to, kas viņam tur tika sniegts, sajuta kā tiešu dāvanu no garīgajiem pasaules spēkiem. Un, kad viņš šīs dāvanas bija saņēmis, tad uzskatīja sevi kā šo pasaules spēku "kalpotāju". Viņš jutās "dziedināts" no visa negarīgā. Ja grib runāt par reliģiju šajā cilvēces attīstības pakāpē, tad to varētu saukt par "gribas reģionu". Reliģiskais noskaņojums un iesvētīšana bija tajā, ka cilvēks viņam piešķirtos spēkus glabāja kā stingru, dievišķu "noslēpumu", ka viņš vadīja savu dzīvi, svētot savu varu. Pietāte un godbijība, kā attiecās pret citām personām, kam bija šādi spēki, bija liela. Un to nenoteica kaut kādi likumi, vai tamlīdzīgi, bet gan tā tiešā vara, kas viņiem piemita. Kurš nebija iesvētīts, tas pilnīgi pašsaprotami bija iesvētīto maģiskajā ietekmē. Un pašsaprotami bija arī tas, ka viņi uzskatīja sevi par svētītiem cilvēkiem. Jo viņi savos tempļos bija kā daļa no darbīgajiem dabas spēkiem. Viņi spēja ieskatīties dabas radošajā darbnīcā. Tas, ko viņi piedzīvoja, bija saskarsme ar būtņēm, būtībām, kuras būvēja šo pasauli. Šo saskarsmi var dēvēt par darījumiem ar dieviem. Un tas, kas vēlāk attīstījās kā "iesvētīšana", kā "mistērija", ir cēlies no šīs pirmatnējās cilvēku saskarsmes veida ar dieviem. Sekojošajos laikos šai saskarsmei bija jāveidojas citādi, jo cilvēka priekšstatīšanās, cilvēka gars pieņēma citas formas.

Īpaši svarīgi ir, kas notika ar lemušiešu attīstību tādēļ, ka sievietes dzīvoja attēlotajā veidā. Tādejādi viņas izveidoja sev īpašus cilvēciskus spēkus. Viņu iztēles spēks savienībā ar dabu kļuva par pamatu priekšstatu dzīves augstākai attīstībai. Viņas jūtīgi uzņēma sevi dabas spēkus un ļāva tiem izskanēt dvēselē. Līdz ar to veidojās atmiņas iedīgļi. Un līdz ar atmiņu pasaulē parādījās spēja veidot pirmos visvienkāršākos morālos jēdzienus. – Vīrišķīgā elementa gribas veidošana iesākumā ko tamlīdzīgu nespēja. Vīrietis instinktīvi sekoja vai nu dabiskajām dziņām, vai ietekmēm, kas nāca no iesvētītajiem. – No sieviešu veida radās pirmie priekšstati par "labs un ļauns". Tad iesāka to vienu, kas bija atstājis īpašu iespaidu uz priekšstatu dzīvi, celt godā, pret otru izjust riebumu. Ja valdīšana, kas bija vīrišķā elementa rokās, vairāk bija vērsta uz gribasspēku ārējo darbību, uz dabas spēku lietošanu, tad blakus tam sievišķajā elementā radās iedarbība ar raksturu, ar cilvēka iekšējiem personīgajiem spēkiem. Cilvēces attīstību īsti var saprast tikai tas, kurš ņem vērā, ka pirmo progresu priekšstatu dzīvē izdarīja sievietes. Ar saturīgo priekšstatu dzīvi, ar atmiņas veidošanos saistītā ieradumu veidošanās, kas radīja dīgļus tiesiskumam, sava veida tikumiem, nāca no šīs puses. Vīrietis skatīja un izmantoja dabas spēkus: sieviete kļuva par pirmo to *izskaidrotāju*. Tas bija īpašs veids, kas te radās – kā dzīvot pārdomājot. Šajā veidā bija kaut kas daudz vairāk personīgs nekā vīriešu dzīvē. Tikai ir jāiztēlojas, ka šis sieviešu veids arī bija sava veida gaišredzība, kaut arī atšķīrās no vīriešu gribas maģijas. Sievietes dvēsele bija pieejama cita veida garīgajām varām. Tādām, kas vairāk uzrunāja dvēseles sajūtu elementu, mazāk garīgo, kam bija pakļauti vīrieši. Tā no vīriešiem nāca iedarbība, kas bija vairāk dabiski-dievišķa, bet no sievietēm tāda, kas bija vairāk dvēseliski-dievišķa.

Attīstībai, kādu izgāja sieviete lemūriskajā laikā, līdz nāca tas, ka uz Zemes parādotes nākamajai – atlantiskajai – pamatrasei, viņa ieguva svarīgu lomu. Šī parādīšanās notika tādu augsti attīstītu būtību ietekmē, kuras zināja rasu veidošanās likumus un kuras bija spējīgas esošos cilvēka dabas spēkus ievadīt tādās sliedēs, lai jauna rase varētu rasties. Par šīm būtnēm vēl runāsim īpaši. Pagaidām būs pietiekami pateikt, ka tām piemita pārcilvēciska gudrība un vara. Tās nošķīra nelielu pulku lemūriskās cilvēces un noteica viņiem būt par nākamās atlantiskās rases pirmvecākiem. Vieta, kur tas norisinājās, atradās karstajā zonā. Vīrieši no šī pulciņa viņu vadībā tika audzināti dabas spēku pārvaldīšanai. Viņi bija spēkpilni un prata iegūt no Zemes visdaudzveidīgākos dārgumus. Viņi prata apstrādāt tīrumus un izmantot darba augļus savai dzīvei. Viņi kļuva par spēcīgiem gribas raksturiem, pateicoties šādai atlasei. Nelielākā mērā viņiem bija izveidota dvēsele un iedaba. Toties tas bija atplaucis sievietēs. Atmiņa un fantāzija, un viss, kas ir ar to saistīts, atradās viņu rokās.

Minētie vadoņi sadalīja un sakārtoja ļaužu pulku mazās grupās. Un šo grupu kārtība un iekārtojums tika nodots sievietēm. Līdz ar atmiņu sieviete bija iemantojusi spēju lietderīgi izmantot nākotnē pieredzi un pārdzīvojumus, kas reiz bija piedzīvoti. Kas vakar bija izrādījies lietderīgs, to viņa lika lietā arī šodien, un viņai bija skaidrs, ka tas noderēs arī rīt. Tādēļ ierīkojumi kopdzīvei nāca no viņas. Sievietes ietekmē veidojās jēdzieni par “labs un ļauns”. Tā apjēdzot dzīvi, viņa bija ieguvusi izpratni par dabu. No dabas novērojumiem viņai izauga priekšstati, pēc kuriem viņa vadīja cilvēku rīcību. Vadoņi bija ierīkojuši tā, ka vīriešu gribas daba tika padarīta cildenāka un šķīstīta caur sievietes *dvēseli*. Dabiski, to visu ir jāiztēlojas bērnišķīgos pirmsākumos. Mūsu valodas vārdi pārāk viegli izsauc priekšstatus, kas saistīti ar tagadējo dzīvi.

Pa apkārtceļu caur sieviešu mostošos dvēselisko dzīvi vadoņi to attīstīja arī vīriešos. Tādēļ raksturotajā kolonijā sieviešu ietekme bija ļoti liela. Viņām bija jālūdz padoms, ja gribēja izprast dabas dotās zīmes. Bet viss viņu dvēseliskās dzīvesveids vēl bija tāds, kuru pārvaldīja “slepenie” cilvēka dvēseles spēki. Tas nav pavisam trāpīgi, bet vismaz tuvināti, ja runā par sieviešu somnambulisku redzējumu. Dabas noslēpumi viņām atklājās zināmos augstākos sapņos, tā pieplūstot kā pamudinājums viņu rīcībai. Viņām viss bija ar dvēseli apveltīts un parādījās dvēseliskos spēkos un parādībās. Viņas nodeva sevi noslēpumainajam pašu dvēselisko spēku viļņojumam. Tas, kas viņām lika rīkoties, bija “iekšējā balss” vai tas, ko viņām teica augi, dzīvnieki, akmeņi, vējš un mākoņi, koku šalkšana un tā tālāk.

No šādas dvēseles konstitūcijas radās tas, ko varētu saukt par cilvēcisku reliģiju. Pakāpeniski sāka godināt un pielūgt dvēselisko dabā un cilvēka dzīvē. Atsevišķās sievietes ieguva īpašu virskundzību, jo prata izskaidrot pasaules lietas no īpaši noslēpumainiem dziļumiem.

Tā varēja notikt, ka šādām sievietēm tas, kas viņās iekšēji dzīvoja, pārveidojās sava veida dabas valodā. Jo valodas sākums ir kaut kas līdzīgs dziedājumam. Domu spēks pārveidojās dzirdamās skaņās. Dabas iekšējais ritms izskanēja no “viedo” sieviešu lūpām. Ap šādām sievietēm sapulcējās un sajuta viņu dziedošajos teikumos augstāko varu izpausmi. Ar šādām lietām iesākās cilvēku dievkalpojumi. – Par kādu “jēgu” izrunātajā tajos laikos nevarēja būt runa. Sajuta skaņu, toni un ritmu. Tur neiztēlojās neko vairāk, tikai uzsūca dzirdētā spēku dvēselē. Visu šo norisi vadīja augstākie vadoņi. Viņi noteiktā veidā, par kuru šeit tālāk nevar tikt runāts, “viedajām” priesterienēm iepludināja toņus un ritmus.

Tā viņas varēja apgaismojoši iedarboties uz cilvēku dvēselēm. Var sacīt, ka šajā veidā vispār sāka mosties īstenā dvēseliskā dzīve.

Akaša-hronika šajā jomā parāda skaistas ainas. Aprakstīsim vienu no tām. Mēs esam mežā pie kāda varena koka. Saule ir tikko uzlēkusi austrumos. Varenu ēnu met palmveidīgais koks, kura apkārtnē pārējie koki ir aizvākti. Ar seju uz austrumiem, aizgrābta, uz no retiem dabas materiāliem un augiem izgatavota sēdekļa sēž priesteriene. Lēni, ritmiskā secībā no viņas lūpām plūst brīnumainas, nedaudzas skaņas, kas vienmēr atkārtojas. Apļos ap viņu sēž liels skaits vīriešu un sieviešu ar sapņainām sejām, uzsūcot no dzirdētā iekšējo dzīvi. – Var skatīt arī vēl citas ainas. Kādā līdzīgi ierīkotā vietā kāda priesteriene “dzied” līdzīgi, bet viņas toņos skan kaut kas varenāks, spēcīgāks. Un cilvēki ap viņu kustas ritmiskās dejās. Jo tas bija cits veids, kā “dvēsele” ienāca cilvēcē. Noslēpumainie ritmi, kas bija noklausīti no dabas, tika atdarināti ar savu locekļu kustībām. Tā sajūtās *vienoti* ar dabu un tajā valdošajām varām.

Vieta uz Zemes, kur tika veidots nākamās cilvēku rases celms, bija tam īpaši piemērota. Tā bija tāda, kur tolaik vēl vētrainā Zeme zināmā mērā bija jau nomierinājusies. Jo Lemūrija bija vētru pārņemta. Zemei tolaik vēl nebija tās vēlākais blīvums. Visur bija plāna zeme, mutuļojoša vulkāniskos spēkos, kas izraisīja mazākas vai lielākas vētras. Gandrīz visur bija vareni vulkāni, kas nemitīgi izraisīja postošus izvirdumus. Cilvēki bija ieraduši visos savos ierīkojumos rēķināties ar šo ugunīgo aktivitāti. Viņi arī izmantoja šo uguni savos darbos un ierīkojumos. Ierīkojumi bieži bija tādi, kur dabas uguns kalpoja kā pamats, līdzīgi kā mūsdienās, kad mākslīgais uguns kalpo cilvēku darbā.

Šī vulkāniskās uguns darbība arī noveda pie lemūriešu zemes nogrimšanas. Tā Lemūrijas daļa, kur bija jāattīstās atlantiešu rases celmam, gan bija ar karstu klimatu, taču lielos vilcienos pasargāta no vulkāniskās darbības. Te cilvēka daba varēja atplaukt klusāk un miermīlīgāk nekā pārējos Zemes apvidos. Tika atmests vairāk apkārt klejojošais dzīvesveids, arvien kuplākā skaitā veidojās pastāvīgas apmetnes.

Ir jāiztēlojas, ka cilvēka ķermenis tajā laikā vēl bija ļoti plastisks un vijīgs. Tas nepārtraukti pārveidojās, kad izmainījās iekšējā dzīve. Vēl pirms neilga laika cilvēki attiecībā uz viņu ārējo uzbūvi bija tiešām dažādi. Izšķirošas uzbūvei bija apkārtnes, klimata ārējās ietekmes. Tikai raksturotajā kolonijā cilvēka ķermenis arvien vairāk kļuva par viņa iekšējās dvēseliskās dzīves izpausmi. Šajā kolonijā vienlaikus bija attīstīties cēlāk veidots cilvēka tēls. Ir jāsaka, ka ar to, ko vadoņi bija izdarījuši, viņi faktiski vispirms bija radījuši to, kas ir īstais cilvēciskais tēls. Tas gan notika ļoti lēnām un pakāpeniski. Bet tas norisinājās tā, ka vispirms tika attīstīta cilvēka dvēseliskā dzīve, un tai tad pielāgojās mīksta un vijīgais ķermenis. Tas ir likums cilvēka attīstībā, ka cilvēkam līdz ar progresu bija arvien mazāka un mazāka pārveidojoša ietekme uz savu fizisko ķermeni. Diezgan noteiktu formu šis fiziskais cilvēka ķermenis faktiski ieguva tikai līdz ar saprāta spēka attīstīšanos un ar to saistīto Zemes iežu, minerālu un metālisko veidojumu nocietināšanos. Jo lemūriskajā un vēl arī atlantiskajā laikā akmeņi un metāli vēl bija daudz mīkstāki nekā vēlāk. – (Tas nav pretrunā ar to, ka vēl joprojām ir sastopami pēdējo lemūriešu un atlantīdu pēcteči, kuri mūsdienās uzrāda tikpat noteiktas formas kā vēlāk izveidojušās cilvēku rases. Šiem pārpalikušajiem bija jāpielāgojas pārmainītajiem apstākļiem uz Zemes un tā arī viņi kļuva stingāki. Tieši tas ir iemesls, kādēļ viņi piedzīvo lejupslīdi. Viņi pārveidojās nevis no iekšienes, bet gan viņu mazāk attīstītajam iekšējam tika no ārpusē uzspiests stingums, līdz ar to visu apturot. Un šī stāvēšana uz vietas ir

slīdēšana atpakaļ, jo arī iekšējā dzīve ir panīkusi, jo tā nevarēja izdzīvot un attīstīties sastingušajā ārējā miesiskumā.)

Vēl lielākām pārvērtību spējām bija pakļauta dzīvnieku dzīve. Par cilvēku rašanās laikā pastāvošajiem dzīvnieku veidiem un to izcelšanos, kā arī par jaunu dzīvnieku formu rašanos, kad cilvēks jau pastāvēja, vēl runāsim. Te tikai pateiksim, ka esošās dzīvnieku sugas nemitīgi pārveidojās un radās jaunas. Pārvērtības, dabiski, bija pakāpeniskas. Pārvērtību iemesls daļēji bija izmaiņas vidē un dzīvesveidā. Dzīvniekiem bija ārkārtīgi ātras pielāgošanās spējas jauniem apstākļiem. Plastiskais ķermenis salīdzinoši ātri pārveidoja orgānus, tā ka īsākā vai ilgākā laikā zināmas dzīvnieku sugas pēcnācēji vairs tikai nedaudz līdzinājās saviem priekštečiem. Tas pats vēl daudz lielākā mērā attiecās uz augiem. Vislielākā ietekme uz cilvēku un dzīvnieku pārveidošanos bija cilvēkam pašam. Neatkarīgi no tā, vai viņš instinktīvi radīja dzīvajām būtnēm tādu apkārtējo vidi, ka tās pieņēma noteiktas formas, vai viņš to paveica ar selekcijas mēģinājumiem. Cilvēku pārveidojošā ietekme uz dabu, salīdzinot ar mūsdienu apstākļiem, tolaik bija neizmērojami lielāka. It īpaši tā tas bija aprakstītajā kolonijā. Jo tur vadoņi virzīja šo pārveidošanos cilvēkiem neapzinātā veidā. Tas notika tik lielā apmērā, ka cilvēki tad, kad devās prom dibināt dažādas atlantiskās rases, varēja paņemt līdzīgu augstu attīstītas zināšanas par dzīvnieku un augu audzēšanu un selekciju. Kultūra Atlantīdā tad būtiskajā bija sekas šīm līdzīgu atnestajām zināšanām. Tomēr arī šeit ir jāuzsver, ka šīm zināšanām bija instinktīvs raksturs. Tā tas būtiskajā arī palika pirmajām atlantiskajām rasēm.

Raksturotā sievietes dvēseles hegemonija ir īpaši spēcīga Lemūrijas laika beigās un ilgst līdz pat Atlantīdas laikiem, kad sagatavojās ceturta apakšrase. Bet nedrīkst iztēloties, ka tā tas bija visā cilvēcē. Bet tas noteikti attiecās uz to zemes iedzīvotāju daļu, no kuras vēlāk radās faktiski attīstītākās rases. Un šī ietekme bija visspēcīgākā uz to cilvēkā, kas viņā un pie viņa ir "neapzināts". Zināmu pastāvīgu žestu izveidošanās, jutekliskās uztveres smalkumi, skaistuma izjūta, liela daļa cilvēkiem kopējās sajūtu un jūtu dzīves vispār sākotnēji ir cēlies no sievietes dvēseliskās ietekmes. Nebūs pateikts par daudz, ja Akaša-hronikas ziņojumus interpretēs tā, ka apgalvo: "Kultūras nācijām piemīt ķermeņa veidojums un izpausmes, kā arī zināmi miesiski-dvēseliskās dzīves pamati, kas tām ir tikuši uzspiesti no sievietes."

Turpmākajā tiks apskatīti cilvēces veidošanās senāki laiki, kad Zemes iedzīvotāji vēl bija viendzimuma būtnes. Pēc tam tiks attēlota dubultā dzimuma izcelšanās.

SADALĪŠANĀS DZIMUMOS

Lai cik atšķirīgs no tagadējā būtu bijis cilvēka veidojums senajos laikos, kas tika aprakstīti iepriekšējos "No Akaša-hronikas" fragmentos: ja atgriežas vēl senākos cilvēces vēstures laikos, nonāk pie vēl daudz atšķirīgākiem stāvokļiem. Jo arī vīrieša un sievietes formas laika gaitā ir radušās no senākas pamatformas, kad cilvēks bija ne viens, ne otrs, bet drīzāk abi reizē. Bet, kurš grib sev radīt kaut kādu apjēgu par šiem mūžsenajiem pagātnes laikiem, tam ir pilnībā jāatbrīvojas no ierastajiem priekšstatiem, kas ir cēlušies no tā, ko cilvēks redz sev apkārt tagad. – Laiki, uz kuriem mēs tagad atskatāmies, ir apmēram pirms tā laikmeta vidus, kas iepriekšējā nodaļā bija apzīmēti kā lemūriskie. Tad cilvēka ķermenis vēl sastāvēja no mīksti plastiskām vielām. Arī pārējie Zemes veidojumi vēl bija mīksti un plastiski. Iepretim vēlākajam sacietējušam stāvoklim Zeme vēl bija plūstošā, šķidrā stāvoklī. Tolaik cilvēka dvēselei iemiesojoties vielā, tā varēja pielāgot šo vielu sev daudz augstākā pakāpē nekā vēlāk. Jo tas, ka dvēsele pieņem vīrieša vai sievietes veidolu, ir atkarīgs no tā, ka Zemes ārējās dabas attīstība tai uzspiež vienu vai otru. Kamēr vielas vēl nebija nocietinājušās, dvēsele varēja šīs vielas pakļaut pati saviem likumiem. Tā padarīja ķermeni par savas būtības nospiedumu. Bet, kad viela bija kļuvusi blīva, dvēselei bija jāseko likumiem, ko šai vielai uzspieda ārējā Zemes daba. Kamēr dvēsele vēl varēja valdīt pār vielu, tā neveidoja savu ķermeni ne vīrišķu, ne sievišķu, bet gan piešķīra tam īpašības, kas bija abiem vienlaikus. Jo dvēsele ir vīrišķa un sievišķa vienlaikus. Tā nes sevī abas šīs dabas. Tās vīrišķais elements ir radniecīgs tam, ko sauc par *gribu*, bet sievišķais tam, kas tiek apzīmēts kā *priekšstati, iztēle*. – Ārējā Zemes veidošanās noveda pie tā, ka ķermenis pieņēma vienpusīgu veidojumu. Vīrišķais ķermenis pieņēma veidolu, kuru nosaka gribas elements, turpretī sievišķais vairāk nes iztēles nospiedumu. Tā notika, ka divdzimumu, vīrišķi-sievišķā dvēsele dzīvo viendzimuma, vīrišķā vai sievišķā ķermenī. Tātad ķermenis attīstības laikā ārējo Zemes spēku ietekmē bija pieņēmis tik noteiktu formu, ka dvēselei turpmāk vairs nebija iespējams ieliet šajā ķermenī visu savu iekšējo spēku. Tai bija daļu šī spēka jāpatur sevī un tikai daļai tā varēja ļaut ieplūst ķermenī.

Ja seko Akaša-hronikai, tad parādās sekojošais. Senos laikos parādījās cilvēciskas formas, mīkstas, plastiskas, ļoti atšķirīgas no vēlākajām. Tām vēl piemita vīrieša un sievietes dabas līdzsvaroti. Laika gaitā vielas sāka sablīvēties; cilvēka ķermenis parādās divās formās, no kurām viena kļūst līdzīga vēlākajam vīrieša, otra vēlākajam sievietes veidolam. Kad šī atšķirība vēl nebija parādījusies, katrs cilvēks varēja no sevis radīt citu. Aupaugļošana nebija ārēja norise, bet gan norisinājās iekšēji cilvēka ķermenī. Līdz ar to, ka ķermenis kļuva vīrišķs vai sievišķs, tas zaudēja šo pašapaugļošanās iespēju. Tam bija jāsavienojas ar citu ķermeni, lai radītu jaunu cilvēku.

Sadalīšanās dzimumos iestājās, kad Zeme bija nonākusi noteiktā savas sablīvēšanās stāvoklī. Vielās blīvums kavē daļu no vairošanās spēka. Un tai šī spēka daļai, kas vēl darbojas, ir nepieciešams papildinājums no ārpuses ar pretī liktu cita cilvēka spēku. Bet dvēselei gan vīrietī, gan sievietē daļu no sava agrākā spēka ir jāpatur pašai sevī. Tā nevar šo daļu izmantot miesiskajā ārpasaulē. – Šī spēka daļa tagad pavēršas uz cilvēka iekšieni. Tā nevar parādīties uz āru, tādēļ kļūst brīva iekšējiem orgāniem. – Un te cilvēces attīstībā iestājas svarīgs punkts. Agrāk tas, ko sauc par garu, spēju domāt, nevarēja rast vietu cilvēkā. Jo šī spēja neatrada nevienu orgānu, kurā varētu darboties. Dvēsele bija visu savu spēku izlietojusi uz āru, lai izveidotu sev ķermeni. Bet tagad dvēseles spēks, kas uz āru vairs nerod sev pielietojumu, var saistīties ar gara spēku; un ar šo savienību ķermenī

attīstās orgāni, kas vēlāk padara cilvēku par domājošu būtni. Tā cilvēks daļu no spēka, ko agrāk izmantoja sev līdzīgo radīšanai, tagad var izmantot savas būtības pilnveidošanai. Spēks, ar kuru cilvēce formē sev domājošas smadzenes, ir tas pats, ar kuru senos laikos cilvēks pats sevi apaugļoja. Domāšana ir nopirkta par viendzimumiskumu. Cilvēkiem vairs neapaugļojot pašiem sevi, bet, darot to savstarpēji, viņi var daļu no sava produktīvā spēka pavērst uz iekšieni un kļūt par domājošiem radījumiem. Tā vīrišķais un sievišķais ķermenis ataino nepilnīgu dvēseles veidojumu uz āru; toties iekšēji tā rodas pilnīgākas būtnes.

Šī pārvērtība cilvēkā notiek pavisam lēni un pakāpeniski. Pamazām un palēnām līdzās senākajām divdzimumu cilvēku formām parādās jaunās viendzimuma formas.

Tā atkal ir sava veida apaugļošana, kas iestājas cilvēkam, kad viņš kļūst par garīgu būtni. Gars apaugļo iekšējos orgānus, kuri varēja tikt izveidoti dvēseles spēka pārpalikuma dēļ. Dvēsele sevī ir divdaļīga: vīrišķi-sievišķa. Tā senos laikos tā arī veidoja savu ķermeni. Vēlāk tā var savu ķermeni izveidot tikai tā, ka ārēji tam jāsadarbojas ar citu ķermeni; pati dvēsele līdz ar to iegūst spēju apvienoties ar garu. No tā laika ārēji cilvēks tiek apaugļots no ārpusē; iekšēji no iekšienes ar garu. Tagad var teikt, ka vīrišķajam ķermenim ir sievišķa dvēsele, sievišķajam ķermenim ir vīrišķa dvēsele. Šī cilvēka iekšējā vienpusība tiek izlīdzināta ar apaugļošanu ar garu. Vienpusīgums tiek atcelts. Vīrieša dvēsele sievietes ķermenī un sievietes dvēsele vīrieša ķermenī abas atkal kļūst divdzimumu tādēļ, ka tās apaugļo gars. Vīrietis un sieviete pēc ārējā veidola ir atšķirīgi; iekšēji dvēseliskā vienpusība apvienojas harmoniskā veselumā. Iekšēji gars un dvēsele sakūst kopā vienā veselumā. Uz vīrišķo dvēseli sievietē gars iedarbojas sievišķi un tā padara to vīrišķi-sievišķu; uz sievišķo dvēseli vīrietī gars iedarbojas vīrišķi un tāpat izveido to vīrišķi-sievišķu. Cilvēka biseksuālisms (divi dzimumi vienā ķermenī) no ārpasaules, kur tas pastāvēja pirmslemūriskajos laikos, ir atkāpies cilvēka iekšienē.

Redzams, ka augstākajai cilvēka iekšējai būtībai nav nekāda sakara ar vīrieti un sievieti. Tomēr iekšējā vienādība nāk no vīrišķās dvēseles sievietei, un atbilstoši no sievišķās vīrietim. Pēdīgi savienošanās ar garu panāk vienlīdzību; bet pirms šīs vienlīdzības izveidošanās pastāv dažādība: tas ietver vienu no cilvēka dabas *noslēpumiem*. Šī noslēpuma izzināšanai ir liela nozīme slepenzinātnē. Jo tā ir atslēga uz svarīgām dzīves mīklām. *Pagaidām nav atļauts pacelt plīvuru, kas ir pārklāts šim noslēpumam...*

Tā fiziskais cilvēks attīstījās no divdzimumu būtnes par viendzimuma būtni, nodaloties vīrietim un sievietei. Līdz ar to cilvēks ir kļuvis par tādu garīgu būtni, kāds viņš tagad ir. Bet nedrīkst iedomāties, ka arī pirms tam ar Zemi nebūtu bijušas saistītas izzinošas būtnes. Ja izseko Akaša-hronikai, tad tomēr parādās, ka lemūrisko laiku sākumā vēlākais fiziskais cilvēks ar savu dubulto dzimumu bija pavisam citāda veida būtne, nekā tas, ko mūsdienās apzīmē kā cilvēku. Viņš nevarēja nevienu juteklisku uztveri sasaistīt ar domām: viņš nedomāja. Viņa dzīve bija sekot dziņām. Viņa dvēsele izpaudās tikai instinktos, iekārēs, dzīvnieciskās vēlmēs un tā tālāk. Viņā apziņa bija *sapņojoša*; viņš dzīvoja *trulumā*. – Bet šīs cilvēces vidū bija arī citas būtnes. Dabiski, ka tās arī bija divdzimumu. Jo toreizējā Zemes attīstības stāvoklī nebija iespējams izveidot vīrišķu vai sievišķu ķermeni. Tam trūka ārēju nosacījumu. Bet bija citas būtnes, kuras, lai gan bija divdzimumu, spēja iemantot zināšanas un gudrību. Tas bija iespējams tādēļ, ka tās bija veikušas pavisam citu attīstību vēl daudz senākā pagātnē. Viņu dvēselēm, nesagaidot cilvēces fiziskā ķermeņa iekšējo orgānu attīstību, jau kļuva iespējams apaugļoties ar garu. Tagadnes cilvēka dvēsele tikai ar fizisko smadzeņu palīdzību spēj domāt to, ko uztver no

ārpuses ar fiziskajām maņām. Tāda ir bijusi cilvēka dvēseliskā attīstība. Cilvēka dvēselei bija jāgaida, līdz parādījās smadzenes, kuras kļuva par starpnieku garam. Bez šī apkārtceļa šī dvēsele būtu palikusi negarīga, bez gara. Tā būtu apstājusies sapņveidīgās apziņas pakāpē. Citādi bija raksturotajām pārcilvēciskajām būtnēm. Viņu dvēsele jau agrākās pakāpēs bija attīstījusi dvēseliskus orgānus, kam nebija vajadzīgs nekas fizisks, lai savienotos ar garu. Viņu zināšanas un gudrība bija iemantota *pārjutekliski*. Šādu izziņu sauc par intuitīvu. Tagadējais cilvēks tikai vēlākā savas attīstības pakāpē nonāks līdz šādai intuīcijai, kas viņam dos iespēju bez jutekliskiem starpniekiem nonākt saskarsmē ar garu. Viņam ir jāveic apkārtceļš caur juteklisku vieliskumu. Šo apkārtceļu sauc par cilvēka dvēseles nokāpšanu matērijā vai populāri arī par “grēkā krišanu”. – Citādi veidotas iepriekšējās attīstības dēļ pārcilvēciskajām būtnēm šāda nolaišanās nebija nepieciešama. Tā kā viņu dvēsele jau bija sasniegusi augstāku pakāpi, viņu apziņa nebija sapņojoša, bet iekšēji gaiša, skaidra. Un izziņas un gudrības uztvere caur to bija *gaišredzība*, kam nav vajadzīgas nekādas maņas un nekāds domāšanas orgāns. Gudrība, pēc kuras ir veidota pasaule, nepastarpināti iestaroja viņu dvēselē. Tādēļ viņi varēja būt vadoņi vēl truluma apmulsinātajai jaunajai cilvēcei. Viņi bija “mūžsenās gudrības” nesēji, līdz kuras izpratnei cilvēcei vēl bija jātiek pa minēto apkārtceļu. Viņi atšķīrās no tā, ko sauc par “cilvēku”, ar to, ka gudrība viņos iestaroja tāpat kā mums saules gaisma, viņiem tā bija brīva dāvana “no augšas”. “Cilvēks” bija citādā situācijā. Viņam gudrība bija jāiemanto ar maņu un domāšanas orgānu darbu. Tā iesākumā nebija kā brīva dāvana. Viņam bija pēc tās *jāalkst*. Tikai tad, ja cilvēkā dzīvoja *alkas* pēc gudrības, tad viņš to izstrādāja caur maņām un ar domāšanas orgānu. Tā dvēselē bija jāmostas jaunai dziņai: alkām, dedzīgai *vēlmei pēc zināšanām*. Šāda vēlme cilvēka dvēselei agrākajās pakāpēs nevarēja rasties. Tās dziņas bija vērstas tikai uz veidošanos tajā, kas pieņēma ārējo tēlu, kas tajā norisinājās kā sapņveidīga dzīve; bet ne pēc ār pasaules izziņas, ne pēc zināšanām. Tikai pēc dzimumu nošķiršanās parādījās tieksme pēc zināšanām.

Pārcilvēciskajām būtnēm gudrība nāca pa gaišredzības ceļu tādēļ, ka viņas nenesa sevī vēlēšanos pēc tās. Viņas gaidīja, līdz gudrība viņās iestaroja, kā mēs gaidām saules gaismu, ko mēs nevaram radīt naktī, bet no rīta tai pašai ir jānāk pie mums. – Alkas pēc zināšanām rodas tādēļ, ka dvēsele izstrādā iekšējus orgānus (smadzenes un tā tālāk), caur kuriem tā iegūst zināšanas. Tās ir vienas sekas tam, ka daļa no dvēseles spēka vairs nestrādā uz āru, bet gan uz iekšieni. Bet pārcilvēciskās būtnes, kam nenorisinājās šāda dvēseles spēku sadalīšanās, visu savu dvēseles enerģiju vērsa uz āru. Tādēļ viņu rīcībā, lai apaugļotos ar garu, bija arī tas spēks, kuru “cilvēks” pavērs uz iekšieni, lai veidotu izziņas orgānus. – Bet tas spēks, kuru cilvēks vērs uz āru, lai apvienotos ar kādu *citū*, ir *mīlestība*. Pārcilvēciskās būtnes visu viņu *mīlestību* vērsa uz āru, lai ļautu pasaules gudrībai ieplūst viņu dvēselē. Bet “cilvēks” var tikai daļu vērst uz āru. “Cilvēks” kļuva juteklisks (apveltīts ar maņām); tāpēc arī viņa mīlestība kļuva jutekliska. Viņš atvelk no savas būtības ār pasaulei daļu, ko viņš izmanto savai iekšējai uzbūvei. Un līdz ar to ir dots tas, ko sauc par *savtību*, egoismu. “Cilvēks”, kad nonāca vīrieša vai sievietes ķermenī, varēja nodoties pasaulei tikai ar daļu savas būtības; ar pārējo viņš nošķiras no apkārtējās vides. Viņš kļuva patmīlīgs, savtīgs. Un savtīga kļuva viņa iedarbība uz āru, savtīga viņa tieksme pēc iekšējās attīstības. Viņš mīlēja, jo to vēlējās, *pieprasīja*, un viņš domāja, jo tāpat to *pieprasīja*, proti, zināšanas. – Kā pašai ziedzīgas, visu mīlošas būtnes vadoņi, pārcilvēciskās būtnes stāvēja pretī bērnišķīgi savtīgajam cilvēkam. – Dvēsele, kas viņos dzīvo ne vīrišķā, ne sievišķā ķermenī, pati ir vīrišķi-sievišķa. Tā dzīvo bez *pieprasīšanas*. Tā mīlēja cilvēku nevainīgā dvēsele pirms dzimumu nodalīšanās; taču tolaik, jo vēl atradās pakārtotā pakāpē – sapņojošā apziņā –

tā vēl nespēja *izzināt*. Tā mīl arī pārcilvēcisko būtņu dvēsele, kuras tomēr savas apsteidzošās attīstības dēļ spēja *izzināt*. "Cilvēkam" vispirms ir jāiziet cauri šai savtībai, lai augstākā pakāpē atkal nonāktu līdz nesavtībai, bet tad ar pilnīgi skaidru apziņu.

Tas tagad bija pārcilvēcisko būtņu, lielo vadoņu uzdevums iedvest jaunajam cilvēkam savu raksturu, mīlestību. To cilvēks varēja tikai ar to dvēseles spēka daļu, kas vērsās uz āru. Tā radās jutekliskā mīlestība. Tā tādēļ ir blakusparādība dvēseles darbībai vīrieša vai sievietes ķermenī. Jutekliskā mīlestība kļuva par cilvēka fiziskās attīstības spēku. Šī mīlestība saved kopā vīrieti un sievieti, ciktāl viņi ir fiziskas būtnes. Šajā mīlestībā balstās fiziskās cilvēces progress. – Tikai šī mīlestība bija minēto pārcilvēcisko būtņu varā. Tā cilvēciskā dvēseles spēka daļa, kas ir vēsta uz iekšieni un kam pa apkārtceļu caur jutekliskumu ir jānes zināšanas, nav pakļauta nekādai pārcilvēcisko būtņu varai. Tās pašas nekad nebija nolaidušās līdz atbilstošu iekšējo orgānu attīstīšanai. Tās varēja dziņu uz ārpusi ietērt mīlestībā, jo uz āru darbīgā mīlestība bija viņu pašu būtība. Tādēļ pastāvēja plaša starp viņām un jauno cilvēci. Mīlestību, iesākumā jutekliskā formā, viņas varēja iedēstīt cilvēkos; izziņu viņas nespēja sniegt, jo viņu pašu izziņa nekad nebija gājusi pa apkārtceļu caur iekšējiem orgāniem, kurus cilvēki tagad veidoja sevī. Tās nespēja runāt valodā, ko spētu saprast kāda radība ar smadzenēm.

Minētie cilvēka iekšējie orgāni bija nobrieduši saskarei ar garu tikai tajā Zemes esamības pakāpē, kas bija apmēram lemūriskā laika vidū, bet kā daudz nepilnīgāks iedīglis tie bija izveidoti jau daudz agrākā attīstības pakāpē. Jo jau agrākajos laikos dvēsele bija izgājusi cauri fiziskai pārmiesošanai. Tā gan nebija to veikusi uz Zemes, bet bija dzīvojusi sablīvētā vielā uz cita debesu ķermeņa. Tuvāk to būs iespējams izklāstīt tikai vēlāk. Tagad jāpasaka tikai tik daudz, ka Zemes būtnes iepriekš dzīvoja uz citas planētas un atbilstoši apstākļiem uz tās attīstījās tiktāl, ciktāl tās bija, kad nonāca uz Zemes. Tās bija šīs iepriekšējās planētas vielas kā apgērbu nometušas un ar līdz ar to sasniegto attīstības pakāpi kļuva par tūriem dvēseles dīgliem, ar spēju sajūst, just un tā tālāk, īsumā turpināt to sapņveidīgo dzīvi, kas tām saglabājās arī viņu Zemes esamības pirmajās pakāpēs. – Minētās pārcilvēciskās būtības, vadoņi mīlestības laukā, jau arī uz iepriekšējām planētām bija tik pilnīgas, ka tām vairs nebija vajadzības nolaisties lejā līdz iekšējo orgānu iedīglu veidošanai. – Bet bija citas būtnes, kuras nebija tikušas tiktāl kā šie mīlestības vadoņi, kuras uz iepriekšējām planētām drīzāk vēl bija pieskaitāmas "cilvēkiem", bet toreiz attīstībā apsteidza cilvēkus. Zemes veidošanās sākumā tās gan bija tikušas tālāk nekā cilvēki, bet tomēr vēl pakāpē, kad izziņa ir iemantojama caur iekšējiem orgāniem. Šīs būtnes bija īpašā stāvoklī. Tās bija par tālu, lai ietu caur fizisko cilvēka ķermeni, vīrieša vai sievietes, bet tomēr vēl ne tik tālu, lai ar pilnu gaišredzību varētu darboties līdzīgi mīlestības vadoņiem. *Mīlestības* būtnes tās vēl nevarēja, par "cilvēkiem" tās vairs nevarēja būt. Tā viņām bija iespējams turpināt pašām savu attīstību tikai kā pus-pārcilvēkiem, bet ar cilvēku palīdzību. Tās varēja runāt ar smadzeņu būtnēm tām saprotamā valodā. Tādējādi tika ierosināts uz iekšu pavērstais cilvēciskais dvēseles spēks, un tas varēja sasaistīties ar izziņu un gudrību. Tādā veidā vispār uz Zemes nonāca cilvēciska veida gudrība. Minētie "pus-pārcilvēki" varēja pārtikt no šīs cilvēku gudrības, lai pašas sasniegtu to, kas tām vēl trūka no pilnības. Tā viņas kļuva par cilvēces gudrības izraisītājām. Tādēļ tās sauc par *gaismas nesējām* (Lucifers). Tāpat bērnišķīgajai cilvēcei bija divu veidu vadoņi: mīlestības būtnes un gudrības būtnes. Cilvēka daba, kad tā uz šīs Zemes pieņēma tagadējo formu, bija iespīlēta starp mīlestību un gudrību. Mīlestības būtnes tai izraisīja fizisko attīstību, gudrības būtnes izraisīja *iekšējās* būtības pilnīgošanos. Fiziskās attīstības dēļ cilvēce soļo no paaudzes uz paaudzi, veido jaunas ciltis un rases; iekšējās attīstības dēļ

atsevišķi cilvēki izaug līdz iekšējai pilnībai, kļūst zinošie, viedie, mākslinieki, tehniķi utt. Fiziskā cilvēce soļo no rases uz rasi; katra rase manto no iepriekšējās fiziskās attīstības ceļā jutekliski uztveramās īpašības. Te valda iedzimtības likums. Bērni nes sevī tēvu fiziskos raksturus. Pāri tam ir garīgi-dvēseliska pilnveidošanās, kas var norisināties tikai dvēseles pašas attīstības ceļā. – Un līdz ar to mēs nonākam pie dvēseles attīstības likuma šīs Zemes esamības laikā. Tas ir saistīts ar *dzimšanas* un *nāves* likumu un noslēpumu.

LAIKS ĪSI PIRMS DZIMUMU NOŠKIRŠANĀS

Tagad tiks aprakstīts cilvēka veidols pirms sadalīšanās vīriešu un sieviešu dzimumā. Ķermenis tolaik sastāvēja no mīkstas, plastiskas masas. Gribai pār to bija daudz lielāka vara, nekā tas bija vēlākajiem cilvēkiem. Cilvēks, kad atraisījās no savas vecāka būtnes, jau bija iedalīts organisms, bet nepilnīgs. Orgānu tālākā attīstība notika ārpus vecāka būtnes. Daudz ko no tā, kas vēlāk tika novests līdz briedumam mātes būtnes iekšienē, tolaik ārpus tās pilnīgoja spēks, kas bija radniecīgs mūsu tagadējam gribas spēkam. Lai nodrošinātu tādu ārēju nobriešanu, bija nepieciešama kopšana no priekšteča puses. Cilvēks, nākot pasaulē, nesa līdzzi zināmus orgānus, kuras tad vēlāk atmeta. Citi, kuri vēl bija pavisam nepilnīgi pirmo reizi parādīties pasaulē, pamazām izveidojās. Visa norise bija tāda, ko var salīdzināt ar izaugšanu no olas formas un tad olas čaumalas nomešanu; taču nedrīkst domāt par kādu cietu olas čaumalu.

Cilvēka ķermenis bija siltasiņu. Tas ir jāuzsver, jo vēl agrākos laikos bija citādi, kā tas tiks parādīts vēlāk. Ārpus mātes būtnes notiekošā nobriešana notika paaugstināta siltuma ietekmē, kas arī tika pievadīts no ārpuses. Taču nedrīkstētu iedomāties kādu cilvēku inkubatoru – nosauksim to īsumā tā. Siltuma un uguns apstākļi uz toreizējās Zemes bija citādāki nekā vēlāk. Cilvēks spēja ar saviem spēkiem uguni, respektīvi, siltumu iedzīt noteiktā telpā. Viņš spēja – tā sacīt – savilkt kopā (koncentrēt) siltumu. Tādējādi viņš spēja jaunajai būtnei pievadīt to siltumu, kas tai bija vajadzīgs nobriešanai.

Izveidotie cilvēka orgāni toreiz bija kustību orgāni. Tagadējie maņu orgāni vēl bija pavisam neattīstīti. Vistālāk bija progresējis dzirdes orgāns, uztveres orgāni aukstumam un siltumam (jušanas maņa), vēl tālu atpalikusi bija gaismas uztvere. Cilvēks nāca pasaulē ar dzirdi un sajūtu; gaismas uztvere attīstījās nedaudz vēlāk.

Viss, kas šeit tiek pateikts, attiecas uz laiku tieši pirms dzimumu nodalīšanās. Tā norisinājās lēni un pakāpeniski. Ilgi pirms tās īstenās parādīšanās cilvēki jau attīstījās tā, ka viens indivīds piedzima ar vairāk vīrišķu, cits ar vairāk sievišķu raksturu. Taču katram cilvēkam piemita arī pretējā dzimuma raksturs, tā ka bija iespējama pašapaugļošana. Bet tā nebija iespējama vienmēr, tas bija atkarīgs no ārējiem apstākļiem noteiktos gadalaikos. Cilvēks vispār daudzās lietās bija lielā mērā atkarīgs no šādiem ārējiem apstākļiem. Tādēļ viņam visi savi iekārtojumi bija jāregulē pēc šādiem ārējiem apstākļiem, piemēram, pēc Saules un Mēness gaitas. Šī regulācija gan nenotika mūsdienīgā nozīmē apzināti, bet gan norisinājās tādā veidā, kuru jāsauc par vairāk instinktīvu. Un līdz ar to jau ir norādīts uz tālaika cilvēka dvēselisko dzīvi.

Šo dvēselisko dzīvi gan nevar apzīmēt kā īstenu iekšējo dzīvi. Miesiskās un dvēseliskās darbības un īpašības vēl nebija stingri nodalītas viena no otras. Dvēsele vēl nedzīvoja līdzī ārējai dabas dzīvei. Tā galvenokārt bija dzirde, uz kuru spēcīgi iedarbojās katrs atsevišķs satricinājums apkārtējā vidē. Katrs gaisa satricinājums, katra kustība apkārtējā vidē tika "sadzirdēta". Vēja un ūdens kustības cilvēka uztverē veda "daiļrunīgas sarunas". Tā bija noslēpumainas viļņošana un kustības uztvere dabā, kas šādā veidā ielauzās cilvēkā. Un šī viļņošana un kustēšana izskanēja viņa dvēselē. Viņa darbība bija kā atbalss šīm iedarbībām. Viņš toņu uztveres pārveidoja savā darbībā. Viņš dzīvoja šādās skaņu kustībās un izpauda tās ar savu gribu. Šādā veidā bija noteikta visa viņa dienišķā darbošanās. – Jau nedaudz mazākā mērā viņu ietekmēja iedarbības, kas attiecās uz sajūtām, tausti. Taču arī tām bija nozīmīga loma. Viņš savā ķermenī "juta" apkārtējo vidi

un atbilstoši izturējās. No šādām sajūtu iedarbībām viņš zināja, kad un kā viņam strādāt. No tā viņš zināja, kur nolaisties. No tā viņš saprata briesmas, kas apdraudēja viņa dzīvību un izvairījās no tām. Pēc tā viņš regulēja savu barības uzņemšanu.

Pavisam citādi nekā vēlāk noritēja pārējā dvēseliskā dzīve. Dvēselē dzīvoja *bildes, tēli*, nevis priekšstati par ārējām lietām. Piemēram, kad cilvēks no kādas aukstākas telpas iegāja siltākā, dvēselē pacēlās noteikta krāsu aina. Bet šai krāsu ainai nebija nekāda sakara ar kādu ārēju priekšmetu. Tā izcēlās no gribai radniecīga spēka. Šādas bildes nemitīgi pildīja dvēseli. To visu var salīdzināt tikai ar uzviļņojošiem un atplūstošiem cilvēka sapņu priekšstatiem. Tikai tolaik šie tēli nebija neregulāri, bet gan likumsakarīgi. Tādēļ šajā cilvēces pakāpē nevajadzētu runāt par sapņojošu apziņu, bet gan par tēlainu apziņu. Galvenokārt tās bija krāsu ainas, kas piepildīja šo apziņu. Taču tas nebija vienīgais veids. Tā cilvēks staigāja pa šo pasauli un dzīvoja līdz šīs pasaules norisēm ar savu dzirdi un tausti, bet caur dvēselisko pasauli šī pasaule viņam atspoguļojās bildēs, kas nemaz nebija līdzīgas tam, kas ārējā pasaulē atradās. Prieks un ciešanas saistījās ar šīm dvēseles bildēm daudz mazākā mērā, nekā tas ir mūsdienās cilvēku priekšstatos, kas ataino ārējās pasaules uztveres. Protams, kāda aina sagādāja prieku, cita nepatiku, cita naidu, cita mīlestību; bet šīm sajūtām bija daudz blāvāks raksturs. – Turpretī spēcīgas jūtas uzvilnīja kaut kas cits. Cilvēks tolaik bija daudz rosīgāks, darbīgāks nekā vēlāk. Viss viņa apkārtnē un arī bildes dvēselē mudināja viņu darboties. Ja viņš varēja netraucēti izdzīvot šo darbību, tad juta labsajūtu; bet, ja šī darbībā kādā virzienā tika kavēta, viņu pārņēma nepatika un neapmierinātība. Viņa gribas kavēkļu neesamība vai esamība noteica viņa sajūtu dzīves saturu, viņa priekus un sāpes. Un šis prieks, attiecīgi arī sāpes izlādējās viņa dvēselē dzīvīgā bilžu pasaulē. Gaišas, mirdzošas, skaistas ainas dzīvoja viņā, kad viņš varēja pavisam brīvi izvērsties; tumšas, ķēmīgas uznira dvēselē, kad kaut kas viņu kavēja.

Līdz šim ir aprakstīta vidējā caurmēra cilvēce. Citāda bija dvēseles dzīve tiem, kuri bija attīstījušies līdz sava veida pārcilvēciskām būtnēm (skat. 28.lpp.). Viņu dvēseliskajai dzīvei nebija šī instinktīvā rakstura. Tas, ko viņi uztvēra ar savu dzirdes un sajūtu maņu, bija dabas dziļākie noslēpumi, kurus viņi spēja apzināti iztulkot. Vēja brāzmās, koku šalkoņā viņiem atklājās dabas gudrības. Un ainās viņu dvēselē bija ne tikai ār pasaules atspoguļojums, bet arī pasaules garīgo varu attēli. Viņi uztvēra nevis jutekliskas lietas, bet gan garīgas būtības. Piemēram, caurmēra cilvēks sajuta bailes, un viņa dvēselē uznira neglīta, tumša aina. Pārcilvēciskā būtne ar šādām bildēm saņēma ziņas, atklāsmes no pasaules garīgajām būtībām. Viņām dabas norises atklājās nevis kā atkarīgas no nedzīviem dabas likumiem kā mūsdienu zinātniekam, bet gan kā garīgu būtņu rīcība. Ārējā realitāte vēl nepastāvēja, jo nebija nekādu ārējo maņu. Bet garīgā realitāte atklājās augstākajām būtnēm. Gars tajās iestaroja, kā mūsdienu cilvēka miesiskajās acīs iestaro saules gaisma. Šajā būtnēs izziņa vārda pilnīgākajā nozīmē bija tas, ko sauc par intuitīvām zināšanām. Viņām nepastāvēja nekāda kombinēšana un spekulēšana, bet gan tiešs skatījums uz garīgo būtību radošo darbību. Tādēļ šīs pārcilvēciskās individualitātes spēja ziņojumus no garīgās pasaules tieši uzņemt savā gribā. Viņas apzināti vadīja pārējos cilvēkus. Viņas saņēma savu misiju no garīgās pasaules un pēc tā arī rīkojās.

Kad pienāca laiks, kad nodalījās dzimumi, šīm būtnēm par savu uzdevumu bija jāuzskata iedarbošanās uz jauno dzīvību savas misijas nozīmē. No viņām nāca dzimumdzīves regulējums. Visi ierīkojumi, kas attiecās uz cilvēces vairošanos, ir cēlušies no viņām. Turklāt tās darbojās pilnīgi apzināti; bet pārējie cilvēki varēja šo iedarbību sajūst tikai kā viņos iedēstītu instinktu. Dzimumu mīlestība tika iedēstīta cilvēkos ar tiešu domu

pārņemšanu. Un visas tās izpausmes iesākumā bija viscēlākā veida. Viss, kas šajā jomā ir ieguvis nejauku raksturu, ir cēlies vēlākos laikos, kad cilvēks kļuva patstāvīgāks un samaitāja pirmatnēji tīro dziņu. Šajos senākajos laikos nepastāvēja dzimumdziņas apmierināšana pati par sevi. Tur viss bija kalpošana un upuris cilvēku esamības turpināšanai. Vairošanās tika uzskatīta par svētu lietu, par kalpošanu, ko cilvēka jāveic pasaules labā. Un upurēšanas priesteri bija vadoņi un regulētāji šajā jomā.

Citādi veidotas bija puspārcilvēcisko būtņu ietekmes. Tās nebija attīstījušās līdz tādai pakāpei, lai spētu pilnīgi tīri uztvert garīgās pasaules atklāsmes. Viņu dvēseles ainās līdzās garīgās pasaules iespaidiem pacēlās arī jutekliskās zemes iedarbības. Pilnā mērā pārcilvēciskas būtnes nejuta nekādu prieku un sāpes no ārējās pasaules. Tās bija pilnīgi nodevušās garīgo varu atklāsmēm. Gudrība pieplūda tām, kā maņu būtņēm pieplūst saules gaisma; viņu griba nebija pievērsa nekam citam, kā tikai rīkoties šīs gudrības nozīmē. Un šī rīkošanās bija viņu augstākais prieks. Gudrība, griba un darbība bija viņu būtība. Citādi tas bija puspārcilvēciskajām būtņēm. Tās sajuta dziņas no ārējiem iespaidiem un ar šo dziņu apmierināšanu saistīja prieku, neapmierināšanu ar nepatiku. Ar to tās atšķīrās no pārcilvēciskajām būtībām. Tām iespaidi no ārienes nebija nekas cits kā garīgo atklāsmju apstiprinājums. Tās varēja ielūkoties pasaulē un nesajuta neko citu kā spoguļattēlu tam, ko bija jau saņēmušas no gara. Puspārcilvēciskās būtnes pieredzēja kaut ko viņām jaunu un tādēļ varēja kļūt par cilvēku vadoņiem, kad dvēseles ainas pārveidojās ārēju priekšmetu attēlos, priekšstatos. Tas notika, kad daļa no cilvēka agrākā vairošanās spēka pavērsās uz iekšieni, kad attīstījās smadzeņu būtnes. Līdz ar galvas smadzenēm tad cilvēks attīstīja arī spēju ārējos maņu iespaidus pārveidot priekšstatos.

Tātad jāsaprot, ka puspārcilvēciskās būtnes noveda cilvēku līdz tam, ka viņš pievērsa savu iekšējo pasauli jutekliskajai ār pasaulei. Viņam taču bija liegts savas dvēseles ainas tieši pakļaut tīri garīgajām ietekmēm. Spēju vairoties, lai turpinātu savu esamību, pārcilvēciskās būtnes bija iedestījušas viņā kā instinktīvu dziņu. Tātad garīgi viņam būtu bijis jāturpina dzīvot sava veida sapņu esamībā, ja nebūtu iejaukušās puspārcilvēciskās būtnes. Viņu ietekmē cilvēka dvēseles ainas tika pievērstas jutekliskajai, maņu ār pasaulei. Cilvēks kļuva par būtņi, kas maņu pasaulē apzinās pati sevi. Un līdz ar to bija sasniegts tas, ka cilvēks savā rīcībā varēja apzināti orientēties pēc maņu pasaules uztverēm. Agrāk viņš bija rīkojies instinktīvi, bija atkarīgs no ārējās apkārtējās vides un augstāko individualitāšu iedarbības spēkiem. Tagad viņš sāka sekot savu priekšstatu stimuliem, vilinājumiem. Un līdz ar to pasaulē bija nākusi cilvēka patvaļa. Tas bija sākums "labajam un ļaunajam".

Pirms turpinām doties šajā virzienā, jāpasaka dažas lietas par cilvēka apkārtējo vidi uz Zemes. Līdzās cilvēkiem bija arī dzīvnieki, kuri *savā veidā* bija tajā pašā attīstības pakāpē kā viņš. Pēc mūsdienu jēdzieniem viņus pieskaitītu rāpuļiem. Bez tiem bija arī zemākas dzīvnieku pasaules formas. Bet starp cilvēkiem un dzīvniekiem pastāvēja kāda būtiska atšķirība. Cilvēks sava vēl plastiskā ķermeņa dēļ varēja dzīvot tikai tajos Zemes apgabalos, kas paši vēl nebija pārgājuši skarbākā vieliskā formā. Un šajos apvidos līdz ar viņu dzīvoja dzīvnieciskas būtnes, kam arī bija līdzīgi plastisks ķermenis. Citos apvidos dzīvoja dzīvnieki, kuriem jau bija blīvāki ķermeņi un kuri arī jau bija izveidojuši viendzimuma esamību un maņas. No kurienes tie bija radušies, to parādīs tālākie izklāsti. Tie vairs nespēja tupināt attīstīties, jo viņu ķermeņi pārāk agri bija pieņēmuši blīvāko vieliskumu. Dažas to sugas tad iznīka; dažas savā veidā izveidojās līdz mūsdienu sugām. Cilvēks varēja turpināt veidoties uz augstākām formām tādēļ, ka palika apvidos, kas atbilda viņa

toreizējam veidojumam, būtībai, dabai. Tādēļ viņa ķermenis palika tik plastisks un mīksts, ka viņš spēja nošķirt sevī tos orgānus, kurus varēja apauglot gars. Tad viņa ārējais ķermenis bija ticis tiktāl, ka viņš varēja pāriet blīvākajā vieliskumā, kļūstot par sargājošu apvalku smalkākajiem garīgajiem orgāniem. – Bet ne visi cilvēku ķermeņi bija tikuši līdz tam. Bija mazāk progresējušie. Sākotnēji viņus atdzīvināja gars. Citi netika atdzīvināti. Ja arī viņos būtu iespiedies gars, tad vēl nepilnīgo iekšējo orgānu dēļ viņi varētu attīstīties tikai nepilnīgi. Tā nu šīm cilvēkbūtnēm iesākumā nācās turpināt attīstību bez gara klātbūtnes. Kāda trešā suga bija tiktāl, ka varēja uzņemt vājas garīgās ietekmes. Tā bija pa vidu starp abiem pirmajiem veidiem. To garīgā darbība palika notrulināta. Augstākām garīgajām varām viņi bija jāvada. Starp šiem trīs veidiem pastāvēja visas iespējamās pārejas formas. Tālāka attīstība tagad bija iespējama tikai tādejādi, ka daļa no cilvēkbūtnēm attīstījās augstāk uz pārējo rēķina. Pirmkārt nācās atteikties no tiem, kam nemaz nebija gara. Sajaukšanās ar viņiem vairojoties, arī labāk attīstītos novilkta lejā zemākajā pakāpē. Visi, kas bija uztvēruši garu, tika no viņiem nošķirti. Tādēļ zemākie arvien dziļāk nolaidās dzīvnieku līmenī. Tātad līdzās cilvēkiem veidojās cilvēkiem līdzīgi dzīvnieki. Cilvēks, tā sacīt, savā ceļā atstāja daļu savu brāļu aiz sevis, lai pats pakāptos augstāk. Bet šī norise nekādā gadījumā nebija noslēgusies. Arī no cilvēkiem ar notrulinātu garīgo dzīvi tikai tie, kuri stāvēja kaut cik augstāk, varēja tikt tālāk tikai tā, ka iesaistījās kopībā ar augstākajiem un nošķīrās no mazāk garīgajiem. Tikai tā viņi varēja attīstīt ķermeņus, kuri tad bija piemēroti visa cilvēciskā gara uzņemšanai. Tikai pēc zināma laika fiziskā attīstība bija nonākusi tiktāl, ka šajā virzienā iestājās sava veida klusums, visam, kas bija pāri zināmai robežai, noturoties cilvēciskajā jomā. Dzīves apstākļi uz Zemes pa šo laiku bija tā izmainījušies, ka tālāka atgrūšana radītu nevis dzīvniekiem līdzīgas, bet gan vispār dzīvot nespējīgas radības. Bet kas tika atstumts dzīvnieciskumā, tas vai nu izmira, vai turpina dzīvot dažādos augstākajos dzīvniekos. Šajos dzīvniekos tātad var saskatīt būtnes, kurām bija jāpaliek uz vietas agrākajā cilvēces attīstības pakāpē. Tomēr tie nav saglabājuši to pašu formu, kāda tiem bija nodaloties, bet tie ir gājuši atpakaļ no augstākas uz zemāku pakāpi. Tā pērtiķi ir pagājušu laikmetu regresējuši cilvēki. Kā cilvēks reiz bija nepilnīgāks nekā mūsdienās, tā viņi kādreiz bija pilnīgāki, nekā tie ir mūsdienās. – Bet, kas ir palicis cilvēciskā jomā, ir izgājis līdzīgu procesu, tikai cilvēciskā jomā. Arī dažās mežonīgajās ciltīs ir redzami regresējušie pēcteči kādreiz augstāk attīstītām cilvēku formām. Tās nolaidās ne līdz dzīvnieciskumam, bet līdz mežonībai.

Nemirstīgais cilvēkā ir gars. Tika parādīts, kad gars ienāca miesā, ķermenī. Pirms tam gars piederēja citiem reģioniem. Tas varēja savienoties ar ķermeni tikai tad, kad ķermenis bija sasniedzis zināmu attīstības pakāpi. Tikai kad pilnībā izprot, kā radās šī savienošana, var tikt skaidrībā par piedzimšanas un nāves nozīmi, kā arī izzināt mūžīgā gara būtību.

HIPERBOREJISKAIS UN POLĀRAIS LAIKMETS

Tālākie izklāsti no "Akaša-hronikas" ved atpakaļ laikā, kas bija pirms tā, kas tika attēlots iepriekšējā nodaļā. Uzdrošināšanās, kāda ir izdarīta šajos ziņojumos, attiecībā pret mūsdienu materiālistisko domāšanas veidu varbūt ir vēl lielāka nekā tā, kas bija saistīta ar iepriekšējos izklāstos attēloto. Pārmetumi par fantazēšanu un nepamatotām spekulācijām attiecībā uz šādām lietām mūsdienās ir ļoti tuvi. Zinot, cik tālu tas var būt no mūsu laika nozīmē izveidotā dabaszinātniskā uzskata, lai uztvertu šīs lietas nopietni, tad pie šiem izklāstiem var novest tikai apziņa, ka pateiktais ir uzticams garīgās pieredzes nozīmē. Te nav pateikts nekas, kas nebūtu rūpīgi pārbaudīts ar garīgās zinātnes līdzekļiem. Kaut dabas pētnieks spētu būt tikpat tolerantants pret garazinātņi, cik tā ir toleranta pret dabaszinātnisko domāšanas veidu. (Salīdziniet manu "Pasaule un dzīves uzskati deviņpadsmitajā gadsimtā", kur ceru, ka esmu parādījis, ka cienu materiālistiski-dabaszinātnisko uzskatu.[‡] Bet tiem, kuri tiecas pēc šīm garazinātniskajām lietām, es vēlētos attiecībā uz šiem izklāstiem piezīmēt vēl kaut ko īpašu. Sekojošajā tiks izpaustas īpaši svarīgas lietas. Un tās visas pieder sen pagājušiem laikiem. Akaša-hronikas atšifrēšana šajā jomā nav īpaši viegla. Šo uzrakstījušais arī nekādā gadījumā nepretendē uz kaut kādu ticību autoritātei. Viņš tikai grib izklāstīt, kas pēc labākās apziņas ir ticis izpētīts. Jebkura korektūra, kas balstīta kompetencē, ir mīļi gaidīta. Viņš jūt pienākumu izstāstīt par šiem procesiem cilvēces attīstībā, jo to uzspiež laika zīmes. Turklāt vēl šoreiz ir jāieskicē liels laika periods, lai reiz tiktu radīts vispārējs pārskats. Precīzāks izklāsts par tagad tikai ieskicēto sekos vēlāk. – Atzīmes "Akaša-hronikā" ir grūti pārtulkojamas mūsu ikdienas valodā. Viegļāk to būtu ziņot slepenskolās pieņemtajā simboliskajā zīmju valodā, bet tas pagaidām vēl nav atļauts. Tādēļ šo to tumšu un grūti saprotamu lasītājam nākas vienkārši pieņemt un izvīties cauri līdz izpratnei tāpat, kā šī rakstītājs meklēja aizvīties līdz vispārēji saprotamam attēlojuma veidam. Dažas labas lasīšanas grūtības tiks atalgotas, kad pavērsies skaits uz dziļajiem noslēpumiem, nozīmīgām cilvēces mīklām, kuras te ir ieskicētas. No šīm "Akaša-piezīmēm", kas slepenpētniekam ir tikpat droša realitāte, kā kalni un upes maņu acīm, tomēr izdīgst arī patiesa cilvēka pašizziņa. Dabiski, ka ir iespējami dažādi uztveres maldi. – Jānorāda tikai uz to, ka šajā nodaļā iesākumā tiek pārrunāta tikai cilvēka attīstība. Līdztekus tai dabiski norisinās arī citu dabas valstību, minerālās, augu, dzīvnieku valstības attīstība. Par to būs runa nākamajās nodaļās. Tad tiks pārrunātas arī vēl dažas citas lietas, kas ļaus labāk izprast iztīrījumu par cilvēku. Pretējā secībā garazinātniskā nozīmē par pārējo Zemes valstību attīstību nevar runāt, pirms nav attēlots pakāpeniskais cilvēka progress.

*

Ja atgriežas vēl tālākā Zemes attīstības pagātnē, nekā tas notika iepriekšējos apskatos, tad nonāk pie arvien mazāk blīviem mūsu debesu ķermeņa vieliskiem stāvokļiem. Vielas, kas vēlāk kļuva cietas, iepriekš bija šķidrā, vēl agrāk garaiņu un tvaiku formā, un vēl tālākā pagātnē vissmalkākajos (ēteriskos) stāvokļos. Tikai siltuma samazināšanās izraisīja vielu sacietēšanu. Šeit nu atgriezīsimies līdz mūsu šīs zemes dzīves vietas vielas vissmalkākajam ēteriskajam stāvoklim. Kad Zeme atradās šādā attīstības laikmetā, uz tās ieradās cilvēks. Agrāk viņš piederēja citām pasaulēm, par kurām runāsim vēlāk. – Varam

[‡] 1914. gadā iznāca jauns šī darba izdevums, kuru papildināja "Vakarzemju filozofijas aizvēsture, turpināta līdz mūsdienām", ar nosaukumu "Filozofijas mīklu vēstures skices", kopotie raksti 1968.

vēl pieminēt tikai tieši iepriekšējo. Tā bija tā saucamā astrālā jeb dvēseliskā pasaule. Šīs pasaules būtņēm nebija nekādas ārēji (fiziski) miesiskas eksistences. Arī cilvēkam nē. Viņš jau bija izveidojis iepriekšējā nodaļā pieminēto tēlaino apziņu. Viņām bija jūtas, alkas. Taču tas viss bija noslēgts viņa dvēseles ķermenī. Šāds cilvēks būtu bijis uztverams tikai gaišrēģa skatienam. – Un visām augstāk attīstītām tālaika cilvēkbūtņēm arī piemita šāda gaišredzība, kaut arī tā bija pavisam neskaidra un sapņveidīga. Tā nebija paša apzināta gaišredzība. – Šīs astrālās būtnes savā ziņā ir cilvēka priekšteči. Tas, ko mūsdienās sauc par “cilvēku”, jau nes sevī paša apzinātu *garu*. Tas savienojās ar būtņi, kas bija radusies no saviem priekštečiem lemūriskā laika vidusposmā. (Uz šo savienošanos jau ir norādīts iepriekšējos izklāstos. Lai attēlotu cilvēka priekšteču attīstības gaitu līdz šim laikam, tas ir jāpārrunā vēlreiz tuvāk.) – Cilvēka dvēseles- jeb astrālie priekšteči tika pārcelti uz šo smalko jeb ēterisko Zemi. Viņi šo smalko vielu it kā uzsūca – kā sūklis, ja tā rupji salīdzina – sevī. Viņiem tā cauraužoties ar vielu, viņi sāka veidot ēteriskus ķermeņus. Tiem bija iegareni eliptiska forma, taču ar maigiem vielas ēnojumiem jau iedīglī bija iedēstīti locekļi un citi orgāni, kas veidojās vēlāk. Bet visa norise šajā masā bija tīri fiziski-ķīmiska; tikai to regulēja un pārvaldīja dvēsele. – Kad šāda vielas masa bija sasniegusi noteiktu lielumu, tā sadalījās divās, no kurām katra bija līdzīga tam veidojumam, no kā bija radusies un kurā arī norisinājās tās pašas iedarbības, kas bija sākotnējā. Katrs šāds jauns veidojums atkal bija ar dvēseli kā mātes būtne. Tas cēlās no tā, ka uz Zemes ieradās nevis noteikts skaits cilvēka dvēseļu, bet gan it kā dvēseļu koks, kurš varēja no savām kopējām saknēm ļaut rasties neskaitāmām atsevišķām dvēselēm. Kā augs vienmēr izaug no jauna no neskaitāmām sēklām, tāpat radās dvēseliskā dzīvība tajos neskaitāmajos dīgstos, kas radās no nemitīgās dalīšanās. (Tomēr jau no sākuma pastāvēja šauri norobežots skaits dvēseļu veidu, par ko tiks runāts vēlāk. Taču šo veidu ietvaros attīstība norisinājās aprakstītajā veidā. Katrs dvēseļu veids izdzina neskaitāmas atvases.)

Bet līdz ar ienākšanu Zemes vieliskumā dvēselēs pašās bija notikusi nozīmīga pārmaiņa. Kamēr dvēselēs nebija nekā materiāla, arī nekāda ārēja materiāla norise nevarēja uz tām iedarboties. Visas iedarbības uz to bija tīri dvēseliskas, gaišredzīgas. Tās dzīvoja līdz dvēseliskajam to apkārtņē. Visam, kas tolaik pastāvēja, tika dzīvots līdz šajā veidā. Akmeņu, augu, dzīvnieku, kas tajā laikā arī eksistēja tikai kā astrāli (dvēseliski) veidojumi, iedarbības tika sajūtas kā iekšēji dvēseliski pārdzīvojumi. – Tagad, ierodoties uz Zemes, tam pievienojās kaut kas pilnīgi jauns. Ārējas vieliskas norises sāka iedarboties uz dvēseli, kas pati parādījās vieliskā ietērpā. Iesākumā tās bija tikai šīs materiālās ārpassaules kustību norises, kas izsauca kustības arī ēteriskajā ķermenī pašā. Kā tagad mēs gaisa nosvārstīšanos uztveram kā skaņu, tā šīs ēteriskās būtnes uztvēra apkārtējās ēteriskās vielās satricinājumus. Šāda būtne, pamatā ņemot, bija viens vienīgs dzirdes orgāns. Šī maņa attīstījās vispirms. Bet no tā redzams, ka nodalīts dzirdes orgāns izveidojās tikai vēlāk.

Vielai uz Zemes turpinot sablīvēties, dvēseliskā būtne pakāpeniski zaudēja spējas to pārveidot. Tikai jau izveidoties ķermeņi vēl varēja radīt no sevis sev līdzīgus. Parādījās jauna veida vairošanās. Meitas būtne parādās kā ievērojami mazāks veidojums nekā mātes būtne un tikai pēc tam izaug līdz tās lielumam. Ja agrāk nebija nekādu vairošanās orgānu, tad tagad tādi parādās. – Bet no šī laika veidojumā arī vairs nenorisinās tikai fiziski-ķīmiskas norises. Šāds ķīmiski-fizisks process tagad vairs nevarētu izraisīt vairošanos. Ārējā viela savas sablīvēšanās dēļ vairs nav tāda, lai dvēsele tieši spētu dot tai dzīvību. Tādēļ šī veidojuma iekšienē tiek nodalīta īpaša partija. Tā atraujas no tiešām ārējās vielas iedarbībām. Tikai ķermeņi, kas palicis ārpus šīs nodalītās daļas, paliek

pakļauts šīm iedarbībām. Šī daļa ir palikusi tāda pati, kāds agrāk bija viss ķermenis. Nodalītajā daļā turpina iedarboties dvēseliskais. Tur dvēsele kļūst par dzīvības principa nesēju (teozofiskajās literatūrā to sauc par pranu). Tā cilvēka miesiskais priekštecis parādās apgādāts ar divām daļām. Viena ir fiziskais ķermenis (fiziskais apvalks). Tas ir pakļauts apkārtējās pasaules ķīmiskajiem un fizikālajiem likumiem. Otra daļa ir orgānu summa, kas ir pakļauti īpašajam dzīvības principam. – Bet līdz ar to daļa no dvēseliskās darbības ir atbrīvojusies. Tai vairs nav nekādas varas pār ķermeņa fizisko daļu. Šī dvēseliskās darbības daļa tagad pavēršas uz iekšieni un pārveido daļu no ķermeņa īpašos orgānos. Līdz ar to sākas ķermeņa iekšēja dzīve. Tas vairs nedzīvo līdzī tikai ār pasaules satricinājumiem, bet sāk tos iekšēji *sajust* kā īpašus pārdzīvojumus. Te ir sajūtu sākuma punkts. Vispirms šīs sajūtas parādās kā sava veida tauste. Būtne *jūt* ār pasaules kustības, spiedienu, ko rada vielas un tā tālāk. Parādās arī siltuma un aukstuma sajūtu pirmsākumi.

Līdz ar to ir sasniegta būtiska cilvēces attīstības pakāpe. Fiziskajam ķermenim ir atrauta tiešā dvēseles iedarbība. Tas ir nonācis pilnībā fizikālās un ķīmiskās vielu pasaules atbildībā. Tas sabrūk tajā acumirkli, kad dvēseles iedarbīgums no citām daļām, vairs nespēj pār to valdīt. Un tikai tagad faktiski parādās tas, ko sauc par “nāvi”. Attiecībā uz agrākajiem stāvokļiem par nāvi nevarēja būt runa. Daloties, mātes veidojums bez atlikuma turpina dzīvot meitu veidojumos. Jo tajās darbojas viss nepārveidotais dvēseles spēks, kas iepriekš bija mātes veidojumā. Dalīšanās procesā nekas nepalika pāri, kurā nebūtu dvēseles. Tagad tas ir citādi. Tikko dvēselei vairs nav varas pār fizisko miesu, miesa pakļaujas ār pasaules ķīmiskajiem un fizikālajiem procesiem, tas ir, nomirst. Kā dvēseles iedarbīgums paliek tikai tas, kas darbojas vairošanās norisē un attīstītajā iekšējā dzīvē. Tas ir: pēcnācēji rodas ar vairošanās spēku, un vienlaikus šiem pēcnācējiem ir dots ar uzviju orgānus veidojošā spēka pārpalikums. Šajā pārpalikumā vienmēr atkal atdzīvojas dvēseliskā būtība. Ja agrāk daloties ar dvēseles darbību tika piepildīts viss ķermenis, tad tagad vairošanās un sajūtu orgāni. Tātad te ir darīšana ar dvēseles dzīves *atkaliemiesošanos* meitas organismā, kas radies no jauna.

Teozofiskajā literatūrā šīs abas cilvēka attīstības pakāpes tiek aprakstītas kā abas pirmās mūsu Zemes pamatrases (saknes). Pirmo sauc par polāro, otru par hiperborejisko rasi.

Ir jāiztēlojas, ka šo cilvēka priekšteču sajūtu dzīve vēl bija pavisam vispārēja, nenoteikta. Bija nošķirti tikai divi no mūsu šodienas sajūtu veidiem: dzirde un taustes sajūta. Gan miesas, gan arī fiziskās apkārtējās vides pārmaiņu dēļ viss cilvēka veidojums vairs nebija piemērots, tā sacīt, būt par “ausi”. Tikai viena īpaša ķermeņa daļa palika piemērota turpināt izjust smalkos apkārtējos satricinājumus. Tā piegādāja materiālu, no kura pakāpeniski attīstījās *mūsu* dzirdes orgāns. Taču kā taustes orgāns lielā mērā palika viss pārējais ķermenis.

Ir skaidri redzams, ka visa cilvēka līdzšinējā attīstības norise ir saistīta ar izmaiņām Zemes siltuma stāvoklī. Tas patiešām bija viņa apkārtējā vidē esošais siltums, kas noveda cilvēku līdz attēlotajai pakāpei. Bet tad ārējais siltums bija nonācis līdz punktam, aiz kura cilvēka veidojuma tālākais progress vairs nebūtu bijis iespējams. Iekšējā veidojumā kopš tā brīža iestājās pretdarbība pret tālāko Zemes atdzišanu. Cilvēks kļūst par sava paša siltuma avota radītāju. Līdz tam viņš bija tikpat silts kā apkārtne. Tagad viņā parādās orgāni, kas padara viņu spējīgu pašam attīstīt siltuma pakāpi, kāda nepieciešama viņa dzīvei. Līdz tam viņa iekšiene bija caurausta ar cirkulējošām vielām, kas šajā virzienā bija atkarīgas no apkārtējās vides. Tagad viņš varēja šīm vielām attīstīt pats savu siltumu. Miesas sulas kļuva par siltām asinīm. Līdz ar to viņš kā fiziska būtne bija ticis līdz daudz augstākai

patstāvības pakāpei, nekā tas bija agrāk. Visa iekšējā dzīve tika kāpināta. Sajūtas vēl bija pilnībā atkarīgas no ār pasaules iedarbībām. Piepildīšanās ar savu siltumu deva ķermenim patstāvīgu *fizisku* iekšējo dzīvi. Tagad dvēselei bija radies spēles laukums ķermeņa iekšienē, kur viņa varēja attīstīt dzīvi, kas vairs nebija tikai dzīvošana līdz ār pasaulei.

Ar šo norisi dvēseles dzīve tika ievilkta zemes-vieliskajā jomā. Pirms tam alkas, vēlmes, kaislības varēja, dvēseles prieki un ciešanas varēja rasties tikai no arī dvēseliskā. Kas nāca no citas dvēseliskas būtnes, tas noteiktā citā dvēselē modināja simpātiju vai noliegumu, ierosināja kaislības un tā tālāk. Tāda iedarbība nevarēja rasties ne no viena ārēji fiziska priekšmeta. Tikai tagad iestājās iespēja, ka šādi ārēji priekšmeti varētu dvēselei kaut ko nozīmēt. Jo tā sajuta kaut ko ar pašas siltumu pamodināto iekšējo dzīvi veicinošu kā labsajūtu, bet šīs iekšējās dzīves traucēkļus kā nepatiku. Kāds ārējs priekšmets, kas būtu piemērots veicināt miesisko labsajūtu, varēja tikt *iekārots, vēlams*. Tas, ko teozofiskajā literatūrā sauc "kama", – vēlmju ķermenis – nu bija sasaistīts ar zemes cilvēku. Maņu priekšmeti kļuva par iekāres objektiem. Cilvēks caur savu vēlmju ķermeni tika piesaistīts šīs zemes esamībai.

Bet šis fakts sakrīt ar kādu lielu pasaules notikumu, ar kuru tas ir cēloniski saistīts. Līdz tam starp Sauli, Zemi un Mēnesi nebija materiālas nošķirtības. Visi trīs savā iedarbībā uz cilvēku bija viens ķermenis. Tagad iestājās nošķiršanās; smalkākais vieliskums, kas ietver sevī visu, kas iepriekš bija devis dvēselei iespēju darboties nepastarpināti atdzīvinoši, nodalījās Saulē; skarbākā daļa izgāja ārā kā Mēness; un Zeme ar savu vieliskumu palika vidū starp abiem. Dabiski, ka šī nodalīšanās nenotika pēkšņi, viss šis process norisinājās pakāpeniski, kamēr cilvēks no stāvokļa, kad vairošanās notika daloties, progresēja līdz tikko iepriekš attēlotajam. Jā, tieši minētie pasaules procesi izraisīja cilvēka tālāko attīstību. Vispirms Saule atvilka savu vieliskumu no kopējā debesu ķermeņa. Līdz ar to dvēseliskajam tika atņemta iespēja tieši atdzīvīnāt atlikušo Zemes matēriju. Tad sāka veidoties Mēness. Tā Zeme nonāca stāvoklī, kas atļāva raksturotās sajūšanas spējas. – Un savienībā ar šo attīstību attīstījās arī viena jauna maņa. Zemes siltuma apstākļi kļuva tādi, ka ķermeņi pakāpeniski sāka pieņemt stingrus norobežojumus, kas nošķīra caurspīdīgo no necaurspīdīgā. No Zemes masas izdalījusies Saule saņēma uzdevumu kā gaismas devēja. Cilvēka ķermenī radās redzes maņa. Iesākumā šī redze nebija tāda, kādu mēs to pazīstam mūsdienās. Gaisma un tumsa darbojas uz cilvēku kā nenoteiktas sajūtas. Viņš, piemēram, noteiktos apstākļos sajuta gaismu kā patīkamu, viņa dzīvi veicinošu, meklēja to, tiecās uz gaismu. Turklāt faktiskā dvēseliskā dzīve joprojām norisinājās sapņainos tēlos. Šajā dzīvē uzpeldēja un izzuda krāsu ainas, kas nebija tieši saistītas ar ārējām lietām. Šīs krāsu ainas cilvēks vēl attiecināja uz dvēseliskām iedarbībām. Parādījās gaišas krāsu ainas, ja viņu skāra patīkamas dvēseliskas iedarbības, tumšas ainas, ja gadījās nepatīkamas dvēseliskas ietekmes. – Iepriekš tas, ko izraisīja paša siltuma parādīšanās, tika apzīmēts kā "iekšējā dzīve". Bet redzams, ka tā vēl nav iekšējā dzīve vēlākās cilvēces attīstības nozīmē. Viss notiek pakāpeniski, arī iekšējās dzīves attīstība. Tajā nozīmē, kā tas domāts iepriekšējā nodaļā, patiesā iekšējā dzīve parādās tikai tad, kad nāk apaugļošanās ar garu, kad cilvēks sāk domāt par to, kas no ārpusē uz viņu iedarbojas. Bet viss, kas te tika attēlots, parāda, kā cilvēks ieaug tajā stāvoklī, kas tika attēlots iepriekšējā nodaļā. – Un mēs jau faktiski esam tajā laikā, kas tur tika raksturots, kad apraksta sekojošo: dvēsele arvien vairāk mācās to, ko tā pārdzīvoja iepriekš un attiecināja tikai uz dvēselisko, pielietot ārējai ķermeniskai esamībai. Tas tagad notiek ar krāsainajām ainām. Kā agrāk kāds simpātiski dvēselisks iespaids tika saistīts ar gaiša veida krāsu ainu paša dvēselē, tā tagad ar gaišu gaismas iespaidu no ārienes. Dvēsele sāka priekšmetus ap sevi saskatīt

krāsainus. Tas bija saistīts ar jaunu redzes rīku izveidošanos. Nenoteiktajai gaismas un tumšas sajūtai agrākajā stāvoklī ķermenim bija mūsdienās vairs nepastāvoša acs. (Teiksma par ciklopiem ar vienu aci ir atmiņas par šo stāvokli.) Abas acis attīstījās, kad dvēsele sāka ārējos gaismas iespaidus intīmāk saistīt ar savas pašas dzīvi. Līdz ar to zuda spēja uztvert dvēselisko apkārtnē. Dvēsele arvien vairāk un vairāk kļuva par ārējās pasaules spoguļi. Šī ārējā pasaule tiek atkārtota dvēselē kā priekšstats. – Roku rokā ar to notika dzimumu nodalīšanās. No vienas puses cilvēka ķermenis spēja apaugļoties tikai no citas cilvēkbūtnes, no otras puses attīstījās ķermeniskie “dvēseles orgāni” (nervu sistēma), caur kuriem ār pasaules jutekliskie maņu iespaidi tika atspoguļoti dvēselē. – Un līdz ar to bija sagatavota domājošā gara ievākšanās cilvēka ķermenī.

TAGADĒJĀS ZEMES PIRMSĀKUMS. SAULES IZIEŠANA.

Tagad izsekosim Akaša-hroniku atpakaļ līdz tai sensenajai pagātnei, kad tagadējā Zeme tikai sākās. Turklāt ar Zemi ir jāsaprot tas mūsu planētas stāvoklis, kurā tā ir minerālu, augu, dzīvnieku un cilvēku nesēja to tagadējā veidolā. Jo pirms šī stāvokļa bija citi, kad minētās dabas valstības pastāvēja būtiski citos veidos. Tā, ko tagad sauc par Zemi, ir piedzīvojusi daudzas pārvērtības, pirms varēja kļūt par mūsu tagadējās minerālu, augu, dzīvnieku un cilvēku pasaules nesēju. Arī vēl agrākajos stāvokļos pastāvēja, piemēram, minerāli: bet tie izskatījās pavisam citādāk nekā mūsu tagadējie. Par šie pagājušajiem stāvokļiem te vēl tiks runāts. Šoreiz uzmanību pievērsīsim tikai tam, kā tuvākais iepriekšējais stāvoklis ir pārveidojies tagadējā. – Šādu pārveidošanos var nedaudz palīdzēt iztēloties, ja to salīdzina ar auga būtības izešanu cauri dīgļa stāvoklim. Iztēlojieties kādu augu ar saknēm, stumbru, lapām, ziediem un augļiem. Tas uzņem vielas no savas apkārtējās vides un tādas atkal izdala. Taču viss, kas ir tā vielas, veidols un norises izzūd, paliek tikai neliels dīglis. Caur to dzīvība attīstās atkal, lai nākamajā gadā atdzimtu tādā pašā formā. Tā viss, kas pastāvēja uz mūsu Zemes iepriekšējā stāvoklī, ir izzudis, lai atkal rastos tagadējā. Ko iepriekšējā stāvoklī varēja saukt par minerāliem, augiem, dzīvniekiem, tas ir pagājis, kā augam ir zudusi sakne, kāts un tā tālāk. Un kā tur, tā te ir palicis dīgļa stāvoklis, no kura vecā forma veidojas atkal no jauna. Dīgli ir slēpti spēki, kas liek rasties jaunajai formai.

Tātad tajā laikā, par kuru šeit runājam, ir darīšana ar sava veida Zemes dīgli. Tas saturēja sevī spēkus, kas noveda pie šodienas Zemes. Šie spēki bija iemantoti iepriekšējos stāvokļos. Bet šo Zemes dīgli *nedrīkst* iztēloties kā no blīvas vielas, kā tas ir augiem. Tas drīzāk bija dvēseliskas dabas. Tas sastāvēja no tās smalkās, plastiskās, kustīgās vielas, kuru okultajā literatūrā sauc par "astrālo". – Šajā Zemes astrālajā dīglī iesākumā ir *tikai* cilvēka pirmsākumi. Tie ir pirmsākumi vēlākajām cilvēku dvēselēm. Viss, kas citādi jau iepriekšējos stāvokļos pastāvēja ar minerālu, augu, dzīvnieku dabu, ir uzsūkts šajos cilvēka aizmetņos, ticis sakausēts ar tiem. Pirms cilvēks ierodas uz fiziskās Zemes, viņš ir *dvēsele*, astrāla būtne. Kā tāda viņš iejūtas fiziskajā Zemē. Tā pastāv ārkārtīgi smalkā vieliskumā, kuru okultajā literatūrā sauc par *vissmalkāko ēteru*. – No kurienes radās šī ēteriskā Zeme, tiks attēlots nākamajās nodaļās. Ar šo ēteru sasaistās astrālās cilvēkbūtnes. Tās it kā iespiež savu būtību šajā ēterā tā, ka tas kļūst par astrālo cilvēkbūtņu attēlu. Tātad šajā sākumstāvoklī ir darīšana ar ēterisku Zemi, kas faktiski sastāv tikai no šiem ēteriskajiem cilvēkiem, kas ir tikai to konglomerāts. Cilvēka astrālais ķermenis jeb dvēsele faktiski vēl lielākoties ir ārpus ēteriskā ķermeņa un organizē to no ārpusēs. Slepēnpētniekam šī Zeme uzvedas apmēram sekojoši. Tā ir kā lode, kas savukārt sastāv no neskaitāmām mazām ēteriskām lodītēm – ēteriskajiem cilvēkiem – un to aptver *astrāls* apvalks, kā tagadējo Zemi aptver gaisa apvalks. Šajā astrālajā apvalkā (atmosfērā) dzīvo astrālie cilvēki, un no turienes tie iedarbojas uz saviem ēteriskajiem attēliem. Astrālās cilvēku dvēseles ēteriskajos atspulgos rada orgānus un izraisa tajos cilvēciski ēterisku dzīvību. Uz visas Zemes ir tikai *viens* vielas stāvoklis, tas ir smalkais, dzīvīgais ēters. Teozofiskajās grāmatās šo pirmo cilvēci sauc par pirmo (polāro) pamatrasi.

Zemes tālākā attīstība notiek tā, ka no šī *viena* vielas stāvokļa veidojas *divi*. Viens blīvāks vieliskums it kā izdalās un pāri paliek mazāk blīvs. Blīvākais vieliskums ir līdzīgs mūsu tagadējam gaisam; mazāk blīvais ir tas, kas izraisa ķīmisko elementu izveidošanos no iepriekš neiedalītā vieliskuma. Tam līdzās paliek pastāvošs atlikums no agrākā

vieliskuma, no dzīvā ētera. Tikai daļa no tā iedalās abos minētajos vielas stāvokļos. Tātad tagad uz fiziskās Zemes ir darīšana ar trīs vielām. Ja pirms tam astrālās cilvēkbūtnes Zemes apvalkā iedarbojās tikai uz vienu vieliskumu, tad tagad tām ir jāiedarbojas uz trīs. Un tās iedarbojas sekojošā veidā. Kas ir kļuvis kā gaiss, tas iesākumā izrāda pretestību astrālo cilvēku iedarbībai. Tas nepieņem visu, kas iedīgli ir iekļauts pilnīgajos astrālajos cilvēkos. Sekas tam ir, ka astrālajai cilvēcei ir jāsadala divās grupās. Viena grupa ir tāda, kurā apstrādā gaisveidīgo vieliskumu un rada tajā savu attēlu. Otra grupa spēj vairāk. Tā spēj apstrādāt abus pārējos vielas stāvokļus, tā spēj radīt tādu savu attēlu (kopiju), kas sastāv no dzīvā ētera un otra, ķīmiskos elementus radošā ētera veida. Sauksim šeit šo ētera veida par ķīmisko ēteru. Bet šīs otrā astrālcilvēku grupa savas augstākās spējas ir iemantojusi tikai tādēļ, ka daļu – pirmo grupu – no astrālajām būtībām ir izdalījusi ārā no sevis un lēmusi zemākam darbam. Ja tā būtu paturējusi sevī tos spēkus, kas padara šo zemāko darbu, tad pati nebūtu varējusi pacelties augstāk. Tātad šeit ir darīšana ar norisi, kas pastāv tajā, ka kaut kas augstāk attīstās uz citu rēķina, to atmetot no sevis.

Uz fiziskās Zemes tagad paveras šāda aina. Ir radušās divu veidu būtnes. Pirmkārt tādas būtnes, kam ir gaisveidīgi ķermeņi, ar kuriem no ārpusē strādā tiem piederīgās astrālās būtnes. Šīs būtnes ir dzīvnieciskas. Tās veido pirmo dzīvnieku valstību uz Zemes. Šie dzīvnieki liktos tiešām ļoti dēkaini mūsdienu cilvēkam, ja tos šeit aprakstītu. To veidols – jāatceras, kas šis veidols ir tikai no gaisveidīgas vielas – nelīdzinās nevienai no tagad esošajām dzīvnieku formām. Augstākais tiem varētu būt attāla līdzība ar zināmām gliemežu vai gliemju gliemežnīcām, kas eksistē mūsdienās. Līdzās šīm dzīvnieku formām turpinās fiziskā cilvēka veidošanās. Tagad augstāk pacēlies astrālais cilvēks rada no sevis fizisku kopiju, kas sastāv no diviem vielu veidiem, no dzīvības ētera un no ķīmiskā ētera. Tātad ir darīšana ar cilvēku, kurš sastāv no astrālā ķermeņa un kurš iestrādājas ēteriskajā ķermenī, kas no savas puses atkal sastāv no diviem ētera veidiem: dzīvības ētera un ķīmiskā ētera. Dzīvības ēters dod šai fiziskajai cilvēka kopijai spēju vairoties, ļaut no sevis rasties sev līdzīgiem. Ar ķīmisko ēteru tā attīsta zināmus spēkus, kas ir līdzīgi mūsdienu ķīmiskajiem pievilksnās un atgrūšanās spēkiem. Līdz ar to šī cilvēka kopija, atspulgs spēj no apkārtējās vides sev pievilkt zināmas vielas un savienoties ar tām, lai vēlāk ar atgrūšanas spēkiem tās atkal izdalītu. Dabiski, ka šīs vielas var tikt ņemtas tikai no aprakstītās dzīvnieku valstības un no pašas cilvēku valstības. Te ir darīšana ar barošanās pirmsākumiem. Pirmās cilvēku kopijas tātad bija dzīvnieku un cilvēku ēdāji. – Līdzās visām šīm būtnēm vēl pastāv arī agrāko tikai dzīvības ētera būtnu pēcnācēji; bet tie panīkst, jo ir jāpiemērojas jaunajiem apstākļiem uz Zemes. No tām tad vēlāk, pēc daudzām pārvērtībām, kam tās iziet cauri, izveidojas viensūņu dzīvnieki un arī tās šūnas, no kurām vēlāk veidojas komplicētākās dzīvās būtnes.

Tālākā norise ir sekojoša. Gaisveidīgais vieliskums sašķeļas divos veidos, no kuriem viens kļūst blīvāks, šķidrāks, otrs paliek gaisveidīgs. Bet arī ķīmiskais ēters sašķeļas divos vielas stāvokļos; viens kļūst blīvāks un veido to, ko šeit jāsauc par gaismas ēteru. Tas dod būtnēm, kurās tas ir, dotības mirdzēt. Bet viena daļa ķīmiskā ētera paliek kāda bijusi. – Tagad ir darīšana ar fizisku Zemi, kas ir veidota no sekojošiem vielu veidiem: ūdens, gaiss, gaismas ēters, ķīmiskais ēters un dzīvības ēters. Lai astrālās būtnes varētu uz šiem vielu veidiem iedarboties, notiek process, kurā augstākais attīstās uz zemākā rēķina, kas tiek izvadīts, atmests. Tā rodas sekojoša veida fiziskas būtnes. Pirmkārt tādas, kuru fiziskais ķermenis sastāv no ūdens un gaisa. Uz tām tagad iedarbojas rupjās izdalītās astrālās būtnes. Līdz ar to rodas jauna dzīvnieku grupa raupjākā vieliskumā nekā agrākās. – Citai fizisko būtnu grupai ir ķermenis, kas var pastāvēt no gaisa un gaismas ētera sajaukumā ar

ūdeni. Tās ir augiem līdzīgas būtības, bet kas pēc sava veidola ir ļoti atšķirīgas no tagadējiem augiem. Trešā grupa ir tālaika cilvēki. Viņu fiziskais ķermenis sastāv no trīs ētera veidiem, gaismas ētera, ķīmiskā ētera un dzīvības ētera. Ja apdomā, ka turpina pastāvēt arī senāko grupu pēcnācēji, tad var novērtēt, kāda dzīvo būtņu daudzveidība pastāvēja tālaika Zemes esamības pakāpē.

Tad seko svarīgs kosmisks notikums. Atdalās Saule. Līdz ar to zināmi spēki vienkārši aiziet no Zemes. Šie spēki ir salikti daļēji no tā, kas līdz tam bija uz Zemes dzīvības ēterā, ķīmiskajā un gaismas ēterā. Šie spēki līdz ar to it kā tika izsūkti no Zemes. Ar visām Zemes būtņu grupām, kurās līdz tam bija šie spēki, notika radikālas pārmaiņas. Tās pārcieta pārveidošanos. Daļa no viņu gaismas ētera spēkiem tika atrauta. Turpmāk tās spēja attīstīties kā dzīvas būtnes tikai, ja atrautie gaismas spēki uz tām darbojās no ārpuses. Tā augi nonāca saules gaismas atkarībā. – Līdzīgi notika arī ar cilvēku ķermeņiem. Arī viņu gaismas ēteram turpmāk bija jāmijiedarbojas ar Saules gaismas ēteru, lai viņi paliktu dzīvotspējīgi. – Bet skartas tika ne tikai tās būtnes, kuras tieši zaudēja gaismas ēteru, bet arī pārējās. Jo pasaulē viss ir saistīts. Arī dzīvnieku formas, kuras pašas gaismas ēteru nesaturēja, apstaroja būtnes tiem līdzās un viņi attīstījās no šī starojuma. Arī viņi nonāca tiešā ārpusē stāvošās Saules iedarbībā. – Bet cilvēka ķermenis sāka īpaši attīstīt orgānus, kas bija jūtīgi pret Saules gaismu: pirmie cilvēka acu aizmetņi.

Zemei sekas no Saules atdalīšanās bija tālāka vieliska sablīvēšanās. No šķidrās radās cieta viela; arī gaismas ēters sadalījās citā gaismas ētera veidā un tādā ēterā, kad deva ķermeņiem spēju sasildīties. Līdz ar to Zeme kļuva par būtni, kura sevī attīstīja siltumu. Visas tās būtnes nonāca siltuma ietekmē. Atkal astrālajā bija jānotiek līdzīgai norisei kā agrāk: vienas būtnes veidojās augstāk uz citu rēķina. Nodalījās daļa būtņu, kuras bija piemērotas raupjā, cietā vieliskuma pārstrādei. Un līdz ar to Zemei bija radies *minerālās valstības* cietais kaulu skelets. Iesākumā visas augstākās dabas valstības uz šo cieto minerālo kaulu masu nespēja iedarboties. No turienes uz Zemes ir minerālu valstība, kas ir cieta, augu valstība, kuras blīvākais vieliskums ir ūdens un gaiss. Šajā valstībā attēloto procesu rezultātā gaisa ķermenis pats sabiezēja līdz ūdens ķermenim. Līdzās pastāvēja dzīvnieki visdaudzveidīgākajās formās, tādi ar ūdens un tādi ar gaisa ķermeņiem. Arī cilvēka ķermenis tika pakļauts sablīvēšanās procesam. Tas bija savu visblīvāko miesiskumu sabiezinājis līdz šķidram stāvoklim. Šo viņa ūdens ķermeni caurda jaunradies siltuma ēters. Tas piešķīra viņa ķermenim tādu vieliskumu, ko varētu saukt par gāzveida. Šo cilvēka ķermeņa materiālo stāvokli slepenzinātnes darbos apzīmē kā *uguns miglu*. Cilvēks bija iemiesots šajā uguns miglas ķermenī.

Līdz ar to Akaša-hronika ir nonākusi tuvu tai kosmiskajai katastrofai, ko izraisīja Mēness atdalīšanās no Zemes.

MĒNESS ATDALĪŠANĀS

Ir pilnīgi skaidri jāsaprot, ka cilvēks tikai vēlāk pieņēma to blīvo vieliskumu, ko viņš tagad sauc par savējo, un tas notika tikai pavisam pakāpeniski. Ja grib sev radīt kādu priekšstatu par viņa miesiskumu tagad pārrunājamā attīstības pakāpē, tad vislabāk to var, ja iedomājas to līdzīgu ūdens tvaikiem vai kā gaisā lidojošu mākonī. Dabiski gan, ka šāds priekšstats realitātei tuvojas tikai ļoti ārēji. Jo ugunīgais mākonis "cilvēks" ir iekšēji dzīvs un organizēts. Bet attiecībā pret to, par ko cilvēks kļuva vēlāk, šajā pakāpē dvēseliski tas ir jāiztēlojas dziļi snaudošs, ar ļoti neskaidru apziņu. Šai būtnei vēl trūkst viss, ko varētu saukt par inteliģenci, sapratni, saprātu. Tā pārvietojas vairāk peldoši, nekā soļojoši, ar četriem locekļiem līdzīgiem orgāniem uz priekšu, uz sāniem, atpakaļ, uz visām pusēm. Vairākas citas lietas par šo būtņu dvēseli jau ir pateiktas.

Bet nedrīkst iedomāties, ka šo būtņu kustības vai citas dzīvības izpausmes noritēja nesaprātīgi vai neregulāri. Tās drīzāk bija pilnīgi likumsakarīgas. Visam, kas notika, bija jēga un nozīme. Tikai vadošā vara, saprāts nebija šajās būtnēs pašās. Tās drīzāk diriģēja saprāts, kas bija ārpus tām. Augstākas, nobriedušākas būtnes nekā viņi paši tās it kā aplidoja un vadīja. Jo tā ir svarīga uguns miglas pamatīpašība, ka cilvēki raksturotajā savas esamības pakāpē tajā varēja iemiesoties, bet vienlaicīgi viņa ķermeņi varēja ieņemt arī augstākas būtnes un tā būt pilnā mijiedarbībā ar cilvēku. Cilvēks bija savas dziņas, instinktus, kaislības novedis līdz tai pakāpei, ka tās varēja veidoties uguns miglā. Bet pārējās minētās būtnes varēja ar savu saprātu, ar savu saprātīgo vadību šajā uguns miglā radīt. Šīm pēdējām bija vēl augstākas spējas, ar kurām tās iesniedzās augšējos reģionos. No šiem reģioniem nāca to lēmumi, impulsi; bet uguns miglā parādījās šo nodomu faktiskās iedarbības. Viss, kas uz Zemes notika caur cilvēkiem, cēlās no šīs cilvēcisko ugunīgās miglas ķermeņu regulārās saskarsmes ar šīm augstākajām būtnēm. – Tātad var sacīt, cilvēks tiecās uz uzplaukumu. Viņam šajā uguns miglā bija jāattīsta cilvēciskā nozīmē augstākas īpašības, nekā viņam bija agrāk. Bet pārējās būtnes tiecās lejā uz materiālo. Tās bija ceļā uz savu radošo spēku ienešanu arvien blīvāku un blīvāku vielisko formu esamībā. *Plašākā nozīmē* tas nekādā gadījumā nenozīmē tām kādu pazemojumu. Par šo punktu ir jābūt pilnīgai skaidrībai. Tā ir augstāka vara un spējas, diriģēt blīvākas vielas formas, nekā mazāk blīvās. Arī šīm augstākajām būtnēm agrākos to attīstības laikmetos bija līdzīgi ierobežota vara, kā tagad tas ir cilvēkam. Arī tām, kā tagadnes cilvēkam, reiz bija vara tikai pār to, kas norisinājās to "iekšienē". Un tām nepakļāvās ārējā raupjā matērija. Tagad tās tiecās uz stāvokli, kurā tām maģiski būtu jāvirza un jāvada ārējās lietas. Tātad attēlotajā laika posmā tās bija priekšā cilvēkam. Viņš tiecās uz augšu, lai tikai smalkākās matērijās iemiesotu saprātu, lai vēlāk tas varētu darboties uz āru; bet tās jau bija iemiesojušas saprātu agrāk un tagad ieguva maģisku spēku, lai saprātu iekļautu apkārtējā pasaulē. Līdz ar to cilvēks virzījās *augšup* caur ugunīgās miglas pakāpi, tās šajā pakāpē lauzās *lejup* savas varas izplešanai.

Uguns miglā galvenokārt varēja darboties tie spēki, kurus cilvēks pazīst kā savus zemākos kaislību vai dziņu spēkus. Gan cilvēks pats, gan arī augstākās būtnes attēlotajā uguns miglas pakāpē izmantoja šos spēkus. Uz iepriekš aprakstīto cilvēka veidolu šie spēki iedarbojās – tas notika no iekšienes – tā, lai cilvēks varētu attīstīt orgānus, kas viņam tad dotu spējas domāt, tātad veidot personību. Bet augstākajās būtnēs apskatāmajā pakāpē šie spēki darbojās tā, ka šīs būtnes varēja šos spēkus izmantot, lai bezpersoniski radītu Zemes iekārtojumus. Tā caur šīm būtnēm uz Zemes radās veidojumi, kas paši bija saprāta

noteikumu attēls. Tātad cilvēkā caur kaislību spēku iedarbību radās personīgie saprāta orgāni; viņam apkārt ar tiem pašiem spēkiem veidojās saprāta pilnas organizācijas.

Tagad iedomājieties šo procesu pavirzījušos nedaudz uz priekšu; vai drīzāk, stādieties priekšā, kas ir iezīmēts Akaša-hronikā, ja uzmanīgi aplūko vēlāku laika posmu. Tad Mēness ir atdalījies no Zemes. Līdz ar to ir noticis liels apvērsums. No lietām, kas bija apkārt cilvēkam, ir pazudusi liela daļa siltuma. Šīs lietas līdz ar to ir pārgājušas raupjākā, blīvāka vieliskumā. Cilvēkam ir jādzīvo šajā atdzisušajā vidē. To viņš var tikai, ja maina pats savu vieliskumu. Bet ar šo vielas sablīvēšanos vienlaikus ir saistīta veidola maiņa. Jo ugunīgās miglas stāvoklis pats ir nomainījies ar pavisam ar citu. Sekas tam ir tādas, ka attēlotās augstākās būtnes vairs nevar izmantot uguns miglu kā līdzekli savai iedarbībai. Līdz ar to tās vairs nevar ietekmēt tās cilvēka dvēseliskās dzīvības izpausmes, kas iepriekš bija galvenais to iedarbošanās lauks. Bet tās ir ieguvušas varu pār cilvēka veidojumu, kuru tās pašas iepriekš bija radījušas no uguns miglas. – Šīs pārmaiņas iedarbībās iet roku rokā ar cilvēka veidola izmaiņšanos. Puse no tā ar diviem kustību orgāniem ir pārveidojusies par apakšējo ķermeņa pusi, kas līdz ar to galvenokārt ir kļuvusi par barošanās un vairošanās nesēju. Otra puse it kā ir pavērsusies uz augšu. No abiem pārējiem kustību orgāniem ir izveidojušies roku iedīgli. Un tādi orgāni, kas iepriekš vēl kalpoja dēļ barošanās un vairošanās, pārveidojas par runas un domāšanas orgāniem. Cilvēks ir izslējis stāvus. Tās ir tiešās Mēness atdalīšanās sekas. Un līdz ar Mēnesi no Zemes ir pazuduši visi tie spēki, ar kuriem savā uguns miglas laikā vēl varēja apaugļot pats sevi un radīt sev līdzīgus bez ārējas ietekmes. Visa viņa apakšējā puse – tas, ko bieži sauc par zemāko dabu – tagad ir nonākusi augstāko būtņu sapratīgi veidojošajā ietekmē. Ko šīs būtnes iepriekš tādēļ, ka no šī brīža Mēnesī nodalitā spēku masa vēl bija vienota ar Zemi, vēl varēja noregulēt cilvēkā pašā, tas tagad ir jāorganizē abu dzimumu mijiedarbībā. Tādēļ ir saprotams, ka iesvētītie uzskata Mēnesi par simbolu vairošanās spēkam. Šie spēki, tā sacīt, turas pie Mēness. Un attēlotās austākās būtnes ir radniecīgas Mēnesim, zināmā mērā ir Mēness dievi. Pirms Mēness nodalīšanās tās ar savu spēku darbojās cilvēkā, pēc tam viņu spēki no ārpuses iedarbojas uz cilvēku vairošanos. Var arī teikt, ka tie cēlie garīgie spēki, kas iepriekš iedarbojas uz cilvēka augstākajām dziņām ar uguns miglas līdzekļiem, tagad ir nolaidušies lejā, lai attīstītu savu spēku vairošanās jomā. Šajā jomā patiešām regulējoši un organizējoši darbojas cēli dievišķie spēki. – Un līdz ar to ir izpausta svarīga slepenmācības tēze, kas skan šādi: augstākie, cēlie dievišķie spēki ir radniecīgi ar – *šķietami* – zemākajiem cilvēka dabas spēkiem. Vārdu “šķietami” šeit ir jāuztver visā tā pilnajā nozīmē. Jo tā būtu pilnīga okulto patiesību pārprašana, ja vairošanās spēkos gribētu saskatīt kaut ko zemisku, zemāku. Tikai tad, ja cilvēks šos spēkus izmanto ļaunprātīgi, liekot tiem kalpot savām kaislībām un dziņām, tajos ir kaut kas samaitājošs, bet ne tad, ja valda cēls uzskats, ka tajos ir dievišķs gara spēks. Tad viņš liek kalpot šiem saviem vairošanās spēkiem Zemes attīstībai un raksturoto augstāko būtņu nodomu izpildīšanai. Visas jomas godināšana un iekļaušana dievišķajos likumos ir tas, ko māca slepenzinātne, nevis to iznīdēšanu. Pēdējais var būt tikai sekas okulto pamatprincipu ārīšķīgai uztverei un izkropļošanai par pārprastu askētismu.

Redzams, ka otrajā, cilvēka augšējā daļā ir attīstījies kaut kas, uz ko attēlotajām augstākajām būtnēm nav nekādas ietekmes. Pār šo daļu varu tagad iegūst citas būtnes. Tās ir tās, kuras agrākajās attīstības pakāpēs gan bija tikušas tālāk nekā cilvēki, bet vēl ne tik tālu kā Mēness dievi. Uguns miglā tās vēl nevarēja attīstīt nekādu ietekmi. Bet tagad, kad ir iestājies vēlāks stāvoklis, kad cilvēka sapratnes orgānos caur uguns miglu ir izveidojies kaut kas, kā priekšā tās pašas stāvēja agrākajos laikos, tagad ir pienācis viņu

laiks. Mēness dievi jau agrāk bija nonākuši līdz uz āru darbīgajam un kārtojošajam saprātam. Viņiem jau piemita šis saprāts, kad iestājās uguns miglas laikmets. Viņi spēja iedarboties uz Zemes lietām no ārpuses. Tikko pārrunātās būtnes agrākajā laikā vēl nebija tikušas līdz tādām uz āru darbīgām saprātam. Tādēļ uguns miglas laiks tās ķēra nesagatavotas. Bet tagad saprāts ir. Tas ir cilvēkos. Un tās tagad pārņem cilvēka saprātu, lai caur to iedarbotos uz Zemes lietām. Kā iepriekš Mēness būtnes darbojās uz *visu* cilvēku, tās tagad iedarbojas tikai uz apakšējo daļu; bet uz augšējo daļu iedarbojas minēto apakšējo būtņu ietekme. Un tā cilvēks nonāk dubultā vadībā. Ar savu apakšējo daļu viņš ir Mēness dievu varā, ar savu izveidoto personību viņš nonāk to būtņu vadībā, kuras apkopo ar vārdu "*Lucifers*" – pēc reģenta. Tātad luciferiskie dievi vēlas paši savu attīstību, izmantojot pamodušos cilvēciskos saprāta spēkus. Agrāk viņi vēl nevarēja tikt līdz šai pakāpei. Bet līdz ar to viņi dod cilvēkam iedīgļus brīvībai, "labs" un "ļauns" atšķiršanai. Esot tikai Mēness dievu vadībā, cilvēciskais saprāta orgāns gan ir izveidojies, bet šie dievi to atstāja snaužam; viņiem nebija nekādas intereses to izmantot. Tiem bija pašiem savi saprāta spēki. Luciferiskajām būtnēm bija savas intereses veidot cilvēcisko saprātu un pievērst to Zemes lietām. Līdz ar to viņi kļuva par cilvēku skolotājiem visā, ko ir iespējams īstenot ar cilvēka saprātu. Bet viņi arī nevarēja būt nekas vairāk kā tikai *stimulētāji*. Viņi nespēja saprātu izveidot *sevi*, bet tikai *cilvēkos*. Līdz ar to uz Zemes radās divējādas darbības. Vienas nāca tieši no Mēness dievībām un jau no sākta gala bija likumsakarīgi neregulētas, saprātīgas. Mēness dievi savu apmācību bija izgājuši jau agrāk, viņi jau bija pacēlušies pāri maldu iespējamībai. Bet ar cilvēkiem darbīgajiem luciferiskajiem dieviem vēl tikai bija jānonāk līdz šādai apskaidrībai. Viņu vadībā cilvēkam bija jānācās atrast savas būtības likumus. Viņam Lucifera vadībā pašam bija jānonāk līdz kļūšanai par "vienu no dieviem".

Rodas acīmredzams jautājums: ja luciferiskās būtnes savā attīstībā netika līdzīd līdz saprātīgai radīšanai uguns miglā, kur tās apstājās? Līdz kādai Zemes attīstības pakāpei sniedzās viņu spējas, lai veiktu kopēju darbu ar Mēness dieviem? Akaša-hronika sniedz par to izskaidrojumu. Tās varēja piedalīties radīšanā uz Zemes līdz punktam, kad *Saule* atdalījās no Zemes. Redzams, ka līdz tam laikam, kaut arī tās veica mazāku darbu nekā Mēness dievi, tomēr tās piederēja dievišķo radītāju pulkam. Pēc Zemes un Saules nodalīšanās uz pirmās sākās darbība – proti, darbība uguns miglā – kurai bija gatavi Mēness dievi, bet ne luciferiskie gari. Tādēļ tām iestājās dīkstāves, gaidīšanas periods. Kad nu pēc vispārējās uguns miglas atplūdiem cilvēkbūtnes saka strādāt pie savu saprāta orgānu veidošanas, tad luciferiskie gari atkal varēja mosties un darboties. Jo saprāta radīšana ir radniecīga Saules darbībai. Saprāta ataušana cilvēka dabā ir kā iekšējas Saules atmirdzēšana. Un tas ir teikts ne tikai tēlaini, bet gan pavisam reālā nozīmē. Tā šiem gariem cilvēkā radās iespēja atkal atsākt savu ar *Sauli* saistīto darbību, kad no Zemes bija iestājušies uguns miglas laikmeta atplūdi.

No tā tagad arī kļūst skaidrs (ataust), no kurienes cēlies Lucifera, tas ir "gaismas nesēja", vārds un kāpēc splenzinātnē šīs būtnes apzīmē kā "Saules dievus".

Viss tālākais būs saprotams tikai tad, ja pavērs skatu atpakaļ un laikiem, kas bija pirms Zemes attīstības. Tas būs "Akaša-hronikas" turpinājumā. Tikš parādīts, kāda attīstība notika ar Zemi saistītajām būtnēm uz citām planētām, pirms tās nonāca uz Zemes. Un varēs vēl tuvāk iepazīt "Mēness-" un "Saules dievu" dabu. Tajā pašā laikā kļūs pilnīgi skaidra dzīvnieku, augu un minerālu valstības attīstība.

DAŽAS NEPIECIEŠAMAS STARPPIEZĪMES

Tagad šajos apskatos sāksim par to, kas attiecas uz cilvēka un ar viņu saistīto būtņu attīstību pirms “Zemes perioda”. Jo, kad cilvēks sāka savu likteni saistīt ar planētu, kuru sauc par “Zemi”, viņš jau bija izgājis virkni attīstības pakāpju, kuras zināmā mērā bija viņu sagatavojušas šīs Zemes esamībai. Ir jāatšķir trīs tādas pakāpes, un tās apzīmē kā trīs planetārās attīstības pakāpes. Nosaukumi, kādus lieto slepenzinātne šīm pakāpēm, ir Saturna, Saules un Mēness periodi. Tiks parādīts, ka šiem nosaukumiem iesākumā nav nekā kopīga ar mūsdienu debess ķermeņiem, kuriem šie vārdi piešķirti fiziskajā astronomijā, lai gan plašākā nozīmē dziļiem mistiķiem zināmas attiecības ar tiem pastāv. – Tagad tiek arī teikts, ka cilvēks pirms ierašanās uz Zemes bija apdzīvojis citas planētas. Taču ar šīm “citām planētām” ir jāsaprot tikai pašas Zemes un tās apdzīvotāju agrākie attīstības stāvokļi. Zeme ar visām būtnēm, kas tai pieder, pirms kļūt par “Zemi” ir izgājusi Saturna, Saules un Mēness stāvokļus. Saturns, Saule un Mēness zināmā veidā ir Zemes trīs senlaiku inkarnācijas. Un tas, ko šeit sauc par Saturnu, Sauli un Mēnesi, mūsdienās nepastāv līdzās tagad esošajam ne kā fiziska planēta, ne kā agrākās kāda cilvēka inkarnācijas. – Kā notika šī cilvēka un pārējo Zemei piederīgo būtņu “planetārā attīstība”, būs sekojošo “Akaša-hronikas” apskatu priekšmets. Ar to arī nav teikts, ka pirms minētajiem trīs stāvokļiem nevarētu būt bijuši vēl citi agrāki. Tikai viss, kas bija vēl pirms tam, izgaist tumsā, kurā pagaidām slepenzinātniskie pētījumi nespēj iesniegties. Jo šie pētījumi nebalstās spekulācijās, sadomātos un izfantazētos jēdzienos, bet gan patiesā *garīgā pieredzē*. Un kā mūsu fiziskās acis plašā laukā spēj saskatīt tikai līdz zināmai robežai un nevar ielūkoties aiz horizonta, tā arī “garīgā acs” spēj ieskatīties tikai līdz noteiktam laika momentam. *Garazinātne balstās pieredzē un tā apmierinās ar šo pieredzi*. Tikai matu skaldišanas jēdzieni grib izpētīt, kas bija pasaules “pašā iesākumā”, vai kāpēc “dievs īstenībā ir radījis šo pasauli?”. Slepenzinātniekam drīzāk daudz svarīgāk ir apjēgt, ka šādus jautājumus zināmā izziņas pakāpē vairs neuzdod. Jo *garīgās pieredzes* ietvaros cilvēkam atklājas viss, kas viņam ir nepieciešams savu mērķu, uzdevumu piepildīšanai uz mūsu planētas. Kurš pacietīgi iestrādājas garapētnieku pieredzē, tas redz, ka cilvēks var iegūt pilnībā viņu apmierinošas atbildes uz visiem viņam nepieciešamajiem jautājumiem *garīgās pieredzes ietvaros*. Sekojošajos izklāstos, piemēram, būs redzams, kā pilnībā izšķīst jautājums par “ļauņuma izcelšanos” un daudz kas cits, ko cilvēkam jāvēlas. – Te arī nekādā gadījumā netiek teikts, ka cilvēks *nekad* nevarētu iegūt skaidrojumu par minētajiem jautājumiem par “pasaules pirmsākumu” un tamlīdzīgiem. *Viņš to var*. Bet, lai to spētu, vispirms ir jāiziet cauri atziņām, kuras atklājas nākamās *tuvākās garīgās pieredzes* ietvaros. Tad viņš sapratīs, ka šos jautājumus ir jāuzdod citādākā veidā, nekā tas ir ticis darīts līdz tam.

Jo dziļāk iestrādājas patiesajā *garazinātnē*, jo tieši *pieticīgāks* cilvēks kļūst. Tikai tad izprot, ka pašam pavisam pakāpeniski ir jānobriest un jākļūst cienīgam zināmu zināšanu aptveršanai. Un lepnums vai nekautrība kļūst par apzīmējumiem cilvēka īpašībām, kurām zināmā izziņas pakāpē vairs nav nekādas ne jēgas, ne nozīmes. Tikai kad ir kaut nedaudz izzināts, ierauga, cik neizmērojami tāls ir ceļš, kas paveras priekšā. Tieši ar zināšanām sasniedz ieskatu “cik maz ir zināms”. Un tad arī rodas sajūta par milzīgo atbildību, kuru tu uzņemies, kad runā par pārjutekliskām zināšanām. Taču bez šīm pārjutekliskajām zināšanām cilvēce nevar dzīvot. Bet, kurš izplata šādas zināšanas, tam ir jābūt *pieticīgam*

un apveltītam ar tiešām patiesu paškritiku, ne ar ko nesatricināmu tieksmi pēc pašizziņas un ar ārkārtīgu piesardzību.

Šādas starppiezīmes šeit ir nepieciešamas, jo tagad notiks pacelšanās pie vēl augstākām atziņām, nekā bija tās, kas atrodamas "Akaša-hronikas" iepriekšējās nodaļās.

Skatam cilvēka pagātnē, kas sekos nākamajā nodaļā, tad jāseko arī ieskatam *nākotnē*. Jo patiesai garīgajai izziņai nākotne var atklāties, kaut arī tikai tik lielā mērā, cik tas ir nepieciešams cilvēkam viņa dzīves uzdevuma, likteņa piepildīšanai. Kurš neielaižas garazinātnē un no savu aizspriedumu augstā tiesneša troņa visu, kas nāk no tās, vienkārši izraida fantazēšanas un sapņošanas jomā, tas šīs attiecības ar nākotni sapratīs vismazāk. Un tomēr vienkāršs loģisks apsvērumus varētu padarīt saprotamu, kas te tiek apskatīts. Taču šādi loģiski apsvērumi diemžēl tiek pieņemti tikai tikmēr, kamēr tie saskan ar cilvēka aizspriedumiem. Aizspriedumi ir vareni ienaidnieki jebkurai loģikai.

Padomājiet: ja noteiktos apstākļos saliek kopā sēru, skābekli un ūdeņradi, tad pēc nepieciešama likuma ir jārodas sērskābei. Kurš ir mācījies ķīmiju, tas prot *paredzēt*, kas iestāsies, ja minētās trīs vielas atbilstošos apstākļos savienosies. Šāds ķīmijas zinātnis tātad arī ir pareģis ierobežotā vieliskās pasaules jomā. Un viņa pareģojumi varētu izrādīties aplami tikai tad, ja pēkšņi iestātos citi dabas likumi. Slepenzinātnieks izpēta garīgos likumus tieši tādā pašā veidā, kā fiziķis vai ķīmiķis izpēta materiālos likumus. Viņš to dara tādā veidā un ar tādu stingrību, kāda pieklājas garīgajā jomā. Bet no šiem lielajiem garīgajiem likumiem ir atkarīga cilvēces attīstība. Tikpat maz, kā kaut kādā nākotnē skābeklis, ūdeņradis un sērs savienotos *pretēji* dabas likumiem, tikpat maz garīgajā dzīvē kaut kas varētu notikt pretēji garīgajiem likumiem. Un, kurš šos pēdējos zina, tas tātad spēj ieskatīties *nākotnes likumsakarībās*. –

Tieši šis salīdzinājums cilvēces nākamo likteņu pravietiskai pareģošanai šeit tiek izmantots apzināti, jo patiesa slepenzinātne patiešām domā šo paredzēšanu šajā nozīmē. Jo tam, kurš ir sapratis okultisma patieso nozīmi, atkrīt arī iebildums, ka tādēļ, ka lietas zināmā mērā ir iepriekš noteiktas, kļūstot neiespējama jebkura cilvēka brīvība. Pareģojums paredz to, kas atbilst kādam likumam. Bet gribu nenosaka likums. Tāpat kā ir noteikts, ka jebkurā gadījumā skābeklis, ūdeņradis un sērs savienosies sērskābē tikai pēc viena noteikta likuma, tikpat droši ir tas, ka no cilvēka gribas var būt atkarīgs, vai radīt nosacījumus, kuros likums darbosies. Un tā būs arī ar lielajiem pasaules notikumiem un cilvēku likteņiem nākotnē. Slepenpētnieks tos var paredzēt, tomēr tie iestāsies tikai pēc cilvēku brīvas gribas, patvaļīgi. Okulta pētnieks arī redz iepriekš, kas notiks tikai caur cilvēka brīvību. Ka tas ir iespējams, par to priekšstatu vajadzētu sniegt sekojošajiem apskatiem. – Ir jābūt skaidrai tikai *vienai* būtiskai atšķirībai starp faktu paredzēšanu fiziskajā zinātnē un garīgajā izziņā. Fiziskā zinātne balstās saprāta atzinumos, un tādēļ tās pareģojumi ir tikai saprātīgi, ir atkarīgi no spriedumiem, slēdzieniem, kombinācijām un tā tālāk. Turpretī *pareģošana garīgajā izziņā* ceļas no reāla *augstāka skatījuma* jeb *uztveres*. Jā, slepenpētniekam pat ir stingri jāizvairās no visa, kas balstītos pārdomāšanā, kombinēšanā, spekulēšanā un tā tālāk. Te viņam ir jāvingrinās veikt visaptverošāko atsacīšanos un jābūt pilnīgā skaidrībā, ka jebkura spekulēšana (prātošana), saprātīga filozofēšana un tā tālāk patiesam skatījumam ir kaitīga, nepanesama. Šāds izpildījums vēl pilnībā pieder zemākajai cilvēka dabai, un patiesa augstākā izziņa sākas tikai tur, kur šī daba paceļas līdz cilvēka augstākajai būtībai. Ar to nav pateikts nekas pret šo izpildījumu, kas savā jomā ir ne tikai pilnīgi attaisnots, bet arī vienīgais iespējamais. Pats par sevi vispār nekas nav augstāks vai zemāks, tikai attiecībā pret kaut ko citu. Un, kas vienā

nozīmē stāv augstu, citā virzienā var būt ļoti zemu stāvošs. – Tas, kas ir izzināms ar *skatījumu*, tas *nevar* tikt izzināts ar pārdomāšanu un visbrīnišķīgākajām saprāta kombinācijām. Kāds cilvēks šī vārda parastajā nozīmē var būt lai cik “apgarots, atjautīgs”; pārjuteklisko patiesību izzināšanai viņam šī “apgarotība, atjautība” nepalīdzēs neko. Viņam pat būs no tās jāatsakās un jānododas tikai augstākajam skatījumam. Tad viņš tur uztvers lietas bez savām “atjautīgajām” pārdomām tā, kā viņš bez kādām īpašām pārdomām uztver ziedus pļavā. Tas neko nepalīdz – pārdomāt par kādas pļavas izskatu; jebkura atjautība tur ir bezspēcīga. Tāpat ir jābūt arī ar skatījumu augstākajās pasaulēs. Kas šajā veidā pareģojoši var tikt pateikts par cilvēka nākotni, tas ir pamats visiem *ideāliem*, kuriem ir īsta *praktiska* nozīme. Ideāliem, lai tiem būtu vērtība, ir jābūt tik dziļi pamatotiem garīgajā pasaulē kā dabas likumiem tikai dabiskajā pasaulē. Attīstības likumiem ir jābūt šādiem patiesiem ideāliem. Citādi tie ceļas no bezvērtīgas pļāpāšanas un fantazēšanas un nekad nevar tikt īstenoti. Visi lielie pasaules ideāli plašākajā nozīmē ir izcēlušies no gaišredzīgas izziņas. Jo galu galā visi šie lielie ideāli ceļas no lielajiem slepenpētniekiem vai iesvētītajiem, un mazākajiem, kuri darbojas līdzīgai cilvēces uzbūvē, vai nu apzināti vai – visbiežāk – *neapzināti*, vadoties no slepenpētnieku noteiktajām norādēm. Visam neapzinātajam galu galā ir izcelsme apzinātajā. Mūrnieks, kurš būvē māju, “neapzināti” vadās no lietām, kas citiem ir apzinātas, kuri ir noteikuši vietu, kur būvēt šo māju, stilu, kā tā jāierīko, un tā tālāk. Bet arī šajā vietas un stila noteikšanas pamatā ir kaut kas, kas to noteicējiem paliek neapzināts, bet citiem ir, vai bija apzināts. Mākslinieks, piemēram, zina, kādēļ attiecīgais stils pieprasa tur taisnu līniju, tur liektu un tā tālāk. Tas, kurš izmanto šo stilu savai mājai, varbūt šo “kāpēc” nepaceļ apziņā. – Tāpat ir arī ar lielajām norisēm pasaules un cilvēces attīstībā. Aiz tiem, kuri strādā noteiktā jomā, stāv augstāki apzinātāki strādnieki, un tā apzinātības pakāpes kāpnes iet augšup un lejup. – Aiz ikdienas cilvēkiem stāv atklājēji, mākslinieki, pētnieki un tā tālāk. Aiz tiem stāv slepenzinātniski iesvētītie – un aiz viņiem stāv pārjutekliskās būtnes. Tikai tas padara pasaules un cilvēces attīstību apjēdzamu, ja ir skaidrs, ka parastā cilvēciskā apziņa ir tikai viena no apziņas formām, un ka ir *augstākas* un *dziļākas (zemākas)* formas. Taču arī šeit izteikumus “augstāk” un “zemāk, dziļāk” nedrīkst izmantot aplami. Tiem ir nozīme tikai tajā punktā, kurā cilvēks tieši tagad stāv. Ar tiem nav citādi, kā “pa labi un pa kreisi”. Ja pats paiet nedaudz pa labi, tad pa kreisi paliek lietas, kas iepriekš bija pa labi. Tā patiešām ir arī ar apziņas pakāpēm, kuras ir “augstāk vai zemāk” nekā parasti cilvēciskās. Ja cilvēks pats attīstās augstāk, tad mainās viņa attiecības ar citām apziņas pakāpēm. Bet šīs izmaiņas ir saistītas tieši ar viņa attīstību. Un tādēļ ir svarīgi, piemēram, šeit norādīt uz šādām citām apziņas pakāpēm.

Piemērus šādam norādījumam piedāvā bišu strops vai tā brīnišķīgā valsts iekārta, kas norisinās skudru pūznī. Atsevišķo kukaiņu grupu (mātītes, tēviņi, darba skudras) sadarbība notiek pilnībā likumsakarīgā veidā. Un ierīkojumu sadalījums atsevišķajām kategorijām var tikt apzīmēts tikai kā pilnīgas gudrības izpausme. Kas no tā rodas, tāpat ir apziņas rezultāts, kā cilvēka ierīkojumi fiziskajā pasaulē (tehnika, māksla, valsts un tā tālāk) ir viņa apziņas sekas. Tikai bišu stropa vai skudru pūžņa pamatā esošā apziņa nav atrodama tajā pašā fiziskajā pasaulē, kur pastāv parastā cilvēciskā apziņa. Lai paskaidrotu lietu stāvokli, var teikt apmēram sekojošā veidā. Cilvēku var atrast fiziskajā pasaulē. Un viņa fiziskie orgāni, visa viņa uzbūve ir veidota tā, ka arī viņa apziņu vispirms meklē fiziskajā pasaulē. Citādi tas ir ar bišu stropu vai skudru pūzni. Virzās pilnīgi aplami, ja tajā pašā nozīmē kā cilvēkam apziņu, par kuru te ir runa, arī meklē tikai fiziskajā pasaulē. Nē, te drīzāk sev ir jāsaka: lai atklātu bišu stropa vai skudru pūžņa kārtojošo būtību, nevar

palikt stāvam tajā pasaulē, kurā bites vai skudras dzīvo savā fiziskajā ķermenī. "Apzinātais gars" tūlīt ir meklējams kādā citā pasaulē. Tas pats apzinātais gars, kas cilvēkam dzīvo fiziskajā pasaulē, tas minētajām dzīvnieku kolonijām ir meklējams pārjutekliskajā pasaulē. Ja cilvēks ar savu apziņu spētu pacelties pārjutekliskajā pasaulē, tad varētu tur pilnīgi apzināti kā savu mūsu sveikt "skudru vai bišu garu". *Gaišreģis (redzošais) to tiešām var.* Tātad minētajos piemēros mūsu priekšā ir būtnes (būtības), kuras apzināti atrodas citās pasaulēs un tikai ar saviem fiziskajiem orgāniem – atsevišķām bitēm un skudrām – iesniedzas fiziskajā pasaulē. Var jau būt, ka šāda apziņa, kāda piemīt bišu stropam vai skudru pūzņim, agrākos savas attīstības laikmetos jau ir bijusi fiziskajā pasaulē, kā tagad cilvēka apziņa, tomēr pēc tam ir paaugstinājusies un tikai izpildošie orgāni, tas ir, atsevišķās skudras un bites, vēl ir palikušas fiziskajā pasaulē. Šāda attīstības gaita cilvēkam nākotnē patiešām notiks. Jā, tas zināmā veidā jau ir norisinājies tagadnē ar gaišreģiem. Tas, ka mūsdienu cilvēka apziņa strādā fiziskajā pasaulē, balstās tajā, ka viņa fiziskās daļiņas – galvas smadzenes un nervu molekulas – ir saistītas viena ar otru pilnīgi noteiktā saistībā. Kas izsmeļošāk un citā kopsakarībā ir izklāstīts manā grāmatā "Kā sasniedz augstāko pasauli atziņas?", to šeit tikai ieskicēsim. Cilvēkam attīstoties augstāk, parastā smadzeņu molekulu sakarība patiešām tiks atraisīta. Tad tās būs saistītas tikai "vaļīgi", tā ka gaišreģa smadzenes savā ziņā tiešām būs salīdzināmas ar skudru pūzni, kaut arī *anatomiski* atdalīšanās nav pierādāma. Šīs norises dažādās pasaules jomās norisinās ļoti atšķirīgos veidos. Atsevišķās skudru pūžņa molekulas – pašas skudras – sen pagājušos laikos bija cieši saistītas kopā, kā mūsdienās cilvēka smadzeņu molekulas. Tolaik viņām atbilstošā apziņa bija fiziskajā pasaulē kā mūsdienās cilvēciskā. Un kad nākotnē cilvēka apziņa aizceļos "augstākajās" pasaulēs, tad juteklisko daļiņu kopsakarība fiziskajā pasaulē būs tik vaļīga, kā tas mūsdienās ir starp atsevišķajām skudrām. Tas, kas reiz notiks visiem cilvēkiem, ar gaišreģa smadzenēm norisinās jau tagad, tikai neviens maņu pasaules instruments nav pietiekami smalks, lai pierādītu šīs apsteidzošas attīstības radīto atslābināšanos. Jā, kā bitēm rodas trīs kategorijas, bišu māte, trani un darba bites, tā "gaišreģa smadzenēs" rodas trīs kategoriju molekulas, faktiski atsevišķas, dzīvas būtnes, kuras ienes apzinātā sadarbībā augstākā pasaulē attālināto gaišreģa apziņu.

Citu apzinātības pakāpi piedāvā tas, ko parasti sauc par *tautas vai rases garu*, neizmantojoties ar to neko daudz īpaši noteiktu. Slepēnpētniekam arī kopējās, gudrības pilnās iedarbībās, kas parādās kādas tautas vai rases locekļu kopējā dzīvē, pamatā redzama apziņa. Slepēnpētījumos arī šo apziņu var atrast citā pasaulē, kā tas ir gadījumā ar bišu stropa vai skudru pūžņa apziņu. Tikai šai "tautas" vai "rases apziņai" fiziskajā pasaulē nav nekādu orgānu, bet šie orgāni ir atrodamī tikai tā saucamajā astrālajā pasaulē. Kā bišu stropa apziņa savu darbu paveic caur fiziskajām bitēm, tā tautas apziņa ar pie tautas piederīgo cilvēku astrālo ķermeņu palīdzību. Līdz ar to šajos "tautas un rases garos" ir pavisam cita veida būtības nekā cilvēkos vai bišu stropā. Vajadzētu minēt vēl daudzus piemērus, lai skaidri parādītu, ka pastāv zemākas un augstākas būtības attiecībā uz cilvēku. Bet ar minēto būs jāpietiek, lai būtu radīts ievads sekojošajos izklāstos aprakstītajiem cilvēka attīstības ceļiem. Jo cilvēka paša tapšanas ceļš ir apjēdzams tikai, ja reizē apskata, ka viņš attīstās kopā ar būtņēm, kuru apziņa atrodas citās pasaulēs nekā cilvēkam pašam. To, kas notiek viņa pasaulē, ir *līdzatkarīgs* no šādām citu apziņas līmeņu būtņēm, un tāpēc to var saprast tikai saistībā ar to.

PAR ZEMES IZCELŠANOS

Kā katram atsevišķam cilvēkam no viņa dzimšanas brīža ir jāiziet dažādas pakāpes, kā viņam jāpaceļas no zīdaiņa vecuma, cauri bērnībai un tā tālāk līdz pat nobrieduša vīrieša vai nobriedušas sievietes vecumam, tāpat tas ir ar cilvēci kopumā. Tā ir attīstījusies līdz savam tagadējam stāvoklim cauri citām pakāpēm. Ar gaišreģa līdzekļiem var izsekot trīs galvenās šīs cilvēces attīstības pakāpes, kuras ir izietas, pirms sekoja Zemes veidošanās un šīs debesu ķermenis kļuva par minētās attīstības arēnu. Tātad šobrīd ir darīšana ar cilvēka lielās pasaules dzīves ceturto pakāpi. Te pagaidām izklāstīsim ar to saistītos faktus. Iekšējais pamatojums izrietēs izklāstu gaitā, ciktāl tas iespējams parastās valodas vārdos – neķeroties pie slepenzinātnes izteiksmes formām.

Cilvēks pastāvēja, pirms Zeme vēl bija radusies. Taču nedrīkst iztēloties – kā tas jau ir ticis iezīmēts iepriekš – ka viņš būtu dzīvojis uz kādas citas planētas un tad zināmā momentā atceļojis uz Zemi. Šī Zeme pati drīzāk ir attīstījusies ar cilvēku. Tāpat kā viņš, tā ir izgājusi galvenās trīs attīstības pakāpes, pirms ir kļuvusi par to, ko tagad sauc par “Zemi”. Pagaidām ir nepieciešams – kā arī jau tika minēts – pilnībā atbrīvoties no nozīmes, kādu tagadējā zinātne saista ar vārdiem “Saturns”, “Saule” un “Mēness”, ja vien grib slepenzinātnieka izklāstus šajā jomā redzēt pareizajā gaismā. Tālākajā nesaistiet ar šiem vārdiem nekādu citu nozīmi, kā tikai to, kas sekojošajos izklāstos tieši tiks doti.

Pirms debesu ķermenis, uz kura norisinās cilvēka dzīve, kļuva par “Zemi”, tam bija trīs citas formas, kuras apzīmē kā Saturns, Saule un Mēness. Tātad var runāt par četrām planētām, uz kurām norisinās cilvēka attīstības četras galvenās pakāpes. Tā lieta ir tāda, ka Zeme, pirms kļuva par “Zemi”, bija Mēness, vēl agrāk Saule un vēl pirms tam Saturns. Ir pamatoti, kā tas izrietēs no sekojošajiem izklāstiem, pieņemt trīs nākamās galvenās pakāpes, kurām Zemei, vai pareizāk būtu teikt, debesu ķermenim, kurš ir attīstīties par tagadējo Zemi, turpmāk vēl būs jāiziet. Tām slepenzinātne ir doti nosaukumi: Jupiters, Venēra un Vulkāns. Tātad tam atbilstoši pagātnē debesu ķermenis, ar kuru ir saistīts cilvēka liktenis, ir izgājis trīs pakāpes, tagad atrodas savā ceturtajā un turpmāk tam būs jāiziet vēl trīs, pirms viss paredzētais, kas ir iedēstīts cilvēkā, būs attīstījies un cilvēks būs sasniedzis savas pilnības virsotni.

Ir jāiztēlojas, ka cilvēka un viņa debesu ķermeņa attīstība nenorisinās tik pakāpeniski kā, piemēram, viena atsevišķa cilvēka gaita no zīdaiņa vecuma, bērnības un tā tālāk uz priekšu, kur viens stāvoklis pāriet nākamajā vairāk vai mazāk nemanāmi. Drīzāk ir vērojami zināmi pārtraukumi. Saturna stāvoklis nepāriet Saules stāvoklī tieši un tūlīt. Starp Saturna un Saules attīstību un tāpat arī starp sekojošajām cilvēka debesu ķermeņa formām ir starpstāvokļi, kurus varētu salīdzināt ar nakti starp divām dienām, vai miegam līdzīgo stāvokli, kādā atrodas augs dīglis, pirms atkal attīstās par pilnīgu augu. – Pieslejoties šo lietu stāvokļa austrumzemju attēlojumam, mūsdienu teozofija attīstības stāvokli, kad dzīvība ir ārēji atplaukusi, sauc par Manvantara, bet miera starpstāvokli par Pralaya. Eiropēiskās slepenzinātnes nozīmē pirmajam stāvoklim var lietot apzīmējumu “atklātais cikls”, turpretī otrajam “slēptais jeb slēgtais cikls”. Taču pastāv arī citi ierasti apzīmējumi. Saturns, Saule, Mēness, Zeme un tā tālāk ir “atklātie cikli”, miera pauzes starp tiem ir “slēgtie”.

Būtu ļoti nepareizi iedomāties, ka miera pauzē visa dzīvība būtu mirusi, kaut arī šāds priekšstats mūsdienās ir sastopams daudzās teozofiskajās aprindās. Tikpat maz kā cilvēks

miega laikā pārtrauc dzīvot, tikpat maz viņa un viņa debesu ķermeņa dzīvība nomirst “slēgto ciklu” (Pralaya) laikā. Tikai dzīvības stāvokļi miera pauzes laikā ar tām maņām, kas izveidojas “atklātie cikli” laikā, nav uztverami, kā arī cilvēks miega laikā neuztver, kas norisinās viņam apkārt. Kāpēc attīstības stāvokļiem izmanto izteikumu “cikls”, tas pietiekami izrietēs no sekojošajiem izklāstiem. Par milzīgajiem laika posmiem, kas ir nepieciešami šiem “cikliem” varēsīm runāt tikai vēlāk.

Pavediens cauri ciklu attīstībai var tikt atrasts, ja pagaidām cauri tiem seko cilvēka *apziņas* attīstībai. Visu pārējo var piemēroti piesaistīt šim apziņas apskatam. – Apziņu, kuru cilvēks attīsta savā dzīves gājumā uz Zemes, jāsauc – saskaņā ar eiropiešu slepenzinātņi – par “gaišo dienas apziņu”. Tā pastāv tajā, ka cilvēks ar savām tagadējām maņām uztver pasaules lietas un būtnes un ka viņš ar savas sapratnes un sava saprāta palīdzību par šīm lietām un būtnēm veido priekšstatus un idejas. Un tad viņš šajā maņu pasaulē rīkojas atbilstoši savām uztverēm, priekšstatiem un idejām. Šo apziņu cilvēks ir izveidojis tikai uz ceturtās savas pasaulīgās attīstības galvenās pakāpes; uz Saturna, Saules un Mēness tās vēl nebija. Tad viņš dzīvoja citos apziņas stāvokļos. Tam atbilstoši trīs iepriekšējās attīstības pakāpes var apzīmēt kā trīs zemāko apziņas stāvokļu attīstīšanu.

Viszemākais apziņas stāvoklis tika iziets Saturna attīstības laikā; augstāks Saules stāvokli un tad seko Mēness un beidzot Zemes apziņa.

Šīs agrākās apziņas atšķiras no šīs zemes galvenokārt ar divām pazīmēm, ar gaišuma pakāpi un ar apkārtņi, pār kuru izplešas cilvēka uztvere. – Saturna apziņai ir vismazākā gaišuma pakāpe. Tā ir pavisam trula, neskaidra. Ir grūti sniegt precīzāku priekšstatu par šo trulumu, jo pat miega trulums ir par pakāpi gaišāks nekā Saturna apziņa. Šādā apziņas stāvoklī mūsdienu cilvēks vēl var atkrist atpakaļ anormālā, tā saucamajā dziļā transa stāvoklī. Un arī cilvēks, kurš ir gaišredzīgs slepenzinātniskā nozīmē, var par to izveidot atbilstošu priekšstatu. Tikai viņš pats šādā apziņas stāvoklī nedzīvo. Viņš drīzāk paceļas daudz augstākā, bet kurš savā ziņā ir līdzīgs šim pirmatnējam. Parastam cilvēkam tagadējā Zemes pakāpē šo stāvokli, kuru viņš reiz ir izgājis, izdzēs “gaišā dienas apziņa”. Bet “mēdijs”, kurš iekrīt dziļā transā, tiek pārcelts tajā atpakaļ, tādēļ var uztvert tā, kā reiz uztvēra visi cilvēki “Saturna laikā”. Un šāds mēdijs vai nu transa laikā vai pēc pamošanās var pastāstīt par pārdzīvojumiem, kuri ir līdzīgi tiem, kas norisinājās Saturna arēnā. Te gan drīkst teikt tikai “līdzīgi”, nevis “vienādi”, jo fakti, kādi notika uz Saturna, ir pagājuši uz visiem laikiem; tikai tādi, kam ir ar tiem zināma radniecība, vēl joprojām norisinās cilvēka apkārtņē. Un tikai “Saturna apziņa” var tos uztvert. – Gaišregis iepriekš minētajā nozīmē var tāpat kā raksturotais mēdijs sasniegt šādu Saturna apziņu; bet viņš tajā saglabā arī savu “gaišo dienas apziņu”, kāda uz Saturna cilvēkam vēl nebija un kuru mēdijs transa stāvokļa laikā zaudē. Šāds gaišregis tāpat nenonāk pašā Saturna apziņā; bet var par to izveidot priekšstatu. – Ja šī Saturna apziņa savā gaišumā par dažām pakāpēm atpaliek no tagadējās cilvēciskās apziņas, tad apjomā, ko tā spēj uztvert, tā ir pārāka. Tā savā trulumā līdz pat sīkumiem var uztvert ne tikai visu to, kas norisinās uz viņas debesu ķermeņa, bet var novērot arī lietas un būtnes uz citiem debesu ķermeņiem, kuri ir saistīti ar Saturnu. Un tā spēj arī uz šīm lietām un būtnēm veikt zināmu iedarbību. (nemaz nevajadzētu pieminēt, ka šī citu debesu ķermeņu novērošana ir pilnīgi atšķirīga no tās, kuru var veikt tagadējais cilvēks ar savu zinātnisko astronomiju. Šie astronomiskie novērojumi balstās “gaišajā dienas apziņā” un tādēļ uztver citus debesu ķermeņus no ārpuses. Turpretī Saturna apziņa ir tieša sajušana, līdzī dzīvošana tam, kas notiek uz cita debesu ķermeņa. Ne gluži, bet tomēr zināmā mērā trāpīgi ir, ja saka, ka Saturna iedzīvotājs

izjūt citu debesu ķermeņu lietas un faktus – un arī pats savus – kā tagadnes cilvēks izjūt līdzīgu savu sirdi un sirdspukstus vai tamlīdzīgas norises savā ķermenī.)

Šī Saturna apziņa attīstās lēni. Kā cilvēces attīstības pirmā lielā pakāpe tā iziet virkni pakārtotu pakāpju, kuras eiropēiskajā slepenzinātnē tiek sauktas par “mazajiem cikliem”. Teozofiskajā literatūrā ir kļuvis ierasts šos “mazos ciklus” saukt par “apļiem” (*Runden*) un vēl sīkāka apakšiedalījuma daļas – vēl mazākus ciklus – par “lokiem” (*Globen*). Par šiem pakārtotajiem cikliem tiks runāts sekojošajos izklāstos. Te izsekosim tikai attīstības galvenās pakāpes – vieglāk uztverama pārskata labad. Iesākumā arī runāsim tikai par cilvēku, kaut gan vienlaikus ar viņu norisinās arī zemāku un augstāku būtņu un lietu attīstība. To, kas attiecas uz citu būtību attīstību, lietišķi piesaistīsim cilvēka attīstības gaitai.

Kad Saturna apziņas atplaukšana bija noslēgusies, iestājās viena no iepriekš minētajām miera pauzēm (viena Pralaya). Pēc tam no cilvēciskā debesu ķermeņa attīstījās tā, kas slepenzinātnē tiek saukta par “Sauli”. Un uz Saules atkal radās cilvēkbūtnes, piecēlušās no sava miega. Viņos kā iedīglis bija iepriekš attīstītā Saturna apziņa. To viņi tad vispirms atkal izcēla no iedīgļa. Var teikt, ka cilvēks uz Saules atkārtoja Saturna stāvokli, pirms pacēlās augstāk. Tikai te nav domāta vienkārša atkārtošana, bet pavisam citā formā. Taču par formu pārveidošanos tiks runāts vēlāk, apskatot mazākos ciklus. Tur arī parādīsies atšķirības atsevišķajos “atkārtojumos”. Tagad sāksim apziņas attīstības attēlojumu. – Pēc Saturna stāvokļa atkārtojuma parādās “Saules apziņa”. Tā ir par vienu pakāpi gaišāka nekā iepriekšējā, bet toties ir zaudējusi skata plašumu. Savā tagadējā dzīves situācijā cilvēkam apziņas stāvoklis, kāds reiz viņam bija uz Saules, ir līdzīgs tam, kāds ir dziļā, bezsapņu miegā. Tikai tas, kurš nav gaišrēģis vai mēdijs lietas un būtnes, kas atbilda Saules apziņai, nevar uztvert. Ar līdz šim stāvoklim novesta mēdija transu un patiesa gaišrēģa augstāko apziņu atkal ir tāpat, kā tas tika pārrunāts attiecībā uz Saturna apziņu. – Saules apziņa izplešas tikai Saules robežās un pār ar to vistuvāk saistītajiem debesu ķermeņiem. Saules iedzīvotājs var dzīvot līdzīgu tikai tam un notikumiem tur, kā – vēlreiz izmantojot iepriekšējo līdzību – tagadējais cilvēks izjūt savus sirds pukstus. Saturna iedzīvotājs tā dzīvoja līdzīgu arī tādiem debesu ķermeņiem, kuri nepiederēja tieši tuvākajam Saturna lokam.

Kad Saules pakāpe ir izgājusi cauri atbilstošajiem pakārtotajiem cikliem, tad arī tā pāriet miera pauzē. No tās cilvēciskais debesu ķermenis pamostas savai “Mēness esamībai”. Cilvēks atkal, pirms kāpt augstāk, divos mazākos ciklos iziet Saturna un Saules pakāpes. Tad viņš ieiet Mēness apziņā. Par jau ir vieglāk izveidot kādu priekšstatu, jo pastāv zināma līdzība starp šo apziņas pakāpi un sapņu cauraustu miegu. Tomēr ir skaidri jāuzsver, ka arī te drīkst runāt tikai par *līdzību*, bet ne par vienādību. Mēness apziņa gan paiet tēlos, kā tas notiek arī sapņos; bet šie tēli un bildes atbilst lietām un norisēm cilvēka apkārtņē līdzīgā veidā, kā tagadējās “gaišās dienas apziņas” priekšstati. Tikai viss šajā atbilstībā vēl ir neskaidrs, tieši tēlaini. Šo lietu var uzskatāmi attēlot apmēram šādi. Pieņemam, ka kāda Mēness būtne nonāk kāda priekšmeta, teiksim, kāda sāļa tuvumā. (Dabiski, ka tolaik “sāļi” mūsdienu formā vēl nepastāvēja, bet, lai izskaidrotu, ir jāpaliek tēlu un salīdzinājumu jomā.) Šī Mēness būtne – tagadējā cilvēka priekštecis – neuztver ārpus sevis kādu telpiski izplestu priekšmetu ar noteiktu krāsu un formu, bet gan tuvošanās šim priekšmetam izraisa to, ka būtnes iekšienē zināmā veidā uzpeld zināms tēls – līdzīgi kā sapņu tēls. Šim tēlam ir arī zināma nokrāsa, kas atkarīga no tā, kāda ir šī priekšmeta struktūra. Ja tā ir būtnei simpātiska, veicina dzīvi, tad krāsu tonis ir gaišs ar dzeltenām niansēm, vai arī zaļš;

ja runa ir par kādu nesimpātisku priekšmetu vai tādu, kas ir būtnei kaitīga, tad parādās asiņaini-sarkanīga krāsu nianse. Šādā veidā arī mūsdienās redz gaišregis, tikai viņš savos skatījumos ir pie pilnas apziņas, kamēr Mēness iedzīvotājam bija tikai sapņaina, krēslaina apziņa. Šī iedzīvotāja "iekšienē" uzmirdzošiem tēliem bija precīzi noteiktas attiecības ar apkārtējo vidi. Tas nebija viņiem nekas patvaļīgs. Tādēļ pēc tā varēja vadīties, rīkošanās pēc šo tēlu iespaidiem bija tāda, kā mūsdienās rīkojas atbilstoši maņu uztveru iespaidiem. – Šīs sapņveidīgas apziņas – trešās pamatpakāpes – attīstība bija "Mēness cikla" uzdevums. Kad "Mēness" bija izgājis atbilstošos "mazos ciklus", atkal iestājās miera pauze (Pralaya). Un pēc tās no tumsības uzausa "Zeme".

ZEME UN TĀS NĀKOTNE

Cilvēka attīstības ceturtnā pamatpakāpe tiek izdzīvota uz Zemes. Tas ir tas apziņas stāvoklis, kādā cilvēks atrodas pašreiz. Bet pirms viņš līdz tam ir nonācis, viņam un līdz ar viņu visai Zemei bija vienu pēc otras jāatkārto trīs mazākās Saturna, Saules un Mēness cikli (tā saucami "apļi" teozofiskajā literatūrā). Tagad cilvēks dzīvo ceturtnajā Zemes ciklā. Viņš jau ir sasniedzis kādu gabalu pāri šī cikla vidum. Šajā apziņas pakāpē cilvēks uztver vairs ne tikai sapņveidīgus tēlus, kas parādās dvēselē kā apkārtējā iedarbības, bet viņam parādās arī priekšmeti "ārā telpā". Uz Mēness un vēl arī atkārtošanās pakāpēs uz Zemes viņa dvēselē pacēlās, piemēram, krāsaina aina, kad viņš pietuvojās atbilstošam priekšmetam. Visa apziņa sastāvēja no šādām dvēselē uzviļņojošām un izzūdošām bildēm, toņiem un tā tālāk. Tikai parādoties ceturtnajam apziņas stāvoklim, krāsa parādās ne tikai dvēselē, bet arī ārēji telpiski norobežotam priekšmetam, tonis vairs nav tikai iekšēja ieskanēšanās dvēselē, bet gan skan kāds priekšmets telpā. Tādēļ slepenzinātnē šo ceturtno, šīs zemes apziņas stāvokli sauc arī par "*priekšmetisko apziņu*". Tā ir attīstījusies lēnām un pakāpeniski attīstības gaitā, pamazām un pakāpeniski rodoties fiziskajiem maņu orgāniem, kas padarīja uztveramas ārējo priekšmetu visdaudzveidīgākās maņām tveramās īpašības. Un bez pašlaik jau attīstītajām maņām ir vēl citas, pagaidām dīglī, kuras atplauks sekojošajā Zemes laikā un parādīs maņu pasauli vēl daudz lielākā daudzveidībā, nekā tas ir šobrīd. Līdz ar to ir attēlota pakāpeniskā Zemes apziņas augšana, un sekojošajos izklāstos te attēlotais piedzīvos būtiskus paplašinājumus un papildinājumus.

Krāsainā, skanošā un tā tālāk pasaule, kuru agrākais cilvēks tātad uztvēra savā iekšienē, tagad uz Zemes viņam atklājas ārā telpā. Toties viņa iekšienē parādās jauna pasaule, priekšstatu jeb domu pasaule. Par priekšstatiem un domām saistībā ar Mēness apziņu nevar runāt. Tā sastāvēja tikai un vienīgi no raksturotajiem tēliem, bildēm. Apmēram Zemes attīstības vidū – šī lieta gan īstenībā sagatavojās jau agrāk – cilvēkam parādās spējas veidot priekšstatus un domas par priekšmetiem. Šīs spējas arī veido pamatu atmiņai un pašapziņai. Tikai cilvēks, kurš spēj priekšstatīties, var veidot atmiņas par to, ko ir uztvēris; un tikai domājošs cilvēks nonāk līdz tam, lai atšķirtu sevi no savas apkārtnes kā patstāvīgu, pašapzinātu būtni, iepazīstot sevi kā "Es". Tātad pirmās trīs attēlotās pakāpes bija apziņas pakāpes, ceturtnā vairs nav tikai apziņa, bet gan *pašapziņa*.

Bet jau atkal tagadējās pašapziņas, domu dzīves ietvaros veidojas iedīglis vēl augstākiem apziņas stāvokļiem. Šie apziņas stāvokļi cilvēkam būs jāizdzīvo uz nākamās planētas, kurā Zeme pārveidosies pēc tagadējā veidojuma. Tas nav bezjēdzīgi, kaut ko izteikt par šiem nākotnes apziņas stāvokļiem, tātad arī par dzīvi uz sekojošās planētas. Jo, pirmkārt, gaišregis savā attīstībā iet saviem brāļiem – zināmu iemeslu dēļ, kas minēti citā vietā – pa priekšu. Viņā jau tagad sāk izveidoties tie apziņas stāvokļi, līdz kuriem visai cilvēcei ir jānonāk uz priekšu ejošā planētas attīstībā. Tātad gaišreģa apziņā jau ir turpmākās cilvēces pakāpes. Un trīs sekojoši apziņas stāvokļi kā iedīglī jau tagad ir visos cilvēkos; un gaišredzīgajiem pētījumiem ir līdzekļi, lai iezīmētu, kas no šiem iedīgļiem var izveidoties.

Tomēr, ja te tiek teikts, ka gaišregis attīstot jau tagad apziņas stāvokļus, līdz kuriem nākotnē progresēs visa cilvēce, tad tas ir jāuztver ar vienu ierobežojumu. Piemēram, gaišregis jau tagad dvēseliskajā izveido skatījumu, kāds nākotnē cilvēkiem parādīsies fiziskā veidā. Bet šis cilvēka nākotnes fiziskais stāvoklis būs uzticama kopija gaišreģa tagadējam dvēseliskajam. Pati Zeme arī attīstīsies un tādēļ arī tās iedzīvotāji parādīsies

pavisam citādākās formās nekā pašlaik; bet šīs fiziskās formas sagatavojas mūsdienu dvēseliskajās un garīgajās. Piemēram, ko mūsdienu gaišregis redz ap cilvēka ķermeni kā gaismas un krāsu mākonī, kā tā saucamo "auru", tas vēlāk pārveidosies fiziskā formā; un citādāki maņu orgāni nekā mūsdienās nākotnes cilvēkam dos spējas šīs citādās formas uztvert. Bet gaišregis ar savām garīgajām maņām redz vēlāko maņu būtņu garīgos priekštēlus (piemēram, auru) jau tagad. Viņam ir iespējams *ieskats nākotnē*, par kuras savdabīgumu gan ir ļoti grūti sniegt priekšstatu mūsdienu valodā un mūsdienu cilvēku priekšstatiem.

Tagadējā apziņas stāvokļa priekšstati ir kā bālas ēnas attiecībā pret krāsainajiem un skanošajiem ārpusaules priekšmetiem. Tādēļ arī cilvēks runā par priekšstatiem kā par kaut ko, kas ir "neīsts". "Tikai doma" tiek uztverta kā pretstats lietai vai būtnei, kas ir "īsti", jo tiek uztverti ar maņām. Bet priekšstati un domas nes sevī iedīgi atkal kļūst īstiem, tēlainiem. Kad mūsdienās cilvēks runā par priekšstatu "sarkans", neredzot savā priekšā nevienu sarkanu priekšmetu, tad šis priekšstats ir it kā tikai ēna no patiesā "sarkanuma". Vēlāk cilvēks tiks līdz tam, ka varēs ļaut savā dvēselē ne tikai pacelties priekšstata par "sarkans" ēnai, bet domājot "sarkans", "sarkans" arī tiešām parādīsies viņa priekšā. Viņš varēs radīt bildes, ne tikai priekšstatus. Līdz ar to viņš būs sasniedzis kaut ko līdzīgu, kas bija jau Mēness apziņā. Bet bildes viņā neuzviļņos un neizzudīs kā sapnī, bet gan viņš tos varēs izsaukt pie pilnas pašapziņas kā priekšstatus mūsdienās. Doma par krāsu būs pati krāsa; priekšstats par toni būs pats tonis un tā tālāk. Nākotnē tēlu pasaule uzviļņos un aizplūdīs dvēselē ar cilvēka paša varu, turpretī Mēness esamībā šāda tēlu pasaule piepildīja viņu bez paša līdzdalības. Un priekšmetiskās ārpusaules telpiskais raksturs nepazudīs. Krāsa, kas rodas vienlaikus ar krāsas priekšstatu, būs ne tikai tēls dvēselē, bet gan atplauks ārā telpā. Un sekas tam būs tādas, ka cilvēks spēs uztvert augstāka veida būtnes un lietas, nekā tas ir viņa tagadējā apkārtņē. Tās ir lietas un būtnes, kuras ir smalkāka garīga un dvēseliska veida, tā ka tās netērpijas priekšmetiskajās krāsās, kas ir uztveramas mūsdienu fiziskajiem maņu instrumentiem, bet kuras atklājas smalkākās dvēseliskas un garīgās krāsās un skaņās, kuras nākotnē cilvēks spēs atmodināt savā dvēselē.

Tātad cilvēks tuvojas stāvoklim, kurā viņam piemīt šādi uztverei piemērota *pašapzināta tēlainā apziņa**. Nākamā Zemes attīstība no vienas puses novedīs tagadējo priekšstatīšanās un domāšanas dzīvi pie augstākas, smalkākas, pilnīgākas atplaukšanas; bet no otras puses šajā laikā pakāpeniski un pamazām jau formēsies arī pašapzinātā tēlainā apziņa. Tomēr līdz pilnīgai izpausmei cilvēkā tā nonāks tikai uz nākamās planētas, kurā Zeme pārformēsies un kuru slepenzinātnē sauc par "Jupiteru". Tad cilvēks varēs sazināties ar būtnēm, kuras viņa tagadējām maņu uztverēm paliek pilnīgi slēptas. Ir saprotams, ka tādēļ pavisam citādākas kļūs ne tikai uztveres, bet pilnīgi pārmainīsies arī rīcība, sajūtas, visas attiecības ar apkārtni. Tad cilvēks varēs tā, kā šobrīd apzināti var ietekmēt tikai maņu lietas, apzināti iedarboties arī pavisam uz citiem spēkiem un varām; un arī viņš pats saņems sev pilnīgi izzināmas ietekmes pavisam no citām valstībām. Par piedzimšanu un nāvi to tagadējā nozīmē šajā pakāpē vairs nevarēs būt runa. Jo arī "nāve" taču iestājas tikai tādēļ, ka apziņa ir atkarīga no ārpusaules, ar kuru tā saistās caur fiziskiem maņu orgāniem. Kad šie fiziskie maņu orgāni vairs nespēj kalpot, tad pārtrūkst arī jebkuras attiecības ar apkārtējo pasauli. Un tas nozīmē, ka cilvēks "ir nomiris". Kad

* Salikums "pašapzināta tēlainā apziņa" var šķist atsvešinošs, tomēr laikam vislabāk izsaka lietu stāvokli. Ja gribētu, varētu arī teikt: tēlaina pašapziņa.

viņa dvēsele ir tiktāl, ka vairs nesaņem ārpusaules ietekmes caur fiziskajiem instrumentiem, bet gan caur tēliem, kurus rada pati, tad tā ir tikusi līdz punktam, lai sāktu patvaļīgi regulēt savu saskarsmi ar apkārtējo pasauli, tas ir, viņas dzīve netiks pārtraukta bez viņas gribas. Tā ir kļuvusi par kungu piedzimšanai un nāvei. Tas viss tātad iestāsies līdz ar sasniegto pašapzināto tēlaino apziņu uz "Jupitera". Šis dvēseles stāvoklis tiek saukts arī par "psihisko apziņu".

Nākamais apziņas stāvoklis, līdz kuram cilvēks attīstīsies uz sekojošās planētas "Venēras", atšķiras no iepriekšējā ar to, ka nu dvēsele pati var radīt ne tikai tēlus, bet arī priekšmetus un būtnes. Tas notiek ar pašapzinātu priekšmetisko apziņu jeb pārpsihisko apziņu. Ar tēlaino apziņu cilvēks var saņemt uztveres no pārjutekliskām būtnēm un lietām, un viņš var tās ietekmēt, pamodinot savus tēlainos priekšstatus. Bet, piemēram, lai notiktu tas, ko viņš grib no šādas pārjutekliskās būtnes, tai pēc pamudinājuma ir jāliek lietā savus spēkus. Cilvēks tātad ir valdnieks pār tēliem un ar šiem tēliem var ierosināt iedarbības. Bet viņš vēl nav valdnieks pār pašiem spēkiem. Kad būs izveidojusies viņa pašapzinātā priekšmetiskā apziņa, tad viņš kļūs kungs arī pār citu pasaulu radošajiem spēkiem. Viņš būtnes ne tikai uztvers un ietekmēs, bet spēs arī pats radīt.

Tāda ir apziņas attīstības gaita: vispirms tā ir krēslaina; neuztver neko no apkārtējām lietām un būtnēm, bet tikai paša dvēseles iekšējos pārdzīvojumus (tēlus, bildes); tad sāk attīstīties uztvere. Un galu galā uztveres apziņa pārveidojas radošā apziņā. Pirms Zemes stāvoklis pāries Jupitera dzīvē, ir vēl – pēc ceturtā Zemes cikla – vēl jāiziet trīs mazāki cikli. Tie kalpo Zemes apziņas tālākai pilnveidošanai veidā, kas tiks aprakstīts sekojošajās nodaļās, kad tiks attēlota mazāko ciklu un to apakšiedalījumu attīstība visām septiņām planētām. Kad pēc miera pauzes (Pralaya) Zeme būs pārveidojusies Jupiterā, un cilvēks būs nonācis uz šīs planētas, tad četros mazākos ciklos tiks atkārtoti četri iepriekšējie stāvokļi – Satura, Saules, Mēness un Zemes stāvoklis; un tikai piektā Jupitera cikla laikā cilvēks nonāks līdz pakāpei, kas iepriekš bija raksturota kā īstenā Jupitera apziņa. Atbilstošā veidā "Venēras apziņa" parādīsies sestajā Venēras ciklā.

Te tikai īsi jāpiemin kāds fakts, kurš spēlēs zināmu lomu turpmākajos izklāstos. Tas attiecas uz ātrumu, ar kādu norisinās attīstība uz atsevišķajām planētām. Proti, tas nav uz visām planētām vienāds. Iesākumā dzīve ar vislielāko ātrumu norisinās uz Saturna, tad uz Saules ātrums samazinās, uz Mēness kļūst vēl mazāks un vislēnāk iet uz Zemes. Un uz tās ātrums kļūst arvien lēnāks līdz punktam, kad attīstās pašapziņa. Tad ātrums atkal sāk pieaugt. Tātad šobrīd cilvēks ir ticis pāri punktam ar savu vislēnāko attīstības gaitu. Dzīve ir sākusi atkal paātrināties. Uz Jupitera atkal tiks sasniegts Mēness ātrums, uz Venēras Saules ātrums.

Pēdējā planēta, kuru vēl var pieskaitīt šīs Zemes pārveidojumu virknei, kas tātad sekos pēc Venēras, slepenzinātnē tiek saukta par "Vulkānu". Uz šīs planētas tiks sasniegts šibrīža cilvēces attīstības mērķis. Apziņas stāvoklis, kādā cilvēks nonāks, tiek saukts par "*dievišķo svētlaimību*" jeb arī par garīgo apziņu. To cilvēks sasniegs pēc sešu iepriekšējo pakāpju atkārtotības nonācis septītajā Vulkāna ciklā. Par dzīvi uz šīs planētas publiski nekas daudz nevar tikt pateikts. Slepenzinātnē par to runā tā, ka saka: "Par Vulkānu un dzīvi uz tā nebūtu jādomā nevienai dvēselei, kas savā domāšanā vēl ir saistīta ar fizisku ķermeni." Tas nozīmē, ka par Vulkānu kaut ko var uzzināt tikai augstākās pakāpes slepenskolēni, kuri drīkst pamest savu fizisko ķermeni un gūt pārjutekliskās atziņas ārpus tā.

Tātad šādi cilvēces attīstības gaitā izpaužas apziņas septiņas pakāpes septiņu planētu atplaukšanā. Bet apziņai katrā pakāpē atkal ir jāiziet septiņi pakārtoti stāvokļi. Tie pastāv

jau minētajos mazākajos ciklos. (Teozofiskie raksti šos septiņus ciklus sauc par “apļiem” (Runden).) Šie pakārtotie stāvokļi Rietumzemju slepenzinātnē tiek saukti par “*dzīvības stāvokļiem*”, kas ir pretstatā austākajiem “apziņas stāvokļiem”. Vai arī saka, ka katrs apziņas stāvoklis iziet caur septiņām “valstībām”. Pēc šādiem aprēķiniem tāpat visā cilvēces attīstībā tiek izieti septiņi reiz septiņi, tas ir, četrdesmit deviņi mazi cikli jeb “valstības” (pēc ierastā teozofiskā lietojuma “loki”). Un tālāk katrā mazajā ciklā ir jāiziet septiņi vēl mazāki, kurus sauc par “formu stāvokļiem” (teozofiskajā valodā “loki” (Globen)). Tas pilnam cilvēces ciklam dod septiņreiz četrdesmit deviņus jeb trīssimt četrdesmit trīs “formu stāvokļus”.

Turpmākajiem izklāstiem, kur būs runa par šo attīstību, ir jāparāda, ka kopējais pārskats nemaz nav tik komplicēts, kā sākumā pēc skaitļa trīs simti četrdesmit trīs varētu šķist. Parādīsies, ka cilvēks sevi tā īsti var izprast tikai, ja zina visu šo savu attīstību.

SATURNA DZĪVE

Cilvēces lielā attīstība cauri septiņām apziņas pakāpēm no Saturna līdz Vulkānam vienā no iepriekšējiem attēlojumiem tika salīdzināta ar dzīves gaitu no piedzimšanas līdz nāvei, cauri zīdaiņa vecumam, bērnībai un tā tālāk līdz sirmam vecumam. Šo salīdzinājumu var vēl paplašināt tālāk. Tāpat kā tagadējā cilvēcē atsevišķie dzīves vecumi ne tikai seko viens otram, bet arī pastāv līdzās viens otram, tāpat ir arī ar apziņas pakāpju attīstību. Sirmgalvis nobriedis vīrietis, vai nobriedusi sieviete, jaunietis un tā tālāk staigā līdzās viens otram. Tā arī uz Saturna bija ne tikai cilvēku priekšteči kā būtnes ar neskaidro Saturna apziņu, bet tiem līdzās bija arī citas būtnes, kuras jau bija attīstījušas augstākās apziņas pakāpes. Tātad jau tad, kad sākās Saturna attīstība, bija radības ar Saules apziņu, citas ar tēlaino apziņu (Mēness apziņu), citas ar tādu apziņu, kas līdzinās cilvēka tagadējai apziņai, tad ceturtais veids ar pašapzinātu (psihisko) tēlaino apziņu, piektais ar pašapzinātu (pārpsihisko) priekšmetisko apziņu un sestais ar radošo (spirituālo, garīgo) apziņu. Un arī ar to dažādo būtņu rinda vēl nav izsmelta. Arī pēc Vulkāna pakāpes cilvēks turpinās attīstīties tālāk un tad uzkāps vēl augstākās apziņas pakāpēs. Kā ārējās acis miglaini pelēkā tūlumā, tā gaišrēģa iekšējā acs raugās garīgos tūlumos vēl uz piecām apziņas formām, kuru apraksts gan ir pilnīgi neiespējams. Tātad kopumā var būt runa par divpadsmit apziņas pakāpēm.

Tātad Saturna cilvēkam apkārt bija sastopami vēl vienpadsmit citi būtņu veidi. Četri augstākie to veidi bija savus uzdevumus pildījuši attīstības pakāpēs, kas norisinājās vēl pirms Saturna dzīves. Kad sākās šī dzīve, tās jau bija nonākušas uz tik augstas savas attīstības pakāpes, ka to turpmākā esamība kopš tā brīža norisinājās pasaulēs, kas bija augstāk par cilvēka valstību. Par tām nevar un arī nav vajadzības šeit runāt.

Tomēr pārējie būtņu veidi – septiņi, neskaitot Saturna cilvēku – visi piedalījās cilvēka attīstībā. Turklāt tās ir radošas varas, kas veica savus darbus veidā, kas tiks aprakstīts sekojošajos izklāstos.

Cildenākās no šīm būtnēm bija tās, kuras, kad sākās Saturna attīstība, jau bija sasniegušas tādu attīstības pakāpi, kādu cilvēks sasniegs tikai pēc savas Vulkāna dzīves, tātad augstu radošo (pārspirituālo) apziņu. Arī šie “radītāji” reiz bija izgājuši cilvēces pakāpes. Tas notika uz debesu ķermeņiem, kas bija vēl pirms Saturna. Bet viņu saistība ar cilvēces attīstību vēl saglabājās līdz pat Saturna dzīves vidum. Slepzinātnē tās viņu cildeni-smalkā, starojošā ķermeņa dēļ sauc par “starojošo dzīvību” jeb arī par “starojošo liesmu”. Un tā kā vielai, no kuras sastāvēja viņu ķermenis, bija attāla līdzība ar cilvēka gribu, tās tiek sauktas arī par “Gribas gariem”. – Šie gari ir Saturna cilvēku radītāji. No saviem ķermeņiem tās izstaroja vielu, kura varēja kļūt par cilvēciskās Saturna apziņas nesēju. Attīstības periodu, kamēr tas notiek, sauc par pirmo mazo Saturna ciklu. (Teozofiskās literatūras valodā “pirmais riņķis”.) Vielas ķermenis, kuru cilvēks šādā veidā saņem, ir pirmais iedīglis viņa vēlākajam fiziskajam ķermenim. Tātad var sacīt, ka cilvēka fiziskā ķermeņa dīgli pirmā Saturna cikla laikā iedēsta Gribas gari; un tajā laikā šim dīglim ir neskaidrā Saturna apziņa.

Šim pirmajam mazākajam Saturna ciklam tad seko vēl seši citi. Cilvēks šajos ciklos neiegūst augstāku apziņas pakāpi. Bet tiek tālāk izstrādāts vieliskais ķermenis, kuru viņš ir saņēmis. Un šajā izstrādē piedalās visdaudzveidīgākie citu būtņu veidi, kuri tika pieminēti iepriekš.

Pēc "Gribas gariem" nāk būtne ar radošo (garīgo) apziņu, līdzīgu tai, kādu cilvēks sasniegs uz Vulkāna. Tās tiek sauktas par "Gudrības gariem". Kristīgā slepenzinātne tās sauc par "Valdniekiem" (Kyriotetes), bet "Gribas garus" sauc par "Troņiem". Tie otrā Saturna cikla laikā pavirzās uz priekšu paši savā attīstībā un vienlaikus apstrādā cilvēka ķermeni tā, ka tajā tiek iedēstīts "gudrības pilns iekārtojums", saprātīga uzbūve. Precīzāk skatoties, tie sāk savu darbu ar cilvēku jau drīz pēc pirmā cikla vidus un tas noslēdzas apmēram otrā cikla vidū.

Trešā veida garus ar pašapzinātu (pārpsihisko) priekšmetisko apziņu sauc par "Kustības gariem" jeb arī "Rosmēm". Kristīgajā garazinātnē tos sauc par "Varām" (Dynamis). (Teozofiskajā literatūrā ir atrodams apzīmējums "Mahat".) Līdz ar paši savas attīstības turpināšanu tie no otrā Saturna cikla vidus piesaistās cilvēka vieliskā ķermeņa tālākai izstrādei, iedēstot tajā spēju kustēties, spēju spēcīgi darboties. Šis darbs beidzas ap trešā Saturna cikla vidū.

Pēc šī punkta sākas ceturtais veida būtņu, tā saucamo "Formas garu" darbs. Tiem ir pašapzināta tēlainā apziņa (psihiskā apziņa). Kristīgajai slepenmācībai tiem ir apzīmējums "Spēki" (*Gewalten*) (Exusiai). Viņu darba rezultātā cilvēka vieliskais ķermenis, kas pirms tam bija kā sava veida kustīgs mākonis, iegūst norobežotu (plastisku) formu. "Formas garu" darbība ir paveikta apmēram ceturtais Saturna cikla vidū.

Tad seko "Tumsības garu", sauktu arī par "Personības gariem" jeb "Patības" (egoisma) darbība. Tiem šajā pakāpē piemīt apziņa, kas ir līdzīga tagadējai cilvēciskajai Zemes apziņai. Tie apdzīvo noformēto cilvēcisko vielas ķermeni kā "dvēseles" līdzīgā veidā, kā mūsdienās ķermenī mīt cilvēka dvēsele. Viņi iedēsta ķermenī sava veida maņu orgānus, kas ir dīglis tiem maņu orgāniem, kuri attīstīsies cilvēka ķermenī vēlāk Zemes attīstības laikā. – Tikai jābūt skaidram, ka šie "maņu dīgli" vēl būtiski atšķiras no cilvēka mūsdienu maņu rīkiem. Zemes cilvēks ar šādiem "maņu dīļiem" nevarētu neko uztvert. Jo viņa maņu rīku tēliem vēl ir jāiziet caur smalkāku ēterisko ķermeni, kurš veidojas uz Saules, un caur astrālo ķermeni, kurš par savu esamību pateicas Mēness attīstībai. (To visu izskaidros tālākie izklāsti.) Taču "Personības gari" caur savu dvēseli "maņu dīļi" tēlus var apstrādāt tā, ka ar to palīdzību var uztvert ārējos priekšmetus tā, kā to dara cilvēks savas Zemes attīstības laikā. Kamēr viņi tā strādā ar cilvēka ķermeni, "Personības gari" paveic paši savu "cilvēces pakāpi". Līdz ar to tie no ceturtais Saturna cikla vidus līdz piektā vidum ir *cilvēki*. – Šie gari tāpat cilvēka ķermenī iedēsta patību, egoismu. Tā kā viņi paši uz Saturna ir sasnieguši savu cilvēcības pakāpi, tad vēl ilgi paliek saistīti ar cilvēces attīstību. Viņiem vēl jāpaveic svarīgi darbi ar cilvēku arī sekojošajos ciklos. Un šis darbs vienmēr iedarbojas patības iepotēšanas nozīmē. Viņu iedarbībai pieskaitāma arī patības izviršana patmīlībā, bet no otras puses viņi ir visas cilvēka patstāvības pirmavots. Bez tiem cilvēks nekad nebūtu kļuvis sevī noslēgta būtne, "personība". Kristīgā slepenmācība

* Kurš tiešām zina kristīgo mācību, tas zina, tai noteikti pieder arī priekšstati par cilvēkam augstākstāvošām garīgām būtnēm. Tikai kopš kāda laika tās ir pazudušas no ārišķīgās reliģijas mācības. Kurš tiešām iedziļinās šajās lietās un ieskatās dziļāk, uzzina, ka no kristietības puses nav ne mazākā iemesla apkarot slepenzinātņi, bet tieši pretēji, slepenzinātne pilnībā saskan ar patieso kristietību. Ja teologi un reliģijas skolotāji gribētu pastudēt slepenzinātņi, tad savas kristietības dēļ saskatītu tajā vislabāko kristietības palīgu un veicinātāju. Diemžēl arī daudzi teologi domā pavisam materiālistiski; un ir raksturīgi, ka mūsdienās pat kādā populārā rakstā, kas paredzēts kristīgo atziņu veicināšanai, var lasīt vārdus: "eņģeļi" esot "bērniem un auklītēm". Šāds apgalvojums ceļas no patiesā kristietības gara pilnīgas neizprašanas. Un šādu apgalvojumu var izteikt tikai tas, kurš patieso kristietību upurē šķietamam "zinātnes" progresam. Bet pienāks laiks, kad augstāka zinātne aizstās šādus bērnišķīgus apgalvojumus.

viņiem lieto apzīmējumu “pirmspēki” (Archai), un teozofiskajā literatūrā viņus apzīmē kā Asuras.

Šo garu darbību piektā Saturna cikla vidū nomaina “Uguns dēli”, kuriem šajā pakāpē vēl ir neskaidra tēlainā apziņa, līdzīga cilvēku Mēness apziņai. Viņi sasniedz cilvēces pakāpi tikai uz nākamās planētas, uz Saules. Tādēļ viņu darbs šeit vēl zināmā pakāpē ir neapzināts, sapņains. Tomēr tieši viņi atdzīvina “maņu dīgļu” no iepriekšējā cikla darbību. “Uguns garu” radītie gaismas tēli caur šiem maņu dīgļiem izspīd uz āru. Cilvēka priekštecis līdz ar to tiek paaugstināts par sava veida mirdzošu būtni. Kamēr parasti Saturna dzīve norit tumsā, tagad no vispārējās tumsības uzmirz cilvēks. – Vēl “Personības gari” turpretī šajā vispārējā tumsībā tiek pamodināti cilvēka esamībai. – Bet cilvēkbūtne pati uz Saturna savu mirdzēšanas spēku nespēj izmantot. Tās maņu dīgļu mirdzēšanas spēks caur viņu pašu nevarētu izpausties, bet caur to citas cildenākas būtnes rod iespēju atklāties Saturna dzīvē. Caur cilvēka priekšteču mirdzuma avotiem tie iestaro lejā uz planētu kaut ko no savas būtības. Tās ir cildenas būtnes no to četru virknes, par kurām iepriekš tika pateikts, ka tās savā attīstībā jau bija pāraugušas jebkuru saistību ar cilvēka esamību. Kaut arī viņām pašām nav nekādas nepieciešamības, tās tagad no “brīvas gribas” iestaro kaut ko no savas dabas. Kristīgā slepenmācība te runā par *Serafīmu* (Seraphim) – “Vismīlestības garu” atklāšanos. Šis stāvoklis ilgst līdz sestā Saturna cikla vidum.

Pēc tam sākas to būtnu darbs, kurām šajā pakāpē ir tāda neskaidra apziņa, kāda ir cilvēkam tagadējā dziļā, bezsapņu miegā. Tie ir “Mijkrēšļa dēli”, “Krēslas gari”. (Teozofiskajos rakstos tos sauc par Lunar Pitris jeb arī Barhishad-Pitris.) Viņi sasniedz cilvēces pakāpi tikai uz Mēness. Tāpat kā to priekšgājēji, Uguns dēli, arī viņi uz Zemes jau ir pārauguši cilvēces pakāpi. Uz Zemes viņi ir augstākas būtnes, kuras kristīgā slepenmācība sauc par “eņģeļiem” (Angeloī), bet Uguns dēļiem tiek lietots apzīmējums “ercenģeļi” (Archangeloī). Mijkrēšļa dēli augošajā cilvēka priekšteci tagad sāk attīstīt sava veida saprātu, taču ar savu neskaidro apziņu tas vēl nespēj pats to izlietot. Caur šo saprātu tagad atkal atklājas augstākas būtnes, kā iepriekš caur maņu dīgļiem to darīja Serafīmi. Tagad pāri planētai caur cilvēku ķermeņiem plūst Saprāta gari, kurus kristīgā slepenmācība sauc par “ķerubīmiem” (Cherubim).

Apmēram septītā Saturna cikla vidū sākas kāda jauna darbība. Proti, tagad cilvēks ir tik tālu, ka var neapzināti strādāt pats ar savu vielisko ķermeni. Pats ar savu darbību cilvēks Saturna esamības neskaidrumā rada pirmo dīgļu aizmetņus īstenajam “garacilvēkam” (salīdziniet ar manu “Teozofiju”), kurš nonāks līdz pilnīgam uzplaukumam tikai cilvēces attīstības beigās. Teozofiskajā literatūrā to sauc par “Atma”. Tā ir augstākā tā saucamās cilvēka monādes daļa. Pati par sevi tā šajā pakāpē būtu pilnīgi trula un neapzināta. Bet, tāpat kā Serafīmi un Ķerubīmi no savas brīvas gribas atklājās abās iepriekšējās cilvēka pakāpēs, tā tagad to dara Troņi (Gribas gari), tās būtnes, kuras pašā Saturna esamības sākumā ļāva no savas būtības izstarot cilvēka ķermenim. “Garacilvēku” (Atma) pilnībā caurauž Gribas garu spēks un tas saglabā šo spēku cauri visām sekojošajām attīstības pakāpēm. Cilvēks ar savu trulo apziņu šajā pakāpē bez šaubām neko pat nevar pamanīt no šī iedīgļa; bet viņš turpina attīstīties, un tad vēlāk šis iedīgļis atmirdz arī viņa paša apziņai.

Šis darbs Saturna dzīves beigās vēl nav noslēgts; tas turpinās pirmajā Saules ciklā. Jāapdomā, ka augstāko garu, kuri šeit ir tikuši pieminēti, nesakrīt ar mazāko ciklu (apļu) sākumu un beigām, bet turpinās no viena vidus līdz nākamā vidum. Un pašu intensīvāko darbību tās attīsta tieši *miera pauzēs starp cikliem*. Tā kāpinās no viena cikla (Manvantara)

vidus, kļūst visspēcīgākā miera pauzes (Pralaya) vidū un tad atplūst nākamajā ciklā. (Iepriekšējās nodalās jau par to tika runāts, ka miera paužu laikā dzīvība nekādā gadījumā neizbeidzas.)

No minētā arī ir saprotams, kādā nozīmē kristīgā slepenzinātne runā par to, ka “laiku sākumos” vispirms atklājās Serefīmi, Ķerubīmi un Troņi.

Līdz ar to Saturna gaita ir izsekota tiktāl, kamēr šī dzīve iziet miera pauci un turpina attīstīties tālāk uz Saules. Par to turpmākajos izklāstos.

*

Labākas pārskatāmības labad šeit apkoposim pirmās planētas attīstības faktus.

I. Šī planēta ir tā, uz kuras attīstās vistumšākā cilvēciskā apziņa (dziļa transa apziņa). Vienlaikus ar to veidojas pirmie fiziskā cilvēka ķermeņa aizmetņi.

II. Šī attīstība norisinās cauri septiņām apakšpakāpēm (mazākos ciklos jeb “apļos” (Runden). Uz katras no šīm pakāpēm cilvēka ķermeņa veidošanai ar savu darbību pieslēdzas augstākie gari, proti:

1. Gribas garu (Throne) cikls,
2. Gudrības garu (Valdnieki, Herrschaften) cikls,
3. Kustības garu (Varas, Mächte) cikls,
4. Formas garu (Spēki, Gewalten) cikls,
5. Personības garu (Pirmspēki, Urkräfte) cikls,
6. Uguns dēlu garu (Erceņģeļu) cikls,
7. Mijkrēšļa dēlu garu (Eņģeļu) cikls.

III. Ceturtajā ciklā Personības gari paceļas līdz cilvēces pakāpei.

IV. Sākot no piektā cikla, atklājas, parādās, izpaužas Serafīmi.

V. Sākot no sestā cikla, atklājas, parādās, izpaužas Ķerubīmi.

VI. Sākot no septītā cikla, atklājas, izpaužas Troņi, īstenie “cilvēka radītāji”.

VII. Caur pēdējo atklāsmi pirmās planētas septītajā ciklā rodas aizmetņi “garacilvēkam”, Atma.

SAULES DZĪVE

Lielajam Saturna laikmetam, kas tika raksturots iepriekšējos izklāstos, seko Saules laikmets. Starp abiem ir miera pauze (Pralaya). Tās laikā viss, kas bija attīstījies kā cilvēks uz Saturna, pieņem tādu raksturu, kas pret vēlāk veidojošos Saules cilvēku attiecas kā sēkla pret augu, kas no tās izaug. Saturna cilvēks it kā ir atstājis aiz sevis savu sēklu, kas it kā guļ sava veida miegā, lai tad atplauktu kā Saules cilvēks.

Cilvēks uz Saules iziet savu otro apziņas pakāpi. Tā līdzinās tai, kādā mūsdienu cilvēks iekrīt mierīga, bezsapņu miega laikā. Šis stāvoklis, kas mūsdienās pārtrauc nomodu, ir atlikums, zināmā mērā atmiņas no Saules attīstības laikiem. To var pielīdzināt arī tam tumšajam apziņas stāvoklim, kādā mūsdienās atrodas augu pasaule. Jo faktiski augā ir jāsaskata guloša būtne.

Lai apjēgtu cilvēces attīstību, ir jāiztēlojas, ka Saule šajā otrajā lielajā ciklā vēl bija planēta, un tikai vēlāk pacēlās līdz stārvzvaigznes esamībai. Slepzinātniskā nozīmē stārvzvaigzne ir tā, kas sūta dzīvības spēkus kādai no tās attālinātai planētai (vai vairākām). Saules otrā cikla laikā tā vēl nebija. Toreiz Saule vēl bija vienota ar būtnēm, kurām deva spēku. Tās – tāpat arī cilvēks savā toreizējā attīstības pakāpē – vēl dzīvoja uz Saules. No Saules nodalīta planetāra Zeme un Mēness vēl nepastāvēja. Viss, kas mūsdienās kā vielas, spēki un būtnes dzīvo uz Zemes un Zemē, un viss, kas tagad pieder Mēnesim, viss vēl bija Saulē. Tas viss bija daļa no *tās* vielām, spēkiem un būtībām. Tikai nākamā (trešā) lielā cikla laikā no Saules atdalījās īpaša planēta, kuru slepenzinātnē sauc par *Mēnesi*. Tā nebija tagadējais Mēness, bet gan mūsu Zemes priekštecis, savā ziņā tās iepriekšējais iemiesojums (reinkarnācija). No šī Mēness radās Zeme, kad tas no savas vielas bija atraisījis un atmetis to, ko mūsdienās apzīmē kā Mēnesi. Tāpat trešajā ciklā agrākās planetārās Saules vietā bija divi ķermeņi, proti, stārvzvaigzne Saule un atšķeltais planetārais Mēness. Un tas bija paņēmis sev līdzī ārā no Saules cilvēku un pārējās būtnes, kuras bija attīstījušās Saules laikā kā cilvēka biedri. Tad Saule *no ārpuses* dāvāja Mēness būtnēm tos spēkus, kurus iepriekš tās bija uzsūkušas tieši no tās kā savas dzīves vietas. – Pēc trešā (Mēness) cikla atkal iestājās miera pauze (Pralaya). Tās laikā abi nošķirtie ķermeņi (Saule un Mēness) apvienojās un kopēji ieņēma sēklas miega stāvokli. Tad ceturtā cikla perioda sākumā no miega tumsības parādījās Saule un planetārais Mēness kā *viens* ķermenis. Un tad šī cikla pirmajā pusē no Saules izdalījās mūsu Zeme ar visiem cilvēkiem un viņa biedriem. Nedaudz vēlāk tā nometa mūsdienu Mēnesi, tā kā kopš šā brīža pastāv trīs daļas kā kādreizējās Saules planētas pēcnācēji.

Tā otrajā lielajā pasaules laikmetā uz Saules planētas cilvēks un attiecībā uz Saturnu pieminētās būtnes izgāja nākamo savas attīstības pakāpi. Cilvēka vēlākā fiziskā ķermeņa iedīgļis, kas bija pakāpeniski attīstījies un veidojies uz Saturna, parādās Saules cikla sākumā kā augs no sēklas. Bet te tas nepaliek tāds pats, kāds bija iepriekš. Tagad to caurauž otrs smalkāks, bet sevī spēkpilns ķermenis, ēteriskais ķermenis. Ja cilvēka Saturna ķermenis bija sava veida automāts (pilnīgi bez dzīvības), tagad ēteriskā ķermeņa, kas to pakāpeniski visu caurauž dēļ, tas kļūst par dzīvu būtni. Līdz ar to cilvēks kļūst kā sava veida augs. Viņa izskats gan nelīdzinās mūsdienu augiem. Tas drīzāk pēc savas formas nedaudz jau līdzinās tagadējam cilvēkam. Tikai galvas iedīgļis, kā tad augu saknes,

ir vērsts uz leju un Saules centru, un kāju aizmetņi kā auga ziedi ir vērsti uz augšu. Spējas patvaļīgi pārvietoties šim augveidīgā cilvēka veidojumam vēl nav.*

Bet tādu formu cilvēks iegūst tikai otrā no septiņiem mazākajiem cikliem (apļiem), kurus iziet Saule, cikla laikā. Pirmā mazākā cikla laikā cilvēka veidojumam vēl nav nekāda ēteriskā ķermeņa. Tur drīzāk tiek īsi atkārtots viss, kam tika iziets cauri Saturna laikmetā. Cilvēka fiziskais ķermenis vēl saglabā savu automātisko raksturu; bet tas nedaudz izmaina savu agrāko formu. Proti, ja tas paliktu tāds, kāds bija uz Saturna, tas nevarētu sniegt mājvietu nekādam ēteriskajam ķermenim. Tas tiek pārveidots tā, ka var kļūt par šī ķermeņa nesēju. Tad sekojošo sešu ciklu laikā ēteriskais ķermenis tiek izveidots arvien vairāk, un ar tā spēkiem, kas iedarbojas uz fizisko ķermeni, arī tas pakāpeniski iegūst arvien pilnīgāku formu. – Pārveidošanas darbu, kas tur tiek īstenots ar cilvēku, veic gari, kuri kopā ar cilvēku jau tika minēti, pārrunājot Saturna attīstību.

Tie gari, kurus sauc par “starojošo dzīvību” jeb “liesmām” (kristīgajā slepenzinātnē “Throne”), te vairs nav pieminami. Viņi savu attiecīgo darbu ir pabeiguši pirmā Saturna cikla pirmajā pusē. Tas, kas ir novērojams pirmā Saules cikla (apļa) laikā, ir “Gudrības garu” (Valdnieki jeb Kyriotetes kristīgajā slepenmācībā) darbība. Tie iesaistījās cilvēka attīstībā (salīdziniet ar iepriekšējiem izklāstiem) pirmā Saturna cikla vidū. Tagad pirmā Saules cikla pirmajā pusē viņi turpina savu darbu, vienu otram sekojošās pakāpēs atkārtojot gudrības pilnu fiziskā ķermeņa ierīkojumu. Nedaudz vēlāk šim darbam pievienojas “Kustības gari” (Dynamis kristietībā, Mahat – teozofiskajā literatūrā). Tādejādi tiek atkārtoti tie Saturna ciklu periodi, kad cilvēka ķermenim tika piešķirta spēja kustēties. Tāpat viens otram sekojoši savu darbību atkārtoti “Formas gari” (Exusiai), “Tumsības” (kristīgi Arhaji, teozofiski Azūras), tad “Uguns dēli” (Ercenģeļi) un beidzot “Mijkrēšļa gari” (Eņģeļi, Lunar Pitris). Līdz ar to ir raksturoti pirmās Saules gaitas (pirmo Saulgriežu) seši mazākie periodi. – Septītajā no šiem mazākajiem periodiem atkal iejaucas “Gudrības gari” (Valdnieki). Ja to iepriekšējā darbības periodā tie bija devuši cilvēka ķermenim viedu uzbūvi, tad tagad tie kustību spēju ieguvušajiem locekļiem piešķir spējas pašas kustības izdarīt gudri. Iepriekš iekšējās gudrības izpausme bija tikai uzbūves veids, tagad par tādu kļūst arī pašas kustības. Līdz ar to beidzas pirmais Saules cikls. Līdz ar to tas sastāv no septiņiem secīgiem mazākajiem cikliem, no kuriem katrs ir kāda Saturna cikla (Saturna apļa) īss atkārtojums. Teozofiskajā literatūrā ir ierasts šos septiņus mazākos ciklus, no kuriem veidojas tā saucamais “aplis”, saukt par “Globen” (lokiem?). (Tad viens aplis notiek septiņos “lokos”.)

Tad pēc pirmā Saules cikla un pēc miera pauzes (Pralaya) seko otrais. Atsevišķie “mazākie cikli” jeb “loki” tiks aprakstīti vēlāk; tagad vajadzētu pāriet pie nākamā Saules cikla. – Jau pirmā laikā cilvēka ķermenis ir nobriedis ēteriskā ķermeņa uzņemšanai, proti, tādēļ, ka “Gudrības gari” ir padarījuši tam iespējamu gudrības pilno kustīgumu. – Bet pa to laiku šie “Gudrības gari” paši ir turpinājuši attīstīties. Ar darbu, ko tie ir paveikuši, viņi ir kļuvuši spējīgi paši no sevis tā izstarot savu vielu, kā “liesmas” izstaroja savējo Saturna cikla sākumā, līdz ar to dodot vielisko pamatu fiziskajam ķermenim. “Gudrības garu” viela tagad ir “ēters”, tā ir sevī kustīga un spēkpilna gudrība, ar citiem vārdiem “dzīvība”. Tātad cilvēku ēteriskais jeb dzīvības ķermenis ir “Gudrības garu” izstarojums. – Šis izstarojums

* Pie tagadējām maņu uztverēm radušam cilvēkam dabiski ir grūti iztēloties, ka cilvēks kā augveida būtne esot dzīvojis pašā Saulē. Tas šķiet neiedomājami, ka dzīva būtne varētu pastāvēt tādos fizikālos apstākļos, kādi tie ir jāpieņem šim faktam. Bet tikai tagadējie augi ir piemērojušies tagadējai fiziskajai Zemei. Un tie ir tā attīstījušies tikai tādēļ, jo tāda ir atbilstošā apkārtējā vide. Saules augveida būtne bija citi dzīves apstākļi, kas atbilda toreizējiem fiziskajiem apstākļiem uz Saules.

turpinās, kamēr apmēram otrā Saules cikla vidū atkal jaunu darbību var uzsākt “Kustības gari”. Iepriekš viņu darbs varēja izplesties tikai uz fizisko cilvēka ķermeni; tagad tas pārsviežas uz ēterisko ķermeni un iedēsta tajā spēkpilnu darbīgumu. Tā tas turpinās līdz trešā Saules cikla vidum. Tad sākas “Formas garu” veikums. Tie dod ēteriskajam ķermenim, kam iepriekš piemita tikai mākoņveidīgs kustīgums, noteiktu veidolu (formu). – Ceturtā Saules rituma vidū šie “Formas gari” iegūst tādu apziņu, kāds cilvēkam būs uz “Venēras”, uz kuras viņš nonāks kā uz aiznākamās planētas pēc Zemes esamības. Tā ir pārs psihiska apziņa. Viņi līdz tai nonāk kā savas darbības trešā un ceturtā Saules rituma auglim. Līdz ar to viņi iegūst spējas Saturna perioda laikā un kopš tā laika tālāk veidotos maņu dīgļus, kas līdz šim bija tikai fizikāli aparāti, ar ēteru pārveidot *dzīvās maņās*.

Līdzīgā norisē šajā laikā “Tumsības gari” (kristīgi Arhaji, teozofiski Asuras) ir pacēlušies līdz psihiskās apziņas pakāpei, kādu cilvēks kā apzinātu tēlaino apziņu attīstīs tikai uz Jupitera. Līdz ar to viņi tagad spēj apzināti darboties no astrālās pasaules. Tagad kādas būtnes ēteriskais ķermenis var tikt ietekmēts no astrālās pasaules. “Tumsības gari” to dara attiecībā uz cilvēka ēterisko ķermeni. Viņi tagad iedēsta tajā patības garu (patstāvību un savtību, egoismu), kā iepriekš viņi to bija darījuši ar fizisko ķermeni. Tātad redzams, kā šie gari pakāpeniski iedēsta egoismu visās cilvēciskās būtības daļās. – Tajā pašā laikā “Uguns dēli” sasniedz apziņas pakāpi, kāda mūsdienās ir cilvēkam kā nomoda apziņa. Tātad par viņiem var teikt, ka viņi tagad kļūst par cilvēkiem. Un viņi sava veida saskarsmei ar ār pasauli var izmantot tikai fizisko cilvēka ķermeni. Līdzīgā veidā arī “Personības gari” varēja izmantot fizisko ķermeni no Saturna ceturtā cikla vidus. Tikai viņi izmantoja maņu dīgļus sava veida uztverei. Bet “Uguns dēli” pēc savas dabas ir tādi, kas savas dvēseles siltumu izlej visā savā apkārtnē. Fiziskais cilvēka ķermenis tagad ir tiktāl, ka viņi var to darīt caur to. Viņu siltums iedarbojas kā perētājas vistas siltums uz perējamo olu, tas ir, tam ir dzīvību pamodinošs spēks. Viss, kas no šāda dzīvību pamodinoša spēka ir cilvēkā un viņa biedros, to toreiz ēteriskajā ķermenī iedēstīja Uguns dēli. Tātad šeit ir darīšana ar tā siltuma pirmsākumu, kas ir visām dzīvajām būtnēm kā vairošanās nosacījums. Vēlāk parādīsies, kādas pārvērtības piedzīvoja šis siltuma spēks, kad Mēness atraisījās no Saules.

Ap piektā cikla vidū “Uguns dēli” paši ir attīstījušies tiktāl, ka spējas, kuras viņi iepriekš īstenoja caur fizisko cilvēka ķermeni, tagad var iepotēt ēteriskajam ķermenim. Viņi tagad nomaina “Personības garus” to darbā ar šo ēterisko ķermeni, kurš līdz ar to kļūst par vairošanās darbības ierosinātāju. – Fizisko ķermeni viņi šajā laikā atstāj Mijkrēšļa dēļiem (eņģeļiem kristietībā, Lunar Pitris teozofijā). Tie pa šo laiku ir sasnieguši neskaidru tēlaino apziņu, kāda cilvēka būs uz Mēness. Viņi uz Saturna ir devuši cilvēka priekštečiem sava veida saprāta orgānu. Tagad viņi turpina veidot cilvēka gara fiziskos darbarīkus, kurus viņš apzināti varēs izmantot vēlākajās attīstības pakāpēs. Līdz ar to uz Saules jau no piektā cikla vidus Serafīmi var vēl pilnīgāk atklāties caur cilvēka ķermeni, nekā tas bija iespējams uz Saturna.

No sestās Saules gaitas vidus cilvēks pats ir tiktāl, ka neapzināti var strādāt ar savu fizisko ķermeni. Līdz ar to šajā ziņā viņš nomaina un atbrīvo “Mijkrēšļa dēlus”. Ar šo darbību viņš trulumā (to neapzinoties) rada pirmo dzīvās garīgās būtnes iedīgli, kuru sauc par dzīvības garu (Buddhi). Tikai vēlākās savas attīstības pakāpēs viņš šo dzīvības garu arī sāks apzināties. Kā no septītā Saturna cikla Throne brīvprātīgi ielēja savu spēku tur izveidotajā garīgā cilvēka aizmetnī, tā tagad to dara Ķerubīmi ar savu gudrību, kuru turpmāk cilvēka dzīvības gars saglabās cauri visām sekojošajām attīstības pakāpēm. No septītā Saules cikla

vidus priekšā atkal iznāk jau uz Saturna iesāktais Garīgā cilvēka (Atma) dīgļis. Tas savienojas ar dzīvības garu (Buddhi), un rodas dzīvā monāde (AtmaBuddhi). – Kamēr cilvēks šajā laikā neapzināti strādā ar savu fizisko ķermeni, Mijkrēšļa dēli pārņem to, kas tagad ir darāms ēteriskā ķermeņa tālāktīstībai. Šajā ziņā viņi ir Uguns dēlu sekotāji. Proti, viņi iestaro šajā ēteriskajā ķermenī savas apziņas tēlus un līdz ar to bauda sava veida sapņojošā stāvoklī šī ķermeņa vairošanās spēku, kur ierosināja Uguns dēli. Tā viņi sagatavo prieku par šo spēku attīstīšanos, kas vēlāk (uz Mēness) attīstīsies cilvēkā un viņa līdzbūtnēs.

Cilvēks savā fiziskajā ķermenī tika izveidots uz Saturna. Tolaik tas bija pilnīgi nedzīvs. Šāds nedzīvs ķermenis slepenzinātnē tiek saukts par minerālu. Tādēļ var sacīt: cilvēks uz Saturna bija minerāls, vai viņš gāja cauri minerālu valstībai. Šim cilvēkminerālam nebija tagadējās formas. Tādi minerāli, kādi ir šodien, tolaik vēl nepastāvēja.

Uz Saules, kā tas tika parādīts, šis cilvēkminerāls, kurš atkal iznāca no miega tumsas kā no dīgļa aizmetņa, tika atdzīvināts. Viņš kļuva par cilvēkaugu, cilvēks gāja cauri augu valstībai. – Bet ne visi cilvēkminerāli tika šādā veidā atdzīvināti. Tas nevarēja notikt, jo augcīvēkam savai dzīvei bija nepieciešams minerāls pamats. Kā mūsdienās nevar būt neviens augs bez minerālu valstības, no kuras tas uzņem savas vielas, tā uz Saules bija ar augcīvēku. Tādēļ daļu no cilvēka aizmetņiem tālākās attīstības labā bija jāatstāj uz minerālu pakāpes. Un tā kā uz Saules valdīja pavisam citādāki apstākļi nekā uz Saturna, tad šie atpakaļ atgrūstie minerāli pieņēma pavisam citus veidolus, nekā tiem bija uz Saturna. Un tā līdzās cilvēku-augu valstībai radās otra, īpaša minerālu valstība. Redzams, ka cilvēks pakāpjas augstākā valstībā, daļu no saviem biedriem atgrūžot zemākā. Šo norisi mēs redzēsim vēl bieži atkārtojamies sekojošajās attīstības pakāpēs.

*

Atkal vieglākam pārskatam dosim kopsavilkumu attīstības faktiem uz Saules.

I. Saule ir tā planēta, uz kuras attīstās otrais cilvēciskais apziņas stāvoklis, bezsapņu miegs. Fiziskais ķermenis paceļas līdz sava veida auga esamībai, jo tajā tiek iekļauts ēteriskais ķermenis.

II. Šī attīstība iziet septiņas apakšpakāpes (mazos ciklus jeb “aplus”).

1. Pirmajā no šīm cikliem nedaudz mainītā formā tiek atkārtotas attīstības pakāpes uz Saturna attiecībā uz fizisko ķermeni.

2. Pirmā cikla noslēgumā sākas ēteriskā ķermeņa izplūšana no “Gudrības gariem”.

3. Otrā cikla vidū sākas “Kustības garu” darbs pie šī ķermeņa.

4. Trešā cikla vidū sākas “Formas garu” veikums ar ēterisko ķermeni.

5. No ceturta cikla vidus šis ķermenis iegūst patību no “Personības gariem”.

6. Pa šo laiku fiziskais ķermenis ar spēkiem, kas jau agrāk uz to iedarbojās, ir progresējis tiktāl, ka caur to “Uguns gari”, sākot ar ceturto ciklu, var pacelties līdz cilvēciskumam.

7. Piektā cikla vidū iepriekš caur cilvēcīgumu izgājušie “Uguns gari” pārņem darbu ar ēterisko ķermeni. Fiziskajā ķermenī šajā laikā darbojas “Mijkrēšļa dēli”.

8. Ap sestā cikla vidu darbs pie ēteriskā ķermeņa pāriet pie “Mijkrēšļa dēliem”. Fizisko ķermeni apstrādā cilvēks pats.

9. Septītā cikla laikā ir izveidojusies dzīvā monāde.

DZĪVE UZ MĒNESS

Pasaules *Mēness* laikmetā, kas seko Saules laikmetam, cilvēks attīsta savu trešo no septiņiem apziņas stāvokļiem. Pirmais izveidojās septiņu Saturna ciklu laikā, otrais – Saules attīstības laikā; ceturtais ir tas, kuru cilvēks pakāpeniski attīsta tieši tagad Zemes gaitu laikā; trīs turpmākie nonāks līdz esamībai uz nākamajām planētām. Saturna cilvēka apziņas stāvokli nevar salīdzināt ne ar vienu tagadējā cilvēka stāvokli, jo tas bija vēl trulāks, neskaidrāks par bezsapņu miegu. Bet Saules apziņa jau ir salīdzināma ar šo bezsapņu miega stāvokli vai arī ar tagadējo – gulošās – augu pasaules apziņu. Bet te vienmēr ir darīšana tikai ar līdzībām. Tas būtu pavisam nepareizi, ja kāds iedomātos, ka lielajos pasaules laikmetos kaut kas atkārtotos tieši tāpat. – Tieši tā tagad ir jāuztver arī, kad tagad Mēness apziņa tiek salīdzināta ar to, ar ko tai ir dažas līdzības, proti, ar sapņu piepildītu miegu. Tā ir tā saucamā tēlainā apziņa, līdz kurai cilvēks tiek uz Mēness. Līdzība ir tajā, ka gan Mēness, kā arī sapņu apziņā būtnes iekšienē paceļas tēli, bildes, kam ir zināma saistība ar ār pasaules lietām un būtnēm. Taču šie *tēli*, *bildes* nav šo lietu vai būtnu *atspulgi*, kopijas kā tagadējam cilvēkam nomodā esot. Sapņu tēli ir izskaņa dienas pārdzīvojumiem vai simboliska izpausme norisēm sapņotāja apkārtne vai arī tam, kas norisinās personības, kura sapņo, iekšienē. Piemērus šiem trim gadījumiem sapņu pārdzīvojumos ir viegli minēt. Vispirms katrs zina tos sapņus, kas nav nekas cits kā juceklīgi tēli no tuvākiem vai senākiem dienas pārdzīvojumiem. Otrajam gadījumam piemērs ir, kad sapņotājam šķiet, ka viņam garām traucas vilciens, un tad, pamostoties viņš pamana, ka šo sapņu tēlu ir simbolizējusi pulksteņa tikšķēšana blakus gultai. Kā piemērs trešā veida sapņu tēliem var derēt, ka kādam šķiet, ka viņš it kā atrodas telpā, kur augšā pie griestiem paslēpušies briesmīgi zvēri, bet, pamostoties no šī sapņa, viņam kļūst skaidrs, ka šādā veidā ir izpaudušās viņa paša galvassāpes. – Ja gribam no šādām juceklīgām sapņu ainām tikt līdz priekšstatam par Mēness apziņu, tad ir jābūt skaidram, ka tēlainais raksturs piemīt arī tai, bet juceklīguma un patvaļīguma vietā valda pilna regularitāte. Mēness apziņas tēliem gan ar priekšmetiem, uz kuriem tie attiecas, ir vēl mazāka līdzība nekā sapņu tēliem: toties pastāv pilnīga atbilstība starp tēlu un priekšmetu. Patlaban Zemes attīstības laikā runa ir par to, ka priekšstats ir atspulgs no sava priekšmeta, tā piemēram, priekšstats “galds” ir atspulgs no paša galda. Mēness apziņā tas tā nav. Piemēram, pieņemsim, ka Mēness cilvēks tuvojas kādai lietai, kas viņam ir simpātiska vai noderīga. Tad viņa dvēselē paceļas krāsaina aina ar gaišu raksturu; ja viņa tuvumā nonāk kaut kas viņam kaitīgs vai nesimpātisks, tad viņam rodas nejauka, tumša aina. Priekšstats nav atspulgs, bet gan tāds priekšmeta *symbols*, kas pilnīgi noteiktā, likumsakarīgā veidā atbilst priekšmetam. Tādēļ būtne, kam rodas šādi simboliski priekšstati, var pēc tiem regulēt savu dzīvi. – Tātad Mēness priekšteču dzīve pagāja tēlos, kam ar tagadējiem sapņiem bija kopīgs pārejošais, plīvojošais un simboliskais raksturs, bet kas atšķīrās no tiem ar pilnīgi likumsakarīgu raksturu.

Pamats šīs tēlainās apziņas attīstībai cilvēka priekštečiem uz Mēness bija trešā locekļa veidošanās līdzās fiziskajam ķermenim un ēteriskajam ķermenim. Šo trešo locekli sauc par astrālo ķermeni. – Bet šī veidošanās notika tikai trešajā mazajā Mēness ciklā – tā saucamajā trešajā Mēness aplī. Abas pirmās Mēness aprites bija tikai atkārtojums tam, kas bija iziets uz Saturna un uz Saules. Taču arī šo atkārtošanos nedrīkst iztēloties tā, it kā te vēlreiz atkārtotos visi uz Saturna un uz Saules piedzīvotie fakti. Kas atkārtojas: fiziskā ķermeņa un ēteriskā ķermeņa izveidošanās vienlaikus piedzīvo tādu pārveidošanos, ka

abi šie cilvēka dabas locekļi trešajā Mēness ciklā var tikt sasaistīti, savienoti ar astrālo ķermeni, kas uz Saules vēl nebija iespējams.

Trešajā Mēness periodā – faktiski šī norise sakās jau apmēram otrā perioda vidū – Kustības gari astrālo no pašu dabas iestaro cilvēka ķermenī. Ceturtā cikla laikā – sākot no trešās vidus – Formas gari izveido šo astrālo ķermeni tā, ka viss tā veidojums, visa tā organizācija spēj attīstīt iekšējas norises. Šīm norisēm piemīt tāds raksturs, ko patlaban dzīvniekiem un cilvēkam sauc par dziņām, kārēm – jeb vēlmju dabu. No ceturtā Mēness cikla vidus Personības gari tad iesāk to, kas ir viņu galvenais uzdevums piektajā Mēness laikmetā: viņi iepotē astrālajam ķermenim patību, kā iepriekšējos pasaules laikmetos viņi to bija izdarījuši attiecībā uz fizisko un uz ēterisko ķermeni. Bet lai šajā iezīmētajā laika momentā, ceturtā Mēness cikla vidū, fiziskais un ēteriskais ķermenis varētu būt tiktāl, ka spētu dot mājvietu patstāvīgam kļuvušam astrālajam ķermenim, veidojošajiem gariem tos vispirms ir līdz tam jānovēd vienu otrai sekojošās attīstības pakāpēs. Tas nu notiek sekojošā veidā. Fizisko ķermeni līdz nepieciešamam briedumam pirmajā Mēness gaitā (aplī) noved Kustības gari, otrajā Formas gari, trešajā Personības gari, ceturtajā Uguns gari, piektajā Mijkrēšļa gari. Precīzi ņemot šis Mijkrēšļa garu darbs norisinās no ceturtā Mēness cikla vidus, tātad tajā pašā laikā, kad Personības gari darbojas ar astrālo ķermeni, kamēr attiecībā uz fizisko ķermeni tā tas bija ar Mijkrēšļa gariem. – Ar ēterisko ķermeni tas notiek sekojoši. Tam nepieciešamās īpašības pirmajā Mēness gaitā iedēsta Gudrības gari, otrajā kustības gari, trešajā Formas gari, ceturtajā Personības un piektajā Uguns gari. Precīzi ņemot šī Uguns garu darbība atkal notiek vienlaikus ar Personības garu darbu ar astrālo ķermeni, tātad sākot no ceturtās Mēness gaitas vidus, iestiepjoties piektajā.

Ja apskata visu cilvēka priekšteci šajā laikā, kā viņš ir uz Mēness izveidojies, tad jāsaka: Cilvēks, sākot no ceturtā Mēness cikla vidus, sastāv no fiziskā ķermeņa, kurā savu darbu dara Mijkrēšļa dēli, no ēteriskā ķermeņa, kurā darbojas Uguns gari, un beidzot no astrālā ķermeņa, kurā savu darbību veic Personības gari. – Ka Mijkrēšļa gari šajā attīstības periodā apstrādā cilvēka fizisko ķermeni, tas viņiem nozīmē, ka viņi tagad paceļas līdz cilvēcīguma pakāpei, ko tajā pašā ciklā uz Saturna paveica Personības gari, uz Saules Uguns gari. Ir jāiztēlojas, ka fiziskā ķermeņa “maņu dīgļus”, kas tagad arī bija turpinājuši veidoties, sākot no ceturtās Mēness gaitas vidus varēja izmantot Mijkrēšļa gari, lai ar tiem uztvertu ārējos priekšmetus un norises uz Mēness. Cilvēks pats tikai uz Zemes būs tiktāl, ka varēs sākt izmantot šis maņas tikai sākot no ceturtā cikla vidus. Turpretī apmēram piektās Mēness gaitas (apļa) vidū viņš ir ticis tiktāl, ka *neapzināti* var darboties ar savu fizisko ķermeni. Ar šo darbību viņš savas apziņas tumsībā rada pirmo dīgļu aizmetņus tam, ko sauc par “pašgaru” (Manas, salīdziniet ar manu “Teozofiju”). Šis “pašgars” nonāks līdz savam pilnīgam uzplaukumam tikai tālākās cilvēces attīstības gaitā. Tas ir tas, kas vēlāk apvienojoties ar Atma, “garacilvēku”, un ar Buddhi, “dzīvības garu”, veidos cilvēka augstāko garīgo daļu. Kā uz Saturna *Throne* jeb Gribas gari caurda “garacilvēku”, un kā uz Saules *Ķerubīmi* ar gudrību to izdarīja attiecībā uz dzīvības garu (Buddhi), tā tagad to paveic *Serafīmi* ar “pašgaru” (Manas). Viņi caurauž to un līdz ar to iedēsta tajā spējas, kas vēlākajās attīstības pakāpēs – uz Zemes – kļūs par cilvēka priekšstatīšanās, iztēles spējām, ar ko viņš varēs saistīties ar savu apkārtējo pasauli kā *domājoša* būtne. – Te tūdaļ ir jāpasaka, ka sākot no sestās Mēness gaitas vidus atkal parādās “dzīvības gars” (Buddhi), no septītās vidus “garacilvēks” (Atma), kuri savienojas ar “pašgaru”, tā ka visa Mēness laikmeta beigās “augstākais cilvēks” ir sagatavots. Tas kopā ar visu pārējo, kas ir attīstījies uz Mēness, izguļ miera pauzi (Pralaya), lai turpinātu savu attīstību uz planētas Zemes.

Kamēr no piektā Mēness cikla vidus līdz pat sestajai cilvēks neapzināti strādā ar savu fizisko ķermeni, ar viņa ēterisko ķermeni darbojas Mijkrēšļa gari. Viņi, kā tas tika parādīts, ar savu iepriekšējā laikmetā (aplī) paveikto darbu ar fizisko ķermeni, ir sagatavojušies tagad nomainīt Uguns garus ēteriskajā ķermenī, kuri savukārt pārņem Personības garu darbu astrālajā ķermenī. Bet Personības gari šajā laikā ir pacēlušies augstākās sfērās. – Mijkrēšļa garu darbs ar ēterisko ķermeni nozīmē, ka viņi paši savus apziņas stāvokļus sasaista ar ēteriskā ķermeņa apziņas tēliem. Tā viņi tajā iedēsta *priekus* un *sāpes* par lietām. Uz Saules šajā ziņā viņu darbības arēna vēl bija tikai fiziskais ķermenis. Tādēļ tur prieks un ciešanas bija saistīti tikai ar *šī* ķermeņa ierīkojumiem, ar tā stāvokļiem. Tagad tas paliek citādāk. Tagad priekš un ciešanas piesaistās ainām, kas rodas ēteriskajā ķermenī. Līdz ar to cilvēka krēslainajā apziņā Mijkrēšļa gari atdzīvina sajūtu pasauli. Tā ir tā pati sajūtu pasaule, kuru cilvēks savā Zemes apziņā atdzīvinās pats sevī. – Astrālajā ķermenī tajā pašā laikā darbojas Uguns gari. Viņi dod tam spējas rosīgi sajūst un just apkārtējo pasauli. Patikai un ciešanām, kā tās tikko aprakstītajā veidā ēteriskajā ķermenī ierosina Mijkrēšļa gari, ir pasīvs raksturs; tie vairāk ir kā bezdarbīgi ārpusaules spoguļattēli. Bet tas, ko Uguns gari izraisa astrālajā ķermenī, ir dzīvīgi *afekti*, mīlestība un naidis, dusmas, bailes, šausmas, vētrainas kaislības, instinkti, dziņas un tā tālāk. Tā kā pirms tam Personības gari (Azūras) šajā ķermenī bija iepotējuši savu būtību, tad tagad šie afekti parādās ar patības raksturu, savām īpatnībām. Tagad ir jāiztēlojas, kā ir veidots cilvēka priekštecis uz Mēness šajā laikā. Viņam ir fiziskais ķermenis, kurā viņš bez apziņas attīsta “pašgaru” (Manas). Viņā ir ēteriskais ķermenis, caur kuru Mijkrēšļa gari jūt patiku un bēdas, beidzot viņam ir arī astrālais ķermenis, kurš caur Uguns gariem ir dziņu, afektu, kaislību pārņemts. Bet šīm trīs Mēness cilvēka daļām vēl pilnībā iztrūkst priekšmetiskās apziņas. Astrālajā ķermenī uzviļņo un izzūd tēli, ainas un to caurkvēlina minētie afekti. Uz Zemes, kad iestāsies priekšmetiskā apziņa, šis astrālais ķermenis kļūs par priekšstatošās domāšanas pakārtoto nesēju jeb instrumentu. Bet tagad, uz Mēness, tas attīstās savā pilnīgā patstāvībā. Tātad šeit tas ir darbīgāks, kustīgāks nekā vēlāk uz Zemes. Ja grib to raksturot, var runāt par to, kas viņš ir dzīvniekcilvēks. Un kā tāds tas ir savā veidā uz augstākas pakāpes nekā tagadējie Zemes dzīvnieki. Tas pilnīgāk piemīt dzīvnieciskuma īpašības. Tās savā ziņā ir mežonīgākas, neapvaldītākas nekā tagadējās dzīvnieku īpašības. Tādēļ šajā savas esamības pakāpē cilvēku var saukt par būtņi, kas savā attīstībā ir tieši pa vidu starp tagadējo dzīvnieku un tagadējo cilvēku. Ja cilvēks savā attīstībā turpinātu šo ceļu taisnā līnijā, tad kļūtu par mežonīgu, neapvaldītu būtņi. Zemes attīstība nozīmē dzīvnieka rakstura noskaņošanu, apvaldišanu cilvēkā. To panāk domu apziņa.

Ja cilvēks, kā viņš attīstījās uz Saules, tika saukts par augciltvēku, tā tagadējais uz Mēness var tikt saukts par dzīvniekciltvēku. Ka tāds var attīstīties, tam priekšnosacījums ir, ka mainās arī apkārtējā pasaule. Tika parādīts, ka augciltvēks uz Saules varēja attīstīties tikai tādēļ, ka līdzās šai augciltvēku valstībai kā pastāvīga attīstījās minerālu valstība. Abu pirmo Mēness laikmetu (apļu) laikā abas agrākās valstības, augu valstība un minerālu valstība, atkal ir parādījušās no tumsas. Tās parādās mainījušās tikai tajā, ka kā viena, tā otra ir kļuvusi raupjāka, blīvāka. Bet trešā Mēness laikmeta laikā no augu valstības viena daļa atšķēlas. Tā neiet līdzī šajā pārejā raupjumā. Līdz ar to tā sagādā vielu, no kuras var veidoties cilvēka dzīvnieciskā būtība. Tieši šī dzīvnieciskā būtība saistībā ar augstāk izveidoto ēterisko ķermeni un no jauna radušos astrālo ķermeni dod iepriekš attēloto cilvēka trīskāršo būtību. Visa augu valsts, kas ir izveidojusies uz Saules, nevar attīstīties par dzīvnieku pasauli. Jo dzīvniecisko būtņu esamības priekšnoteikums ir augi. Augu valsts ir dzīvnieciskās pamats. Kā Saules cilvēks varēja pacelties līdz augam tikai tā, ka

daļu no saviem biedriem atgrūda raupjākā minerālu valstībā, tāpat tas tagad ir ar Mēness-dzīvniekcilvēku. Viņš daļu no būtņēm, kam vēl uz Saules bija ar viņu vienāda augu daba, atstāj uz raupjākās augveidības pakāpes. Bet tāpat kā Mēness-dzīvniekcilvēks nav tāds pats kā tagadējie dzīvnieki, bet gan ir pa vidu starp tagadējo dzīvnieku un tagadējo cilvēku, tāpat Mēness minerāls ir pa vidu starp tagadējo minerālu un tagadējo augu. Tam piemīt kaut kas augveidīgs. Mēness klintis nav akmeņi tagadējā nozīmē, tām piemīt dzīvīgs, dīgstošs, augošs raksturs. Tāpat Mēness augam ir zināms dzīvnieciskuma raksturs.

Mēness-dzīvniekcilvēkam vēl nav cietu kaulu. Viņa skelets vēl ir skrimšļains. Visa viņa daba, salīdzinot ar tagadējo, ir mīksta. Tam atbilstoši arī viņa kustības vēl ir citādas. Kustība uz priekšu nav ejoša, bet drīzāk lēkājoša, respektīvi, pat lidojoša. Tas tā varēja būt, jo toreizējam Mēnesim nebija kā tagadējai Zemei retināta, gaisīga atmosfēra, tā apvalks bija daudz blīvāks, pat blīvāks par tagadējo ūdeni. Šajā blīvi šķidrajā elementā viņš pārvietojās uz priekšu un atpakaļ, augšā un lejā. Un šajā elementā dzīvoja arī minerāli un dzīvnieki, no kuriem viņš uzsūca savu barību. Jā, šis elements arī saturēja spēku, kas tad vēlāk uz Zemes tika pilnībā nodots būtnei pašai, tas bija apaugļošanās spēks. Proti, tolaik cilvēks vēl nebija izveidots divos dzimumos, bija tikai viens. Un viņš tika izveidots no sava ūdensgaisa. Bet kā pasaulē vienmēr pastāv visas pārejas pakāpes, tā arī Mēness laika noslēgumā atsevišķām dzīvniekcilvēka būtņēm jau veidojās divi dzimumi kā sagatavošanās vēlākajam stāvoklim uz Zemes.

Sestais un septītais Mēness cikls bija sava veida atplūdi visām parakstītajām norisēm, bet vienlaikus sava veida pārbrieduša stāvokļa izveidošanās, līdz beidzot viss pārgāja miera pauzē (Pralaya), lai pārgulētu līdz Zemes esamībai.

Cilvēka astrālā ķermeņa attīstība ir saistīta ar zināmu kosmisku norisi, kuru arī šeit ir jāapraksta. Kad pēc miera pauzes, kas sekoja Saules pasaules laikmetam, viss, atkal pamostoties, iznāk no tumsas, tad viss, kas dzīvo uz tā radušās planētas, to vēl apdzīvo kā viens veselums. Bet šī atkal pamodusies Saule tomēr ir citādāka, nekā tā bija iepriekš. Tās viela vairs nav tāda pati kā iepriekš caurcaurēm mirdzoša; tajā drīzāk it tumšākas daļas. Tās it kā izdalās no vienotās masas. Un, sākot no otrā cikla (apļa), šīs partijas arvien vairāk nodalās kā patstāvīgas daļas; Saules ķermenis līdz ar to kļūst līdzīgs biskvītam. Tas sastāv no divām daļām, viena ir būtiski lielāka, otra mazāka, bet tās vēl ir saistītas ar savienojošu elementu. Trešajā ciklā tad šie abi ķermeņi pilnībā atšķeļas viens no otra. Saule un Mēness tagad ir divi ķermeņi, un otrais riņķveidīgi kustas apkārt pirmajam. Līdz ar Mēnesi no Saules atdalās arī visas tās būtnes, kuru attīstība šeit tika aprakstīta. Astrālā ķermeņa attīstība notiek un sākas tikai uz atdalījušās Mēness ķermeņa. Aprakstītā kosmiskā norise ir nosacījums attēlotajai tālākattīstībai. Kamēr te apskatītās pie cilvēka piederošās būtnes savu spēku uzsūca paši no savas dzīves telpas uz Saules, viņu attīstība nevarēja nonākt līdz raksturotajai pakāpei. Ceturtajā ciklā (aplī) Mēness ir patstāvīga planēta, un viss, kas par šo laiku ir aprakstīts, norisinās uz šīs Mēness planētas.

*

Tagad te atkal pārskatāmi apkoposim Mēness planētas un tās būtņu attīstību.

I. Mēness ir planēta, uz kuras cilvēks attīsta tēlaino apziņu ar tās simbolisko raksturu.

II. Abu pirmo ciklu (apļu) laikā sava veida Saturna un Saules norišu atkārtojumā tiek sagatavota cilvēka Mēness attīstība.

III. Trešajā ciklā savu esamību ar Kustības garu izplūšanu uzsāk astrālais ķermenis.

IV. Vienlaikus ar šo norisi no atkal pamodušās vienotā Saules ķermeņa atšķēļas Mēness un sāk riņķot ap Saules atlikumu. Ar cilvēku saistīto būtņu attīstība turpmāk norisinās uz Mēness.

V. Ceturtajā ciklā Mijkrēšļa gari apdzīvo cilvēka fizisko ķermeni un līdz ar to paceļas cilvēces līmenī.

VI. Astrālajā ķermenī, kurš ir radies, Personības gari (Asuras) iepotē patstāvību.

VII. Piektajā ciklā cilvēks neapzināti sāk strādāt ar savu fizisko ķermeni. Līdz ar to jau pirms tam esošajai monādei piebiedrojas „pašgars“ (Manas).

VIII. Cilvēka ēteriskajā ķermenī Mēness esamības laikā attīstās sava veida patika un bēdas, kam piemīt pasīvs raksturs. Turpretī astrālajā ķermenī attīstās dusmu, naida afekti, instinkti, kaislības un tā tālāk.

IX. Abām agrākajām valstībām – augu un minerālu valstībai, kuras tiek nogrūstas uz zemākas pakāpes, piebiedrojas dzīvnieku valstība, kurā patlaban atrodas arī pats cilvēks.

*

Visa šī pasaules laikmeta beigās Mēness arvien vairāk tuvojas Saulei un, kad sākas miera laiks (Pralaya), tie abi atkal ir apvienojušies vienā veselumā, kas tad nonāk miega stāvoklī, lai no jauna pamostos jaunajā laikmetā – uz Zemes.

ZEMES DZĪVE

Iepriekšējos izklāstos tika parādīts, kā viena otrai sekojoši izveidojās sastāvdaļas, kuras veido tā saucamo "zemāko cilvēka dabu": fiziskais ķermenis, ēteriskais ķermenis un astrālais ķermenis. Ir arī ticis aprakstīts, kā, pievienojoties jaunam ķermenim, vecos vienmēr ir jāpārveido tā, lai tie varētu kļūt par nesējiem un instrumentiem vēlāk izveidotajiem. Ar šo progresu ir saistīta arī cilvēka apziņas attīstība. Kamēr zemākajam cilvēkam ir tikai fiziskais ķermenis, tikmēr viņa apziņa ir pavisam trula, kas nelīdzinās pat tagadnes bezsapņu miegam, kaut arī mūsdienu cilvēkam jau šis apziņas stāvoklis faktiski ir "visneapzinātākais". Laikā, kad parādās ēteriskais ķermenis, cilvēks sasniedz tādu apziņu, kāda mūsdienās viņam ir dziļā bezsapņu miegā. Līdz ar astrālā ķermeņa veidošanos parādās krēslaina tēlainā apziņa, līdzīga tai, bet ne tieši tāda, kādu mūsdienās pieraksta cilvēkam, kad viņš sapņo. Ceturto, tagadējo apziņas stāvokli aprakstīsim tagad kā piemītošu Zemes cilvēkam. – Tā izveidojas ceturtajā lielajā pasaules laikmetā, Zemes laikmetā, kas seko iepriekšējiem Saturna, Saules un Mēness laikmetiem.

Uz Saturna dažādās pakāpēs tika izveidots fiziskais cilvēka ķermenis. Toreiz tas vēl nevarēja būt ēteriskā ķermeņa nesējs. Tas arī pievienojās tikai Saules gaitas laikā. Turklāt vienlaikus tikai sekojošos Saules ciklos fiziskais ķermenis tika tā pārveidots, ka varēja kļūt par ēteriskā ķermeņa nesēju, respektīvi, ka ēteriskais ķermenis varēja strādāt fiziskajā ķermenī. Mēness attīstības laikā pievienojās astrālais ķermenis; un atkal fiziskais ķermenis un ēteriskais ķermenis tika pārveidoti tā, ka varēja būt piemēroti nesēji un instrumenti klāt pienākušajam astrālajam ķermenim. Līdz ar to cilvēks uz Mēness ir būtne, ko veido fiziskais ķermenis, ēteriskais ķermenis un astrālais ķermenis. Caur ēterisko ķermeni viņš ir spējīgs sajust prieku un bēdas, caur astrālo ķermeni viņš ir būtne ar afektiem, dusmām, naidu, mīlestību un tā tālāk.

Ar visām viņa būtības daļām, kā tas tika parādīts, darbojas augstāki gari. Tā ēteriskais ķermenis uz Mēness caur Mijkrēšļa gariem saņēma spējas just prieku un bēdas; astrālajā ķermenī Uguns gari iedēstīja afektus.

Vienlaikus trīs lielo ciklu laikā uz Saturna, Saules un Mēness norisinājās vēl kaut kas cits. Pēdējā Saturna cikla laikā ar Gribas garu (Throne) palīdzību tika izveidots garacilvēks (Atma). Pēdējā Saules cikla laikā tam ar Ķerubīmu palīdzību pievienojās dzīvībasgars (Buddhi). Un trešā Mēness cikla laikā ar Serafīmu palīdzību ar tiem savienojās pašgars (Manas). Tātad faktiski šo trīs lielo ciklu laikā ir radušies divējādi cilvēka pirmsākumi: zemākais cilvēks, sastāvošs no fiziskā ķermeņa, ēteriskā ķermeņa, astrālā ķermeņa, un augstākais cilvēks, sastāvošs no garacilvēka (Atma), dzīvībasgara (Buddhi) un pašgara (Manas). Zemākā un augstākā cilvēka daba iesākumā gāja pa šķirtiņiem ceļiem.

Zemes attīstība ir tam, lai abus nošķirtos cilvēka pirmsākumus apvienotu.

Bet vispirms pēc septītā mazā cikla Mēness esamība pāriet sava veida miega stāvoklī (Pralaya). Līdz ar to, tā sacīt, viss tiek samaisīts vienā viendabīgā masā. Arī Saule un Mēness, kuri pēdējā lielajā ciklā bija nošķirti, pēdējās Mēness cikla laikā sakūst atkal kopā.

Kad nu viss atkal iznāk no miega stāvokļa, tad vispirms pirmajā mazajā ciklā būtiskajā ir jāatkārto Saturna stāvoklis, otrajā Saules stāvoklis un trešās laikā Mēness cikls. Šī trešā cikla laikā būtnes uz Mēness, kas atkal ir atšķēlies no Saules, pieņem apmēram tās pašas esamības formas, kādas tām jau bija uz Mēness. Zemākais cilvēks tur ir tāda vidēja būtne

starp mūsdienu cilvēku un dzīvnieku, augi ir pa vidu starp mūsdienu dzīvnieka un augu dabām, un minerāli tikai pa pusei nes mūsdienu nedzīvo raksturu, daļēji tie vēl ir pa pusei augi.

Bet šīs trešā cikla otrajā pusē gatavojas vēl kaut kas cits. Minerāli sacietē, augi pakāpeniski zaudē jūtīguma dzīvniecisko raksturu; un no vienotās dzīvnieciskumu sugas attīstās divas klases. Viena iepaliek uz dzīvnieciskuma pakāpes, turpretī otra pārcieš astrālā ķermeņa sadalīšanos divās daļās. Tas sašķeļas vienā zemākā daļā, kura turpina būt afektu nesējs, un augstākā daļā, kura iegūst zināmu patstāvību tā, ka spēj savā veidā pārvaldīt zemākos locekļus, fizisko ķermeni, ēterisko ķermeni un zemāko astrālo ķermeni. Šo augstāko astrālo ķermeni pārņem savā varā Personības gari, kuri iedēsta tajā tieši patstāvību un līdz ar to arī savtību, patmīlību. Tikai zemākajā cilvēka astrālajā ķermenī tagad savu darbu veic Uguns gari, kamēr ēteriskajā ķermenī darbojas Mijkrēšļa gari, un fiziskajā ķermenī savu darbu sāk tās spēka būtības, kuras var apzīmēt par īstenajiem cilvēka priekštečiem. Tā pati spēka būtība uz Saturna ar Throne palīdzību izveidojas garacilvēku (Atma), uz Saules dzīvībasgaru (Buddhi) ar Ķerubīmu atbalstu un uz Mēness pašgaru (Manas) kopā ar Serafīmiem. – Bet tagad tas mainās. Throne, Ķerubīmi un Serafīmi paceļas augstākās sfērās; un garīgais cilvēks kā savus palīgus iegūst Gudrības, Kustības un Formas garus. Tie tagad ir vienoti ar pašgaru, dzīvībasgaru un garacilvēku (ar Mans – Buddhi – Atma). Ar šo būtņu atbalstu trešā Zemes cikla otrās puses laikā raksturotā cilvēka spēka būtne izveido savu fizisko ķermeni. Visnozīmīgāk tur darbojas Formas gari. Tie jau izveido cilvēka fizisko ķermeni tā, ka tas kļūst par sava veida priekšteci vēlākajam cilvēka ķermenim, sākot no ceturtā cikla (tagadējā jeb ceturtā apļa).

Atpalikušo dzīvniekbūtņu astrālajā ķermenī paliek darbojamies vienīgi Uguns gari, augu ēteriskajā ķermenī tikai Mijkrēšļa gari. Turpretī minerālu valstības pārveidošanā līdzdarbojas arī Formas gari. Viņi ir tie, kuri tos sacietina, tātad iedēsta tajos stingtu, cietu formu.

Bet visā tajā nedrīkst iztēloties, it kā minēto garu darbības loks paliktu ierobežots tikai tajā, kas ir ticis raksturots. Ar to vienmēr bija domāts tikai visu darbību galvenais virziens. Pakārtotā veidā visas garīgās būtnes darbojas līdzīgi visur. Piemēram, Formas gari minētajā laikā veic zināmus darbus arī fiziskajos augu un dzīvnieku ķermeņos un tā tālāk.

Pēc tam, kad tas viss ir noticis, visas būtības – arī Saule un Mēness – trešā Zemes cikla beigās atkal sakūst kopā un tad iziet īsāku miera stāvokli (mazo Pralaya). Tad viss atkal ir viena vienota masa (haoss); un tās beigās sākas ceturtais Zemes cikls, kurā mēs pašlaik atrodamies.

Vispirms no viendabīgās masas dīgļu stāvoklī sāk izdalīties viss, kam jau iepriekš minerālu, augu, dzīvnieku un cilvēku valstībā bija būtņu veids. Vispirms kā *patstāvīgi* dīgļi atkal var parādīties tikai cilvēka priekšteči, ar kuru augstāko astrālo ķermeni iepriekšējā mazajā ciklā bija strādājuši Personības gari. Visām pārējām būtnēm no minerālu, augu un dzīvnieku valstības vēl nav nekādas patstāvīgas esamības. (Jo šajā pakāpē viss vēl atrodas tajā augsti garīgajā stāvoklī, kuru sauc par “bezveidīgo” jeb Arupa-stāvokli. Tagadējā attīstības pakāpē tikai augstākās cilvēku domas un idejas – piemēram, matemātiskie un tikumiskie ideāli – ir austas no tās vielas, no kuras attēlotajā bija veidotas visas būtnes.) Kas ir zemāks nekā cilvēka priekšteči, var parādīties tikai kā kādas augstākas būtnes darbība. Tā dzīvnieki vispirms eksistēja kā Uguns garu apziņas stāvokļi, augi kā Mijkrēšļa garu apziņas stāvokļi. Bet minerāliem ir dubulta domu esamība. Iesākumā tie eksistē kā

minēto cilvēka priekšteču domu dīgli un tad kā domas Formas garu apziņā. Arī “augstākais cilvēks” (garacilvēks, dzīvībasgars, pašgars) eksistē Formas garu apziņā.

Tad pakāpeniski ar visu notiek sava veida sabiezīšanās. Bet šis blīvums nākamajā pakāpē vēl ir tāds, kas nepārsniedz domu blīvumu. Tajā var parādīties tikai tās dzīvnieciskās būtnes, kas radušās iepriekšējā ciklā. Tās nošķiras no Uguns garu apziņas un kļūst patstāvīgas domu būtnes. Šo pakāpi sauc par “izveidoto (uzprojektēto)” jeb Rupa-stāvokli. Cilvēks te paiet tālāk uz priekšu tiktāl, ciktāl viņa iepriekš bezveidīgo patstāvīgo domu ķermeni Formas gari ietērpj ķermenī no rupjāk veidotas domu vielas. Dzīvnieki kā patstāvīgas būtnes vispār te pastāv tikai no šīs vielas.

Tad notiek vēl tālāka sablīvēšanās. Stāvoklis, kāds tagad tiek sasniegts, ir salīdzināms ar to, no kā ir noauti sapņojošās tēlainās apziņas priekšstati. Šo pakāpi sauc par “astrālo”. – Cilvēka priekštecis turpina progresēt. Viņa būtība klāt abām pārējām sastāvdaļām saņem vēl vienu, kas sastāv no raksturotās vielas. Līdz ar to viņam tagad ir iekšējais bezveidīgais būtības kodols, domu ķermenis un astrālais ķermenis. Arī dzīvnieki iegūst tādu pašu astrālo ķermeni; augi atraisās no Mijkrēšļa garu apziņas kā patstāvīgas astrālas būtības.

Attīstības tālākais progress ir tāds, ka sablīvēšanās attīstās līdz stāvoklim, kuru sauc par fizisko. Iesākumā ir runa par vissmalkāko fizisko stāvokli, kāds ir vissmalkākajam ēteram. Cilvēka priekštecis – caur Formas gariem – klāt savām agrākajām sastāvdaļām saņem vissmalkāko ēterisko ķermeni. Līdz ar to viņš sastāv no bezveidīga domu kodola, no izveidota domu ķermeņa, astrālā ķermeņa un ēteriskā ķermeņa. Dzīvniekiem ir izveidots domu ķermenis, astrālais un ēteriskais ķermenis; augiem ir astrālais un ēteriskais ķermenis; minerāli te vispirms parādās kā patstāvīgi ēteriski tēli. Tātad šajā attīstības pakāpē ir darīšana ar četrām valstībām: ar minerālu, augu, dzīvnieku un cilvēku valstību. Bet līdzās tām līdzšinējās attīstības gaitā ir radušās vēl trīs citas valstības. Laikā, kamēr dzīvnieki uz domu pakāpes (Rupa-pakāpes) atraisījās no Uguns gariem, arī Personības gari atdalīja no sevis zināmas būtības. Tās sastāv no nenoteiktas domu vielas, kas saveļas kā mākoņi un atkal izšķīst un tā aizplūst prom. Par tām nevar runāt kā par patstāvīgām būtnēm, bet gan tikai par neregulāru vispārēju masu. Tā ir sākotnējā elementārā valstība. Astrālajā pakāpē kaut kas līdzīgs atšķējas no Uguns gariem. Tie ir ēnveidīgi tēli jeb shēmas līdzīgas sapņojošās tēlainās apziņas priekšstatiem. Tas veido otro elementāro valstību. Beidzot fiziskās pakāpes sākumā no Mijkrēšļa gariem atraisās nenoteiktas tēlainas būtnes. Arī tās nav patstāvīgas, bet spēj izpaust spēkus, kas ir līdzīgi cilvēciskajām un dzīvnieciskajām kaislībām un afektiem. Šie nepastāvīgie spindzošie afekti veido trešo elementāro valstību. Būtnes, kurām ir sapņveidīga tēlainā apziņa, vai tādas, kurām ir apzināta tēlainā apziņa, var šīs trešās elementārās valstības radības uztvert kā plūstošu gaismu, krāsu plankumus, smakas, garšas, kā visādus toņus un trokšņus. Taču visas šīs uztveres jāiztēlojas tādas spokainas.

Tātad Zemi tad, kad tā kā smalks ēterisks ķermenis sablīvējas no sava astrālā priekšteča, ir jāiztēlojas kā konglomerātu no ēteriskas minerālās pamatmasas, no ēteriskām augu, dzīvnieku un cilvēku būtnēm. It kā aizpildot starptelpu un arī caurplūstot citām būtnēm tur ir klāt trešās elementārās valstības radības.

Šo Zemes ķermeni apdzīvo augstākās garīgās būtnes, kuras visdaudzveidīgākajos veidos darbojas minētajās valstībās. Tās, tā sacīt, veido garīgu kopību, garīgu valsti, un tās dzīvesvieta un darbnīca ir Zemes ķermenis, ko tās nes sev līdzī kā gliemezis savu māju. Turklāt jāņem vērā, ka vēl pilnīgi vienoti ar Zemi ir Saule un Mēness, kas tagad ir atdalīti. Šie abi debesu ķermeņi tikai vēlāk atdalās no Zemes.

“Augstākajam cilvēkam” (garacilvēks – dzīvībasgars – pašgars, Atma – Buddhi – Manas) šajā pakāpē vēl nav nekādas patstāvības. Tas vēl veido vienu daļu no garīgās valsts, proti, iesākumā ir piesaistīts Formas gariem, kā cilvēka roka kā nepatstāvīga daļa ir saistīta ar cilvēka organismu.

Līdz ar to ir izsekots Zemes veidošanās ceļš līdz tās fiziskā stāvokļa sākumam. Tālāk tiks parādīts, kā viss turpinās jau šajā stāvoklī. Tad līdzšinējais attīstības ceļš turpināsies tajā, kas attiecībā uz Zemes attīstību no Akaša-hronikas jau tika pateikts iepriekšējās nodaļās.

Šādi attīstības stāvokļi, kādi te tika minēti kā bezveidīgais, izveidotais, astrālais un fiziskais stāvoklis, kas tād ir atšķirami vienā mazākā ciklā (aplī), teozofijas rokasgrāmatās tiek saukti par lokiem (Globen). Tātad šajā nozīmē tur runā par Arupa-, Rupa-, astrālo- un fizisko-loku (Globus). Daži šādu apzīmējumu neuzskata par trāpīgu. Bet te nerunāsim par vārdu piešķiršanu un izmantošanu. Galvenais patiesi nav tas, bet gan pati lieta. Ja papūlas to aprakstīt, cik labi vien iespējams, tad tas ir labāk, nekā daudz raizēties par apzīmējumiem. Tiem vienmēr savā ziņā ir jābūt netrāpīgiem. Jo te garīgās pasaules fakti ir jāapzīmē ar nosaukumiem, kas ir nākuši no maņu pasaules, tād ir iespējams runāt tikai līdzībās.

*

Cilvēka pasaules attīstības izklāsts ir novests līdz punktam, kur Zeme ir nonākusi līdz savas fiziskās sablīvēšanās sākumam. Attēlosim cilvēku pasaules attīstības stāvokli šajā pakāpē. Kas vēlāk parādīsies kā Saule, Mēness un Zeme, tas šobrīd vēl ir vienots vienā vienīgā ķermenī. Tas sastāv no smalkas ēteriskas matērijas. Tie, kas vēlāk parādīsies kā cilvēki, dzīvnieki, augi un minerāli var eksistēt tikai šīs matērijas ietvaros. Tālākam attīstības progresam šim vienam debesu ķermenim vispirms ir jāsadalaš divos, no kuriem viens kļūs par vēlāko Sauli, bet otrs ir tāds, kas vēl satur sevī apvienotu vēlāko Zemi un vēlāko Mēnesi. Tikai vēlāk sašķelsies arī šis pēdējais debesu ķermenis; tas, kas kļūs par Mēnesi, atšķelsies, un paliks tikai Zeme kā cilvēka un viņa līdzradību dzīvesvieta.

Tam, kurš zina parasto teozofisko literatūru, jābūt skaidram, ka *viena* debesu ķermeņa sašķelšanās divos ir notikusi tajā laika posmā, ko šajā literatūrā dēvē par tā saucamās otrās cilvēku galvenās rases attīstību. Šīs rases cilvēku priekšteči tiek attēloti kā tēli ar smalkiem ēteriskiem ķermeņiem. Taču nedrīkst iztēloties, ka tādi būtu varējuši attīstīties uz mūsu tagadējās Zemes pēc tam, kad tā jau bija atraisījies no Saules un bija arī jau izgrūdusi no sevis Mēnesi. Pēc šīs atdalīšanās šādi ēteriskie ķermeņi vairs nebija iespējami. – Ja apskata cilvēces attīstību tajā ciklā, līdz kuram pašlaik ir nonācis mūsu apskats un kas izvedīs mūs līdz tagadnei, tad atklājas virkne galveno stāvokļu, no kuriem mūsu tagadējais ir piektais. – Iepriekšējos izklāstos no Akaša-hronikas par šiem stāvokļiem jau tika runāts. Tikai vēlreiz minēsim to, kas ir nepieciešams izklāsta tālākam padziļinājumam. – Pirmais galvenais stāvoklis rāda cilvēka priekštečus kā caurcaurēm smalkas ēteriskas būtnes. Nedaudz neprecīzi parastā teozofiskā literatūra sauc šīs būtnes par pirmo pamatrasi. Būtībā šis stāvoklis saglabājas vēl arī otrā laikmeta laikā, kur minētā literatūra jau noliek otro pamatrasu. Līdz šai attīstības pakāpei Saule, Mēness un Zeme vēl ir viens debesu ķermenis. Tad Saule nodalās kā patstāvīgs ķermenis. Līdz ar to tā atņem vēl ar Mēnesi vienotajai Zemei visus tos spēkus, ar kuriem cilvēku priekšteči varēja saglabāt savu ēterisko stāvokli. Līdz ar Saules atšķelšanos notiek cilvēka formu sablīvēšanās un arī pārējo cilvēcisko līdzradību formu sablīvēšanās. Šīm radībām tagad zināmā mērā ir jāiekārtojas savā jaunajā dzīvesvietā.

Bet no šīs dzīvesvietas aiziet ne tikai materiālie spēki. Līdzīgi aiziet arī garīgās būtnes, par kurām tika teikts, ka tās šajā raksturotajā *vienā* debesu ķermenī veido garīgu kopību. To esamība paliek daudz ciešākā saistībā ar Sauli nekā ar to debesu ķermeni, kuru Saule ir no sevis atgrūduši. Ja šīs būtnes paliktu vienotas ar spēkiem, kuri vēlāk attīstās uz Zemes un uz Mēness, tad tās pašas vairs nespētu turpināt attīstīties līdz savām atbilstošajām pakāpēm. Tām tālākai attīstībai bija nepieciešama jauna dzīvesvieta. To tām dāvāja Saule pēc tam kad bija – tā sacīt – attīrījusies no Zemes un Mēness spēkiem. Tajā pakāpē, kurā tagad stāv šīs būtnes, tas uz Zemes un Mēness spēkiem var vēl iedarboties tikai no ārienes, no Saules.

Redzams, kāda ir raksturotās atšķelšanās jēga. Zināmas būtnes, kuras ir augstākas par cilvēku, līdz šim laika momentam bija izgājušas savu attīstību uz šī *viena* raksturotā debesu ķermeņa, tagad tās paņem daļu no tā sev un cilvēkam ar viņa līdzradībām atstāj atlikumu.

Saules atšķelšanās sekas bija radikāla revolūcija cilvēka un viņa līdzradību attīstībā. Tie zināmā mērā nokrita no augstākas esamības pakāpes uz zemāku. Tam tā bija jānotiek, jo pazuda tiešā saikne ar šīm augstākajām būtnēm. Viņi būtu nonākuši pilnīgā savas attīstības strupceļā, ja neiestātos citi pasaules notikumi, līdz ar ko progress tika atsākts no jauna, un attīstība tika ievirzīta pavisam citās sliedēs. – Ar tiem spēkiem, kas patlaban ir apvienoti nodalītajā Mēnesī un kuri tolaik vēl bija iekšā Zemē, progresā turpināšanās būtu neiespējama. Ar tiem spēkiem nevarētu rasties tagadējā cilvēce, bet tikai tāds būtu veids, kurām trešajā Mēness attīstības ciklā attīstītie afekti, dusmas, naids un tā tālāk būtu kāpinājušies neizmērojamā dzīvnieciskumā. – Zināmu laika posmu tas tā arī notika. Saules atšķelšanās tiešā iedarbība bija trešā cilvēku priekšteču pamatstāvokļa rašanās, kas teozofiskajā literatūrā tiek apzīmēta kā trešā pamatrāse, lemūriskā. Atkal apzīmējums “rase” šim attīstības stāvoklim nav īpaši veiksmīgs. Jo ar to, ko mūsdienās apzīmē kā “rasi”, tālaika cilvēka priekštečus var salīdzināt tikai neraksturīgā nozīmē. Ir jābūt pilnīgi skaidram, ka attīstības formas gan tālā senatnē, gan arī nākotnē tik totāli atšķiras no tagadējām, ka mūsu tagadējie apzīmējumi var kalpot tikai kā pagaidu izlīdzināšanās un šiem tālajiem laikmetiem faktiski zaudē jebkuru jēgu. – Pamatā ņemot, par “rasēm” var sākt runāt tikai, kad minētajā trešajā pamatstāvoklī (lemūriskajā) attīstība ir aizvirzījusies apmēram līdz otrajai trešdaļai. Tikai tad izveidojas tas, ko tagad sauc par “rasēm”. Šis “rasu raksturs” tad saglabājas līdz pat atlantiskās attīstības laikam, ceturtajā pamatstāvoklī, un tad tālāk līdz pat mūsu piektā pamatstāvokļa laikam. Taču jau mūsu piektā laikmeta beigās vārds “rase” atkal zaudēs jebkādu nozīmi. Cilvēce nākotnē būs sadalīta daļās, kuras vairs nevarēs apzīmēt kā “rases”. Parastajā teozofiskajā literatūrā šajā ziņā ir sarīkojusi lielu jucekli. Proti, tas ir noticis ar grāmatu, kurai no otras puses ir vislielākie nopelni, vispirms jaunajos laikos popularizējot teozofisko pasaules uzskatu, tā ir Sinnens “Ezotēriskais budisms”. Tur pasaules attīstība ir attēlotā tā, it kā “rases” atkārtotos mūžīgi vienādā veidā cauri visiem pasaules cikliem. Bet tā tas nu nemaz nav. Arī tas, kas ir pelnījis saukties par “rasi”, rodas un izzūd. Un izteikumu “rase” drīkstētu izmantot tikai zināmam posmam cilvēces attīstībā. Pirms un pēc šī posma ir attīstības formas, kas ir kaut kas pavisam cits nekā “rases”. – Šādu piezīmi esmu atļāvis tikai tādēļ, ka to pilnībā attaisno Akaša-hronikas patiesa atšifrēšana. Turklāt atšifrētājs apzinās tajā esam pilnīgā saskaņā ar patieso okulto garīgo pētniecību. Citādi viņam nekādā gadījumā neienāktu prātā kaut ko tādu iebilst pret nopelniem visbagātāko grāmatu no teozofiskās literatūras. Viņš arī drīkst izteikt – faktiski pilnīgi lieki – izteikt piezīmi, ka “Ezotēriskajā budismā” pieminēto lielo skolotāju inspirācijas nav pretrunā ar šeit izklāstīto, bet

pārpratums ir radies tikai tādēļ, ka minētās grāmatas autors šo inspirāciju grūti izsakāmo gudrību savā veidā ir pārcēlis tagad ierastajā cilvēku valodā.

Tikai trešais cilvēces attīstības pamatstāvoklis ir tas, kurā beidzot ir radušās "rases". Un šo notikumu izraisīja Mēness atdalīšanās no Zemes. Šo atšķelšanos pavadīja divu dzimumu izcelšanās. Atkārtoti uz šo cilvēces attīstības pakāpi tika norādīts "Akaša-hronikas" izklāstos. Kad vēl ar Mēnesi vienotā Zeme atšķēlās no Saules, cilvēcē vēl nebija vīrišķā un sievišķā dzimuma. Katra cilvēciskā būtne savā vēl pavisam smalkajā ķermenī apvienoja abus dzimumus. – Tikai jāatceras, ka dubultdzimuma cilvēka priekšteči attiecībā pret šodienas cilvēku stāvēja zemā attīstības pakāpē. Zemākās dziņas iedarbojās ar neizmērojamu enerģiju, un no kādas garīgās attīstības vēl nekā nebija. Ka pēdējā tika uzkurināta, līdz ar to iedzenot zemākās dziņas zināmās robežās, saistīts ar to, ka tajā pašā laikā, kad šķīrās Zeme un Mēness, pirmā nonāca citu debess ķermeņu iedarbības jomā. Par šo ārkārtīgi nozīmīgo Zemes mijiedarbību ar citiem debesu ķermeņiem, tās tikšanos ar svešām planētām laikā, ko teozofiskajā literatūrā sauc par lemūrisku, būs pastāstīts nākamajā "Akaša-hronikas" nodaļā.

Tā pati attīstības gaita tiks izklāstīta vēlreiz no cita skatupunkta. Tas notiek pilnīgi noteikta iemesla dēļ. Proti, nekad nav iespējams darīt pārāk daudz, lai uz augstākajām pasaulēm attiecināmās patiesības apskatītu no visdažādākajām pusēm. Vajadzētu būt skaidram, ka no jebkuras puses skatoties, var sniegt tikai pavisam trūcīgu skici. Un tikai pakāpeniski, apskatot to pašu lietu no visdažādākajām pusēm, iespaidi, kurus tā saņem, papildinās līdz arvien dzīvīgākai kopainai. Un tikai šādas ainas var palīdzēt cilvēkam, kurš grib iedziļināties augstākajās pasaulēs, nevis sausi shematiski jēdzieni. Jo dzīvīgākas ir ainas, jo krāsainākas tās ir, jo vairāk var cerēt tuvoties augstākajām patiesībām. – Ir taču skaidrs, ka tieši ainas no augstākajām pasaulēm ir tās, kas patlaban daudzos laikabiedros izsauc neuzticību. Cilvēkiem labprāt patīk saņemt jēdzienu shēmas, iedalījumus – ar pēc iespējas daudziem nosaukumiem – par Devahanu (dievu mājokli), par planētu attīstību un tā tālāk; bet kļūst ļoti grūti, ja kāds uzdrošinās attēlot pārjutekliskās pasaules tā, kā kāds ceļotājs attēlo Dienvidamerikas ainavas. Un tomēr būtu jāsaprot, ka tikai ar dzīvīgi sveigām ainām var saņemt kaut ko derīgu, nevis no nedzīvām shēmām un nosaukumiem.

ČETRDAĻĪGAIS ZEMES CILVĒKS

Šajā attēlojumā vadīsimies no cilvēka. Tā, kā viņš patlaban dzīvo uz Zemes, šis cilvēks sastāv no fiziskā ķermeņa, ēteriskā jeb dzīvības ķermeņa, astrālā ķermeņa un "Es". Šajā četrdaļīgajā cilvēka dabā ir aizmetņi augstākai attīstībai. "Es" no sevis pārveido "zemākos" ķermeņus un līdz ar to ieveido tajos augstākos cilvēka dabas locekļus. Es veiktā astrālā ķermeņa bagātināšana un šķīstīšana izraisa "pašgara" (Manas) rašanos; ēteriskā jeb dzīvības ķermeņa pārveidošana rada dzīvībasgaru (Buddhi), un fiziskā ķermeņa pārveidošana rada īsteno "garacilvēku" (Atma). Astrālā ķermeņa pārveidošana tagadējā Zemes attīstības periodā rit pilnā sparā, apzinātā ēteriskā ķermeņa un fiziskā ķermeņa pārveidošana piederas vēlākiem laikiem; patlaban tā ir sākusies tikai iesvētītajiem – slepenzinātniekiem un viņu skolēniem. – Šī trīskāršā cilvēka pārveidošana ir apzināta, pirms tās norisinājās vairāk vai mazāk neapzināta tieši līdzšinējās Zemes attīstības laikā. Šajā neapzinātajā astrālā ķermeņa, ēterķermeņa un fiziskā ķermeņa pārveidošanā ir jāmeklē sajūtu dvēseles, saprāta dvēseles un apziņas dvēseles izcelsme.*

Tagad jums ir jāsaprot, kurš no cilvēka trīs ķermeņiem (fiziskais, ēteriskais un astrālais ķermenis) ir savā veidā vispilnīgākais. Var viegli ļauties kārdinājumam fizisko ķermeni uzskatīt par zemāko un tādēļ arī visnepilnīgāko. Bet tad ir pieļauta kļūda. Astrālais un ēteriskais ķermenis gan sasniegs augstu pilnību nākotnē: bet patlaban fiziskais ķermenis savā veidā ir pilnīgāks nekā tie abi savos. Minētie maldi var rasties tikai tādēļ, ka fiziskais ķermenis cilvēkam ir kopējs ar zemāko šīs zemes dabas valstību, ar minerālu valstību. Ēteriskais ķermenis cilvēkam ir kopējs ar augstāko augu valstību, astrālais ķermenis ar dzīvnieku valstību. – Tas gan ir pareizi, ka fiziskais cilvēka ķermenis sastāv no tām pašām vielām un spēkiem, kas atrodami plašajā minerālu valstībā; tikai veids, kā šīs vielas un spēki cilvēka ķermenī mijiedarbojas, ir uzbūves gudrības un pilnības izpausme. Katrs, kurš piekrīt studēt šo būvi ne tikai ar prozaisku saprātu, bet ar visu savu jūtošo dvēseli, drīz vien pārlicināsies, ka tā tas ir. Ņemam apskatam jebkuru daļu no cilvēka fiziskā ķermeņa, piemēram, augšstilba kaula augšējo daļu. Tas nav masīvs vielu salikums, bet gan ir izveidots vismākslinieciskākajā veidā no stabiņiem, kas vērsti visdažādākajos virzienos. Nekāda tagadnes inženiermāksla nespētu tādā gudrībā izveidot nevienu tādu tilta balstu konstrukciju vai kaut ko tamlīdzīgu. Kaut kas kaulam tamlīdzīgs mūsdienās tālu pārsniedz jebkuru cilvēka gudrības pilnību. Kauls ir tik viedi veidots, lai ar vismazāko vielas daudzumu ar šādu stabiņu sakārtojumu tiktu sasniegta nepieciešamā nestspēja cilvēka ķermeņa augšdaļas balstīšanai. Tiek izmantots vismazākais vielas daudzums, lai sasniegtu vislielāko iespējamo spēka iedarbību. Var tikai ar apbrīnu iedziļināties šādos "dabas arhitektūras meistardarbos". Un ar ne mazāku apbrīnu var stāvēt cilvēka galvas smadzeņu vai sirds brīnumainās uzbūves priekšā, jā, arī cilvēka fiziskā ķermeņa kopuma priekšā. Un salīdziniet ar to pilnības pakāpi, kādu cilvēces pašreizējās attīstības pakāpē ir sasniegjis, piemēram, astrālais ķermenis. Tas ir patikas un nepatikas, dziņu un alku un tā tālāk nesējs. Bet kādi afekti piemeklē šo astrālo ķermeni pretstatā fiziskā ķermeņa viedajam ierīkojumam! Liela daļa baudvielu, kuras cilvēks uzņem, ir inde sirdij. Bet no tā izriet, ka darbība, kuru veic sirds fiziskā uzbūve, ir daudz viedāka nekā astrālā ķermeņa darbība, kura pat darbojas pretī šai gudrībai. Astrālais ķermenis gan aizsniegsies līdz augstākai gudrībai nākotnē; bet patlaban tas savā veidā vēl nav tik pilnīgs kā fiziskais

* Precīzāk šo visu var izsekot mana raksta "Par bērna audzināšanu no garazinātnes viedokļa" izklāstos un manā "Teozofija, pārjutekliska pasaules apskata un cilvēka misijas izklāsta mēģinājums".

ķermenis savā veidolā. Līdzīgu ainu varētu parādīt salīdzinājumā ar ēterisko ķermeni; un arī attiecībā uz “Es”, šo būtņi, kurai līdz gudrībai ir jāaicinās taustoties no mirkļa uz mirkli cauri maldiem un ilūzijām.

Ja salīdzina cilvēka daļu pilnības pakāpes, tad nebūs grūti atklāt, ka fiziskais ķermenis pēc sava veida ir vispilnīgākais, ka mazāka pilnības pakāpe ir ēteriskajam ķermenim, vēl mazāka astrālajam ķermenim; un visnepilnīgākā cilvēka daļa šajā laikā pēc sava veida ir “Es”. Tas ceļas no tā, ka cilvēka dzīvesvietas planetārās attīstības laikā pie cilvēka fiziskā ķermeņa ir strādāts visilgāk. Tas, ko cilvēks tagad nēsā kā savu fizisko ķermeni, ir izdzīvojis līdz visām attīstības pakāpēm no Saturna, Saules, Mēness un Zemes (līdz pat šodienas pakāpei). Visi šo planetāro ķermeņu spēki viens pēc otra ir strādājuši ar šo ķermeni, un tā tas pakāpeniski ir varējis sasniegt savu tagadējo pilnības pakāpi. Tātad tā ir tagadējās cilvēka dabas *vissenākā* daļa. – Ēteriskais ķermenis, ka tagad tas ir redzams cilvēkā, Saturna laikā vēl vispār nepastāvēja. Tas pievienojās tikai Saules attīstības laikā. Tātad ar to nav strādājuši četru planetāro ķermeņu spēki kā ar fizisko ķermeni, bet tikai trīs: proti, Saules, Mēness un Zemes. Tātad tas tikai savā nākotnes attīstības periodā varēs būt tik pilnīgs pēc sava veidola, kāds patlaban ir fiziskais ķermenis. Astrālais ķermenis pievienojās fiziskajam ķermenim un ēteriskajam ķermenim tikai Mēness laikā, un “Es” tikai uz Zemes.

Ir jāiztēlojas, ka cilvēka fiziskais ķermenis uz Saturna sasniedza zināmu sava veidojuma pakāpi, kas tad savā veidā tika turpināta uz Saules tiktāl, ka tas varēja kļūt par ēteriskā ķermeņa nesēju. Uz Saturna šis fiziskais ķermenis bija nonācis tikai tiktāl, ka bija kā vislielākā mērā salikts mehānisms, bet kurā vēl nebija nekā dzīva. Salikuma komplicētība izraisīja to, ka galu galā tas sabruka. Jo šī komplicētība bija sasniegusi tik augstu pakāpi, ka vairs nevarēja noturēties tikai ar tiem minerālajiem spēkiem, kas tajā darbojās. Un līdz ar šo fiziskā cilvēka ķermeņa sabrukšanu vispār sākās Saturna pagrimums. – Proti, uz Saturna no tagadējām dabas valstībām, proti, minerālu valstības, augu valsts, dzīvnieku valsts un cilvēku valstības, bija tikai pēdējā. Tā, ko tagad pazīst kā dzīvniekus, augus un minerālus, uz Saturna vēl nebija. Uz šī debesu ķermeņa no tagadējām četrām dabas valstībām bija tikai cilvēks ar savu fizisko ķermeni; un šis fiziskais ķermenis bija kā sava veida komplicēts minerāls. Pārējās valstības izcēlās tādejādi, ka uz secīgi sekojošajiem debesu ķermeņiem ne visas būtnes spēja sasniegt pilno attīstības mērķi. Tā tikai daļa no uz Saturna izveidotajiem cilvēku ķermeņiem sasniedza pilno Saturna mērķi. Tie cilvēka ķermeņi, kuri bija sasnieguši šo mērķi, Saules laikā it kā tika pamodināti jaunai esamībai pēc to senās formas, un šo formu caurāda ēteriskais ķermenis. Līdz ar to tie attīstījās līdz augstākai pilnības pakāpei. Tie kļuva par sava veida augcivīkiem. Bet tai cilvēka ķermeņu daļai, kas uz Saturna nevarēja pilnībā sasniegt attīstības mērķi, Saules laikā bija jāturpina nokavētais būtiski nelabvēlīgākos apstākļos, nekā tas *šai* attīstībai bija uz Saturna. Tādēļ tā atpalika no daļas, kura uz Saturna bija sasniegusi mērķi pilnībā. Līdz ar to uz Saules līdzās cilvēku valstībai radās otra dabas valstība.

Būtu maldīgi iedomāties, ka visi orgāni, kādi ir atrodami tagadējā cilvēka ķermenī, pirmsākumos radās jau uz Saturna. Tā tas nebija. Tie drīzāk galvenokārt ir maņu orgāni cilvēka ķermenī, kuru izcelsmi varētu attiecināt uz šo seno laiku. Tik sena izcelsme ir pirmajiem acu, ausu un tā tālāk aizmetņiem, kuri uz Saturna kā minerāli ķermeņi veidojās tā, kā tagad uz Zemes rodas “nedzīvie kristāli”; bet savu tagadējo formu atbilstošie orgāni ieguva tādejādi, ka katrā no sekojošajiem planetārajiem laikiem pārveidojās līdz aizvien augstākai pilnībai. Uz Saturna tie bija fizikāli aparāti, nekas vairāk. Uz Saules tie tad tika

pārveidoti, jo tos caurda ēteriskais jeb dzīvības ķermenis. Līdz ar to tie tika iesaistīti dzīvības procesos. Tie kļuva par atdzīvinātiem fiziskāiem aparātiem. Tiem pievienojās tās cilvēka fiziskā ķermeņa daļas, kas vispār varēja attīstīties tikai ēteriskā ķermeņa ietekmē: augšanas, barošanās un vairošanās orgāni. Pats par sevi saprotams, ka šo orgānu pirmie aizmetņi, kādi tie izveidojās uz Saules, nelīdzinās tai formas pilnībai, kāda tiem ir patlaban. – Augstākie orgāni, kādus cilvēka ķermenis toreiz iekļāva, sadarbojoties fiziskajam ķermenim un ēteriskajam ķermenim, bija tie, kuri tagadnē ir izauguši par *dziedzeriem*. Tā tātad fiziskais cilvēka ķermenis uz Saules ir dziedzeru sistēma, kurā ir ietverti atbilstošajā pakāpē esošie maņu orgāni. – Uz Mēness attīstība turpinās. Fiziskajam ķermenim un ēteriskajam ķermenim pievienojas astrālais ķermenis. Līdz ar to dziedzeru-maņu organismā tiek ievēdoti pirmie nervus sistēmas aizmetņi. Redzams, ka fiziskais cilvēka ķermenis secīgos planetārās attīstības laikos kļūst arvien komplicētāks. Uz Mēness tas jau ir salikts no nerviem, dziedzeriem, maņām. Maņas jau ir piedzīvojušas divreizēju pārveidošanos un pilnīgošanos, nervi ir savā pirmajā pakāpē. Ja apskata Mēness cilvēku kā vienu veselumu, tad viņš sastāv no trīs locekļiem: fiziskā ķermeņa, ēteriskā ķermeņa un astrālā ķermeņa. Fiziskais ķermenis ir trīsdaļīgs; *ši ķermeņa* struktūra nes sevī Saturna, Saules un Mēness spēku darbu. Ēteriskais ķermenis vēl ir tikai divdaļīgs. Tajā ir tikai Saules un Mēness darba sekas; au astrālais ķermenis vēl ir viendaļīgs. Ar to ir strādājuši tikai Mēness spēki. – Uzņemot astrālo ķermeni, cilvēks uz Mēness ir kļuvis spējīgs uz sajūtu dzīvi, attīsta zināmu subjektivitāti, iekšējo pasauli. Viņš no tā, kas norisinās viņam apkārt, savā astrālajā ķermenī var izveidot *bildes, tēlus*. Šos tēlus zināmā mērā var salīdzināt ar tagadējās cilvēka apziņas sapņu tēliem; tikai tie ir dzīvīgāki, krāsaināki un, kas ir galvenais, tie ir saistīti ar norisēm ārpusē, kamēr tagadējie sapņu tēli ir tikai atskaņas no ikdienas dzīves vai citādi *neskaidri* atspoguļojumi iekšējām vai ārējām norisēm. Šie Mēness apziņas tēli pilnībā atbilda tam, uz ko tie attiecās ārpusē. Piemēram, varam pieņemt, kā šāds Mēness cilvēks, kā viņš tikko – sastāvošs no fiziskā ķermeņa, ēterķermeņa un astrālķermeņa – tika raksturots, būtu pietuvojies citam Mēness cilvēkam. Viņš gan to nevarētu uztvert kā telpisku priekšmetu, jo tas ir kļuvis iespējams tikai ar cilvēka Zemes apziņu, bet viņa astrālajā ķermenī paceltos tēls, kas ar savu krāsu un formu pavisam precīzi paustu, vai šī otra būtne tuvojas šim Mēness cilvēkam ar simpātiju vai antipātiju, vai tā varētu būt noderīga vai bīstama. Atkarībā no tā Mēness cilvēks varētu precīzi ierīkot savu izturēšanos pēc tiem tēliem, kas ir radušies viņa tēlainajā apziņā. Šie tēli viņam bija pilnīgs orientēšanās līdzeklis. Un fiziskais instruments, kas bija vajadzīgs astrālajam ķermenim, lai veidotu attiecības ar zemākajām dabas valstībām, bija fiziskajā ķermenī iekļautā nervu sistēma.

Ka šeit attēlotā pārvērtība ar cilvēku varēja norisināties Mēness laikā, tam bija nepieciešama liela pasaules notikuma līdzdarbība. Astrālā ķermeņa iekļaušana un tam atbilstošās nervu sistēma izveidošanās fiziskajā ķermenī kļuva iespējama tikai tādēļ, ka tas, kas iepriekš bija viens ķermenis, *Saule*, sašķēlās *divos*, *Saulē* un *Mēnesī*. Pirmā pakāpēs līdz stāvvzvaigznei, otrais palika planēta – kāda pirms tam bija arī Saule – un sāka aprīņkot Sauli, no kuras bija atšķēlies. Līdz ar to ar visu, kas dzīvoja uz Saules un uz Mēness, notika nozīmīgas pārvērtības. Šim pārvērtību procesam te iesākumā izsekosim tiktāl, ciktāl tas attiecas uz Mēness dzīvi. No fiziskā un ēteriskā ķermeņa sastāvošais cilvēks, Mēnesim atšķēloties no Saules, palika vienots ar pirmo. Līdz ar to iestājās pilnīgi jauni esamības nosacījumi. Mēness no Saules bija paņēmis līdzī tikai daļu no Saules spēkiem; tikai šī daļa tagad iedarbojās uz cilvēku no viņa paša debesu ķermeņa, pārējo daļu no spēkiem Saule bija paturējusi sevī. Tātad šī daļa Mēnesim un arī tā iedzīvotājam, cilvēkam, tika piesūtīta

no ārpuses. Ja būtu saglabājušies agrākie apstākļi, tad visi Saules spēki arī turpmāk būtu pieplūduši cilvēkam no viņa paša dzīves arēnas, un tad nevarētu rasties tā iekšējā dzīve, kas parādās astrālā ķermeņa tēlu uzniršanā. Tagad Saules spēks *no ārpuses* iedarbojās uz fizisko ķermeni un uz ēterķermeni, uz kuriem bija iedarbojies arī iepriekš. Taču tagad tas šajos abos ķermeņos deva daļu brīvu iedarbībām, kuras nāca no atšķelšanās rezultātā radušās jaunā debesu ķermeņa, proti, no Mēness. Tātad tagad cilvēks uz Mēness bija pakļauts dubultai iedarbībai gan no Saules, gan no Mēness. Un Mēness iedarbība bija atbildīga par to, ka no fiziskā un ēteriskā ķermeņa izveidojās daļas, kas ļāva tajos iekļauties astrālajam ķermenim. Un astrālais ķermenis var radīt tēlus tikai tad, ja Saules spēki tam nenāk no savas planētas, bet gan no ārpuses. Mēness iedarbības tā pārveidoja maņu aizmetņus un dziedzeru orgānus, ka tajos varēja iekļauties nervu sistēma; un Saules iedarbības nodrošināja to, ka tēli, kuriem instruments bija šī nervu sistēma, atbilda ārējām Mēness norisēm iepriekš aprakstītajā veidā.

Šādā veidā attīstība varēja turpināties tikai līdz zināmam punktam. Ja šis punkts tiktu pārkāpts, Mēness cilvēks sastingtu savā iekšējā tēlu dzīvē; līdz ar to viņam būtu jāzaudē jebkura kopsakarība ar Sauli. Kad tiktāl bija nonācis, Saule atkal uzņēma Mēnesi sevī, tā ka kādu laiku abi atkal bija *viens* ķermenis. Savienošanās ilga tikmēr, kamēr cilvēks bija ticis pietiekami tālu, lai ar jaunu attīstības pakāpi varētu novērst nocietināšanos, kam būtu bijis jāiestājas uz Mēness. Kad tas bija noticis, notika jauna šķelšanās, taču tagad Mēness paņēma līdzīgu vēl Saules spēkus, ko iepriekš nebija saņēmis. Un tas izraisīja to, ka pēc kāda laika atkal notika atšķelšanās. Tas, kas bija atšķēlies no Saules, bija viens debesu ķermenis, kas saturēja visus tos spēkus un būtnes, kas patlaban dzīvo uz Zemes un uz Mēness. Tātad tolaik Zeme vēl saturēja savā ķermenī Mēnesi, kas tagad riņķo ap to. Ja tas būtu palicis Zemē, tad tā nekad nebūtu varējusi kļūt par arēnu tādai cilvēka attīstībai, kāda patlaban norisinās. Vispirms bija jātiek atgrūstiem tagadējā Mēness spēkiem; un cilvēkam bija jāpaliek uz tā attīrītās Zemes arēnas un tur jāturpina sava attīstība. Šādā veidā no senās Saules radās trīs debesu ķermeņi. Un no divu šo debesu ķermeņu, jaunās Saules un jaunā Mēness, spēki tika sūtīti Zemei un līdz ar to tās iedzīvotājiem no ārpuses. – Līdz ar šo progresu debesu ķermeņu attīstībā kļuva iespējams, ka trīsdaļīgā cilvēka daba, kāda tā vēl bija uz Mēness, iekļāva sevī *ceturtu sastāvdaļu*, "Es". Šī iekļaušana bija saistīta ar fiziskā ķermeņa, ēteriskā ķermeņa un astrālā ķermeņa pilnveidošanos. Fiziskā ķermeņa pilnveidošanās ietvēra to, ka tajā tika ievēdota sirds sistēma kā *siltu asiņu* sagatavotājs. Pats par sevi saprotams, ka tagad maņu sistēmai, dziedzeru sistēmai un nervu sistēmai bija jātiek pārveidotām tā, lai tās cilvēka organismā saderētu ar jaunpienākušo silto asiņu sistēmu. Bet maņu orgāni tika pārveidoti tā, ka no senā Mēness tēlainās apziņas varēja rasties priekšmetiskā apziņa, kas sniedza *ārēju* lietu uztveres un kāda cilvēkam pašlaik piemīt, sākot no pamošanās no rīta un līdz iemigšanai vakarā. Uz senā Mēness maņas vēl nebija atvērtas uz ārpusi; apziņas tēli pacēlās no iekšienes; tieši šī maņu atvēršanās uz ārpusi ir Zemes attīstības sasniegums.

Iepriekš jau tika minēts, ka ne jau visi uz Saturna aizmetušies cilvēku ķermeņi sasniedza mērķi, kāds tiem tur bija uzdots, un ka tā uz Saules līdzās cilvēku valstībai viņu toreizējā veidolā radās vēl otra dabas valstība. Un ir jāiztēlojas, ka katrā no sekojošām attīstības pakāpēm, uz Saules, uz Mēness un Zemes vienmēr bija būtnes, kas atpalika no mērķa, tā rodoties zemākajām dabas valstībām. Piemēram, cilvēkam vistuvāk stāvošā dzīvnieku valstība ir tā, kas bija atpalikusi jau uz Saturna, bet daļēji nelabvēlīgos apstākļos uz Saules un uz Mēness turpināja attīstīties, tā ka uz Zemes tā gan nav tiktāl kā cilvēks, bet daļēji tomēr ar spējām uzņemt siltas asinis. Jo pirms Zemes laika siltas asinis nebija nevienā no

dabas valstībām. Tagadējie aukstasiņu (kuriem ķermeņa temperatūra mainās atkarībā no vides temperatūras) dzīvnieki un zināmi augi ir radušies tā, ka zināmas būtnes no zemākām Saules valstībām atkal atpalika no pakāpes, kuru sasniedza pārējās šīs pakāpes būtnes. Tagadējā minerālu valstība ir radusies visvēlāk, proti, vispār tikai Zemes laikā.

Četrdaļīgais Zemes cilvēks saņem no Saules un no Mēness to spēku ietekmes, kas palika saistīti ar šiem debesu ķermeņiem. Viņam no Saules nāk progresam, augšanai un tapšanai kalpojošie spēki, no Mēness nocietinošie, formējošie spēki. Ja cilvēks atrastos tikai Saules ietekmē, tad izšķīstu neizmērojami steidzīgā augšanas progresā. Tādēļ pēc atbilstoša laika viņam reiz bija jāpamet Saule un jāsaņem pārāk straujās progresēšanas piebremzēšana uz nodalītā senā Mēness. Bet, ja viņš ilgstoši paliktu saistīts ar to, tad augšanas aizture viņā sastingu nekustīgā formā. Tādēļ viņš devās tālāk uz Zemes attīstību, kurā abas šīs ietekmes atbilstošā veidā saglabā līdzsvaru. Bet līdz ar to vienlaikus ir radies laika moments, kurā četrdaļīgā cilvēkbūtne iekļauj sevī kaut ko augstāku: dvēseli kā iekšēju būtību.

Cilvēka fiziskais ķermenis ar savu formu, saviem ierīkojumiem, kustībām un tā tālāk ir izpausme un sekas tam, kas norisinās pārējos locekļos, ēteriskajā ķermenī, astrālajā ķermenī un Es. Līdzšinējos apskatos no "Akaša-hronikas" jau parādījās, kā attīstības gaitā šie pārējie locekļi pakāpeniski ir iesaistījušies fiziskā ķermeņa veidošanā. Saturna attīstības laikā vēl neviens no šiem citiem locekļiem nebija saistīts ar fizisko cilvēka ķermeni. Bet tolaik tika ielikts pirmais uzmetums to veidošanai. Tomēr nedrīkst iedomāties, ka spēki, kuri tad vēlāk iedarbojas uz fizisko ķermeni no ēteriskā ķermeņa, no astrālā ķermeņa un no Es, Saturna laikā nebūtu uz to iedarbojušies. Tie darbojas arī tolaik, tikai zināmā veidā no ārpuses, nevis no iekšienes. Pārējie locekļi vēl nebija izveidoti, vēl nebija īpašā formā apvienoti ar fizisko ķermeni; bet spēki, kas vēlāk tajos apvienojās, jau darbojās it kā no apkārtnes – Saturna atmosfēras – un veidoja šo ķermeņu pirmos iedīgļus. Šie iedīgļi uz Saules tad tika pārveidoti tādēļ, jo daļa no šiem spēkiem izveidojās par īpašu cilvēka ēterisko ķermeni un nu iedarbojās uz fizisko ķermeni ne tikai no ārienes, bet no iekšienes. Tas pats notika uz Mēness attiecībā uz astrālo ķermeni. Un uz Zemes cilvēka fiziskais ķermenis tika pārveidots ceturto reizi, tam kļūstot par mājokli "Es"-am, kas tagad strādā no iekšienes.

Redzams, ka fiziskais cilvēka ķermenis garazinātniskā pētnieka skatam nav nekas ciets, nemainīgs savā veidojumā un darbības veidā. Tas ir pakļauts nemitīgai pārveidošanai. Un šāda pārveidošanās tā attīstībā norisinās arī tagadējā Zemes laikapospmā. Cilvēka dzīvi var apjēgt tikai tad, ja spēj izveidot priekšstatu par šo pārveidošanos.

Cilvēka orgānu garazinātnisks apskats parāda, ka tie atrodas ļoti dažādās savas attīstības pakāpēs. Cilvēka ķermenī ir tādi orgāni, kuri pēc sava tagadējā veidojuma ir lejupejoša, bet citi augšupejoša attīstībā. Pirmie nākotnē arvien vairāk zaudēs savu nozīmi cilvēkam. To uzdevumu ziedu laiki ir pagājuši, tie saruks un galu galā pazudīs no cilvēka ķermeņa. Citu orgānu attīstība ir augšupejoša; tajos ir daudz kā, kas pagaidām ir tikai dīgļa stāvoklī; tie nākotnē attīstīties pilnīgākā veidolā ar augstākiem uzdevumiem. Pie pirmajiem orgāniem cita starpā pieder tie, kuri kalpo, lai vairotos un radītu sev līdzīgos. Tie nākotnē savu uzdevumu nodos citiem orgāniem un paši nogrims nenozīmībā. Pienāks laiks, kad tie būs atrodami cilvēka ķermenī tikai panīkušā stāvoklī un tad tajos saskatīs tikai cilvēka attīstības aizvēstures lieciniekus.

Citi orgāni, piemēram, sirds un veidojumi tās kaimiņos zināmā nozīmē ir tikai savas attīstības sākumā. Tajos viss, kas pagaidām ir dīgļa stāvoklī, atplauks tikai nākotnē. Proti,

garazinātniskais uzskats sirdī un tās saistībā ar tā saucamo asinsriti saskata kaut ko pavisam citu nekā tagadējā fizioloģija, kura šajā ziņā ir pilnīgi atkarīga no mehāniski-materiālistiskiem priekšstatiem. Turklāt šai garazinātnei izdodas izskaidrot faktus, kuri mūsdienu zinātnei ir labi zināmi, bet kuriem tā ar saviem līdzekļiem nespēj sniegt kaut cik apmierinošu risinājumu. Anatomija rāda, ka cilvēka ķermeņa muskuļi pēc to uzbūves ir divu veidu. Ir tādi, kuru mazākās daļiņas ir gludas lentītes, un ir tādi, kuru mazākajā daļiņās parādās regulārs šķērsvītrojums. Gludie muskuļi vispārīgi ir tādi, kuri savās kustībās ir neatkarīgi no cilvēka gribas. Gludi ir, piemēram, zarnu muskuļi, kuri ar regulārām kustībām bīda uz priekšu barības putriņu, bez kādas cilvēka gribas (patvaļas) ietekmes uz šīm kustībām. Tālāk, gludi ir tie muskuļi, kuri ir atrodamī aca varavīksnenē. Šie muskuļi kalpo kustībām, ar kurām tiek paplašināta aca zilīte, kad ir mazs gaismas daudzums, un ar kurām tā tiek sašaurināta, ja acī ieplūst pārāk daudz gaismas. Arī šīs kustības nav atkarīgas no cilvēka gribas. Turpretī svītroti ir tie muskuļi, kuri izpilda kustības cilvēka gribas ietekmē, piemēram, muskuļi, ar kuriem tiek kustinātas rokas un kājas. No šīs vispārējās uzbūves un veidojuma sirds, kas taču arī ir muskulis, veido izņēmumu. Arī sirds kustības mūsdienu cilvēciskās attīstības laikā nav pakļauta gribai; un tomēr tas ir "šķērsvītrotais" muskulis. Garazinātne savā veidā sniedz tam pamatojumu. Tāda, kāda sirds ir tagad, tā nepaliks vienmēr. Nākotnē tai būs pavisam cita forma un mainīts uzdevums. Tā ir ceļā, lai kļūtu par patvaļīgu, gribai pakļautu muskuli. Nākotnē tā izpildīs kustības, kas būs sekas cilvēka iekšējiem dvēseles impulsiem. Tā jau tagad savā uzbūvē parāda, kāda būs tās nozīme nākotnē, kad sirds kustības tāpat būs cilvēka gribas izpausme, kā patlaban rokas pacelšana vai kājas likšana uz priekšu. – šis uzskats par sirdi ir saistīts kopsakarībā ar aptverošām garazinātnes atziņām par sirds attiecībām ar tā saucamo asinsriti. Mehāniski-materiālistiskā dzīves mācība sirdī saskata sava veida sūkni, kas regulārā veidā sūknē asinis cauri ķermenim. Tur sirds ir asins kustības cēlonis. Garazinātniskās atziņas rāda kaut ko pavisam citu. Tai asiņu pulsēšana, viss to iekšējais kustīgums ir izpausme un sekas dvēseles norisēm. Dvēseliskais ir cēlonis tam, kā uzvedas asinis. Nobālēšana izbīstoties no bailēm, nosarkšana kauna sajūtas ietekmē un rupjas sekas dvēseliskajām norisēm asinīs. Bet viss, kas norisinās asinīs, ir tikai izpausme tam, kas notiek dvēseles dzīvē. Tikai kopsakarība starp asins pulsēšanu un dvēseles impulsiem ir ļoti noslēpumaini-dziļāka. Un nevis cēlonis, bet sekas asins pulsācijai ir sirds kustības. – Nākotnē sirds ar patvaļīgām kustībām nesis ārējā pasaulē sekas tam, kas tiks noauts cilvēka dvēselē.

Citi tādi orgāni, kam ir līdzīga augšupejoša attīstība, ir elpošanas orgāni, proti, pēc to uzdevuma būt par runas rīkiem. Mūsdienās cilvēks spēj caur tiem savas domas pārveidot gaisa viļņos. Tādejādi viņš to, ko pārdzīvo iekšēji, iespiež ārējā pasaulē. Viņš savus iekšējos pārdzīvojumus pārveido gaisa viļņos. Šī gaisa viļņu kustība ir reprodukcija tam, kas viņā norisinās iekšēji. Nākotnē viņš arvien vairāk un vairāk šādā veidā atveidos savu iekšējo būtību kā tādu. Un augstākais sasniegums šajā virzienā būs, ka viņš ar saviem pilnības virsotni sasniegušajiem runas orgāniem radīs pats sevi – sev līdzīgos. Tātad runas orgāni mūsdienās dīglveidīgi jau satur sevī nākotnes reprodiktīvo sistēmu (vairošanās orgānus). Un fakts, ka vīriešu dzimtes indivīdam dzimumbrieduma laikā parādās balss lūzums, ir sekas noslēpumainajai kopsakarībai starp runas orgāniem un reprodiktīvo sistēmu.

Šādā veidā garazinātniski var tikt paskatīts viss cilvēka fiziskais ķermenis ar visiem tā orgāniem. Te pagaidām tiek sniegti tikai daži paraugi. Pastāv garazinātniskā anatomija un fizioloģija. Un tagadējai nemaz ne tik tālā nākotnē nāksies ļauties no tām apaugļoties, faktiski pilnīgi pārveidoties tajās.

Te šajā jomā būs īpaši uzskatāmi, ka tādi rezultāti, kā iepriekš minētie, nedrīkst tikt veidoti no kailiem spriedumiem, domu spekulācijām (piemēram, pēc analogijas), bet tie drīkst izrietēt tikai no īstiem garazinātniskiem pētījumiem. To ir nepieciešams uzsvērt, jo pārāk viegli notiek tas, ka dedzīgi garazinātnes atzinēji, kad ir apguvuši dažas zināšanas, sāk vērpt tālāk šīs idejas tukšās fantāzijās. Tad nav nekāds brīnums, ka tā rodas tikai izdomājumi, kādi šajā jomā zeļ īpaši kupli.

Piemēram, no iepriekšējiem apskatiem varētu izdarīt secinājumu: tā kā cilvēka vairošanās orgāni to tagadējā formā nākotnē zaudēs savu nozīmi visagrāk, tad tie arī senatnē ir radušies visagrāk, tie tāpat zināmā mērā ir vissenākie cilvēka ķermeņa orgāni. Pareizi ir tieši pretējais. Tie savu tagadējo veidolu ir ieguvuši visvēlāk un visagrāk atkal pazaudēs.

Garazinātniskajos pētījumos atklājas sekojošais. Uz Saules fiziskais cilvēka ķermenis bija savā ziņā pacēlies līdz augu esamībai. Tolaik to caurda tikai ēteriskais ķermenis. Uz Mēness tas pieņēma dzīvnieka ķermeņa raksturu, jo to caurda arī astrālais ķermenis. Bet ne visi orgāni piedalījās šajā pārvērtībā uz dzīvnieka raksturu. Dažas daļas palika auga pakāpē. Un arī, kad uz Zemes pēc Es iekļaušanas, cilvēka ķermenis pacēlās līdz savai tagadējai formai, daži orgāniem joprojām piemita izteikts auga raksturs. Protams, nedrīkst iedomāties, ka šie orgāni izskatījās tieši tā, kā izskatās mūsdienu augi. Pie šiem orgāniem pieder reproduktīvie orgāni. Tie arī Zemes attīstības sākumā joprojām piemita augu raksturs. Seno mistēriju gudrība to zināja. Un senākā māksla, kas ir tik daudz saglabājusi no mistēriju nostāstiem: piemēram, hermafrodītus tā attēlo ar augu lapu viedīgiem vairošanās orgāniem. Tie ir priekšteči cilvēkiem, kam vēl bija senais reproduktīvo orgānu veids (bija dubultdzimuma). To, piemēram, var redzēt kādam hermafrodītam Romas Kapitolija krājumos. Un, kad šīs lietas reiz būs izprastas, tad sapratis arī patieso iemeslu tam, piemēram, kāpēc Ieva ir aizsegusies ar vīģes lapu. Dažam labam no senajiem attēlojumiem atklāsies patiesie izskaidrojumi, kamēr tagadējie tomēr ceļas tikai no līdz galam neizvestas domāšanas. Tikai starp citu jāpiezīmē, ka iepriekš minētajam hermafrodītam ir vēl arī citi augu pielikumi. Kad tas tika veidots, vel bija saglabājies nostāsts par to, ka mūžsenā pagātnē zināmi cilvēka orgāni tika pārveidoti no auga uz dzīvnieka raksturu.

Visas šīs cilvēka ķermeņa pārvērtības ir tikai ēteriskā ķermeņa, astrālā ķermeņa un Es pārformēšanas spēku izpausme. Fiziskā cilvēka ķermeņa pārvērtības pavada augstāko cilvēka locekļu veikumi. Tādēļ šī cilvēka ķermeņa uzbūvi un darbības veidu var saprast tikai tad, ja iedziļinās "Akaša-hronikā", kura tieši parāda, kā norisinās vairāk dvēselisko un garīgo cilvēka locekļu augstākās pārvērtības. Viss fiziskais un materiālais rod izskaidrojumu caur garīgo. Un tiek izgaismota pat šī fiziskā nākotne, ja iedziļinās garīgajā.

Nākamajos rakstos tiks pateiktas dažas lietas par Zemes un cilvēces nākotni.

ATBILDES UZ JAUTĀJUMIEM

Ir šāds jautājums: Ja mēs vienmēr jaunus iemiesojumus secīgajās rasēs iegūstam arvien jaunas spējas, un tālāk – ja nekas no tā, ko dvēsele ir apguvusi no pieredzes, neiet zudumā no tās dārgumu krājumiem – kā ir izskaidrojams tas, ka cilvēcei mūsdienās nav palicis nekas no tajos laikos augsti attīstītajām gribas, priekšstatīšanās, dabas spēku pārvaldīšanas spējām?

Faktiski nekas no tām spējām, ko dvēsele ir iemantojusi, ejot cauri kādai attīstības pakāpei, nepazūd. Bet, kad tiek iemantota kāda jauna spēja, tad iepriekš iegūtās pieņem citu formu. Tā vairs neizdzīvo pati sev, bet gan veido *pamatu* jaunajai spējai. Piemēram, atlantīdi ieguva spējas atcerēties, atmiņu. Mūsdienu cilvēks patiešām var tikai ļoti vāji iztēloties, ko spēja kāda paveikt atlantieša atmiņa. Viss, ko mūsu piektajā pamatrasē parādās šķietami kā *iedzimti* priekšstati, Atlantīdā vispirms tika iemantots caur atmiņu. Telpas, laika, skaitļu priekšstati, utt., radītu pavisam citas grūtības, ja tas būtu jāapgūst tikai mūsdienu cilvēkam. Jo spējas, ko ir jāapgūst mūsdienu cilvēkam, ir kombinējošais saprāts. Atlantiešiem nepastāvēja loģika. Bet katram agrāk iemantotam dvēseles spēkam ar savu formu ir jāatkāpjas, jānonirst zem apziņas sliekšņa, kad ir jāapgūst kaut kas jauns. Bebram savas spējas intuitīvi veidot savas sarežģītās būves būtu jāpārveido par kaut ko citu, ja viņš pēkšņi, piemēram, kļūtu par domājošu būtni. – Atlantiešiem, piemēram, bija spējas zināmā veidā pārvaldīt dzīvības spēku. Savas brīnumainās mašīnas viņi būvēja ar šo spēku. Bet viņiem toties nebija nekā no tā, kas piektās pamatrases tautām piemīt kā dotības stāstīt. Atlantiešiem nebija ne mītu, ne pasaku. Mūsu rases piederīgajiem šis atlantiešu dzīvību pārvaldošais spēks parādās zem mitoloģijas maskas. Un šādā formā tas varēja kļūt par pamatu mūsu rases saprāta darbībai. Mūsu rases lielie atklājēji ir atlantiešu rases “gaišreģu” inkarnācijas. Viņu ģeniālajās idejās izdzīvo kaut kas, kam pamats ir cits, kaut kas, kas viņu atlantiskās inkarnācijas laikā viņos bija kā dzīvību radošais spēks. Mūsu loģika, dabas izziņa, tehnika un tā tālāk aug no pamata, ko ir ielikuši atlantieši. Ja, piemēram, kāds tehniķis savu kombinējošo spēku varētu pārvērst atpakaļ, tad rastos kaut kas, ko spēja atlantietis. Visa romiešu jurisprudences bija pārveidots agrākā laika gribas spēks. Griba pati turklāt palika fonā un tā vietā, lai pati pieņemtu *formu*, pārveidojās domu formās, kas izpaudās tiesību jēdzienos. Grieķu skaistuma apjēga ir celta tieši uz to spēku pamata, kas atlantiešiem izdzīvoja lielisku augu un dzīvnieku formu audzēšanā. *Fidija* fantāzijā dzīvoja kaut kas, ko atlantietis tieši izmantoja īstu dzīvo būtnu pārveidošanai.

Vēl viens jautājums ir sekojošs: Kādas ir garazinātnes (teozofijas) attiecības ar tā saucamajām slepenzinātnēm?

Slepenzinātnes ir bijušas vienmēr. Tās tika piekoptas tā saucamajās slepenskolās. Par tām kaut ko uzzināt varēja tikai tas, kas pakļāvās zināmiem pārbaudījumiem. Viņam tad vienmēr tika atklāts tikai tik daudz, cik atbilda viņa intelektuālajām, garīgajām un morālajām spējām. Tā tam bija jābūt, jo augstākās zināšanas, pareizi pielietotas, ir atslēga varai, kas nesagatavotu cilvēku rokās novestu pie to ļaunprātīgas izmantošanas. Caur garazinātņi tagad ir popularizētas dažas slepenzinātnes elementārās mācības. Iemesls tam ir tagadējā laika apstākļi. Cilvēce savos progresīvākajos locekļos attiecībā uz saprāta veidošanu ir jau tikusi tiktāl, ka īsākā vai ilgākā laikā pati nonāktu līdz zināmiem

priekšstatiem, kas senāk bija slepenzinību daļa. Tikai tad šie priekšstati tiktu apgūtu panīkušā, kariķētā un kaitējošā formā. Tādēļ slepenzinošie nolēma daļu no slepenzinībām nodot atklātībai. Līdz ar to tiek dota iespēja kultūras attīstības gaitā sasniegto cilvēces progresu samērot ar patiesās gudrības mērogu. Mūsu dabas izziņa ved, piemēram, pie priekšstatiem par lietu pamatu. Bet bez slepenzinātniskas iedziļināšanās šie priekšstati var kļūt tikai par kariķatūrām. Mūsu tehnika tuvojas attīstības stadijām, kas tikai tad var nest labumu cilvēcei, ja garazinātniskas dzīves uztveres nozīmē atbilstoši tiek padziļinātas cilvēku dvēseles. Kamēr tautām nebija pieejama modernā dabas izziņa un modernā tehnika, tā forma, kā tika atklātas augstākās mācības reliģiskos tēlos, tikai jūtas uzrunājošā veidā, bija derīga, veselīga, dziedinoša. Mūsdienās tās pašas patiesības cilvēcei ir nepieciešamas saprātīgā, intelektuālā formā. Garazinātniskais pasaules uzskats nav izcēlies patvaļīgi, bet gan no ieskata dotajos vēsturiskajos faktos. – Zināmas slepenmācības daļas gan arī mūsdienās var tikt atklātas tikai tiem, kuri ir izgājuši iesvētīšanas pārbaudījumus. Un arī ar publicētajām daļām kaut ko iesākt prātis tikai tie, kuri neaprobežojas tikai ar ārišķīgu zināšanu uzņemšanu, bet kuri lietas apgūst patiešām iekšēji, padarot tās par savas dzīves saturu un vadlīniju. Nav svarīgi garazinātnes mācības pārvaldīt intelektuāli, bet gan cauraust ar tām savas jūtas, sajūtas, jā, visu savu dzīvi. Tikai tā, visu cauraužot, var pieredzēt kaut ko no to patiesības vērtības. Citādi tas tomēr paliek tikai kaut kas tāds “kam var ticēt un var arī neticēt”. Pareizi saprastas garazinātniskās patiesības dos cilvēkam patiesu dzīves pamatu, ļaujot iepazīt to vērtību, cienību un būtību, dos visaugstāko esamības drosmi. Jo tās atklāj kopsakarību ar visu cilvēka apkārtējo pasauli; tās norāda uz augstākajiem mērķiem, uz patieso misiju. Un tās to izdara veidā, kas atbilst tagadnes prasībām, neliekot nonākt iesprostotam konfliktā starp ticību un zināšanu. Var būt moderns pētnieks un garapētnieks vienlaikus. Tad gan jābūt tiem patiesā nozīmē abos gadījumos.

IEDOMĀTĀS ZINĀTNES AIZSPRIEDUMI

Tas, protams, ir pareizi, ka tagadnes garīgajā dzīvē ir daudzas lietas, kuras tam, kurš meklē patiesību, padara grūtu garazinātnisko (teozofisko) zināšanu atzīšanu. Un tas, kas ir rakstīts sacerējumos par “Teozofiskās kustības būtiskajiem jautājumiem”, var šķist kā mājiens uz iemesliem, kādi pastāv, it īpaši apzinīgajiem patiesības meklētājiem šajā virzienā. Daži garazinātnieka izteikumi var šķist pilnīgi fantastiski tam, kurš tos pārbauda ar drošiem spriedumiem, par kuriem viņš domā, ka tie ir jāveido no tā, kas ir iepazīti kā fakti no dabaszinātniskajiem pētījumiem. Tam vēl pievienojas tas, ka šie pētījumi spēj norādīt uz milzīgo svētību, ko tie ir nesuši cilvēces progresam un turpina nemitīgi nest. Cik saviļņojoši tas tomēr iedarbojas, ja personība, kura veido savu pasaules uzskatu tikai uz šo pētījumu rezultātiem, spēj pateikt šos lepnos vārdus: “Jo pastāv bezdibenis starp šīm abām ekstrēmajām dzīves uztverēm: viena tikai šai pasaulei, otra debesīm. Tomēr līdz pat šodienai cilvēces zinātne nav atklājusi nekādas pēdas no kādas paradīzes, dzīvei pēc nāves vai kādu personīgu dievu, šī nepielūdzamā zinātne, kas visu pamato un analizē, kas nebaidās ne no viena noslēpuma, kas pēta debesis vēl aiz stāzvzvaigznēm, kas analizē dzīvo šūnu bezgalīgi mazos atomus kā ķīmiskus ķermeņus, kas izanalizē Saules sastāvu, kas sašķidrina gaisu, drīz pat bez vadiem telegrafēs no vienas Zemes malas uz otru, mūsdienās pat redz cauri necaurspīdīgiem ķermeņiem, kas rada zemūdens kuģus un gaisa kuģus, atklāj mums jaunus horizontus ar rādija palīdzību un citiem atklājumiem; šī zinātne, kura pēc tam, kad ir pierādījusi visu dzīvo būtņu savstarpējo radniecību un pakāpenisko formu pārveidošanos, šodien savu pamatīgo pētījumu lokā uzņem arī cilvēka dvēseles orgānu, galvas smadzenes.” (*Prof. August Forel, Leben und Tod. München 1908, 5.lpp.*) Drošība, ar kādu tic balstāmies uz šāda pamata, atklājas vārdos, kurus Forels piesaista iepriekš minētajiem izteikumiem: „Mums vadoties no monistiskas dzīves uztveres, kas rēķinās tikai ar visiem zinātniskajiem faktiem, mēs atmetam malā pārdabisko un vērsāmies pie dabas grāmatas.” Tā patiesības meklētājs jūtas nolikts divu lietu priekšā, kas viņa nojausmai par garazinātnisko ziņojumu patiesumu liek ceļā spēcīgus kavēkļus. Ja viņā dzīvo sajūta par šādiem ziņojumiem, ja viņš ar smalkāku loģiku sajūt arī to iekšējo pamatojumu: viņš var tikt piespiests apspiest šādas nojautas, ja saduras pats sevī ar divējādām lietām. Pirmkārt, atrodas autoritātes, kuras zina drošu faktu pierādījumu spēku, ka viss „pārjutekliskais” ceļas tikai no tukšās fantazēšanas un nezinātniskas māņticības. Otrkārt, nododoties šādām pārjutekliskām lietām, varot pakļaut sevi briesmām kļūt par nepraktisku, dzīvei nederīgu cilvēku. Jo visam, ko ir jāpaveic praktiskajā dzīvē, esot cieši jāsakņojas „realitātes augsnē”.

Un tā ne visi, kuri ir nonākuši šādā konfliktā, var viegli izstrādāties līdz atziņai, kā īstenībā ir ar šīm abām raksturotajām lietām. Ja viņi to spētu, tad, piemēram, attiecībā uz pirmo punktu redzētu sekojošo: ar dabaszinātniskajiem faktu pētījumiem garazinātnes rezultāti nav pretrunā nekad. Visu, kur *bez aizspriedumiem, objektīvi* paskatās uz abu attiecībām, mūsu laikam drīzāk parādās kaut kas pavisam cits. Atklājas, ka šie faktu pētījumi stūrē uz mērķi, kas ne tik tālā nākotnē to pilnībā harmonizēs ar to, kas zināmās jomās ir jāsecina gara pētījumiem no tās pārjutekliskajiem avotiem. No simtiem gadījumu, kas varētu tikt minēti šī apgalvojuma apliecinājumam, izcelsim šeit vienu īpaši raksturīgu.

Manās lekcijās par Zemes un cilvēces attīstību tiek norādīts uz to, ka tagadējo kultūru tautas ir dzīvojušas teritorijā, kas kādreiz pletās tajā vietā, ko mūsdienās ieņem liela daļa Atlantijas okeāna. Rakstos “No Akaša-hronikas” ir ticis vairāk norādīts uz šo mūsu

atlantisko priekšteču dvēseliski-garīgajām īpašībām. Mutiski arī bieži ir attēlots, kā izskatījās zemes teritorijas senajā Atlantīdas zemē. Tika teikts: tolaik gaiss bija piesūcināts ar ūdens tvaikiem. Cilvēks dzīvoja ūdens miglā, kas zināmos apgabalos nekad nenoskaidrojās līdz pilnai gaisa skaidrībai. Sauli un Mēnesi nevarēja saskatīt tā, kā mūsdienās, tos vienmēr aptvēra krāsaini apļi. Sadalījums starp lietu un saulainu laiku, kā tas notiek tagad, toreiz nepastāvēja. Var gaišredzīgi izpētīt šo zemi: varavīksne tolaik nekad neparādījās. Tā parādījās tikai pēcatlantiskajā laikā. Mūsu priekšteči dzīvoja miglas zemē. Šie fakti ir iegūti tīri pārjutekliskos novērojumos; un ir pat jāsaka, ka garapētnieks dara vislabāk, ja sīkumaini precīzi atbrīvojas no visiem saviem dabaszinātnisko zināšanu slēdzieniem; jo šie slēdzieni viegli aizved maldos viņa gara pētījumu objektīvo iekšējo jēgu. Bet tagad salīdziniet ar šādiem secinājumiem zināmus uzskatus, uz kuriem jūtas virzīti atsevišķi tagadnes dabas pētnieki. Ir pētnieki, kurus fakti spiež uzskatīt un pieņemt, ka Zeme kādā savas attīstības periodā bija ietīta blīvā mākoņu masā. Viņi norāda, ka arī tagad apmākušās debesi ir pārsvarā pār skaidrām debesīm, tā ka dzīvība arī tagad lielākoties ir pakļauta saules gaismas iedarbībai, kura tiek pavājināta ar mākoņu segu, tātad nevarot teikt: dzīvība nevarēja attīstīties zem kādreizējā mākoņu apvalka. Tālāk viņi norāda uz to, ka tie augu pasaules organismi, kurus var pieskaitīt visnenākajiem, bija tādi, kuri attīstījās arī bez tiešas saules gaismas. Tā starp šīs senākās augu valsts formām trūkst tās, kurām kā tuksnešu augiem vajadzīga tieša saules gaisma un sauss gaiss bez ūdens. Jā, arī attiecībā uz dzīvnieku pasauli kāds pētnieks (*Hilgards*) ir norādījis, ka izmirušo dzīvnieku milzīgās acis (piemēram, ihtiozauriem) norāda uz to, ka viņu laikmetā uz Zemes vajadzētu būt bijušam visai krēslainam apgaismojumam. Nav manā ziņā uzskatīt šādus uzskatus par tādiem, kas neprasītos pēc korigēšanas. Garapētnieku tie arī interesē mazāk ar to, ko tie secina, bet vairāk ar virzienu, kurā spiesti virzīties fakti pētījumi. Pirms kāda laika taču arī žurnāls "Kosmos", kas vairāk vai mazāk ir balstīts uz Hekela viedokli, publicēja sirsnīgu rakstu, kurā no zināmiem faktiem no augu un dzīvnieku pasaules tika norādīts uz iespējamību, ka reiz ir pastāvējusi atlantiskā cietzeme. – Saliekot kopā lielāku skaitu šādu lietu, varētu viegli parādīt, ka patiesā dabaszinātne dodas virzienā, kas nākotnē ļaus tai ieplūst straumē, kas jau patlaban plūst no gara pētniecības avotiem. Nevar vien pietiekami asi uzsvērt: garapētniecība nekur nav pretrunā ar dabaszinātnes faktiem. Kur tās pretinieki saskata pretrunas, tur tās vispār neattiecas uz faktiem, bet gan uz *viedokļiem*, kādus šie pretinieki ir izveidojuši un par kuriem viņi *tic*, ka nepieciešami izrietot no faktiem. Bet patiesībā, piemēram, iepriekš minētajam *Foreis* viedoklim nav ne mazākā sakara ar faktiem par stāzvaiagnēm, ar šūnu būtību, ar gaisa sašķidrināšanu un tā tālāk. Šis *viedoklis* arī neparāda neko vairāk kā *ticību*, kuru daudzi ir izveidojuši no savas jutekliski-reālajā iesprostotās ticības nepieciešamības un tad nolikuši to līdzās faktiem. Šī ticība ir spēcīgi apžilbinoša tagadnes cilvēkiem. Tā pavedina uz pavisam īpaša veida iekšēju intoleranci, neiecietību. Tai sekojošie apžilbinās tā, ka tikai savu viedokli uzskata par vienīgo "zinātnisko" un citu uzskatus redz kā cēlušos no aizspriedumiem un mānītības. Tas tiešām ir savādi, kad kādā tikko iznākušā grāmatā par dvēseliskās dzīves parādībām (*Hermann Ebbinghaus, Abriß der Psychologie*) ir lasāmi sekojoši teikumi: "Palīdzību pret necaurejamo nākotnes tumsu un nepārvaramo naidīgo spēku varu dvēsele rada *relīģijā*. Zem nenoteiktības spiediena un bailēs no lielām briesmām cilvēks dabiski dzenas pēc analogiskas pieredzes, ko citreiz ir guvis neziņas un nevarēšanas gadījumos, priekšstatiem, kā varētu izlīdzēties arī šeit, kā uguns nelaimē domā par glābjošo ūdeni, cīņas postā par palīdzošajiem biedriem." "Zemākajās kultūras pakāpēs, kur cilvēks vēl jūtas ļoti bezspēcīgs un ik uz soļa jūtas slepenu briesmu apdraudēts, ir apjēdzams, ka pārsvarā valda baļu sajūta un tam atbilstoši ticība ļauniem gariem un dēmoniem.

Turpretī augstākās pakāpēs, kur nobriedušāks ieskats lietu kopsakarībās un lielāka vara pār tām rada zināmu pašpaļāvību un lielākas cerības, priekšplānā parādās uzticēšanās jūtas pret neredzamajām varām un līdz ar tām ticība labiem un labvēlīgiem gariem. Bet kopumā abi, bailes un mīlestība līdzās viena otrai ir ilgstoši raksturīgas cilvēku jūtām pret saviem dieviem, tikai atkarībā no apstākļiem dažādās attiecībās vienai pret otru.” – “Tās ir reliģijas saknes... Bailes un posts ir tās mātes; un kaut arī būtībā tā, kad reiz ir radusies, tiek turpināta izplatīt ar autoritāti, tad tomēr sen būtu izmirusi, ja abas minētās to vienmēr atkal nedzemdētu no jauna.” – Kā šajos apgalvojumos viss ir pārbīdīts, viss samests vienā juceklī; kā šis juceklis tiek skaidrots no aplamas puses. Tālāk, cik ļoti tā uzskatošais stāv savas ticības ietekmē, ka viņa viedoklim ir jābūt vienīgajai vispārēji saistošajai patiesībai. Vispirms ir juceklīgi sajaukti kopā reliģisko priekšstatu saturs ar reliģisko jūtu saturu. Reliģisko priekšstatu *saturs* ir ņemts no pārjuteklisko pasaulu jomas. Reliģiskās jūtas, piemēram, bailes un mīlestība pret pārjutekliskām būtnēm tiek vienkārši pasludinātas par satura radītāju un bez jebkādas apsvēršanas tiek pieņemts, ka reliģiskajiem priekšstatiem nekā īsts nemaz neatbilstot. Pat attālināti netiek izskatīta iespēja, ka varētu pastāvēt īsta pārjuteklisko pasaulu *pieredze* un šādas pieredzes dotā realitāte pieķeras aiz bailu un mīlestības jūtām, kā galu galā neviens nedomā par glābjošo ūdeni uguns nelaimē, par palīdzošo biedru cīņas postā, ja iepriekš neko nav zinājis par ūdeni un biedriem. Garazinātne šāda apskatā līdz ar to tiek izskaidrota kā tukša fantazēšana, kas ļauj reliģiskām jūtām kļūt par radītājām būtnēm, kuras vienkārši uzskata par neeksistējošām. Šādam domāšanas veidam pilnībā trūkst apziņas par to, ka ir iespējams piedzīvot pārjuteklisko pasaulu saturu, tāpat kā ārējām maņām ir iespējams piedzīvot parasto maņu pasauli. – Pie šādiem uzskatiem bieži iestājas dīvaina lieta: viņi iestieg tajā slēdzienu veidā attiecībā uz *savu* ticību, kādu uzrāda kā aplamu saviem pretiniekiem. Tā iepriekš minētajā *Forela* rakstā ir atrodams teikums: “Vai tad mēs nedzīvojam simts reizes patiesāk, siltāk un interesantākā veidā mūsu pēcnācēju Es un dvēselē, nekā hipotētisku debesu aukstajā un miglānajā mirāžā starp tikpat hipotētiskiem iedomātu eņģeļu un erceņģeļu dziedājumiem un trompetes skaņām, kurus mēs tomēr nevaram īsti iztēloties un kuri tāpēc neko mums neizsaka.” Jā, bet kāds tam sakars ar patiesību, kas katram šķiet “siltāk”, “interesantāk”? Ja jau būtu pareizi, ka garīgo dzīvi nevajadzētu atvasināt no bailēm un cerībām, vai tad ir arī pareizi noliegt šo garīgo dzīvi, jo tā šķiet “auksta” un “neinteresanta”? Gara pētnieks attiecībā pret šādām personībām, kuras pagalvo, ka stāv uz “zinātnisku faktu stingrā pamata”, atrodas sekojošā stāvoklī. Viņš saka tiem: ko jūs sniežat kā *faktus* no ģeoloģijas, paleontoloģijas, bioloģijas, fizioloģijas un tālāk, es nevienu no tiem nenoliedzu. Dažiem no jūsu apgalvojumiem gan noteikti noderētu korektūra ar citiem faktiem. Taču šādu korektūru veiks dabaszinātne pati. Visādi citādi es saku “jā” tam, ko jūs sniežat. Man nenāk ne prātā jūs apkarot, kad jūs sniežat faktus. Bet jūsu fakti ir tikai daļa no patiesības. Otra daļa ir *garīgie* fakti, kuri padara izskaidrojamus juteklisko faktu norisi. Un šie fakti nav hipotēzes, tie nav kaut kas, ko nevarētu iztēloties, bet gan ir gara pētījumu *pārdzīvojums, pieredze*. Tas, ko jūs sniežat ārpus pašu novērotajiem faktiem, jums pašiem to nemanot, nav nekas vairāk kā viedoklis, ka šādi garīgi fakti nevarētu būt. Patiesībā jūs savu apgalvojumu pierādījumam nesniežat neko vairāk, kā, ka jums šādi garīgi fakti nav zināmi. No tā jūs secināt, ka tie neeksistē un ka tie, kuri sakās par to ko zinām, esot sapņotāji un fantazētāji. Gara pētnieks neko, pilnīgi neko neatņem jums no jūsu pasaules; viņš tikai tai pievieno vēl arī savējo. Bet jūs neesiet ar to mierā, ka viņš tā rīkojas; jūs sakāt – kaut arī ne vienmēr tieši – nedrīkst runāt ne par ko citu, ka tikai par to, par ko mēs runājam; mēs prasām ne tikai, lai atzīst, ko mēs sakām, bet arī pieprasām, lai par tukšiem murgiem pasludina visu to, ko mēs nezinām. Kurš grib

lietot šādu "loģiku", tam pagaidām nekādi nevar palīdzēt. Viņš *ar šādu* loģiku var apjēgt teikumu: "Agrāk mūsu cilvēciskajos senčos mūsu Es dzīvoja tieši un turpinās dzīvot mūsu tiešajos vai netiešajos pēcnācējos." (*Forel, Dzīve un nāve, 21.lpp.*) Viņam tikai nevajadzētu pievienot: "Zinātne to *pierāda*", kā tas notiek minētajā rakstā. Jo zinātne šajā gadījumā neko "nepierāda", bet pie maņu pasaules piesietā ticība uzstāda dogmu: ko es nevaru iztēloties, tam ir jābūt slimīgiem māņiem; un kurš grēko pret manu apgalvojumu, tas pārkāpj īstu zinātņi.

Ikvienam, kurš zina cilvēka dvēseles attīstību, būs pilnīgi saprotams, ka sākotnēji ar milzīgajiem sasniegumiem dabaszinātnēs gari ir apžilbināti un mūsdienās nevar atrast savu vietu formās, kādās tradicionāli tika nodotas augstās patiesības. Garazinātne atkal atgriež cilvēcei šādas formas. Piemēram, tā parāda, kā radīšanas dienas Bībelē attēlo lietas, kas atklājas gaišreģa skatam*. Maņu pasaules sagūstītais prāts atklāj tikai, ka radīšanas dienas ir pretrunā ģeoloģijas sasniegumiem un tā tālāk. Garazinātne šo radīšanas dienu dziļo patiesību izzināšanā ir tikpat tālu no to pasludināšanas tikai par "mītisku dzejojumu", cik tālu no kaut kādu alegorisku vai simbolisku izskaidrojumu veidu pielietošanas. Kā tas darbojas, tomēr nav zināms tiem, kas joprojām fantazē par šo radīšanas dienu pretrunīgumu ar zinātņi. Tāpat nedrīkst ticēt tam, ka garapētniecība savas zināšanas smeltos no Bībeles. Tai ir pašai savas metodes, tā atrod patiesību neatkarīgi no visiem avotiem un tad to atkal atpazīst tajos. Šāds ceļš ir nepieciešams daudziem tagadnes patiesības meklētājiem. Jo tas prasa gara pētniecību, kam ir tāds pats raksturs kā dabaszinātnēs. Un tikai tur, kur šādas garazinātnes zināšanas netiek atzītas, rodas apjukums un neziņa, kad runa ir par to, kā pasargāt pārjutekliskās pasaules faktus no šķietami dabaszinātnē balstītu viedokļu apžilbinošās iedarbības. Šādu noskaņojumu jau nojauta kāds dvēseliski silts vīrs, kurš gan savai sajūtai nevarēja atrast nekādu garazinātniski pārjuteklisku saturu. Jau gandrīz pirms astoņdesmit gadiem šāda personība, *Šleijermahers* rakstīja *Lückem*, kurš bija daudz jaunāks par viņu: "Ja jūs apskatāt dabaszinātnes tagadējo stāvokli, kā tā arvien vairāk veidojas par visaptverošu pasaules mācību, tad ko var nojaust nākotnei, es pat negribu minēt mūsu teoloģiju, bet mūsu evaņģēliskajai kristietībai... Man šķiet, ka mums būs jāmacās izlīdzēties bez daudzām lietām, ko daudzi ir ieraduši domāt nesaraujami saistītas ar kristietības būtību. Nemaz nesāksū runāt par sestās dienas veikumu, bet *radīšanas jēdziens*, kā tas parasti tiek konstruēts... cik ilgi tas vēl spēš noturēties pret dabaszinātņu kombināciju varas, no kuras nevar izvairīties neviens, izveidoto pasaules uzskatu? ... Kas tad būs, mans mīļais draugs? Es šo laiku vairs nepiedzīvošu, varu mierīgi doties dusā; bet jūs, mans draugs un visi jūsu vecuma biedri, ko jūs domājat darīt?" (*Theologische Studien und Kritiken von Ullmann und Umbreit, 1829, 489.lpp.*) Šim izteikumam pamatā ir viedoklis, ka „dabaszinātniskās kombinācijas“ esot nepieciešams faktu rezultāts. Ja tas tā būtu, tad no tām „neviens“ nevarētu izvairīties; un ja viņa jūtas tad tiecas uz pārjuteklisko pasauli, tad viņš vēlētos, lai viņam tiktu atvēlēts "mierīgi doties dusā" pirms zinātnes uzbrukuma pārjutekliskajai pasaulei. *Šleijermahera* pareģojums ir piepildījies tiktāl, par cik plašas aprindas ir pārņēmusi "zinātniskā kombinēšana". Bet vienlaikus tagad ir iespēja iepazīt pārjuteklisko pasauli tikpat "zinātniskā" veidā, kā juteklisko faktu kopsakarības. Kurš šādi iepazīstas ar garazinātņi, kā tas mūsdienās jau ir iespējams, tas tiks pasargāts no dažas māņticības, bet varēs savu priekšstatu saturā uzņemt pārjutekliskos faktus, un līdz ar to bez visas citas māņticības atnest arī to, ka šo pārjuteklisko pasauli ir radījušas bailes un posts. – Kurš

* Salīdziniet: Rūdolfs Šteiners, Bībeles radīšanas stāsta noslēpumi (*Die Geheimnisse der biblischen Schöpfungsgeschichte*), Kopotie raksti, Dornach 1961.

spēj aizcīnīties līdz šim uzskatam, to tad arī vairs nekavēs priekšstats, ka viņš dēļ nodarbošanās ar garazinātņi varētu tikt atsvešināts no realitātes un praktiskās dzīves. Tad viņš uzzinās, ka patiesā garazinātne nepadara dzīvi nabadzīgāku, bet gan bagātāku. Tā viņu noteikti nepavedinās uz telefona, dzelzceļa tehnikas un lidaparātu nenovērtēšanu; bet viņš saskatīs vēl citas praktiskas lietas, kas mūsdienās paliek neievērotas tur, kur tic tikai maņu pasaulei un tādēļ atzīst tikai daļu, bet ne visu realitāti.

PIEZĪMES

Ar virsrakstu "No Akaša-hronikas" Rūdolfš Šteiners publicēja virkni rakstu žurnālā «Lucifer - Gnosis» Nr. 14-35 (1904-1908), kurus plānoja turpināt. Tomēr tas nevarēja notikt, jo ar Nr. 35 pārslodzes dēļ nācās žurnāla izdošanu pārtraukt. 1907./08. gados viņš izdeva šos rakstus dažādos speciālos izdevumos, turklāt atsevišķām nodaļām tika pievienoti virsraksti. Pirmajā izdevumā grāmatas formā 1939. gadā izdevēja Marija Šteinere papildus iekļāva rakstus "Tagadnes kultūra garazinātnes spoguļi" (no Lucifer-Gnosis Nr. 16/Sept. 1906.) un "Iedomātās zinātnes aizspriedumi" (no Lucifer-Gnosis Nr.35 /Mai 1908.), kā arī divas atbildes uz jautājumiem (no Lucifer-Gnosis Nr.20 und 21 /Januar und Februar 1905.). Vēlāk kā atsevišķs izdevums iznāca "Mūsu atlantiskie priekšteči", Berlin 1908, 1909, 1918, 1920, Dornach 1928, 1934.

Lappuse:

4 Karl Vogt izteikums: In seinen «Physiologischen Briefen an die Gebildeten aller Stände», 1845, S.206. Ludwig Büchner, 1824-1899; seine Schrift «Kraft und Stoff» erschien 1855.

4 wie Ladenburg auf der Naturforscher-Versammlung von 1903: Der Chemiker Albert Ladenburg (1842-1911) in seinem am 21. Sept. 1903 auf der 75. Versammlung Deutscher Naturforscher und Ärzte zu Kassel gehaltenen Vortrag: «Über den Einfluß der Naturwissenschaften auf die Weltanschauung», Leipzig 1903. Max Verworn, 1863-1921.

5 Jakob Moleschott, 1822-1893, Naturforscher und Philosoph niederländischer Herkunft. David Friedrich Strauß, 1808-1874, evangelischer Theologe und Schriftsteller.

6 Emil Du Bois-Reymond, 1818-1896. seine dgnorabimus-Rede»: «Über die Grenzen des Naturerkennens», Vortrag, gehalten in der zweiten öffentl. Sitzung der 45. Versammlung Deutscher Naturforscher und Ärzte zu Leipzig am 14. August 1872.

6 Raoul Frange, 1-874-1943. 15/16 August Weismann, 1834-1914, Zoologe. «Äußere Einflüsse als Entwicklungsreize», Jena 1894.

6 Hugo de Vries, 1848-1935, niederländischer Botaniker; Hauptwerk: «Die Mutationstheorie. Versuche und Beobachtungen über die Entstehung von Arten im Pflanzenreich», 2 Bde., 1901/03. W. H. Rolph (Lebensdaten nicht bekannt), «Biologische Probleme...», 2., stark erw. Aufl. 1884, S.96f.

7 Johannes Reinke, 1849-1931, Neovitalist und Gegner Haeckels; Hauptwerk: «Die Welt als Tat. Umriss einer Weltanschauung auf naturwissenschaftlicher Grundlage», 2. Aufl., Berlin 1901.

7 Wilhelm Ostwald, 1853-1932, «Die Überwindung des wissenschaftlichen Materialismus», Vortrag, gehalten in der 3. Allgem. Sitzung der Versammlung der Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte zu Lübeck am 20. Sept. 1895.

8 Plato erzählt noch von dem letzten Rest des Landes, der Insel Poseidonis: In den Dialogen «Timaios» und «Kritias».

188 vergleiche meine «Theosophie»: «Theosophie. Einführung in übersinnliche Welterkenntnis und Menschenbestimmung» (1904), GA Bibl.-Nr.9.

209 A. P. Sinnett, 1840-1921, «Die Esoterische Lehre oder Geheimbuddhismus», 2. verm. u. verb. Aufl. Leipzig 1899.

235 Phidias, geb. nach 500 v. Chr., gest. vor 423 v. Chr., athenischer Bildhauer, Vollender der griechischen Klassik.

238 in den Aufsätzen über die «Lebensfragen der theosophischen Bewegung»: Wiederabgedruckt in «Luzifer-Gnosis 1903-1908. Grundlegende Aufsätze zur Anthroposophie und Berichte aus der Zeitschrift und », GA Bibl.-Nr.34, i960, S. 261 ff.

90 August Forel, 1848-1931, schweizerischer Psychiater, Sozialethiker und Ameisenforscher.

90 Aufsatz in der Zeitschrift «Kosmos»: Theodor Arldt, geb. 1878, im Jahrgang 1905, Heft 10.

91 Hermann Ebbinghaus, 1850-1909; sein «Abriß der Psychologie» erschien Leipzig 1908.

91 Friedrich Schleiermacher, 1768-1834, evangelischer Theologe und Philosoph. Friedrich Lücke, 1791-1855, evangelischer Theologe.

Attīstības gaita

Saturns		Gribas gari (Throne, 8.pak.) radīja cilvēku – fiziskā ķermeņa iedīgi kā apziņas nesēju. Saturna apziņa – kā dziļa transa stāvoklī, pavisam miglaina, bet aptver visu pasauli. Gudrības gari (Kyriotetes) Kustības gari (Dynamis) Formas gari Personības gari – patība, ego Vismīlestības gari (erceņģeļi) Saprāta gari (eņģeļi)
Saule		Apziņa kā mierīgā bezsapņu miegā (kā augiem) Parādās ēteriskais ķermenis – ķermenī ienāk dzīvība – to rada, izstaro Gudrības gari.
Mēness		
1. pamatrase Polārais laikmets		Astrālās dvēseles no atmosfēras iedarbojas uz saviem ēteriskajiem atspulgiem ēteriskajā Zemē.
		Saules atdalīšanās
2. pamatrase Hiperborejieši		
		Mēness atšķelšanās
3. pamatrase Lemūrieši		
		Dzimumu nodalīšanās?
4. pamatrase Atlantīdi	Rmoahali	Veidojās atmiņa, līdz ar to arī valoda
	Tlavatli	Atmiņas par sevi, personība
	Tolteki	Kopību veidošanās, valsts aizmetņi
	Sen-turānieši	Ļaunprātīga, egoistiska dabas spēku izmantošana
	Pirmsemīti	Loģiskās domāšanas aizmetņi, spriestspēja, iekšējā dzīve
	Akadieši	Godā tika celta gudrība. Tiesību un likumu izcelsme.
	Mongoļi	Ticēja, ka viņiem ir spējas pārvaldīt dzīvību, kaut tādu nebija
5. pamatrase Ārieši		
		Mēs esam te
6. pamatrase		
7. pamatrase		

Jupiters		Pašapzinātā tēlainā apziņa, psihiskā apziņa. Nav vairs piedzimšanas un nāves tagadējā izpratnē.
Venēra		Pašapzināta priekšmetiskā apziņa jeb pārpsihiskā apziņa. Cilvēks spēj radīt.
Vulkāns		Garīgā apziņa, svētļaimība.

Apziņas pakāpes

Apziņas pakāpes	Saturns		Saule		Mēness Atšķēlas no Saules	
		Augstāki gari				Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”
	Augstāki gari		Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”		Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)	
	Augstāki gari Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”		Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)		Throne	
	Augstāki gari Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)		Throne		Kyriotetes	
Vulkāna apziņa	„Gribas gari” „starojošā liesma” „Troņi, Throne” “Radītāji”	Rada Saturna cilvēka fizisko ķermeņi	“Gudrības gari” “Valdnieki” (Kyriotetes), «Herrschaften»	Rada Saules cilvēka ēterisko ķermeņi	“Kustības gari” “Varas” «Mächte» Dynamis “Mahat”	Iestaro cilvēka astrālo ķermeņi
radoša (garīgā) apziņa	“Gudrības gari” “Valdnieki” (Kyriotetes), «Herrschaften»		“Kustības gari” “Varas” «Mächte» Dynamis “Mahat”	Fiziskais	“Formas gari” “Spēki” (Gewalten) (Exusiai)	Ēteriskais
pašapzināta (pārpsihiskā) priekšmetiskā apziņa - Venēras apziņa	“Kustības gari” “Rosmes” “Varas” «Mächte» (Dynamis) “Mahat”		“Formas gari” “Spēki” (Gewalten) (Exusiai)		“Tumsības gari” “Personības gari” “Patības” “pirmspēki” «Urkräfte» (Archai), Asuras	Fiziskais
pašapzināta tēlainā (psihiskā) apziņa - Jupitera apziņa	“Formas gari” “Spēki” (Gewalten) (Exusiai)		“Tumsības gari” “Personības gari” “Patības” egoisms, “pirmspēki” «Urkräfte» (Archai), Asuras		“Uguns dēli”, “Uguns gari”, Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”, ercenģeļi (Archangeloi)	

apziņa kā cilvēkiem tagad	“Tumsības gari” “Personības gari” “Patības” egoisms, “pirmspēki” «Urkräfte» (Archai), Asuras		“Uguns dēli”, “Uguns gari”, Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”, ercenģeļi (Archangeloi)		“Mijkrēšļa dēli”, “Krēslas gari”, eņģeļi (Angeloi), Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)	
apziņa kā cilvēkam uz Mēness – tēlainā, kā miegs ar sapņiem	“Uguns dēli”, “Uguns gari”, ercenģeļi (Archangeloi),		“Mijkrēšļa dēli”, “Krēslas gari”, eņģeļi (Angeloi), Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)		Cilvēks	
Saules apziņa dziļš bezsapņu miegs	“Mijkrēšļa dēli”, “Krēslas gari”, eņģeļi (Angeloi),		Cilvēks		augi	
Saturna apziņa – kā dziļā transā	Cilvēks		minerāli		Minerāli	

Apziņas pakāpes	Zeme					
Vulkāna apziņa	“Formas gari” “Spēki” (<i>Gewalten</i>) (Exusiai)	Es				
radoša (garīgā) apziņa	“Tumsības gari” “Personības gari” “Patības” “pirmspēki” «Urkräfte» (Archai), Asuras					
pašapzināta (pārpsihiskā) priekšmetiskā apziņa - Venēras apziņa	“Uguns dēli”, “Uguns gari”, Serafīmi (Seraphim) – “Vismīlestības gari”, ercenģeļi (Archangeloi)					
pašapzināta tēlainā (psihiskā) apziņa – Jupitera apziņa	“Mijkrēšļa dēli”, “Krēslas gari”, eņģeļi (Angeloi), Saprāta gari, “ķerubīmi” (Cherubim)					
apziņa kā cilvēkiem tagad	Cilvēks					
apziņa kā cilvēkam uz Mēness – tēlainā, kā miegs ar sapņiem	Dzīvnieki					

Saules apziņa dziļš bezsapņu miegs	Augi					
Saturna apziņa – kā dziļā transā	Minerāli					